

# DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

TRECUTUL ROMÎNILOR DIN ȘCHEÎ.

(1700 — 1785).

PUBLICATE

CU CHELTUIALA BISERICEI SF. NICOLAE DIN BRAȘOV (ȘCHEÎ)

DE

DR. STERIE STINGHE.

VOL. I.

BRAȘOV,  
TIPOGRAFIA CIURCU & COMP.  
1901.

# DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

## TRECUTUL ROMÎNILOR DIN ȘCHEÎ.

(1700—1783).

PUBLICATE

CU CHELTUIALA BISERICEI SF. NICOLAE DIN BRAȘOV (ȘCHEÎ)

DE

DR. STERIE STINGHE.

~~~~~  
VOL. I.  
~~~~~



BRAȘOV,  
TIPOGRAFIA CIURCU & COMP.  
1901.

## P R E F A Ț Ă.

---

Considerînd marea valoare și însemnătate ce o au documentele vechi pentru istorie, am crezut că fac un bun serviciu aceștia — și în special istoriei Romînilor din loc — dacă, stîndu-mî la dispoziție bogata și mult valoroasa arhivă a bisericei Sf. Nicolae, voi transcrie și voi da publicității succesive din documentele mai însemnate ce să află aici.

De astă-dată, voind a scoate la iveală rolul ce l-a jucat Romîniî Brașoveniî în timpul unirii. a arăta adecă luptele cele neobosite, ce au avut să le poarte ei, pentru de a putea dăinui în credința pravoslavnică, precum și situația în care au ajuns în urma acestor lupte, am transcris aproape toate documentele, în cari se reoglindează aceste lupte, începînd dela anul 1700 și până la anul 1783, adecă din timpul siluirilor sub *Atanasie* și până la timpul cînd turma drept credincioasă a Romînilor ortodoxiî din Ardeal a primit ca păstor pe *Gheleon Nichitici* archimandritul mănăstirei Șîșatovatz, zic aproape toate aceste documente, căci cite-va, fiind scrise în limba slavă și grecească, mî-am rezervat a le publica mai tîrziu. Ele însă nu împedecă de loc înțelesul celorlalte documente și să pot folosi foarte bine, fără pericolul de a lăsa mancităși și a întrepruie firul istoric.

Asupra acestuî rol al Șcheienilor nu voi insista aici mai de aproape, lăsînd deocamdată pe cetitori, ca singuri, după ce vor studia aceste documente, să constate și să apretejeze rezultatele sbuciumărilor neobosite ale acestor fiî credincioși

#### IV

ai pravoslaviei, țin totuși să remarchez, că pe lângă luptele ce le-ați purtat acești Români în interesul lor propriu și în interesul tuturor Românilor din țara Birsii, cari să aflați pe atunci ca biserică sub scutul și conducerea bisericii din Șchei, s-ați mai luptat mult și pentru biserica dela Făgăraș, pe care uniții o ați înstrăinat cu forța celor, cari nevoind a-și vinde conștiința lor pentru niște prerogative promise, de împlinirea cărora nu legați mari speranțe, țineau morțiș la legea vechei pravoslavnică, în care ați trăit și murit părinții și strămoșii lor, nevoind astfel, pentru aceste prerogative puse în perspectivă, să pîngărească memoria lor.

Pe lângă aceste documente — în cari să reoglindează așadară rolul Românilor din Șchei în chestia unirii — ca adaus am mai publicat aici și 3 hronologii, aflate — după cum am indicat — în niște inventare ale bisericii, cari ați menirea de a completa încitva „Istoriia beserecei Șcheilor Brașovului“, publicată de mine în a. 1899.

Celelalte fase ale vieții pline de lupte a Românilor din Șchei le vor face publicului mare cunoscute documentele, cari vor constitui materialul volumelor, cari vor urma.

Pentru consecvență am folosit și aici ortografia folosită în „Istoriia beserecei Șcheilor Brașovului“.

Brașov, 1901.

**Dr. Sterie Știnghe.**

## Cuprinsul.

- 1700.** (7208) Martie 10. **I.** *Calinic Mireon* mulțamește protopopului *Radu* din Șchei Brașovului, pentru copia diplomei trimisă prin kyr *Mărgărit* și-i trimite și el izvod (copie) de pe hrisovul, făcut de *Măria Sa Vodă* la sfânta mitropolie, pentru întărirea celor bisericești, și-i promite, că pe gramaticul, care e de hirotonit, când să va presenta, îl va hirotoni.
- 1700.** (7208) Martie 11. **II.** *Răspunsul episcopului Buzăului Methodie* dat protopopului din Șchei Brașovului *Radu*, care a cerut să sloboadă dela închisoare pe *George Hărsu*, care a înstrăinat banii lăsați de episcopul *Misail*.
- 1700.** Iunie. **III.** *Declarațiune*, prin care Brașovenii fac cunoscut soborului celui mare, că nu vreau să știe de unirea cu biserica Romii nimic, și că pe popii, cari vor primi unirea, nu-i vor mai reprimi.
- 1700.** Novembre 10. **IV.** *Epistola lui Athanasie* arhiepiscopul și mitropolitul Ardealului, către Brașoveni (gocimani și orășeni), în care îi oprește să aducă om străin dintr-altă țară ca protopop și-i îndeamnă să să țină de obiceiul vechi.

- 1700.** Decembre 10. **V.** *Epistola lui Athanasie, prin care arată, că a întărit de protopop (după moartea prot. Sîicu) pe popa Vasîi și poruncește, ca popii să nu mai umble beți prin târg.*
- 1701.** Mai 7. **VI.** *Andriiaș Banoli încunoșciințază pe Brașoveni, că vlădica la Beci s-a făcut papistaș și-i îndeamnă, să meargă la sobor la Belgrad, să împedece unirea.*
- 1701.** (7209) Iulie 21. **VII.** *Theodosie mitropolitul încunoștiințază pe protopopul Vasile dela Brașov, că a hirotonit pe Petcu de preot pentru Satulung.*
- 1701.** (7209) Iulie 5. **VIII.** *Constantin voevod, domnul țării rumînești, îmbărbătează pe Brașoveni să rămîna în credința lor cea veche.*
- 1701.** **IX.** *David Corbea îndeamnă pe Brașoveni, să meargă la soborul dela Belgrad, să să opună unirei cu bis. Romei.*
- 1701.** **X.** *Traducerea scrisorii, ce s-a trimis la guvernatorul Ardealului — la sfatul lui David Corbea — in care Grecii și Rumîniî din Șcheii Brașovului cer să li să permită a rămînea și mai departe în legea răsăritului.*
- 1701.** **XI.** *Scrisoarea Brașovenilor, către părintele protopop Vasile, — trimisă la sfatul lui David Corbea, — la soborul dela Belgrad, prin care îl provoacă să rămîna la bis. răsăritului.*

- 1701. XII.** *Scrisoarea Brașovenilor, către vlădica Athanasie, în care îi face cunoscut, că ei cu nici un preț nu vor primi unirea cu bis. Romei.*
- 1701. XIII.** *Rumînii din Șchei roagă pe dirigătorii pré-luminatului împărat Leopold I. să le conceadă să rămîndă, ca și până aici, în credința lor cea veche pravoslavnică. Și 3 puncte privitoare la alte greutăți ale obștii.*
- 1702. Iulie 3. XIV.** *Patriarchul Ierusalimului Disitheu și Theodosiu mitropolitul Ungrovlachiei, afurisesc pe Athanasie mitropolitul Ardealului, pentru că s-a unit cu biserica Romei.*
- 1708. (7215) Sept. 18. XV.** *Mitropolitul Ungrovlachiei Theodosie scrie protopopului Vasile, că a hirotonit pe fratele său Oprea.*
- 1709. (7217) Februarie 7. XVI.** *Răspunsul lui Mihai C(antacusino) spat(arul) la două epistole primite dela preoții și năstavnicii bis. din Șchei, (pentru alegerea unui gocișman etc.).*
- 1709. (7216) August 3. XVII.** *Anthim mitropolitul Ungrovlachiei scrie gocișmanilor și jurașilor bisericei din Șchei să să presinte la el pentru de a lua blagoslovenirea și de a primi învățăturile sufletești de lipsă.*
- 1709. (7217) Decembre 2. XVIII.** *Anthim mitropolitul Ungrovlachiei, îndeamnă pe preoții și ispravnicii bisericei din Șchei, să trimeată tot anul câte unul sau doi inși la el — după legătura ce există, — ca să*

*primească învățătura de lipsă; să aleagă un alt gocișman în locul celui răposat și să caute să încaseze dobânzile banilor, ce sunt împrumutați pela oameni.*

**1709.** (7217) Dec. 9. **XIX.** *Mihaï Cantacuzino încunoștințează pe preoții și tot săborul sfintei biserici din Șcheș, că a trimis om, care să asiste la alegerea unui nou năstavnîc în locul răposatului Gheorghe Vătaful.*

**1710.** (7218) Oct. 20. **XX.** *Anthim arhiepiscopul și mitropolitul Ungrovlahiei, iartă pe preoți, cari călcînd legătura avută nu s-au prezentat la dînsul și-i muștră pentru umblarea prin cîrciumi.*

**1713.** (7221) Febr. 15. **XXI.** *Anthim arhiepiscopul Ungrovlahiei, scrie preoților, gocișmanilor și jurașilor sfintei biserici din Șcheș Brașovului, că a hirotonit pe dîiaconul și pe gramaticul trimiși la dînsul, pe dîiacon întru preot și pe gramatic întru dîiacon; iară pentru supărarea, ce o au din partea vlădicului și din partea papistașilor, le va trimite cu altă ocașiune scrisoare.*

**1713.** (7221) Mai 17. **XXII.** *Anthim arhiepiscopul și mitropolitul Ungrovlahiei scrie preoților sfintei biserici din Șcheș Brașovului, că a hirotonit pe cei doi gramatici trimiși la dînsul, pe unul de dîiacon și pe altul de preot; iar în privința asupririlor religioase, le va trimite scrisoare, după ce va trece praznicul sf. Constantin.*



- 1716.** (7224) Noembrie 18. **XXIII.** *Anthim* arhiepiscopul Ungrovlahiei și eparhul Plăturilor încuviințează preoților dela biserica din Șchei cererea pentru iertăciune.
- 1717.** Ianuarie 13. **XXIV.** *Protopopul Floré Baran*, popa *Ioan* și popa *Radul Témpe*, să leagă, că vor păzi legea răsăritului.
- 1720.** Apr. 7. **XXV.** *Georgius Reigai* scrie preoților dela Brașov, să recunoască pe *Fița*, de protopop, care a fost rînduit și întărit de săborul dela *Carlovas*.
- 1721.** (7228) Aug. 29. **XXVI.** *Daniil* mitropolitul Ungrovlahiei povățuește pe preoții, gocișmanii și jurații sfintei bis. din Șchei Brașovului, să stea pe lângă legea cea veche răsăriteană.
- 1721.** Sept. 6. **XXVII.** *Dascalul Stătie Grid*, fiul prot. *Vasile Grid*, la alegerea sa de preot, să leagă că va păzi neschimbat legea răsăritului și va duce o viață cuviincioasă.
- 1722.** (7230) Sept. 1. **XXVIII.** *Daniil* mitropolitul Ungrovlahiei, trimite preotului dela Brașov *Radu 14* molitfelnice și-î face cunoscut, că octoihurile s-au gătat.
- 1723.** Mai 5. **XXIX.** *Act*, prin care să leagă Romîni din Șchei, din țara Bîrsii și neguțătorii greci din compania Grecilor din Brașov, să rămîna în legea strămoșească pravoslavnică.

- 1724.** Ian. 15. **XXX.** *Act, prin care să leagă, preoții cu gocișmanii din Șcheii Brașovului, preoții cu toți credincioșii din țara Birsii, precum și neguțătorii greci din compania Grecilor din Brașov, că vor rămânea pururea credincioși legii răsăritului.*
- 1724.** **XXXI.** *Răspunsul dat în scris, de prot. Floré, popa Radu, popa Tudor și popa Statie, generalului baron de Tiș, când — în urma poruncii din 20 Mai, primite dela generalul cel mare dela Sibiu Kenihseh — au fost chemați la el.*
- 1724.** (7232) Martie 12. **XXXII.** *Gheorghie Cantacuzino promite Brașovenilor, că va interveni la locurile competente în privința asupririlor religioase.*
- 1724.** Martie 15. **XXXIII.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristof Voiku la Viena.*
- 1724.** Martie 29. **XXXIV.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristof Voiku la Viena.*
- 1724.** April 4. **XXXV.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*
- 1724.** April 22. **XXXVI.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*

1724. Mai 1. **XXXVII.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sft. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*
1724. Mai 11. **XXXVIII.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sft. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*
1724. Mai. **XXXIX.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sft. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*
1724. Iunie 1. **XL.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Ladislau Cristof Voikul la Viena.*
1724. Iunie 1. **XLI.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sft. Nicolae Cristof Voikul la Viena:*
1724. Iunie 15. **XLII.** *Scrisoarea popii Radu Témpe, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*
1724. Iunie 22. **XLIII.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sft. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*
1724. Iulie 12. **XLIV.** *Scrisoarea popii Radu Témpe, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*

- 1724.** Iulie 26. **XLV.** *Două scrisori (a și b) ale protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*
- 1724.** August 13. **XLVI.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristof Voikul la Viena.*
- 1724.** Septembre 26. **XLVII.** *Scrisoarea preotului Radul Tyampya, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristoph Voikul la Viena.*
- 1724.** Octombre 12. **XLVIII.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristoph Voikul la Viena.*
- 1724.** Octombre 26. **XLIX.** *Scrisoare către delegatul bis. Sft. Nicolae Cristoph Voikul la Viena.*
- 1724.** Novembre 8. **L.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Cristoph Voikul la Viena.*
- 1725.** Ianuarie 25. **LI.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Voikul la Viena.*
- 1725.** Martie 3. **LII.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Voikul la Viena.*

1725. Mai 1. **LIII.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena.*
1725. Mai 6. **LIV.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena.*
1725. Decembre 27. **LV.** *Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena.*
1726. (7234) Ian. 28. **LVI.** *Gheorghe Cantacusingo, face cunoscut preoților, gocimanilor și orașanilor din Șchei, că a intervenit la baronul Tiș, — pentru neajunsurile, ce li să fac din partea vlădicii, Patachiș — și acesta a și scris secretarului său Ignatie dela Brașov să le stea într-ajutor, — și îi îndeamnă totdeodată să trăiască în bună armonie.*
1726. Iulie 13. **LVII.** *Gheorghe Cantacusino încunoștiințază pe preoții și gocimani dela sf. biserică din Șchei Brașovului, că a scris ghegeneralului la Sibiiu pentru păsurile lor și-i sfătuește să să presinte și ei acolo să-și spună plingerile lor.*
1726. Octombrie 16. **LVIII.** *Carol VI. întărește de episcop al Rîmnicului pe egumenul mănăstirei Govora Stefan.*

**1727.** Iulie 12. **LIX.** *Stefan Ypopsifios* episcopul Rîmnicului, îndeamnă pe Braşovenă să rămînă în credinţa cea veche şi-î încunoştiinţează, că în cele duhovniceşti şi el are a să țină de părintele **Moise Petrovicî** arhiepiscopul şi mitropolitul Belgradului.

**LX.** *Insemnarea banilor, ce s-au cheltuit cu ocasiunea mergerii delegatului Christoph Vojkul la Viena; şi unele observări ale obştii.*

**1728.** Februarie 28. **LXI.** *Delegatul Christoph Vojkul, declară, că numai are nici o pretensiune faţă de biserică.*

**1732.** (7240) Noembrie 18. **LXII.** *Scrisoarca lui Inochentie* episcopul Rîmnicului, către reprezentanţa bis. din Şchei, prin care cere să-l încunoştiinţeze şi despre soarta fiilor săi sufleteşti de pela sate.

**1732:** Decembre 10. **LXIII.** *Scrisoarea lui Inochentie* episcopul Rîmnicului, către prot. **Florea** şi întreagă obştea din Şchei în cauza popei **Todor**, care s-a sculat în contra episcopului.

**1733** Febr. 9 **LXIV.** *Scrisoarea vlădichii Inochentie, către protopopul din Şchei Florea, prin care îl îndeamnă, să facă, pe cei de sub ascultarea sa, să se spovedească şi împărtăşască cu cinstit trupul şi sîngele Domnului nostru Is. Chr. şi să strîngă*

toate restanțiile până la Sf. George iar la Sf. George, când va fi sobor mare, să să presinte cu ele.

**1733.** (7241.) Februarie 24. **LXV. Grigorie Ghica** voevod încunoștiințează pe Brașoveni, că a scris generalului dela Sibiiu și-î îndeamnă să meargă acolo cu scrisoarea lui.

**1733.** (7241.) Februarie 27. **LXVI. Constantin Nicolae** voevod, face cunoscut Romînilor din Șcheiu că a scris generalului din Sibiiu în cauza lor și-î îndeamnă să lupte cu stăruință și mai departe pentru dogmele pravoslaviei.

**1733.** (7241.) Martie 1. **LXVII. Stefan** arhiepiscopul și mitropolitul Ungrovlahiei scrie preoților și gocișmanilor dela sf. bis. a Șcheilor dela Brașov, că a predat epistola lor Măriei sale Vodă, și Măria sa a satisfăcut dorințelor lor.

**1733.** Martie 12. **LXVIII. Inochentie** episcopul Rîmnicului, face cunoscut preoților, gocișmanilor și juraților, că măriia sa **Grigorie vodă** a scris marele director grof de Vales pentru neajunsurile lor; și-î îndeamnă fără amînare, să să presinte și ei la dînsul, iară răspunsul cel vor primi acolo să i-l comunice și lui.

**1733.** Martie 28. **LXIX. Vlădica Inochentie** provoacă pe protopopul **Floré**, să meargă la soborul dela

*Gherla*, și să aducă cu sine acolo toate restanțele; să să îngrijească să adune 1 fl. pentru sf. mir, etc.

**1733.** (7241.) 'Aprilie 27. **LXX.** *Grigorie Ghica* voevod trimite Brașovenilor, ca răspuns la scrisoarea lor, o copie de pe cartea ghegeneralului din Sibîu.

**1733.** Aprilie 27. **LXXI.** Răspunsul ghegeneralului din Sibîu *Franciscus comes de Vales* trimis lui *Grigorie vodă* în cauza Brașovenilor.

**1733.** Novembre 7. **LXXII.** Plîngerea preoților din Șchei, către mitropolitul Ungrovlahiei *Stefan*, — contra preotului *Theodor*, — care, nedumerit de purtarea lor în cele religioase îi pus sub blăstăm.

**1733.** (7241.) Decembre 1. **LXXIII.** Răspunsul metropolitului *Stefan* al Ungrovlahiei la plîngerea preoților din Șchei.

**1734.** Aprilie 3. **LXXIV.** *Inochentie* episcopul Rîmnicului dă voe protopopului *Florea* să tîrnoască împreună cu preoții paraclisul cel nou.

**1734.** Septembrie 21. **LXXV.** *Inochentie* episcopul Rîmnicului încunoștințează reprezentanța bis. din Șchei, că pentru Brașov a oprit pe popa *Vasile* dela preoție.

**1735.** Iulie 27. **LXXVI.** Scrisoarea lui *Ghenadie* igumenul din Rîmnic, către ispravnicul *Mogoș Vasilievici*, pentru niște candidați.



- 1735.** August 1. **LXXVII.** *Act, prin care preoții, gocișmanii și jurații sf. bis. din Bulgaria Brașovului fac cunoscut, că, aflând de puterea ce a primit-o metropolitul Belgradului Vichentie Ioanoviči asupra tuturor pravoslavnicilor de legea grecească, a trimis lu el o deputațiune de 3 (pe preotul Statie Grid, pe gocișmanul Radu Duma și pe juratul George Hărs) cu plîngerile lor, obligîndu-să a suporta toate speșele împreunate cu acestă călătorie.*
- 1735.** August 5. **LXXVIII.** *Scrisoarea obștii din Șcheii Brașovului către Vichentie mitropolitul Belgradului Sîrbesc, prin care îi cer scutul sfințic sale.*
- 1735.** August 28. **LXXIX.** *Vichentie Ioanoviči arhiepiscopul și metropolitul Belgradului primește pe credincioșii pravoslavnici din Brașov și din țara Bîrsei sub iurisdicțiunea sa.*
- 1735.** (?) Aprilie 28. **LXXX.** *Climent Ipopsifios, episcopul din Rîmnic muștră pe credincioșii sf. bis. din Șcheii Brașovului, pentru că nu i s-au prezentat încă, de cînd s-a urcat pe scaunul episcopesc.*
- 1736.** Ianuarie 20. **LXXXI.** *Protopopul Radu Tîmpê arată, că magistratul a făcut mare cercetare pentru venirea la Brașov a episcopului din Cruședol Nicanor, care a fost trimis de metropolitul Belgradului Vichentie Ioanoviči.*

- 1736.** Mai 28. **LXXXII.** *Clement* episcopul dela Rîmnic, face cunoscut preoților, gocișmanilor și juraților dela sf. biserică din Șchei Brașovului, că a primit scrisoarea lor și că a scris Sasilor în cauza lor.
- 1736.** Iunie 1. **LXXXIII.** *Comunicările preotului Eustathie Gridovici, gocișmanului Radu Duma și juratului Gheorghe Hârs* despre succesul lor ca delegați ai bis. Sf. Nicolae la Belgrad.
- 1736.** Iunie 8 **LXXXIV.** *A doua scrisoare a episcopului dela Rîmnic Clement, către protopopul Radul dela Brașov, în trebile protopopică.*
- 1736.** Noembrie 26. **LXXXV.** *Vichentie Ioanovici oprește pe popa Thodor Baran dela toate slujbele.*
- 1736.** (?) **LXXXVI.** *Popa Teodor, fiul protopopului Floré, roagă pe preoți, gocișmani și jurați de iertare.*
- 1738.** Martie 14. **LXXXVII.** *Epistolă din Sibiu a unui delegat (R. Tempea?), către neguțătorul Gheorghe Hercs în afacerile obștii din Șchei.*
- 1740.** August. **LXXXVIII.** *Legătura popei Bucur.*
- 1741.** Martie 27. **LXXXIX.** *Neofit mitropolitul Ungrovlahiei roagă pe protopopul Radu din Șchei*

*Brașovului, să stăruiască pe lângă George Hârsu să întoarcă banii concrezuți lui de episcopul Methodie.*

1741. Aprilie 22. **XC.** *Arsenie al pătrălea, patriarhul sîrbesc, dă voe credincioșilor din Șchei să-și mărească biserică.*
1742. **XCI.** *Arsenie patriarhul sîrbesc întărește pe Eustatie Gridovici întru protopop.*
1743. (7251.) Iulie 7. **XCII.** *Samoil Herbert, județul Brașovului, poruncește tuturor preoților din țara Bîrsii să facă rugăciuni, prin cari să mulțămescă lui D-zeu, că a pus capăt cîumei.*
1747. Februarie 3. **XCIII.** *Cheltușala cu doi delegați la Viena în afacerile obștii din Șchei.*
1750. Novembre 27. **XCIV.** *Preoții, goșmanii și mai mulți credincioși dela bis. Sf. Nicolae din Șchei, să leagă să lucre cu toții pentru favorabila rezolvare a plîngerilor cuprinse în hîrtia trimisă crai-birăului Sibiiului Stefan Valtiter.*
1751. Iulie 6. **XCV.** *Bolgarsighienii de lângă cetatea Brașovului, roagă pe Mărița sa domnul Stefan Valtiter crai-birăul națiunei săsești să sprijinească cauza lor la guvernul țării.*
1752. Ianuarie 1. **XCVI.** *Plenipotența dată, din partea obștii din Șchei, protopopului Eustatie*

*și celor doi delegați trimiși la Sibiu în trebile orașului.*

- 1752.** Ianuarie 19. **XCVII.** *Scrisoarea celor 3 delegați, către preotul Radu, în care cer să le trimită scrisorile cele de norie ale preoților dela sate, ca să le poată arăta guvernatorului.*
- 1757.** Mai 13. **XCVIII.** *Legătura popii Datcu.*
- 1757.** Septembrie 8. **XCIX.** *Legătura ierodiiacônului Stefan Ioannov.*
- 1761.** August 23. **C.** *Jurământul episcopului Budei Dionisie Novacovici, că va păzi legea răsăriteană.*
- 1762.** Ianuarie 3. **CI.** *Legătura preotului Petru Iosifov Grid.*
- 1762.** Aprilie 20. **CII.** *Mai mulți orășeni să leagă să să îngrijească de trebile bisericii și ale obștii din Scheș și să păzească legea neschimbată.*
- 1762.** Aprilie 20. **CIII.** *Mai mulți orășeni să leagă a să îngrije de trebile bisericii și ale obștii din Scheș și a păzi legea veche pravoslavnică.*
- 1762.** Mai 21. **CIV.** *Instrucție din 16. puncte pentru reprezentanța obștii din Scheș.*
- 1763.** Februarie 22. **CV.** *Scrisoarea patriarhului din Tarigrad, către reprezentanții bis. din Scheș,*

în care îi îndeamnă să adune milă pentru sfântul mormînt.

- 1763.** Martie 6. **CVI.** *Scrisoarea delegaților obștii din Șcheii Brașovului: Ilie Birt și Micu Voicu la Iarigrad.*
- 1763.** Martie 7. **CVII.** *Legătura diaconului Radu Témpe.*
- 1763.** Iulie 6. **CVIII.** *Dionisie Novacoviči muștră pe preoți și obștia Bolgarsechîului, că nu l-au în-cunoștiințat, fiind în Brașov, despre cutîia mărfurilor neguțătorești.*
- 1763.** Septembrie 28. **CIX.** *Legătura diaconului Gheorghe Chifes.*
- 1763.** **CX.** *Parthenie patriarhul Ierusalimului îndeamnă pe Șcheienii să ajutore sf. mormînt, care din cauza pagubelor făcute de Arași și din alte cauze încă a sărăcit foarte.*
- 1764.** Aprilie 7. (?) **CXI.** *Legătura popii Gheorghe fiul lui Dumitru Hărs.*
- 1764.** Decembrie 13. **CXII.** *Pastorala episcopului Budei și Ardealului Dionisie Novacoviči la nașterea Domnului.*
- 1767.** Ian. 2. **CXIII.** *Scrisoarea protopopului Vasilie Baran, către reprezentanța bisericii din Șcheii pentru 2. gropi din biserică ale familiei lui.*

- 1767.** Aprilie 22. **CXIV.** *Lista jurațiilor bis. din Șchei întărită de episcopul **Dionisie Novacovič**.*
- 1767.** **CXV.** *Protopopul **Vasilie Baran** să plînge episcopului **Dionisie Novacovič**, că gocișmanii bisericii din Brașov au ocupat 4 gropi din biserică ale rudelor lui.*
- 1767.** August 27. **CXVI.** ***Dionisie Novacovič** episcopul Budei și Ardealului la plîngerea prot. unit **Vasile Baran** cere dela preoții și jurații bisericii Brașovului deslușiri în privința celor 4 gropi din biserică luate dela familia lui.*
- 1767.** **CXVII.** *Răspunsul reprezentanței bis. din Șchei la hîrtia episcopului **Novacovič**, cu privire la cele 4. gropi.*
- 1768.** Ianuarie 11. **CXVIII.** *Scrisoarea delegatului obștii din Șchei **Zamfir Marcu** la Sibiu, către **Chiru Lazar** la Brașov.*
- 1768.** Februarie 26. **CXIX.** ***Dimitrache Ioan Marco** scrie lui **Kyru Lazar** să trimită un deputat la Sibiu cu hrisoavele, ca să-i încredințeze pe cei de aici de adevărul afirmațiilor lor.*
- 1769.** Martie 25. **CXX.** *Protopopul **Constantin Ioanovič**, cere dela protopopul **Dimitrie** și dela preoțimea sf. biserici din Șchei, în numele arhierelui **Atanasie Rednic**, să răspundă la cele 5 (puncte) întrebări cuprinse în scrisoarea lui.*
- 1770.** **CXXI.** *Legătura preotului **George**.*

1772. August 7. **CXXII.** *Episcopul neuniților din Ardeal Sofronie Chirilovici, încunoștiințeză pe epitropii bisericii Sf. Nicolae, că a primit paterița trimisă și le mulțamește.*
1773. Mai 25. **CXXIII.** *Răspunsul obștii orașului Bolgarsechi, la epistola preosfințitului episcop din 15 Martie.*
1773. Iulie 3. **CXXIV.** *Episcopul neuniților din Ardeal Sofronie Chirilovici face cunoscut obștii din Șchei, că a îngăduit să rămâie toată rînduiala bisericii după obiceiul vechi.*
1775. Dec. 5. **CXXV.** *Darul, ce s-a dat preosfințitului metropolit și orația ținută cu acea ocaziune.*
1777. Noem. 5. **CXXVI.** *Legătura diaconului George.*
1777. Novembre 19. **CXXVII.** *Legătura diaconului Dumitru Popovici.*
1779. Aprilie 16. **CXXVIII.** *Legătura diaconului Dumitru Grid.*
1779. Aprilie 16. **CXXIX.** *Legătura diaconului Gheorghe fiul lui Dumitru Duma.*
1779. Iunie 15. **CXXX.** *Dispozițiuni privitoare la afacerile bisericesti interne și externe.*
1779. Septembrie 5. **CXXXI.** *Scrisoarea vicarului neunit Ioan Popovici, prin care institue de protopop preste Brașov și Haromszek, în locul decedatului protopop Petru Grid, pe Radu Tempea.*

1780. Septembrie 10. **CXXXII.** *Popa Radu promite, că să va supune hotărîrii vicarulul, jurașilor și orășenilor în chestia lui cu popa Stoica.*
1780. Sept. 11. **CXXXIII.** *Dispozițiuni privitoare la sfera de activitate a protopopilor Stefan și Radu.*
1781. Novembre 17. **CXXXIV.** *Legătura protopopului Stefan Ioanovič.*
1782. Aprilie 12. **CXXXV.** *Legătura diiaconului Constantin zugravul fiul lui Ilie Popovič.*
1782. Aprilie 16. **CXXXVI.** *Legătura ierod. Gheorghe Duma.*
1782. Aprilie 17. **CXXXVII.** *Legătura diiaconului Gheorghe Lebu.*
1782. Decembre 10. **CXXXVIII.** *Legătura lui Gheorghe Radovič, ierei.*
1782. Decembre 15. **CXXXIX.** *Plîngerea căpitanului Ilie Bird către consistor în afaceri bisericestî.*
1782. Dec. 15. **CXL.** *Legătura protopopului Gheorghe Radovič.*
1782. Dec. 16. **CXLI.** *Legătura ierodiaconilor Gheorghe Lebu și Constantin Popovič.*
1783. Ianuarie 9. **CXLII.** *Preoții și mai mulți fruntași din Schei, hotărăsc să trimită pe Radu fiul prot. Radu Tempea, pe Statie fiul lui Radu Catană și pe Ioan fiul prot. Stoica să să pregătească pentru treapta preoției.*





# I.

1700 (7208) Martie 10.

**Calinic Mireon** mulțamește *protopopulu* **Radu** din Schei Brașovului, pentru *copi*a diplomi trimisă prin kyr **Mărgărit** și-i trimite și el izvod (copie) de pe hrisovul, făcut de Măria Sa Vodă la sfînta mitropolie, pentru întărirea celor bisericești, și-i promite, că pe gramaticul, care e de hirotonit, cînd să va presenta, îl va hirotoni. (original.)

Cinstite și al mîeu întru Duhul Sfîntu fiu sufletesc, sfîntia kyr prot. **Radule** din Șchei Brașovului, dela milostivul și atotputernicul Dumnezeu rugăm sfîntiei tale întrégă sănătate, viață curată cu fericire de anî îndelungată și tot fericitul bine sufletesc și trupesc, iar dela smereniia noastră trimitem sf. tale molitvă și blagoslovenie. După ačasta cinstită scrisoare sf. tale, ce nêi trimis mai în trecutele zile cu kyr **Mărgărit**, denpreună cu copia diplomați, o am luat și toate cêle scrise lêm înțeles și néu părut bine pentru cercetare și pentru înștiintare, care copie iată că o trimisem la sf. ta precum nêi scris, și dela noi iată că trimisem sf. tale acest izvod de hrisov, cê au făcut Măria Sa Vodă la sfînta mitropolie, pentru întariré celor bise-

ricești, precum cetindu-l sf. ta, vei vedé cele ce cuprinde și să fie sf. tale dăruit Pentru grămăticul, care ne scrii sf. ta, că iaste să hirotonéscă, când îl vei trimite, atunci îl vom face preot. Pentru carté acéia de blestem, care să trimisése dela sf. sa părintele, pentru ca să să descopere adevărul și nu s-au cetit în bisérecă, pentru acásta vei ști sf.ta, că sfințiasa părintele n-are nicī o bănuială, ci tuturor dela sf. sa molitvă și blagoslovenie trimite. Cu acásta sfărșind, mila lui Dumnezeu rog să te întăréscă între toatu céle bune și fiil sf.ta blagoslovit.

*Martie* 10. 7802.

Părinte sufletesc și cătră Dumnezeu  
rugătoriu:

*Calinic Mireon.*

## II.

1700 (7208) *Martie* 11.

*Răspunsul episcopului Buzăului Methodie dat protopopului din Schéii Brașovului Radu, care a cerut să sloboadă dela închisoare pe George Hărsu, care a înstrăinat banii lăsați de episcopul Misail. (original.)*

**Methodie**, cu mila lui Dumnezeu episcopu Buzăului.

Cucérnice protopoape din Șchéii Brașovului, popo kyr *Radule* al nostru, întru Duhul Sfânt duhovnicesc fiū, dela Dumnezeu sănătate și spăsenie

poftim să să dăruțască cucernicieii tale, iar dela smereniia noastră molitvă și blagoslovenie trimitem. Scrisoare cucernicieitale, ce neii trimis, neii venit cu *Stoica*, fratele răposatului *Misail* episcopul și toate lém luat întru înțelegere. Pentru rugăciune, ce faci către noi, pentru *Gheorghie Hărsu*, căci au stricat banii, ce au fost lăsaț de răposatul întru Chr. fratele *Misail*, care bani îi numește cucerniciitata, că ar fi fost ai frățieisale, dar să știi, că nu au fost nici într'un chip ai frățieisale, că de-ar fi fost ai frățieisale, nu i-ar fi lăsat acolé, ci i-ar fi dus cu dănșii, precum cu ceialalți, căți au mai avut frățiasa, iar pentru că l-am fi lăsat noi pe *Gheorghie* la opréală, până va plini banii, de care te rogi, împreună cu niște veri ai lui și frați, ca să să sloboază, pentru ačasta iar vei ști cucerniciitata, că noi nu l-am pus la opréală, ce l-au pus dreptaté și adevărul prin Stăpănitorii pământului acestuia, și nu ne dá noao putință, nici într-un chip să ne întoarcem cuvântul de către domnie, nici el să nu gândești cucerniciitata, că va avé slobozenie, până nu va plini toți banii, că de ar fi fost ačasta între noi mai nainte până a ne întra în judecata domniei, s-ar fi făcut și cu alte mijlociri mai ușoare, iar acum noi nu putem nimic să ne schimbăm cuvântul. Iar pentru ceia ce zici, că să făgăduescu niște veri ai lui, că-l vor lua pe chezașie până la doi ani, încă și oamenii de țară să vor găsi chezași, până atuncé ca să să facă banii, și la ačasta să știi cucerniciitata, că nu iaste cu putință, și iar

mai zici cucérniciiata, într-acéste cuvinte ca să-  
sloboz, să nu să tragă sărăciia casii și a copiilor  
din pricina noastră, la ačasta iar să știi cucérniciia  
ta, că nu i să trage dumnélui sărăcie despre noi,  
ci i să trage chiverniséală și căștig, că ș-au făcut  
neguțatorie cu acei bani, și au căștigat, iar nu au  
păgubit, ci pe sémne au prinsu dor de dănșii și nu  
i să poate dizlepi din inimă dragosté acestor bani,  
ci să vândă marfă și casă și ce va mai avé, care  
léu făcut cu banii aceșté, și să să plătescă, să dé  
înapoi lucru strein, că noi nu putem nici să îmbogă-  
țim pre cineva, nici să sărăcim, Dumnezeu iaste  
cel ce sărăcește și îmbogățește, înaltă și smeréște,  
și adevărat poruncéște și învață a erta și a milui,  
și iubéște pre cei milostivi. Acéște și altele asémene  
știm, numai știm și ačasta, că zice: *dați, cele ce  
sânt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu, și cele ce sânt  
ale chesariului, chesariului,* și cu toate acesté, decă  
nér prisosi și noao, am erta, numai trebuința ne  
face a nu lăsa, pentru că nici dreptul nu vine spre  
a erta, căci iaste lucru bisérescu și trebue să facă  
cele ce sânt spre cinsté și podoaba casei lui Dum-  
nezeu desăvârșit cu acei bani. Iar osebit de acéste  
pricinuitoare cuvinte, cucérniciiata ești al nostru  
priiatin de mai nainte vréme și întru acelaș prie-  
teșug și fiiască dragoste avem ačasta, acum sfăr-  
șind, să fii cucérniciiata blagoslovit.

*Martie 11. 7208.*

Al cucérniciei-tale sufletescu părinte

**Methodie,**  
episcopul Buzăului.

### III.

1700. Iunie.

**Declarațiune, prin care Brașovenii fac cunoscut soborulul celui mare, că nu vreau să știe de unirea cu biserica Romii nimic, și că pe popii, cari vor primi unirea, nu-î vor mai reprimi. (original.)**

Svântu săbor mare, carele iaste în Ardél, și cinstiți domni, care vă aflați îndireptători țărăi aceștiia și noao, iar noi orașul Șcheii, care ne aflăm lăcuitori lângă cetate Brașovului, după porânca părintelui vlădicăi, am ascultat și am trimis din preoți noștri acolo la săbor și cu gocimani noștri și cu alți bătrâni, ca să nu călcăm porâncile părintelui, iar pentru oare care cuvinte, ce să aud prin oameni pentru părintele vlădica, cum că s-au plecat spre parte bisericăi apusului și au lăsat a răsăritului, să fie sfințiasa sănătos, slobod iaste tot omul a să fac(e) ce va vré, iar noi numai ačasta, care am avut, aceia vom ținé, de besereca răsăritului noi nu ne vom despărți, precum și înainte nemișilor țărăi credința nem dat, că noi altă lege nu vom lua, nici vom priimi măcar ce are fi. Iar noi de am afla pre vr-un preot de ai noștri, îmbland într-acelé lucruri a legii mestecând, unul ca acela preot noi nu-l vom priimi, nici îl vom ținé să ne fie preot, ci va fi lipsit de orașul nostru și de bisereca noastră, pentru care am întărit scrisoare noastră cu pecete cinstiților și luminaților domnilor țărăi Ardélului și a toate laturilor, pentru că așa

mărturisim cu sufletele noastre, pân la  asul mor ei noastre.

*Iunie, 1700.*

Pleca ii sv ntului săbor  i a toată țara ascultătorii, noi  ch ii de lângă cetat  Brasovului, precum în  os vom iscăli anume:

- |                             |                         |
|-----------------------------|-------------------------|
| (L. S.) Radu  ohanul.       | (L. S.) Jup nul Jan     |
| (L. S.) Necula R u .        | Soltanu.                |
| (L. S.) Manole.             | (L. S.) Radu Miha  Mun- |
| (L. S.) V sii.              | t nu.                   |
| (L. S.) Stan Zelinca.       | (L. S.) R du Donie.     |
| (L. S.) Dumitru Br il.      | — Radu Horgidan.        |
| (L. S.) Ion Fertul.         | — Barbu Clinci.         |
| (L. S.) V sii F in -bun .   | — Todoran Hog .         |
| (L. S.) Flor  R u .         | — Jarca Z rnovanu.      |
| (L. S.) Ioan Lazar.         | — Bucur  u aica.        |
| (L. S.) Dumitru.            | — P tru Bu t .          |
| (L. S.) Stan Savul.         | — Ion Tocanie.          |
| (L. S.) (Subscriere gre-    | — Ioan Bou.             |
| căscă nedescifra-           | — N goe Bu t .          |
| bilă.)                      | — Dumitru Bot .         |
| (L. S.) (Subscriere gre-    | — Pătru G it nariu.     |
| ceasc  nedesci-             | — Albu Croitoriu.       |
| frabil .)                   | — Dumitru Munténu.      |
| (L. S.) Stoica Ina .        | — Dumitru Moarcăs.      |
| (L. S.) Dan.                | — Matei al La cului.    |
| (L. S.) Toader Br nc .      | — Drăgan al La cului.   |
| (L. S.) Dumitru.            | — Pătru Tampa.          |
| (L. S.) Pătrul ginerele po- | — Mărin Munténu.        |
| p(ei) Crăsté.               | — Mihăil Romc .         |

- |                      |                                 |
|----------------------|---------------------------------|
| — Radu Mărzé.        | — Roman Moldovan.               |
| — Radu Hărbé.        | — Stan Coteţé.                  |
| — Dumitru Pumné.     | — Pătru Pogăcian.               |
| — Todor Urloiarîu.   | — Banul.                        |
| — Ion Sărbul.        | — Négul Muntian.                |
| — Mihăil Zalomud.    | — Avram.                        |
| — Stanču Băđigău.    | — Vlad Jorga.                   |
| — Radu Birdă.        | — Bodé.                         |
| — Radu Bidîul.       | — Văsiî Caluţu.                 |
| — Văsiî Moldovanu.   | — Radu Morari.                  |
| — Bucur Velican.     | — Ioan Srăbul.                  |
| — Ion Putinarîu.     | — Stan Jorga.                   |
| — Vlad Mămăligă.     | (3 locuri goale).               |
| — Velican Măcelariu. | Stoica goč. Post(ovariu)        |
| — Dumitru Fulga.     | <i>intărescu cu peceté mé</i>   |
| — Gavril Hertul.     | <i>supt toţi, ce s-au pus</i>   |
| — Todoran Săcăroîul. | <i>peceţile, aşjidere şi eü</i> |
| — Voïcu Munténu      | Gheorghî Vătafu <i>cu a-</i>    |
| — Mané Şetrariu.     | <i>castă credinţă.</i>          |
| — Ion Craî.          | (L. S.) Stoica Post(ova-        |
| — Stinghie.          | riu) goč.                       |
| — Ion Tigae.         | (L. S.) Gheorghî Vătaful        |
| — Badu Croitorîu.    | gočman.                         |
| — Opré Puf.          | (L. S.) Hrăsté Croitori.        |
| — Vlaïcu Găitănariu. | (L. S.) Stan Inaşu.             |
| — Hristé Croitorîu.  | (L. S.) Eü Dumitru Şi-          |
| — Radu Găitănariu.   | trarul.                         |
| — Radu Birté.        | (L. S.) Stan Şetrari cel        |
| — Bărsan Čorăcoîul.  | bătrân.                         |
| — Stan Păligrad.     |                                 |

- |                          |                       |
|--------------------------|-----------------------|
| (L. S.) Stan sǎn Stan    | (L. S.) Ion Cocoș.    |
| Șetrari.                 | (L. S.) Vasiî Brăil.  |
| (L. S.) Petcul sǎnŭ Stan | (L. S.) Vasii Buză.   |
| Șetrari.                 | (L. S.) Dumitru Țără- |
| (L. S.) Bucur Fuște.     | lungă.                |
| (L. S.) Ion Șohanul.     |                       |

#### IV.

1700. Novembre 10.

*Epistola lui Athanasie arhiepiscopul și mitropolitul Ardealului, către Brașoveni (gočmanî și orășeni), în care îi oprește să aducă om străin dintr-altă țară ca protopop, și-i îndemnă să să țină de obiceiul vechi. (original.)*

**Athanasie** milostiū Bojiū arhiepiscop i mitropolit ot stol Beligradschi i vseia zemlé Ardélscoe eșteje iprocî.

Dela Chr. pohtim pace, milă, spăsenie sufletească dumnilor voastre cinstiț gočmanî, împreună cu alți orășeni, noao fiî sufletești, iar dela smereniă noastră trimitem blagoslovenie, alta am înțeles, cumcă acel blând și précuvios preot pop(a) *Siicu* întru Chr. s-aŭ răpăosat, care să fie blagoslovit și retat și de noi și de Domnul Chr., de care înțeseam, cumcă în urma lui oare cariî dintre dumné-aoastră aț vré a pune protop(op) om strein dintr-



altă țară, caré noi neci într-un chip nu îngăduim a pune om strein, ci dintre preoții cari slujesc acei st. beséreci, pre care vom socoti și-l vom pune noi, și precum aũ fost obicéiul dintăi. Mai vartos poruncim acelora, cari au imblat pre la domni de afară și pohtesc, ca s-aducă om strein a fi protopop de acolo, unii ca aceia voiu să mă cunoască, cumcă noi sântem vlădică, și noi poruncim într-acéle lucruri, de vréme ce fiind noi vlădică aici, și pre noi nu néu căutat să ne fie făcut știre de acest lucru, ci aũ imblat prin ascuns pre noi nebăgându-ne în sémă, așa-m pare, că noi poruncim dup(ă) rânduiála noastră, ce e dată dela Chr., și acei beséreci, pentru care lucru toț, cari s-aũ amestecat în lucrul acesta și sânt neascultători și îndărăpnici poruncii noastre, cu amar voiu să le plătesc, și alt protopop acolo nu va încapé, numai pre care vom pune noi, pre acela să-l cunoașteț protopop. Pân acum am fost fiul păcii, iar déca mă veți mânia, voiu să fię ca un leu trădat de fi săi.

Intre dumnévoastră, decı iată că poruncim fiț în pace, protopop de vă va lipsi, veț trimite dintr-acei preoț unul, pre care-l veț alége și mă vor afla la Belgrad, iar într-alt chip făcând vă va cădé cu greu. Ačasta scriem și să vă odihniț pre scrisoare noastră, și fiț blagosloviț.

Scris *Belgrad*, Noemvrie 10. 1700.

Al dumnévoastră părinte sufletesc

(L. S.) *Athanasie*.

V.

1700. Decembre 10.

*Epistola lui Athanasie, prin care arată, că a în-  
tărit de protopop (după moartea prot. Sîicu) pe popa  
Vasîi și poruncește, ca popii să nu mai umble beți prin  
tîrg. (original.)*

**Athanasie** milostiîu Bojiîu arhiepiscop i mitro-  
polit ot stol Beligradschi i vseia zemlé Ardélscoe  
eșteje îpročaia.

Dela Chr. pohtim sănătate trupescă și spăsenie-  
sufletescă dumnilor voastre fiilor noștri sufletești,  
cinstiților gočmanî, împreună cu alalți orășeni, iar  
dela noi trimitem blagoslovenie. Carté, ce nêț tri-  
mis pre popa *Văsîu* néu venit, și am înțeles de  
toate ce nêț scris, întâi pentru răpăosare întru Chr.,  
& celui blând și cuvios preot prot. *Sîicul*, pre care  
Dumnezeu să-l iarte, și de noi blagoslovit și ertat  
să fie. De alte, ce ne scrieț, am înțeles, cumcă  
popei *Văsîu* i să cuvine a urma aceiî deregătorii  
a protopopiei, pre care dumnévoastră și măriiasa  
județul și preoții de acolo și din eparfie l-aț ales  
a fi destoinic și ispravnic mai mare între preoț, a  
cărora scrisóre cu rugăminte văzând, am făcut și  
noi după pohta și voia județului, a preoților, și a  
dumnévoastră, și l-am rânduit cu blagosloveniia  
noastră, și cu socotința cinstitului notareș *Gheorghî*  
și al altor protopopi, să fie într-acé cinste a proto-  
popiei, protopop deplin, și învățătoriu mai mare în-

tre preoții de acolo. și ai aceii eparfii, sfintelor be séreci întăritoriu și purtătoriu de grijă, precum să cuvine preoților, a plini toate céle 7 taini ale be sérecii, slujba a sfântelor be séreci a plini, precum ne scrie pravila noastră, blânzi, smeriț, cu dragoste unul cătră altul, nu precum auzim că să poartă preoții de acolo, de umblă béți prin târg, și fac béț slujba în be sérecă, care be séreca noastră nu priiméște, și pre calé pravilii nu umblă, mai vartos săntem de răsul, și de ocară a altor limbă streine, pentru că nu-ș poartă preoția cum să cuvine. Decî iat că poruncim, să n-ar umbla pre calé pravilii, și nu s-ar pleca poruncii noastre întru toate, după fapta sa să va certa, și dumnévoastră încă veț hi oca. Ačasta fiț blagosloviț.

Scris în Mitropol. Belgrad, Dec. 10., 1700.

*Athanasie.*

## VI.

1701. Mai 7.

*Andriiaș Banoli incunoștiințeză pe Brașoveni, că vlădica la Beci s-a făcut papistași și-i îndeamnă, să meargă la sobor la Belgrad, să împedece unirea. (original.)*

Cinstiților preoților și gočmanilor și negustorilor, cari vă aflaț în Șchei, cu sănătate mă închin

dumnilor voastre. Pricină scrisoria mîa de altă nu e, fără numai să dau știre dumnevoastră de lucrul cel mare, car(e) aũ făcut vlădica spre pîarderîa lezei creștinești, venindă dela Beci am țeles dela omini lui, car(i) aũ fostă cu dănsul la Beci și dela alți neguțtor(i) de triabă, car(i) aũ fostă atunci la Beci, cum el să știț dumniavoastră că s-aũ popit papistășaste și s-aũ vlădicit, apoi la pus și aũ nate-măticit bisiareca răsăritului și căț cred în trānsa, și dîa-cîaia fac știre dumniavoastră să nu pregetaț dumniavoastră, voi omen(i) de omenie și vo(i) cincit\*) preoți omen(i) aleș(i) și înțelepți, car(i) să ție rāndu lezei și al bisiarecei răsăritului cum vor înțeliage, că vas să să tringă sobor la Bălgrad, să să afle dumniilor acolo, să ne împreunăm cu toț, să nu lāsăm să pîar(ă) liagîa creștiniască din astă țar(ă), și să știț dumni(a)voastră, cum s-aũ muncit să scoț(ă) dela împăratul tărie ca cîaia, cum să fac(ă) pă pop(i) și pă rumān(i) să fie într-o lege cu dănsul și aũ eșit dela împăratul ales ca cela, precum nu să amiastecă în lucrurile legilor și n-aũ nič-o puteriare de acolo de a face v-o silă de pe vrem(e) de nu i-aũ fos(t) tat\*\*) împăratul v-o putiare, aũ cerut dela grānțiarul un pater de au adus că dănsul să-i fie ajutor și vlădiciia lui ce amniāz cum măine ne poimăine de i să va tāmpla v-o morte, aũ l-or scote și v-or trimiate un vlădică

---

\*) cinstiți.

\*\*) dat.

dela Beci și nu-l vom mai scote, că d-om zice, că e papistaș și n-om primi și alalt încă aū fostă papistaș și l-aț avut și de cum om face să-l scotem, apoi să întemeiaz liaga și nu-l vor mai scot și mă rog să nu faceț într-altă chip, mă rog pentru sângele car(e) ș-aū vărsat Christos pentru noi, am scrie și mai multă, dar de n-om împreuna cu sănătat(e) la Bălgrad, voi mă mai vorbi ačastă, am cris ačastă carte dumnilor vostre ot Christ 1701 Măi 7.

Alū dumnăvoastră de bine voitor

*Andriiaș Banoli.*

## VII.

1701 (7209) Iulie 21.

**Theodosie** mitropolitul Ungrovlahiei, încunostiințează pe protopopul *Vasile* dela Brașov, că a hirotonit pe *Petcu* de preot pentru Satulung. (original.)

**Theodosie** milostiū Bojiū arhiepiscop i mitropolit vseī zemli Ungrovlahscoī,

Fifulū nostru sufletescu, molitfei tale protopop *Vasile* dela Brașov, dela milostivul Dumnezeū iț pohtim săn(ă)tate și spăsenie sufletescă, iar dela noi trimitem molitfei tale molitfă și blagoslovenie. Scrisoaré, caré nēi trimis, nēū venit și decâtū nēi scris am înțeles de toate. Ne scrii pentru o beșerecă de acolo dela Satulung, cumcă aū rămas

făr de preot, că preotul, care-l aũ fost la acé besérecă, aũ mersu la besérecă mărieĩsale luĩ Vod(ă) den Făgăraş şi aţ ales pre acest grămătoc anume *Petcu*, care l-aţ trimes aici ca să-l hirotonim, să fie acolo la acé besérecă, decĩ dup(ă) socotéla şi mărturiséla voastră şi dup(ă) randuĩala sfănteĩ pravile l-am făcut cetetş, ipodiĩacon, diĩacon şi preot, şi l-am ţinut câte-va zile aici de aũ slujit şi leturghie, de s-au mai deprinsu câte ceva, l-am fi şi mai ţinut, ca să să învéte rânduĩala preoţiei desăvărşit, numai zicând, că besérecă acéĩa stă închisă şi făr de slujbă şi cum că să va învăţa rânduĩala preoţiei şi acolo, l-am slobozit de au venit. Decĩ viind acolo puneţi-l ca să învéte tóte rânduĩalel(e) preoţiei, precum să cuvine. La dumnélui judeţul n-am scris nimic, că o carte, ce néũ adus, care zicé, că ĩaste dela judeţul, nu ştim dela dumnélui aũ fost aũ ba, căcĩ că ştim, că dumnélui când ne scriĩa, să iscăliĩa ĩn carte unгурéşte ĩntr-alt chip, nu ca acum rumĩnéşte. Voi ĩncă vă ĩntăriş ĩntru credinşă tot aşaa precum aţ ĩnceput, nemic să nu vă témeş de factel(e) şi de lucruril(e) aceluĩ diĩavol. Aćasta avum aţ scrie şi fi blagoslovit.

*Iulie*, 21. I. 7209.

*Theodosie*

mitropolitul Ungrovlahieĩ.

## VIII.

1701 (7209) Iulie 5.

**Constantin** voevod, domnul țării românești, îmbărbătează pe Brașoveni să rămână în credința lor cea veche. (original.)

Io **Costandin** voevod Bojiu milostiū gospodarū zemli Vlahscoe.

Molitvelor voastre preoților dela Brașov și altor bătrâni den Șchei sănătate vă poftim, carté, ce aț trimis néu venit și toate câte ne scrieț am înțeles. Căt pentru dumnélui piscupul de acii din Ardél, în ce féliu s-aū purtat și ce aū făcut, am conoscut din scrisoare-v(ă), de care bună nădějde am avut și încredințaț săntem, că Dumnezeū unora ca acestora, carii ocărăscu și nu cinstescu légé întru care s-au pomenit și innainté lui Dumnezeū s-aū făgăduit, cu degrab le va răsplăti, că de multe ori ačasta am văzut, că cel ce-ș lasă légé sa și poftéște alta, i-aū plată dela dreptul judecător Dumnezău, iar molitva voastră și dumnévoastră alalți pravoslavnici, cumcă nimic nu v-aț lunecat, nici aț umblat dup(ă) acéia, ce aț păzit curata lége cé pravoslavnică, caré dela părinții și moșii voștri o aveț, de ačasta foarte néu părut bine și ném bucurat, căci cunoaștem, că aț făcut lucru cinstit și cuvios, plăcut lui Dumneu și oamenilor celor înțelepți, dela care Dumnezeu rugăm să v(ă) întărăscă și să v(ă) pă-

zescă tot în cé strămoșască pravoslavnică lége, să o puteț ținé și păzi curată și nezmintită, căci noi vedem și și dela curté împărătescă dela Beci avem știre, că dumnélui piscupul n-are voe împărătescă, ca să facă silă oamenilor, fără că numai cei ce vor vré de voia lor. Decî nu gândim, nici socotim, că să va tinde dumnélui mai mult den cătu-î iaste porunca, și ales, că la acé besérecă sântem și noi ctitorî, de vréme ce iaste făcută de răposaii Domniî ai acești țări, ce trebuiaște să păzescă și să urméze légé, caré au ținut până acum și noi iarăș cu céia ce va fi de pre parté noastră a v(ă) păzi și a v(ă) ajuta, cu céia ce să va puté, nu vom lipsi. Înțeles-am, că și părintii dela Făgăraș și alți creștini pravoslavnicî, iarăș asémené nimic nu s'aũ lunecat cu firé, ce ș-au păzit cinsté legii sale, care și de ačasta mult ném bucurat, măcar că așa li s'aũ căzut a și face, de vreme ce noi acé sfântă besérecă o am rădicat și o am făcut cu acé nădéjde, că o închinăm présfântitei săborniceștii a răsăritului beséreci, și că va fi prân putință preoiî și creștiniî lăcuitarî de acolo, de acé pravoslavie, să nu să lipsescă și noi iar zicem, cu céia ce ne va fi prin putință ai căuta și ai păzi nu vom lipsi. Ačasta acum și Dumnezeu pururé să vă fie într-ajutor.

*Iulie, 5. I. 7209.*

*Io Costandin voevod.*



## IX.

1701.

**David Corbea** *îndeamnă pe Braşoveni, să meargă la soborul dela Belgrad, să să opună unirei cu bis. Romei. (original.)*

Précuvioşi părinţi dela dumnezăiasca bisérecă a Braşovului, dumnévoastră cinstiţ nastavnicî şi alalt toţ împreună) fraţ, dela Domnul D(u)mnezău sănătate şi spăsenie rog să vă să trimită, apărându-v(ă) întru mulţi ani de toate primejdiile céle lumeşt, întărit pân' în svărşit în pravoslavie. Cinstita d(u)mn(é)voastră scrisoare, ce mi-aţ trimis am luat, ce scrieţ am înţeles că-î pentru părintele vlădicul *Athanasie* că v-au trimis cartia svinţiei sale aici chiemând, ca să vă aflaţ nezmintit la Belgrad şi nu ştiţ pentru ce, toate pre larg am înţeles, cărţile, ce aũ fost trimise la măriia-sa vod(ă) li-am dat, pentru răspuns încă am nevoit de s-aũ dat, dintru care ce iaste învăţătura măriei sal(e) veţ putia înţelége. Eu pentru ačastă chiemare la săbor, ce voi să zic, ştiu, că pentru vria-un folos al pravoslaviei nu va fi, care măcar Dumnezău să întăriască inimile celor credinčoşi, să nu slăbescă întru răspunsurile sale. Mă întrebaţ dumnévoastră, ca să vă învăţ ce veţ face, şi cum vă veţ chivernisi, de vréme ce acum cunoaşteţ adevărat la ce va să vie lucru, ce să auziia pân' acum pentru schimbaré legei, eu ce vřednic sânt pre d(u)mn(é)voastră ca să vă învăţ,

și la ce cale să vă pui, când nimini nu ăaste, care să prinză în sémă cuvîntul mîeu, au nu mî-am bătut destul capul în tot chipul, scriind și descoperind lucrul cum ăaste, iar d(u)mn(é)voastră rădêț și vă bătîiaț joc de cuvintel(e) méle, și mă chîemaț tâlpiz(?) și cum vrêț, și tot pluhupîiaț(?) și apăraț zicând, că toate minciunile eũ le scornescu, iar svințîia sa părintele vlădica nu ăaste cum zic piizmașii iprocî, iprocî. Așa acum dar dela mine ce învățatură mai așteptaț, d(u)mn(é)voastră destul sănteț învățaț, ca cei ce sănteț acum în vârstă și în toată firé, légé desăvârșit știț, cunoașteț și binele și rău, pre cela ce veț pohti pre acéia veț mérge, că ce nimin nu ăaste putérnic a vă opri voia și a zice, ačasta faceț și ačasta lăsaț. Iar încă și de vréme ce mă întrebaț pentru svat, măcar cum zisei mai sus, toate cuvintele căte am zis mai de demult, ca o nimică au fost înainté d(u)mn(é)voastră, căt și răspuns nici odată nu m-am învrednicit a lua scrisorilor, ce am trimis, căutând la dragostia pravoslaviei și la datoriia ce am, ca să fac pentru bisérecă lui Chr., ačasta zicu: svințîile voastre preoților și d(u)mn(é)-voastră orășenilor, dupre scrisoare, ce au trimis vlădica acii, puteț să mérgeț la săbor, însă mai întăi de aț vré făr' de făgăduire a cerca acest lucru, mai întăi s-ar cădê, ca să vă uniț și să vă svătuiț și să vă legaț la un cuvânt cu preoții din țara Bărisei, și mergând la săbor să luaț oameni ajutor de prin toate satele, precum pohtéște și vlădica, cari să ruspunză cu îndr(ă)znire în săbor, și nu

tribuiaște ca să luaț pre cariî veț vré, ci pre aceiîa, cariî vor vré să mîargă și vor avé dragoste și fie măcar și proști, iar D(u)mn(e)zău le va deschide mintîa și le va limpezi limba a grăi pentru dereptate, însă or cum și cum să cade ca să vă adunaț cu toțiî, să vă aflaț ca la 50. de oameni, adecă cu preoțiî dela sate și cu oamenii, ce vor mérge. Alta purcezind de acii, preotul, ce va rămăné acii la Brașov, pentru ajiutorîul cel mai mare dela Dumnezău, îndată să încapă `sărindari cu acaftisturi și cu paraclise, încă și pre cale mergănd, iarăș acéste arme veț puté lua pentru învingeré vrăjmașilor văzuț și nevăzuț. Sosind la săbor, acolo de veț iubi ca să nu vă înstreinaț de bisérecă răsărituluî, ci veț socoti, ca să trăiț ca strămoși și părințiî noștri în sãnul maiceî noastre ceî pravoslavnice pãn' în svârșit, lesne vă va fi a nu primi alte dogme saũ învățaturî noao, căce crezu, că svãnta și préluminata împărăție nimuruî n-au dat volnicie, precum nici când s-aũ auzit, ca să facă neștire cuiva silă pentru schimbaré legeî; nu s-aũ înțeles, nu s-aũ adevérit nici când, ca să fie perit cine-va silit din porunca împărătiască aș schimba légé, și el să nu fie vrut; fãr' cât aceiîa per și trupéște și sufletéște, cariî pohtind cinstiîa ceștiî lumî urăsc bisérecă și credința părinților săi, urăsc pre Dumnezău și de bună voia sa să închiinã de nimin îndemnaț diîavoluluî. Așadar și pentru dumnévoastră crezu, cumcă de nu veț vré a priimi svatul și învățatura vlădicăi, acé putére el nu va avé, ca să vă strice ceva,

adecă nu vă va munci, nu vă va omorâ, făr' decât atunci va avé putere' a vă omorâ și a vă duce în iad cu sine, când îi veț asculta poveștile și vă veț supune dupre voia lui. Mەرgeț dar cu Dumnezău la săbor, a căruia milă să vă păzască cu pace, și să vă întărescă să nu cădeț depre temeul cel vechi. Iarăș iată mai făcuî și altă socotelă, trimisei cest izvod acii, carel(e) dumnévoastră îl veț prepune pre altă hărtie, și-l veț stränge în chip de carte, și dup(ă) ce veț mەرge la Belgrad, veț socoti de să va trimité din urmă dela Brașov cu acé carte un om, carel(e) viind la Belgrad, va întra în săbor, și va da carté în mâna vlădicăi, rugându-l, ca să cetésca ačastă carte cu glas întru auzu tuturor, ca să înțelégă solii cei trimiș la săbor, ce zice orașul Brașovului pentru dănș(i), și ačastn vă va fii dumnévoastră de mare ajūtor, căce vă va deșhide cămp, asta mai cu îndrăznélă în potriua voei celor călcători de credință. Mai trimisei iarăș o suplică făcută letenéște, care iaste făcută și rumănéște tot într-un chip, făcute cu rugăminte la țară, la gubérniium, și ačasta socotescu, că vă va fii de ajūtorî, de vréme ce știu, că domnii ungureșt(i) nu iubeșc acéste înoiri. Umblaț dar' sănătoș(i) și Dumnezău să vă întărescă în credința bisérecei răsăritului, ca să vă întoarceț înapoi greci, iar nu papistaș(i).

*lét 1701.*

Maî socotiū și alt lucru, care să fie pentru folosul dumnévóstră la săbor. Cu cartia, care iaste

să trimitetȝ la vlădica, iată că mai trimisei și alt izvod, care iată îl veț scrie dumnévoastră pre altă hărtie, și să va trimité la Belgrad la preoț și la orășani, împreună cu carté vlădicăi, în care ce scrie orașul celor ce să vor trimité veț ceti dumnévoastră și veț înțelege, în care nimic nu iaste alt, făr' cât dupre purcéderé dela Brașov a solilor, să va zice, că s-au făcut de iznoav adunare în nărod, și așa s-au trimis carte la vlădica și la dumnévoastră, care carte o veț puté arăta săborului și o veț avé în chip de armă, zicând: iată ce ne scrie orașul nostru, noi ce vom face, să ne supunem săborului de aici nu ne vom întoarce înapoi, iprocî, iprocî. Iar de nu veț vré să faceț acéstia ce zicu, obicéiul vâ-l știț, cumpăraț un cal de morân, altul de crap și de somn, cofe de icre négre 20. 30. și de alte darur(i), ce trec într-acolo, puteț lua și vr-o 30. 40. de ug. aur, și cum veț sosi acolo veț găsi pre cine-va să vă tocméscă de afară cu părintele vlădica, să vă priiméscă, și să vă cinstéscă, și nimic să nu vă zică, și când va fiî la purces, să vă petrécă pân' la podul Murășului, și acolo să vă cinstéscă, și așa venind la Brașov, și întrebându-v(ă) cine-va, ce s-au ales la săbor, să ziceț nimic, pace tot minciun(i) și ca acéstia.

Al dumnévoastră de bine voitor

*David Corbé.*

## X.

1701.

*Traducerea scrisorii, ce s-a trimis la guvernatorul Ardealului — la sfatul lui David Corbea — în care Grecii și Romînii din Scheii Brașovului cer să li să permită a rămînea și mai departe în legea răsăritului.*

Tălmăciria cărței, ce s-aũ scris la măriți domni și gubârnator ai țarei Ardé(lu)lui.

Pré luminaț și măriț domni oc(ă)rmuitori și chivernisitori ai țarei Ardélului, domni și binefăcători ai noștri prémilostivi.

Dând cinste dup(ă) datorie cu capul plecat pân' la pământ domnilor noștri celor milostivi, pré oc(ă)rmuitorul cerîului cel prémilostiv, noi slugile céle proaste rugâm, ca să trăiască fericit îndelungat. numărând zile norocite stăpânii noștri, cei de mare nîam și marii de bine făcători, carii de multă vréme cu fericire néu oc(ă)rmuit și néu chivernisit, cădem și ne tăvălim la picdarele măriilor voastre, cerșind într-acîaste vremi turburate ajiutor și ocrotire, pentru că alt ajiutor, alt liman noi ticăloșii nu avem, făr' cât ajiutoriul și chivernisiré măriilor voastre cérem, facăvă-să dară milă miilostiivii noștri domni de viața noastră cé năcăjită, și ne tindeț anhora cé de liniște, peutru că noi nici decum nu vom, ca să ne împreunăm cu altă bisérecă și să băgăm puncturi noao în bisérica noastră cé grečască, ci încă nădăjduim și crédem, cumcă din miila svăn-

tului și putiarnicului împărat, prin mijlocire mă-  
riilor voastre, vom pute, ca să fim în pace și vom  
rămâne sloboz, precum am fost în tocmela noastră,  
de vreme ce nici odată pân' acum nu s-au auzit,  
ca să să fie făcut sălă cuiva în légé din porunca putiarnicului împărat, pentru că noi hotărând cu un cuvânt,  
légé grečască ținem, împreună de bisereca răsăritului,  
a ne despărți de dânsa nu pohtim nici decum, pentru care  
cu plecăciune ne rugăm, ca să nu întoarceț miila cé obi-  
nuită de cătră slugile sale, ci să aduceț mângâiare  
celor lipsiț de ajiutor, pentru care și domnul Dum-  
nezău, blagoslovind vă va blagoslovi pre măriile  
voastre. Cu ačasta cu plecăciune încredințindu-ne  
milei și ocrotirei milostivilor noștri stăpâni, rămânem

aî măriilor voastre plecate și supuse slugi  
*toț grecii și rumâni, carii lăcuesc în  
hotștatul Șchiților Brașovului.*

## XI.

1701.

*Scrisoarea Brașovenilor, cătră părintele protopop  
Vasile, — trimisă la sfatul lui David Corbea, —  
la soborul dela Belgrad, prin care îl provoacă să rămână  
la bis. răsăritului. (original.)*

Molitvelor voastre preoți(or) și domniilor voastre  
frașilor biserecei noastre Șchiților, cari sânteț tri-  
miș(î) de aici dintru alégeré noastră, la cinstitul

săbor dela Belgrad, sănătate și tot binele dela Domnul Chr. capul bisérecei, și izvorul a tot haru rugăm și cérem să vă să dăruiască. Pricina scrisorii noastre cătră cinstitele dumnévoastră féțe nu iaste pentru alt' făr' facem dumneavoastră știre, că dup(ă) purcesul dumnévoastră de aici la săbor, ném adunat iarăș noi frații svintei bisérecei noastre dupre obicéiu de am mai svătuit, și am mai socotit pentru mersul la săbor, unde măcar că noi atăta prepus de cătră dumnévoastră nu avem, cum ca să vă despărțiț de svatul și de gândul nostru, iară încăș nu lăsăm ca să numai pothorim acéle care știț, că am legat și am hotărât când aț purces de aici, pentru care am socotit de am trimis acum în urmă cu acéstă carte împreun(ă) și o carte la părintele vlădica, în care i-am scris svinției sale tot gândul și svatul nostru. Căutaț dar molitvele voastre preoților și dumnévoastră frăților de vedeț, ca nu cumva să vă luaț dupre voile și socotélele altora și să priimiț punturile céle ce despart biséreca noastră de a râmului, căce mai apoi cum știț dumnévoastră, că ném socotit și ném legat, aici la noi nu aveț ce mai veni, făr' cât preoții să-ș caute alte parofii acolo să păstoréscă, iar noi ne vom găsi alt' păstori, care nu vor ținé lucrurile și tocmélele altor biséreci, ce n-aũ cu noi o înțelégere, ci vor umbla dupre tocmélele bisérecei ce aũ cinstit strămoșii și părinții noștri. Ačasta vă rugăm faceț, ačasta hotărâț, ca să luaț plată dela Stăpânul Chr., care iaste cap bisérecei noastre, și Dumnezău să vă în-



tărăscă, ca să nu slăbiți din credință și să îngăduiți cât iaste măcară o cirtă, ci să vă înturnați înapoi aducându-ne bucurie.

L. 1701. *m̃ța* . . . .

Ai molitfelor voastre fi sufletești și ai dumnelor  
voastre fraț intru Chr.

*toț pravoslavnicii creștini căț săntem lăcuitoři  
aici la Brașov.*

## XII.

1701.

*Scrisoarea Brașovenilor, cătră vlădica Athanasie, în care îi face cunoscut, că ei cu nici un preț nu vor primi unirea cu bis. Romeș. (copie.)*

Din miila lui Dumnezeu pré svințite și noao mai mare păstor și părinte kyr *Athanasie*, dela putiarnicul Dumnezeu sănătate și tot binele rugăm svinției tale să să dăruiască, ca mai marelui nostru părinte milostiv. O cinstită scrisoare, care neî fost trimis svinția ta în trecutele zile néu venit, care cu multă dragoste o am priimit, ce poruncești svinția ta milostivelor sale preoților și noao orășenilor, cum că iaste acum Joi dupre Rusalii, ca să să facă săbor mare, pentr-acéia tot protopopol împreună cu alalt preoț, căț are în eparfie, și cu 2. 3. ómeni de cinste să s(ă) afe atunci nezmintit la săbor, ačasta pre larg și deplin am înțeles. Pentru blagosloveniia, ce ne trimiți svinția ta mulțămim, ca

unui arhieru, și plecând capul sărutăm cu pleacăciune mâna svinției tale. Iată dar' duple porunca svinției tale, ca cei ce nici odată nu nēm aflat înpotrivnici poruncei arhierilor, ci totdeuna noi mai dentăi nēm găsit sosiț la săbor, și acum am trimis cu în čas mai nainte împreună cu cinstiții preoț ai bisérecei noastre, precum ai poruncit svințiia ta fraț ai noștri de cinste de aici din mijlocul nostru, carii să fie de faț(ă) la cinstitul întru Duhul Svânt adunat săbor, ascultând lucrurile, ce să vor hotărâ, și răspunzând duple svatul nostru, céle ce îngăduim. Noi, ce va să fie temeul acestuia săbor, adecă materiia lui nu știm, făr' cât din céle ce porunceșt(î) spințiia ta, câte-va prepunem și ne témem, însă nu cu tot dédinsul, căce nu știm. Iar svințiia ta ne scii, cum pentr-acéia săborul să face, pentru ca să să îndereptéze lucrurile, ce să află neașezate în biséreca noastră. Noi pentr-ačasta la mare îndoială sântem, socotind acésta ce iaste, ca să fie fost pân' acum în biséreca lui Chr. cé cu sângele cel scump al svinției sale căștigată de o mie și atâte sute de ani lucrurile neașezate și neisprăvite, și acum mai la sfărșitul vécului adevăru în bisérecă să să așéze. Noi știm, că svinții ap(o)st(o)l(î), toate tainele legei néu descoperit, duple dâș(i) sculându-să lup(î) eritici, carii muncé să răsîpescă turma lui Chr., s-aũ făcut svinte a toată lumia săboară și acolo toate hulele și toate neisprăvile s-aũ sv(ă)rșit și s-aũ hotărât. Pentr-acéia și acum săboarăle, ce să fac toate pentru întăriria acelora să fac, cer-

tând pre cei ce calcă dintr-acélia ceva. Cum zicem dar', noi nu ştim svinţia ta ce vei fi având, ca să ne puî înainte, făr' decât ca cei înotători în mijlocul furtunilor, aşteptăm ca să ne strălucescă raza cé de linişte. Iar văzind turburaria ceriului, socotim fialî de fialî, şi neştiind lucru, ca neşte amegiţ cădem la deznădéjde. Pentr-acasta dar' iată, că măcar veniră acii preoţii şi fraţii noştri, şi ştiu ce iaste svatul nostru, iară încăş noi acum trimisem şi acéstă carte duple dănş(i) în urmă la svinţia ta, şi la tot cinstitul săbor, de care zicem, părinte svinte de ai svinţia ta, ca să îndereptez lucrurile duple îndereptariul besérecei noastre cei greceşti, în care aū trăit şi aū murit părinţii noştri, şi nevoeşt(i) să faci folos biséricilor şi preoţilor, nimic strămutând din dogmele bisérecei răsăritului, lăudăm şi binecuvântăm numele şvinţiei tale. Iar de iaste, ca să să schimbe légia, şi pentr-acasta iaste chie-maré preoţilor şi a noastră, aici ce vom zice, făr' cât acasta răspundem, noi părinte popistaş mort(i) iar vii nu vom fii. Altă lége altă învăţatură nu priimim, nici ca acéstia îndereptături pohtim să vedem, făr' cât cine va să-ş schimbe légé volnic iaste, iar ştim şi crédem, că nici svânta şi préluminata împărătie nu ne va piiarde, pentru că ce nu vom să priimim sémnele credinţei bisérecei rămului, că nici când nu s-aū auzit împăratul cel nebiruit al Romanilor, să fie întors pre cineva dela légé sa cu sabia, saū să-î fie tirănit pentru acasta. Décasta zicem iarăş şi te rugăm pre svinţia ta, ca de să

vor pleca preoții noștri, saŭ frații trimiș(i) acii la săbor a să uni (însă noi tot grăim îndoit căce nu știm tainele svinției tal(e)) acolo, să-î opreșt(i) svinția ta, și preoții acii să aibă parofie, iar aici la noi n-aŭ ce căuta, că cum zicem gata sintem sângele să ni să vërse, decât légia părinților noștri să piardem. Pentr-ăcasta noi măcar de tēi și uni svinția ta, iar zicem, dă-ne svinția ta voe, ca să ne păzim légé, și credința cé viachie, iar nu ne sili la lucruri noao, că nici cum nu vom priimi, pentru care și Domnul Dumnezău va adaoge aniș svinției tale. Și noi orcum și cum tot vom lăuda și vom cinsti numele svinției tal(e). Cu ăcasta sv(ă)rșind, iară ne rugăm svinției tale, ca să nu ne trimiț preoții uniț cu bisereca apusului, ci să vie bunī, răi cum vor fi, pravoslavnicī grecī, și cerșind blagosloveniă svinției tale rămânem

ai svinției tale

*plecaș toș Șchiei dela Brașov împreună  
cu alalș negușători ce lăcuiesc aici.*

Ăcasta încă descoperim svinției tale, cumcă noi când zicem că nu vom priimi unire, zicem că nu vom priimi céle patru puncturi, ce desparte biserecile una de alta, care a priimi acélla iaste adevărat papistaș a fii. Ăcasta dar' noi nici decum nu îngăduim, nici priimim.

pecété bisericeī să va pune  
în cest loc.

Și iscăliturile d-aici în jos.

### XIII.

*Romînii din Șchei roagă pe dirigătorii pré luminatului împărat Leopold I. să le conceadă să rămînă, ca și până aici, în credința lor cea veche pravoslavnică. Și 3 puncte privitoare la alte greutăți ale obștii. (copie.)*

Pentru de mai nainte știință a biserici de aici Braș. cu ținutul ei eparhiia Bărsei, ce să află până acum în credința legii grecești.

Noi oameni, cei ce lăcui(m) în oraș în Șchēi, lângă cinstita cetate Brașov(u)lui supt m(i)la și stăpănire acelu de Dumnezău întărit și pré putérnicului sfântului împărat și chesar al Romeii. . . .

Cinstiți(lo)r, luminaților, înțelepților a pré putérnicii chesariceștii sfintei préluminatei împărății buni credinčoși și cu milă ascultători și de bine făcători, cătră toată politiia cé viețuitoare supt m(i)la marei împărății (biruințe îndreptător).

Noi dară cei pomeniți mai mici și totdeuna plecaș supt ascultarea și m(i)la pré înțelepčunii măriilor vostre, ne rugăm cu mare plecăčune la préluminate fetele măriilor vostre, pentru acēste lucruri ale nostre, ca să ne îndreptēze, carele înștiințăm măriilor vostre.

Decând cu mila lui Dumnezău și cu faceré de bine a celor de mai nainte pomenim, fiind acestor locuri biruitor, ni s-a zidit dumnezăiască sf. biserecă într-acest pământ a cinstitei cetăți Brașovul, adecă în Șchēi, unde aū fost dinceput așezământul Bolga-

rilor dela ani lui Chr. 1392., prin acéle vremi, cum s-aũ zis, ni s-aũ făcut sf. bisérecă cu m(i)la unui domnũ din Ungrovlahiia, anume *Négul-Voivod Bă-sărab*, în anii Domnului Chr. 1495. și ačastă sfântă bisérecă s-aũ zidit pre credința legii grecești cei vechi, pe care lége au fost strămoși noștri cei de atuncé, întru care și noi acum ne aflăm stătători.

Iar după ce m(i)la marelui Dumnezău aũ dat acéste pământuri și țări préinălțatei sfintii pré putérniceștii chesariceștii împă(ră)șii aĩ pré m(i)lostivului nostru împărat, supt acé m(i)lă am trăit și noi și sf(ă)nta bisérecă ačasta în credința legii cei vechi grecești.

Măcar că la unire sfinții sale vlădichi Ardélului alui *Athanasie* avutam și noi întrebare de rândul uniri, dar văzându-ne, că stăm la credință legii nostre și nefiind nici o silă împărătéscă, néu lăsat ca să putem trăi în pace în lucrurile legii nostre, supt mila marelui împărat.

Și sf. bisérecă ačasta, având biruință din zidire ei asupra tutur(or) bisérecilor rumunești din ținutul Bărisei, care sta în credință legii vechi grecești, pân' la zilele vldcăi Athanasie, așa într-acei obicéiu aũ stătit și stau.

Și din patru preoț, cari aũ fost aĩ biserecii Brașovului, cel mai bătrân aũ fost protopop aceștii eparchii aĩ ținutului Bărsii.

Și cele ce au fost poruncile și lucrurile vldcăi Ardélului, ce aũ fost la mitropoliia Belgradului, au venit la protopopul din Brașov și el aũ purtat grij(e)

de eparhiia și de tote isprăvile și poruncile vldcești și de gloabe și de birșaguri și de dăjdiile popilor și s-aũ trimis la vldca și de s-aũ tãmplat dupe unire vldcãi *Athanasie* a sã popi vr-un pop' aici la Brașov, s-aũ în ținutul Bãrsei, care am rămas neuniț, vrãnd a trãi noi în ce nãm pomenit, în légé greçascã cé véche, s-aũ dat vldcãi de aici numai darul ce s-aũ cãzut, iar preoția s-aũ dus de o a luat dela vlãdicã din credința legei vechi grecești, iar alte slujbe ale scaunului și dăjdile vldcești, cât ni s-aũ aruncat, am dat tot și din altele, ce ni s-au poruncit, am ascultat de toate, numai afar din rãndul lucrului legi.

Dupã cé de mãi nainte dar jalbã ačasta e a doo céreré în trei ponturi, de care lucrul și noi cu toț Rumãni din Șchéi și din alte sate ale ținutului Bãrsei, ne rugãm cu multe plecãcune și cu lacrãmî inainté mãriilor vostre précinstițiilor, préințeleptilor și vrédnicilor aĩ noștri milostivi și de bine făcãtori domni, bunilor credinçoși aĩ préputernici și luminatei și sf. împãrãți și a toatã țara indireptãtori și asupra nostrã sã cãutaț cu milã și cu facere de bine, ca sã putem trãi în pã(mã)ntul luminatului și sf. împãratului nostru cu pace și fãr' de întristare inimi, în voia sufletului nostru, adecã în légé greçascã cé viache.

Și sf. bisérecã ačasta cu eparhiia ei, ce aũ avut de mãi nainte rãnduial(ã) sã aibã acum și protopopiia de aici a sf. bisérici, cum au avut dinceput diregãtorie la alți vldci, însã mãi vãrtos de

cele ce am jeluit înainte pré luminatelor și cinstitelor fêțelor măriilor vostre, că am avut direptați și rânduiale și obișaiuri noi acești creștini și biserica noastră cu eparhiia și preoți de toate cerem îndireptate și fôrte ne rugăm, ca să vă întărăscă și să îndrepteze aceste obișaiuri, ce lém avut și la alți cinstiți vldce și am putut trăi până și în zilele vldcâi *Athanasie*.

Așa și acum să stăm întru celé ce am avut ale legii și ale așezământului nostru și în zilele mării sale domnului vldcâi *Ion*, precum rânduiala sf. bisereci cu ținutu ei să sté cum a fost obiceiul cel vechi și noi de ale legii vechi grecești mai multă s-aũ mai puțină supărare să nu avem și lucru protopopii și al preoților de aici să rămăe cum a fost și până acum, iar alte slujbe și dăjdile vldcești, ce vor fi cu direptate asupra preoților, le vor da.

Că și noi și părinți noștri, carei ne aflăm lăcuitoři în țara lumînatului împărat, sântem cu direptate ascultători de toate și ca niște robi și plecați mai mici împărății și cinstitei țări și toate poruncile și dăjdile câte ne vin le dăm și alte porunci ascultăm și facem, ca să putem trăi și noi cu preoți și cu biserecile nostre în légé grečască cé véche, în care ném pomenit, de care credință a legii că nu suntem bucuroși cât de puțin a ne depărta, mai bine de viață a lipsi.

Că și noi în multe vremi de răzămilițe am dat ajutor asupra vrăjmașilor țării și mulți oameni de



aici la oste au și perit, alți și acuma sânt robi la tătari, rudenie și feçori noștri și alți multe nevoi aũ pățit, pentru ajutoriu luminatului împărat, dar și de acuma înainte rămănem totdeuna mai micî plecaț pururé ascultători și slujitori și robi préputérnicii milostivănicei mare împărăției și mărilor vostre cinstiților și înțelepților și ai noștri milostivilor și de bine făcătorilor domni domni.

Lăngă acésté s-aũ lipit încă acéste trei puncturi pentru al trebi ale orașului.

Lăngă ačasta noi omeni Șchéi, cari trăim în pământul luminatului împărat și avem vii în țara muntenéscă, țiindu-le cu multe cheltuiale, nă rugăm pentru răndu vămiî, când le vom aduce aici, să nu fim îngreuiaț cu vama cé mare, ce să avem milă, să dăm vama mai ușor, decât ce din alte țări, care cumpără vin și-l aduc de fa(c) neguțătorie, ce fiind noi de aici împăratului, să fim ușori pe bucatele noastre a da vama pe vin bun din viile nostre, ca să putem căpata bani, să ne dem dăjdile, că așa forte ne greu.

Și iar oameni noștri din Brașov, care duc marfă și aduc din țar(ă), ca să avem și noi acé direptate și milă, să dăm și noi vamă, nu daũ cei streini vam(ă) la o sută de fl. 3., iar noi dăm mai mult decât cei strein, care să rănescă mai bine, iar noi nu putem ca să ne rănim, să căștigăm, ca să putem da dăjdile,

Și iar pentru oameni de aici, care a(ũ) moși și neguțătorie în țara muntenéscă aproape de munte,

care mergă pentru câștigul și pentru să vază de bucate și iar să întorc la o săptămână, ne rugăm să nu fie oprit zile 40., ca cei ce vin di departe, că e aici moșia, saū altă rană n'aū, numa casăle, ce toată rana și moșiile lor în țara muntenescă și de acolo câștigând ven de-ș daū dăjdile, iar de vor fi preoț oameni acestui loc nici dajdile n-aū cu ce le da, ce sânt niște oameni de peire și de toată nevoia.

## XIV.

1702. Iulie 3.

*Patriarchul Ierusalimului* **Dositheiu** și **Theodosiu** mitropolitul Ungrovlachiei, *afurisesc pe Athanasie* mitropolitul Ardealului, *pentru că s-a unit cu biserica Romei.* (original.)

**Dositheu** cu mila lui Dumnezeu patriiarhu sfinții și dumnezeestii a Ierusalimului și a toată Palestina.

Cucérnici preoți și tuturor prévoslavnicilor fii ai bisericii răsăritului, carii vă aflați la Brașovu, întru toți cinstiți boiari și neguțători, orî căți vă aflați la Brașovu și la Sibiu și pre aūuré, în toată țara Ardéluiui, toți adecăte fii întru Domnul iubiți ai mirenii noastre, dar și paace și milă întru voi intru toți dela Dumnezeu părintele și Domnul nostru Is. Chr., iar dela noi tritem rugă, blagoslovenie

și ertare. Acastă scrisoare, trimisă cătră dragosté voastră cu daru de rugă și de blagoslovenie și a doao, ca să arātu voao, pentru că présfințitul biruitor și patriiarhu al Țarigradului și cei ce cu dânsul săbornicéște, aũ anathematisitu, pre minci-nosul mitropolitu și vânzătoriu de credință și noul Iuda *Athanasie*, și încă aũ și afurisitu pre acei pravoslavnici, carii vor voi luí cei mai noao a luí Athanasie, și încă au fostu afurisitu și pre aceia, carii cu dânsul vor avé adunare în mănăcri aũ și în băuturi, măcară și în neguțătorii s-ar amestica cu dânsul. Și într-acésté mulți dentru noi prévo-slavnici vinu la supărare, neputându ca să să dăs-parță pentru a luí biruință, și temându-se cum ca să nu cază suptu afurisanie săbornicéscă. Pentru acéia scriem și noi, că după tocmiala scrisorii să-borului și a noastră, cătu și a présfințitului fratelui întru domnezeiasca slujbă a omireni noastre mitro-politul Ungrovlahiei kyriu *Theodosiu* și împreună cu toți arhieriei ai biséricii răsăritului, iaste ačasta. Acel Athanasie, ce iaste anathematisitu, să nu aveți ca pré un prévoslavnic, nici să gândiți, că are asupra lui dar dă preoție, saũ vre-o blagoslovenie, aũ sfințenie, să nu céreți dela el, căci că toată a lui Chr. bisérecă il are afurisitu și anathamatisitu, împreună și cu preoții aceia, carii i să vor pleca luí, să-i aveți ca pre niște necreștini, căci sântu anathematisiți și lepădați de toată sfânta a luí Chr. bisérică. Și așa pururé să-i aveți, căci adecâte în țara unгурéscă sântu lutrani, calvini și alții și ari-

ïanni, ci precum și cu aceïa vă împreunați mâncați și béți și amestecați în neguțatorii, așa și cu dănșii, carii s-au lepădat, putem zice, adunându-vă cu dănșii a bé și a mânca și neguțatorii a face, nici o afurisanie nu vă va cuprinde, nici păcatu veți avé, făr' de cătu găsind vréme ca acéïa să-ï încercetați cu îndemnare, pentru care n-au stătutu întru putére și întregi întru dogmelé pravoslavnicești, ce s-au plecatu întru céle mai noao, aducându-le aminte, ca dentru acéle dentăïu tocméle să-ș vie. care le au avutu sfântă și pravoslavnică și adevărată credință, care și iaste. Și precum au stătutu întâi în potrivă și nu léu pututu strica acestu rău Athanasie, într-acestaș chip și acum să să deper-téze de dănsul și să să lipéscă unul câte unul de el, că nimic nu le poate face. Iar dă sér întâmpla să mérgă, ca să-ï sărute cinevaș den pravoslavnici măna, aceluï mincinos Athanasie, acela să cunoască ca cum ar săruta măna unuï birău, sau a unuï cadu\*), sau a unuï calvinu, de care vă pohtim nu-ï suduïreți, nici cu vorba împotriva lor nu vă puneți, nici i anathematisiți, nici i blestămați, nici vă învrăjbiți, căci că unele ca acésté săntu departe de pravoslavnici. Iar, carii veț zice pentru tocmiré prévoslavii, și céle ce aț zice cătră ceï ce v-ar întreba, dăn ceï ce s-au dăspărțitu den pravoslavie, să fie vorovele voastre cinstite, cu blândéțe și cu dragoste, ca privindu cătră tocmiré îndreptării cu

---

\*) numele judecătorului la Turci.

păciuire, iar nu firește cum făr' de cale, cu sudalme și făr' de cinste, nici să-î socotiți, ca pre niște vrăjmași, ci să suspinați și să plângeți pentru pierzare sufletelor, și dă veț puté cum ca să îndreptați, adecă a întoarce pre cinevaș den frați dentru a lor înșălăciune și să-î mântuiți de moarté cé cu călcaare, și să vor stinge păcatele voastre, și veț avé și răsplătire dela Dumnezeu, iar de nu veți puté să îndreptați câte cevaș, voi să vă nevoiți, ca să vă țineți prévoslavnica credință, și pre voi neclătiți de toate împotrivirile și supărările, și pre aceiia să-î aveți, ca pre niște fățarnici și vameși, că așa precum facu, li să vor faace și vor afla. Rogu pre Domnul nostru Is. Chr., ca să vă păzescă pre voi pre toți întregi și în sănătate cu paac(e), toți deplinu în prévoslavnica credință, și ca să vă isprăviți alaltă viață în cale de paace, și s-au dat în **Buc(u)rești** méseța Iulie în 3. zile, cursul anilor dela spāsitoriu nostru Chr. 1702.

***Dositheu***

patriarhul Ierusalimuluî.

***Theodosiu***

mitropolitul Ungrovlahiei.

## XV.

1708 (7215) Sept. 18.

*Mitropolitul Ungrovlahiei Theodosie scrie proto-popului Vasilie, că a hirotonit pe fratele său Oprea. (original).*

**Theodosie** Bojieiū milostiū archiepiscop, i mitropolit zemli Ugrovlahscoi.

M(o)l(i)tvei tale protopopule *Vasilie* dela Șchiiaș Brașovului, blagoslovenie-ț trimitem. Scrisoare, ce ai trimis cu frate-tău *Opré*, au venit, și de ce ai scris am înțeles. Pentru frate-tău acesta, cum ca să-l hirotonim, să fie preot acolo, că v-au rămas beséricile făr' de preoți, vei ști, că l-am hirotonisit și diacon și preot, și l-am trimis, nefăcând aicé nimic altă zăbavă. Pre carele încă l-am pus supt groaznică afurisanie și supt mare blestem, ca să-ș păzescă credința pravoslavnică neclătită, și să întărescă și pre alți creștini cu învățătura, să nu să dăhame și să alunece din credință, că așa să cade preotului să s(ă) măntuiască și pre sine și pre alții, că pentru acéia să face păstor turmei lui Chr., ciî ve-ț mai da și voi învățatură de cele ce vă ve-ț pricépe. Ačasta-ț scriem și fiî blagoslovit.

*Sept. 18. 7215.*

*Theodosie*

mitropolitul Ungrovlahiei.

## XVI.

1709 (7217) Februarie 7.

*Răspunsul lui Mihai C(antacuzino) spat(arul) la două epistole primite dela preoții și năstavnicii bis. din Șchei, (pentru alegerea unui gočman etc.) (original.)*

Molitvelor voastre preoților și dumnéavoastră năstavniciilor și fraților dela sfânta biserică a Șcheiailor Brașovului, dela Domnul Dumnezeu puterilor sănătate întréagă și toate céle norocite și dorite sufletești și trupești pohtescu să vă să trimită.

Scrisori a cinstului săbor, ce mi-iați trimis molitvelor voastre și dumnévoastră, una cu învăstjări de aici înapoi a fečorului nostru, când am fost trimis la alégeré de gočman nou, alta ce acum pre într-adinsu trimis, de aci s-aũ trimis amăndouă, cu căzută dragoste lém trimis și ce într-ânsele aũ fost deplin am înțeleș. Inșă la cé dintăi scrisoare, că până acum nici un răspunsu n-am dat, pricina na aũ fost, că doar noi n-am binevoit acel săbor, ce atuncé pentru alégeré de gočman noi ce au fost făcut și precum doar am vré să stăm împotriva acei alégeri și hotărări a molitvelor voastre și a dumnéavoastră, adevărat cu (măcar că precum dela fečorul nostru am înțeleș cu greu și cu multă gălčavă și mai doară și cu împărechiiaré a unora acest lucru s-aũ isprăvit) făr de cât că așa molitvelor

voastre și dumnéavostră ne scrieți, că fără de zabaav va să vie aici până la noi gočmanul ce acum s-au ales cest nou, aducând și catăstișăle sfintei biséreci să le vedem, pentru ačasta dar până acum am zăbovit cu răspunsul, așteptând din zi în zi să-i vedem venire aici. Iar noi iar zicem, că céle ce aș ales molitvelor voastre și dumnévoastră le priimim și pohtim cu dumnélui gočmanul să ne vedem numai toată tribuința iaste cu frica lui Dumnezeu și cu nevoința duhovničască, să să poarte grijă de ale sfinții case ce sânt și să să păzéască acélé ce și noi datorie având pohtim. Iar pentru dăjdiile sfintii biséreci, ce ați trimis ca să să ridice de aici și să să aducă acolo, adevărat că vrémé ar hi acum dupre atâté nevoi și turburări de mulți ani să-și căștigue sfânta casă podoabele sale și să să bucure prévoslăvnicii, când le vor vedé în dumnezeescul lăcaș, numai noi nu socotim încă a fi acé vréme cu bună îndemână sosită, când mai mult céle réle pururé a ne téme, decât de céle norocite a fi fără' de grijă ni să căde, când ce aduce časul nu aduce anul, și mai vărtos acum fiind și iarnă nici soarele atât slujaște, ca să să poată acéle sfinte odăjdi usca și scutura, iar de iaste atât lucru de trebuința și lipsă, viind aici dumnéalui gočmanul și noi încă fiind atunce, să va puté și aici ačastă tréab' a să face și vom ști și noi ce iaste mai lesne și dar de dă mult milostivul Dumnezeu până la Paști deșăvrănilé iaă altă îndireptare și piłare toată grija și nevoia sa din mijloc, decı atunci și mai bine și mai



lesne să vor puté duce înapoi, când zic iar nu vedem atăta lipsă acum, ca să să ridice de aici, ce cum zicem va mai fi îngăduială pân' la Paști și atunci iar Dumnezeu și vrémé ne va învăța ce vom face și cu ačasta iar pre Dumnezeu lăsând paz' ne cinstitului săbor rămănem

*Fev. 7. It. 7217.*

aî molitvelor voastre și aî Dumnévoastră  
de binevoitor și în Chr. frate

*Mihaï C. spat.*

## XVII.

1709 (7216) August. 3.

**Anthim** mitropolitul Ungrovlachiei scrie gočimanelor și juraților bisericeii să să presinte la el pentru de a lua blagoslovenița și de a primi învățăturile sufleteste de lipsă. (original.)

**Anthim** cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop și mitropolit a toată țara rumănescă și exarh Plaiurilor.

Dumnévoastră nastavnicilor, gočmanilor și juraților dela sfânta besereca Șchialor Brașovului, dela Domnul Chr. sănătate și toate cele de mântuire sufletescă vă pohtim, iar dela smerenia noastră mo-

litvă și blagoslovenie vă trimitem, lângă ačasta, socotind căt de greu și mare păcat iaste neascultare (prin care în lume din ceput osânda și nevoia aũ descălecat pre némul omenescũ, și până astăzi îl stăpânește) și aducându-ne aminte, că mai cursul a unui an întreg să apropie, de când așa pe dumnévoastră, precum și pre preoții ai biséricei de aici, ca pre niște mădulări vă știiam de trupul nostru lipite, cu scrisoare smereniei noastre v-am fost cercetat, îndemnând pre unul măcar din popi de aici, ca să vie să s(ă) arate înainté noastră, pentru luare blagosloveniei și priimiré învățării în céle sufletesti, dupre datorii ce să află aici legaț la scaunul exarhieii și mitropoliei noastre al Ungrovlahiei, încă dela anul 1701. din zilele răposatului fratelui nostru împreună sfințitor kyr *Theodosie* . . . mitropolit și exarh al Ungrovlahiei, care până acum de atâta vréme nu numai că pre nimeni dintr-acei preoț de aici, aici vedem arătându-se, ce nici măcar răspunsul lor, să vai de neascultare, că s-aũ înstreinat dela ocolul oilor noastre, nu ne învrednicim a lua, de care nu puțin ne mișcăm a gândi de dânșii, și a prepune cu dédinsul, pentru rumperé lor de cătră chivernisiré păstoriei noastre. Pentru ačasta dar' am socotit să aflăm, și sa cérem într-adinsă dela dumnévoastră răspunsu, pentru atâta tăcere și nebăgare a lor de sémă, pricina ce au fost și ce iaste, care pohtim cum mai fără zăbavă, să avem dela dumnévoastră știre, să știm cum va trebui a îndrepta tréba și ocărmuiré datoriei noastre cei du-

hovnicești, și cu ačasta iar vă lăsăm în paza și mila celui pré înalt și mare Dumnezeu.

Vlet 7217. Avgust 3.

### *Anthim*

al Ungrovlahiei.

## XVIII.

1709 (7217) Dec. 2.

**Anthim** mitropolitul Ungrovlahiei, îndeamnă pe preoții și ispravnicii bisericei, să trimeată tot anul câte unul saă doî inși la el — după legătura ce există, — ca să primească învățătura de lipsă; să alcagă un alt gociman în locul celui răposat și să caute să încaseze dobînzile banilor, ce sunt împrumutați pela oamenii. (original.)

**Anthim** Bojieiū milostiū arhiepiscop, i mitropolit zemli Ungrovlahscoi, i exarhū zaplanensci.

Cucérnicilor preoți, carii sluiț la besérica Șchiialor Brașovului, și dumnévoastră purtătorilor de grij(i) și juraț ai aceiaș sfinte beserici, tuturor de obște dela atotputérnicul Dumnezeu vă pohtim pace, sănătate, viață îndelungată și spăsenie sufletescă, iar dela smereniia noastră vă trimitem molitvă și blagoslovenie. De când s-aū întâmplat prestăviré a răposatului părintelui kyr *Theodosie*, mitropolitului,

și rămăind noi în locul sfinții sale, de multele valuri și turburări lumești, carele neîncetat ne împresoară, n-am avut vreme, ca să scriem vre-odată către dragosté voastră, una pentru ca să vă cercetăm de săn(ă)tate, și alta în chip de blagoslovenie să vă trimitem, și ceva învățatură, după datoriiă ce avem, de vreme ce și acé sfântă besérică să află supt purtare noastră de grij(ă) (mai vartos dela anul 1701, de când s-au făcut unie în țara Ardélului, și v-aș legat și cu zapis stăpănitorilor țărăi aceștiia), pentru care lucru au cu acest mijloc, au și făr' de acest mijloc, avem datorie neoprit să vă dăm învățatură la céle sufletești, ci ca unor mădulări sfinte ale biséricii răsăritului vă zicem, și vă îndemnăm, ca de pururé să staț nemișcaț la acélia ce sânt poruncite de sfințele săboară. Și încăș înțelegând de mulți, cum că besERICA acéia din leneviré preoților și a purtătorilor ei de grij(i), saũ mai vartos să zic din neevlavia ce aũ, rămăne necăutată și din zi în zi de ale sale să păgubéște, pentru care lucru zice prorocul David: „*cel ce lenevêște lucrul Domnului blestemat taste*“, ci trebuiaște dară de vreme ce v-aș pus, ca să slujiț Domnului, nu vă arătaț, ca sluga cé léneșă, pentru ca să nu auziț cuvântul cel de urgie, ci de ačasta dată, dără acum pentru 2 lucruri vă scriem ca să faceț, una, pentru ca să veniț în toț anii câte unul, saũ câte doi după legătura ce aș făcut, ca să vă învățăm céle ce să cuvin, a doao, de vreme ce s-au întâmplat de aũ răposat în Domnul (cum înțelégem) un gočman, tre-

buiăște să faceți alégere de obște, ca să s(ă) pue altul în locul aceluia, om de ispravă ca acela, cu frica lui Dumnezeu, ca să fie vrédnic de acé slujbă, carele să doréscă de besérică, să adaogă venitul ei, iar nu să-l scază, precum am înțeleș, că s-aũ făcut de alții. Așijderé și banii beséricii, ce vor fi împărășteiaș pela unii și pela alții, să căutaș să adunaș dobănzile lor, și iar să se rânduiască cu sémă bună unde s-ar socoti. Și dela cari oamenii veș cunoaște, că vor rămăné banii peritori, voi să nu lăsaș să piară, ci să purtaș grij(î) mai nainte cu un čas, să-i scoateș dela aceia. Deci acésté câte vă scriem, trebuiaște să le faceș cu căldură pentru dragosté besérecii și pentru folosul voștru cel sufletescũ, că nefăcând după cum vă poruncim, nu numai că dela Dumnezeu veș lua judecată și osăndă, ci veș încăpé și de cătră noi în necinste și în blestem besérecescũ, așa să faceș, precum vă scriem, ca și darul lui Dumnezeu să fie cu voi.

*Dec. 2. 7217.*

Smeritul mitropolit al Ungrovlahiei

*Anthim.*

## XIX.

1709 (7217) Dec. 9.

**Mihai Cantacuzino** încunoscintiază pe preoții și tot săborul sfintei biserici, că a trimis om, care să asiste la alegerea unui nou năstavnîc în locul răposatului *Gheorghe Vătaful*. (original.)

Molitvelor voastre preoților și dumnéavoastră fraților și juraților ai sfintii bisericî ai Brașovului, dela Dumnezeu sănătate trupescă și toate céle de mântuire sufletului vă pohtescu și vă rog să vă să trimită. Cu în prilejul aceștii scrisori n-amu sfințiilor voastre și dumnéavoastră a scrie, făr' decât aducându-mi aminte, că și eă cu săborul sfinții bisereci de acii, întrând pentru paza și grija ei la o legătură și lipsind acum din mijlocul nostru răposatul *Ghierghe Vătaful*, tribuičos și cu cale lucru iaste pentru alégeré altuia, în tot chipul punem nevoință, de care iată acum, precum și mai înainte am zis, că și din parté noastră am trimis acii omu, care cu dumnéavoastră dinpreună să să afle la alégeré de nou năstavnec, unde nimic alt nu zicem, făr' decât rugăm pre Domnul Dumnezeu, ca să înțelégem, că cu darul Duhului său, care va reșchide și va înțelepți mințile dumnéavoastră, ca acela purtător de grijă frate veți așa, de care toți să ne putem bucura și să mulțimim sfinții sale, socotind, că prin stredaniia lui creșteré sfinții sale să va

adaoge, și din zi în zi, cele ce sânt ale sfântului  
lăcaș răsipite, să vor strânge și să vor întemeia,  
care din toată inema și pohtindu-o dămu-î a mé  
socotélă și voință, ce iaste iar mai pre largu dela  
omul mieû, aducătorul scrisorii a mé. ce iam dat  
să vă aduc(ă) la cinstitul săbor, vertuté cunoaște  
și înțelége, și cu ačasta sfârșând, rugăm ca mila  
lui Dumnezeu să fie cu molitfelor voastre și cu  
Dumnévoastră.

Dec. 9. lét. 7217.

Ai molitvelor voastre și al dumnévoastră  
de bine voitor și gata a slujă

*Mihai Cantacuzino.*

## XX.

1710 (7218) Oct. 20.

**Anthim** *arhiepiscopu și mitropolitu Ungrovlahiei,*  
*ıartă pe preoți, cari călcând legătura avută nu s-au*  
*presentat la dınsul și-ı mustră pentru umblarea prin*  
*cărciumı. (original.)*

**Anthim** Bojieıu milostıu arhiepiscop i mitro-  
polit vseı Zemli Uggrovlahscoi.

Cucérnicilor preoți, nastavnicilor, gočmanilor,  
juraților și altor pravoslavnicı creștını dela sfânta

besérică a Șchéilor Brașovului, tuturor de obște dela atotputérnicul Dumnezeu vă pohtim sănătate, pace, viiață curată și spăsenie sufletéscă, iar dela smereniia noastră vă trimitem molitvă și blagoslovenie. Scrisoară, ce nêț trimis cu popa *Cărsté* și cu *Dumitru Albăț*, néu venit, decât ne scrieț încă am înțeles, ci déu fost acéle pricinî, ce ne scrieț, zăbava ce aț făcut de n-aț venit nimenî din voi dup(ă) legătura, ce aveț spre cercetaré noastră, aũ de n-aũ fost, noi acum de acastă dată vă ertăm și vă blagoslovim, și rugăm pre Dumnezeu să vă dé spor și ajutor întru toate, atăta la céle sufletești, cât și la céle trupești. Iar de acum 'nainte trebuiaște să cercetaț mai adése pre maica voastră cé sufletiască, pre sfânta besérecă, dela caré ni să dá și noao și voao mântuire și viiață, căci că aveț datorie să o faceț acasta nepărăsit, de santeț fi ascultării și mădulări cinstite a sfintei lui Chr. besérici ai răsăritului, părăsind într-o parte pricinile și îndelungările, carele nu fac nicî un folos, nicî trupéște, nicî sufletéște, și așa făcând precum vă scriem, veț avé dela Dumnezeu de pururé milă, iar dela noi molitvă și blagoslovenie. Așjderé vă facem în știre cucérniciei voastre preoților, cumcă am înțeles, că umblaț de pururé pela cărciume de vă îmbătaț, și de faceț bine, și de vă iaste cu cinste căutaț la pravilă la list 437 glava 42., unde zice: „*Preotul care va fi bețiv, de nu să va părăsi, să i să ia darul*“, și judecaț voi înșivă, de iaste cu cale să faceț acest lucru. Ci iată, că vă poruncim să



vă părăsiț de acéia. pentru ca să nu vie asupra voastră pedépsa, ce scrie mai sus. Ačasta acum de ačastă dată, iar nespusa milă a lui Dumnezeu, să fie pururé cu voi, și să vă povățuiască pre calé cé dréptă și măntuitoare.

Oct. 20. vlét 7218.

*Anthim*

al Ungrovlahiei.

XXI.

1713 (7221) Febr. 15.

*Anthim* archiepiscopu Ungrovlahiei, scrie preoților, gočmanilor și juraților sfintei biserici din Șcheii Brașovului, că a hirotonit pe diiaconul și pe gramaticul trimiși la dînsul, pe diiacon întru preot și pe gramatic întru diiacon; iară pentru supărarea, ce o ată din partea vlădicului și din partea papistașilor, le va trimite cu altă ocasiune scrisoare (original.)

**Anthim** cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Ungrovlahiei, pré cînstit și exarh Plațurilor.

Cucérnicilor preoț și dumnévoastră gočmanilor și juraților și altor clericî, cari vă aflaț la sfânta biserică a Șcheilor Brașovului, tuturor de obște dela milostivul Dumnezeu, vă rugăm sănătate, pace, viață curată și spăsenie sufletească, iar dela smereniia noastră molitvă și blagoslovenie tri-

mitem. Doao scrisori, ce nêț trimis, néu venit și céle ce nêț scris încă am înțeles, diiaconul și grămăticul, ce I-aț trimis, dup(ă) cum ne scrieț s-aũ hirotonit amãndoi, diiaconul preot și grămăticul diiacon, cari viind acii iș vor păzi rãnduiala cu cinste, dup(ă) cum sã cuvine.

Iar pentru supãraré, ce aveț de cãtrã vlãdica de acii și de cãtrã ceialalți papastași, sã mai fie îngãduialã, cã peste puțintele zile vã vom trimite altã scrisoare, întru caré pre larg vã vom scrie pentru toate lucrurile, ce veț face, și vã vom trimite și carté acéia, ce am pus de o face, cu caré sã vã puteț apãra. Ačasta acum și mila lui Dumnezeu iarãș rugãm sã fie pururé cu voi cu toț.

*Fevr. 15. 7221.*

**A. Ug.**

## XXII.

**1713 (7221) Mai 17.**

**Anthim** *archiepiscopu și mitropolitu Ungrovlahiei scrie preoților sfintei biserici din Schei Brașovului, cã a hirotonit pe cei doi gramatici trimiși la dînsul, pe unul de diiacon și pe altul de preot; iar în privința asupririlor religioase, le va trimite scrisoare, după ce va trece praznicul sf. Constantin. (original.)*

**Anthim** *milostiu Bojiu Arhiepiscop i mitropolit vsei zemli Uggrovlahscoi.*

Cuciarnicilor prebț și altor clirici ai sfăntei be-  
sérici din Șchiiaii Brașovului, tuturor de obște să-  
nătate, viață și spăsenie vă pohtim dela Dumnezău,  
iar dela smerenia noastră vă trimitem molitvă și  
blagoslovenie. Scrisoare, care ni-aț trimis, ni-aũ  
venit, și de celiã, ce ni-aț scris, de toate am înțeles.  
Pentru 2 grămătică, ce i-aț trimis aici la noi, ca  
să-i hirotonim, iată că după pohta voastră, făr' de  
zăbavă, am hirotonit, pre unul diacon, iară pre altul  
diacon și preot, căruia i-am dat și blagoslovenie de  
duhovnicie împreună cu carté noastră iscălită, și  
sfântũ mir încă v-am trimis, și când vă va lipsi au  
mir, au alte trebă, ce aț avé, să avem știre, și vă  
vom face după pohta voastră. Pentru niște cărțuliã,  
ce ne pohtiț să vă trimitem, pentru supărare, ce  
aveț de papistaș, n-am putut să le isprăvim, ci va  
mai fi îngăduială, până va tréce praznicul sfântului  
Costandin, și după acéia vom sta cu tot den adinsul,  
de vom isprăvi, și vă vom trimite. Ačasta acum  
ș darul lui D(u)mn(e)zeu să fie pururé cu voi.

*Mai* 17. l. 7221.

### *A. Ug.*

Dumisale bun prietinelui nostru marelui județ  
vã rugãm dela Dumnezău întregă sănătate și toate  
fericirile și să avem crezământ, că n-am avut vréme  
să-i scriem deosebã.\*)

---

\*) Altă scrisóre.

## XXIII.

1716 (7224) Noembre 18.

**Anthim** arhiepiscopu Ungrovlahiei și exarhu Plașurilor încuviințează preoților dela bis. din Șchei cererea pentru iertăciune. (original).

**Anthim** cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Ungrovlahiei pré cinstit și exarh Plașurilor.

Cucérnicilor preoț și dumnévoastră goğmanilor și juraților dela sfânta bisérecă a Șcheilor din Brașov, tuturor de obște dela Dumnezeu vă rugăm sănătate, pace, viață curată și spăsenie sufletéscă, iar dela smerenița noastră mltvă și blgsvenie vă trimitem. Scrisoară, ce néț trimis, scrisă dela șase zile ale aceștii luni, néu venit și céle ce néț însemnat am înțeles, ci pentru acéia ce céreț ertăciune de legătura, ce v-am fost făcut, iată că vă ertăm, să fiț ertăț și blgsviți și să faceț căzutele slujbe fără de nici o sfială, ca și mai naînte. Ačasta acum și mila lui Dumnezeu să fie pururé cu molitvele voastre.

Noem. 18. lt. 7224.

**A. Ug.**

## XXIV.

1717. Ianuarie. 13.

*Protopopu Floré Baran, popa Ioan și popa Radul Témpe, să leagă, că vor păzi legea răsăritului.*  
(original.)

Jurământul, cu care mă jur eū protopop(ul) Floré, înainté marelui Dzeu, ca să-l țiū în viața mé, nemișcat înainté norodului mieu.

Așa să-m ajute D-zeu Tatăl, Fiūl, Duhul Svânt, un D-zeu adevăratū, Maica Pr(e)c(e)sta, 12 Ap(o)st(o)li și 4 Ev(an)gh(e)liști, soborul celor 70 de ap(o)st(o)li, céle 7 sfinte și a toată lumé soboară a sfinților părinți și toț sfinții lui Dzeu, cei ce din véci aū plăcut Sfinții-sale, 4 posturi, pecum până la časul morții méle, cu dreptate voi ținé, toate dogmele maicii noastre st. biséreci ai răsăritului și nici de voe saū de nevoe, nu mă voi despărți de légé mé cé pravoslavnică, ca să mă mut într-alte dogme, saū uniri, saū eresuri, până la moarte, măcar de mi s-ar întâmpla și moarte pentru lége. Iar de méș călca jurământul meu acesta, să fiū maran\*) Atha. și lăcuiitoriu cu spurcatul Juda și cu afurisitul Aria, pământul să mă înghiță de viū, ca pre Dathan și Aviron și rugăcună, ce voi face cătră D(u)m-n(e)zeū, pentru sufletul mieū, să-m fie blestem asupra mé și să-m facă D-zeū judecată și pre ačastă

---

\*) maranata = afurisenia bisericească cea mai gravă.

lume, ca să mă cërte, cum ca mulți pentru mine, să să învêțe aș ținé jurământul, iar nu al călca.

Ponturile acésté, să le țiu supt acest jur(ă)-mânt:

- 1) Să mă țiu tare, nemișcat întru pravoslavnica credință a bisérecii răsăritului, înainté lui D-zeu și a norodului mieū.
- 2) Să mă păzescū foarte tare de unie, pân' la moarte.
- 3) Să fac judecată tuturor orășanilor cu dreptate și cu săbor, pe cum să cade.
- 4) Să fiū blând, nesumețindu-mă, ce să daū cinste, cum să cade, fieștecuī.
- 5) Să aibū dragoste frățescă cu preoții, ca nu prin neîntocmiré noastră, să făcem supărare și săborului nostru, ci ca să fie și rugăčunile noastre primite, care vom face, înainté lui D(u)mn(e)zeu, pentru noi și pentru norod.
- 6) Să nu defăimez posturile, ce să întărescū, nici să nu necinstescū pe sfinți lui D-zeu, nici viețile lor céle plăcute lui D-zeu, prin care viață saū făcut adevăraț priatinī lui D-zeu și împărăția sa o au dobânditū, întru care să bucură p(u)r(u)ré.

Ci să-ī rog pe svinții lui D-zeu p(u)r(u)ré, că să s(ă) roage lui D(u)mn(e)zeū pentru noi, ca să ne fac(ă) și pe noi părtași acei bucurii netrecute, ca dobândindu-o și noi, să ne veselim den preună cu ei în véci, amin.

Așa să-m ajute D-zeu, așa să-m ajute D-zeu,  
așa să-m ajute D-zeu.

Așjderé și noi preoții ceștialalți toț, ne legăm  
supt acest blestem, cum or-carele din noi ar călca  
pravoslavia a legii a bisérecei răs(ă)ritului, să fie  
supus supt ačastă afurisanie și din biserecă să fim  
scoș afară, care ar fi acela or dela ce judecată  
ar fi.

*Protopop Floré Baran*, iscălit.

*Pop(a) Ioan.*

*Pop(a) Radul Témpe.*

## XXV.

1720. Apr. 7.

**Georgius Reigai** scrie preoților dela Brașov, să  
recunoască pe **Fipa**, de protopop, care a fost rînduit și  
întărit de săborul dela **Carlovas**. (original).

Cinstiților preoț del(a) Brașov pohtim sărbăto-  
rile sfinte să le petréceț cu săn(ă)tate.

După ačasta facem în știre molitvelor voastre,  
pintru lucrul dumnélui jupănului **Fipa**, precum au  
fostū dumnélui rānduit și întăritū până acum în di-  
regătoriia protopopiei, de aici dela Carlovas, de noi

și de săbor, și molitvele voastre acolo la Brașov, așa să-l cunoașteți și de acum înainte diregătoriu deplin într-acé eparhie, rânduită și așezat de noi, până în venita părintelui vl(ă)d(i)ca molitvel(e) voastre, ca nește preoț bătrăni și înțelepți, să-î dați cinste și ascultare în ce va fi porunca noastră și într-alte lucruri, ca unui deregătoriu, ca să nu auzim ceva ponos, pintru ca să nu pățiți și molitvel(e) voastre scărbă, pintru acéia molitvele voastre déți pune aceste lucruri la vre-o socotélă. bine știți ce zice sfânta Evanghelie: „*céreți și să va da voaă, bateți și să va deșchide*“, toate lucruril(e) sântu mari și cu socotélă. Precum știți molitvel(e) voastre, că săborul iaste ăurat împăratului și patriiarhului del(a) Roma, pintru acéia de iaț face și ceva parte del(a) bisérică, nu are fi nice un păcat, că peste vréme poate să întâmpla la molitvel(e) voastre acesta lucru, după ačasta pohtescu del(a) Hs. tot binele molitvelor voastre.

*Scris în Carlovas lun(a) Aprilie 7. zil(e) 1720.*

***Georgius Reigai.***



## XXVI.

1721 (7228) Aug. 29.

**Daniil** mitropolitu Ungrovlahiei povăţueşte pe preoţii, goçmanii şi juraţii sfintei bis. din Şcheii Braşovului, să stea pe lângă legea cea vechie răsăriteană. (original.)

**Daniil** milostiū Bojiu arhiepiscop i mitropolit vseī zemli Uggrovlahscoī i exarh zaplanschii.

Cucérnicilor preoţ, dumnévoastră năstavnicilor, goğmanilor şi juraţilor dela sfânta biserecă a Şcheilor Braşovului şi altor creştini pravoslavnicii şă mădulări sfinte de aciī şi dentr-alte ţinuturi, tuturor dă obşte, dela mic păn' la mare, dela Dumnezeu Tatăl, al Domnului şi Măntuitoriului nostru Is. Hs. milă, pace, sănătate şi dragoste rugăm să vă să înmulţescă, iar dela smereniia noastră, ca unor fiī sufleteşti m(o)l(i)tfă şi blagoslovenie vă trimitem. Şcrisoaré, cé dă către cucerniciia voastră, ni s-aū trimis pre cucérnicul preot chir popa *Radul*, néu venit şi cu multă bucurie şi dragoste părintescă o am priimit, de-ntru care mai întâi de bună staré şi săn(ă)taté dragosteī voastre înştiinţându-ne, foarte né părut bine şi ném bucurat întru Domnul, iar cât pentru scrisorile céle pentru oare care trebī aţ fost scris la pré luminatul nostru Domnu *Io Nicolae Alexandru voevod*, vă înştiinţăm, că fiindu acum

supăraț pentru oare-care boală trupescă, care dă câteva zile neū aflat și aflându-ne la mare slăbiciune, care mai în largu veț înțelége dăn spuneré cucérnicului trimis de aici, n-am putut, ca să mérgem înșine, să dăm scrisorile, nici să grăim mării sale cu cuvântul, făr' decât iarăș' cu mijlociré noastră prin priiateni poftindu-ı, vă s-aū isprăvit trebile, precum veț vedé și răspunsul dela mării s(a) vodă. Lângă acésté de vréme ce dup(ă) mutaré cătră Domnul a fericitului mitropolit chir *Mitrofan*, dăn dumnezeiască voință și orânduială, întâmplându-se a lua smereniia noastră purtaré de grijă a sfintei mitropolii a Uggrovlahiei, măcar că mai în cursul a câtă-va vréme, mi să pare să vă fim mai cercetat cu o scrisoare, dar pentru căci vă știm, că santeț și dragosté voastră oi cuvântărețe ai turmei cei sufletești a Măntuitorului Hst., și supt a smereniei noastre purtare de grije nici acum nu lipsim a nu vă mângăia cu cuvânt dă învățatură, văzându-vă că santeț în mijlocul celor de alte némuri, cari cu răzvrătiré sânt împotrivă și voao și credinții. Pentru acéia am socotit a fi cu cuviință, să vă scriem puține cuvinte în loc de blagoslovenie, pentru măntuire și învățatură, măcar că cu depărtaré locului trupéște nu sântem aici, iar duhovnicéște sântem de față și dépururé ne rugăm lui Dumnezeu, pentru ca să vă trimiță putére de sus și să vă mângăe, căci avem a daré răspunsul și pentru voi păstoriiului celui mare lui Hs., decı feți mieı doao lucruri dă la voi cei și pohtescu, ca să le păziț făr' de turburare șă făr'

dă nici o amestecare, adecă: credința cé dréptă, precum ține bisérica răsăritului și fapte bune, căci făr' de acéste doao nu va vedé fața Domnului, că *credința făr' de fapte bune iaste moartă* și faptele făr' de credință sânt făr' de roadă și făr' de folos. Cunoscu, că aciî să află mulți lupi a multor eresuri și dăjghinări, îmbrăcaț cu piei de oae și pentru ačasta mă tem, ca nu cumva prin nepricéperé minții voastre și prin neînvățătura răspunsului sfințelor scripturi, să vă arătaț luptători neputinčoși și streinî ostaș ai lui Hs., și veț fi biruiț de împotivitorii mântuirii voastre și împotriva lui Hs. învățători, că după cuvântul evangheliei, mulți Hristoși mincinoși și dascalî s-au arătat în lume, carii prin cuvintele lor céle căptușite și deșarte silescu să înșale de va fi cu putință și pre cei aleș, iar voi iubiții miei fiî vedeț să nu vă înșalaț, ca fiî pericuniî, nici să vă asămănaț lor, nici să umblaț pă căile lor, că sântu aducătoare dá rău și surpăčoose în prăpastiile iadului, ci umblaț pre calé Domnului cé dréptă, care duce la viața cé dá vecî. Aducevăț aminte pururé dá cuvântul fericitului Pavel, care zice, că măcar și voi, saũ inger din cer va bine vesti voao, afară dăn ce am vestit voao anathema să fie. Nu ascultareț glasul streinilor, ci al maicăi voastre, a sfinței lui Hs. biséreci a răsăritului, glasul cel dulce și mântuitoriu, carele v-au născut și v-au hrănit cu hrană ceréscă, a dumnezeștilor așăzământuri. Multe și altele înțelegem, că să întâmplă aciî întru norodul lui Dumnezeu, cum am

zice, adecă dă către cei mai proști, carei poftescu a să zăbovi pre la băuturi bețive și dentr-aceia iubescu adunări și întrebări de multe voroave și de învățatură sănt reci și dășărți. Pentru unii, ca aceia mai multă măhnire și întristare avem, ca nu cum-va găsindū vrēme cu-n prilejū împrotivnicii legii și credinții noastre, cu cuvinte amăgitoare, fiindū ascuțit la răspunsuri, să înșale pre unii ca aceia. Pentru carei vă pohtescu în Domnul îndreptații și învățați cu cuvinte mângăitoare, adăpându-i dān sfintele scripturi, cele suflate de Duhul Sfântū, pentru ca să nu s(ă) amăgescă și să s(ă) dājghine rătăcindu prin neștiință dān oile cele cuvântărețe a turmei lui Hs., ci să rămāe întăriț și nestrămutați întru credința lor cé părintescă, pentru ca și aceia denpreună cu dragostē voastră, să s(ă) învrednicescă a să numi fii lui Dumnezeu și moștēni lăcașurilor celor ceresti. Ačasta acum și iarăș vă lăsăm în paza și mila celui pré innaltū și mare Dumnezeū.

*Av. 29. 7228.*

Smeritul mitropolit al Ugrovlahiei

*Daniil.*

## XXVII.

1721 Sept. 6.

*Dascalul Statie Grid, fiul prot. Vasile Grid, la alegerea sa de preot, să leagă că va păzi neschimbat legea răsăritului și va duce o viață cuviincioasă. (original.)*

Adecă eū **Statie** dascal(ul) sin protopop(uluī) *Vasile Grid*, ot Brașov, dat-am credincoasă scri-soaré mé ačasta, ca să fie de mare credință, la mâna sfințiilor sale preoților, adecă a protopop(uluī) *Florei* și a pop(ii) *Radul Têmpe* și a pop(ii) *Theodor* sin prot. *Floré* și a cinstiilor gočmanī, anume: *Pătru Văt(a)f(ul)* i gočm. *Petcu Șetrari* și a d(u)mnélor tuturor juraților sfinteī bisérecī a Brașov(uluī) și la toț orășaniī de obște, del(a) mic până la mare, precum să știe, că întâmplându-să pristăvire preotuluī *Petcul* și lipsind sfinteī bisérecī și orașuluī preot, saū adunat d(u)mnélor orășaniī cu preoții la un loc și socotind și cercând vrémé acestuī lucru, cu voia luī D(u)mn(e)zău și a d(u)mnélor, m-aū poftit pre mine, ca să fiu preot, în locul celui pristăvit preot. Decī eū având un, anume *Șipa*, care s-aū dezlipit de légé și biséreca a noastră a răsărituluī și s-aū lipit la alte lucruri streine, ce nu le priiméște biserica noastră, pentru acest frate al mieū, socotind sf. preoții și toț orășaniī, ca nu cumva unindu-mă cu el, să fac vr-o păgubire sfinteī case, saū orășanilor vr-o pacoste, saū v-un zădaf,

chiamatu-m-aŭ cinstitul săbor înainte și mi léu daț toate înainte, câte mai jos să vor scrie, anume întrebându-mă d(u)mnélor puté-le-voi ținé, ca să fie și de mine bine și ca să slujesc cu dreptate lui D(u)mn(e)zău și creștinilor. Eŭ m-am făgăduit cu toată inima și cu tot sufletul mieŭ, cum-că mă voi ținé, de céle ce place lui D(u)mn(e)zău, și voi sluji creștinilor, cu dreptate și cu jurământ, pe sf. pr(e)stol și sf. ev(an)ghelie, mă jur înainte înfricoșatului D(u)mn(e)zău, cum că acéste ponturi, ce scriŭ mai jos, care de d(u)mnélor mi s-aŭ dat înainte, să le țîŭ, adecă:

**Intâi**, cu inimă curată și cu tot sufletul să slujesc lui D(u)mn(e)zău, în lége pravoslavnică grečască a răsăritului, întru care și preoție am luat, iară în altă lége saŭ dogme streine, nici cum să nu mă înstreinez, orî în ce lucru, cât de mic, care nu priméște bisérecă răsăritului.

**A doua**, de frate-mieŭ *Fipa* cu tot să fiu lipsit, în nici un lucru saŭ amestecătură, să nu mă amésteccu el, orî cât de mic, și nici o vorbă saŭ taină a preoților, saŭ a orășanilor, saŭ a sf. case, să nu spuî lui, nici în judecăț saŭ la niscare scrisorî, saŭ iscăliturî să nu daŭ în mâna lui, însă de dănsul cu tot să mă păzesc și să mă depărtez, ca de foc, știindu-l pă el de tot strein de bisérecă și de légé noastră.

**A treia**, să fiu ascultătorî de preoții cei mai bătrâni și să slujesc întru toate la sf. bisérecă și

în oraş, pecum ıaste obicéiul sf(i)nteı bisérecı şı a oraşului acestuia, ca preotu, ce e mai mic, şı să fiu mai mic şı plecat sf. preoţilor şı obicéiul şı învăţătura sf. sale să învăţ şı să păzesc.

**A patra**, când să va tãmpla a fi toate de čumã, eũ să fiu preot pe trãba čumaţilor, fiind eu preot mai mic, ca să nu să facã alte mai multe gãlcevi; iarã trăind şı eũ şı fiind alt preot în urma mé mai mic, la ačastã rãnduiãlã, să fie preotul acela.

**A cincé**, şı de alte lucruri proaste să mă feresc, de beţie, de sumãţie, numai să fiu preot smerit şı blãnd, purtãndu-mã precum place lui D(u)mn(e)zãu şı oamenilor, sf(ã)nta bisérecã să păzesc, dela slujbele sf. să nu lipsesc, să nu fiu pregetãtorı, ce să fiu slujitorı cu blãndéte şı cu dreptate, orı spre fiecere creştin, cãt de prost şı din obşte sf. preoţilor să nu lipsesc şı taına sfinţilor sale, afarã la lucruri streine să nu daũ.

La acésté legãndu-mã eũ cu tot sufletul şı pentru mai mare credinţa, pus-am chizaş pe d(u)mnélui naşul *Dumitru Nan* şı pe d(u)mnélui unchiul *Sava Marcé*, rugãndu-mã d(u)mnélor şı fãgãduindu-mã, cumcã voi ţiné de céle bune şı care plac lui D-zãu.

Iarã de m-aş întoarce la niscare lucruri slabe de nimic şı de aş cãlca acéste legãturi, care m-am legat de bunã voia mé, la mãna sf. preoţilor şı gočmanilor şı juraţilor şı a tot oraşul, saũ de m-aş

uniă cu frate mieu *Fița*, ori la ce lucru, saŭ de m-aș muta în altă unire streină, care nu priiméște bisérecă răsăritului, de tot să fiu lipsit de sf. bisérecă și de toț orășani și să n-aib credință la nici o judecată.

Scris-am cu mână mîa și o am iscălit mai jos cu mână mé, ca să s(ă) créză în tot locul și o am dat cinstitului săbori, să fie în pace, în vistieriă biséricii.

*Sept. 6. vlet 1721.*

*Ea Statie sin protopop. Vasilie Grid.*

*Ea Dumitru Nan, chizaș.*

*Ea Sava P. Marcé, chizaș.*

## XXVIII.

1722 (7230) Sept. 1.

**Daniil** mitropolitu Ungrovlahiei, trimite preotului dela Brașov *Radu 14* molitfelnice și-î face cunoscut, că octoihurile s-a gătat. (original.)

**Daniil** cu mila lui Dumnezeu archiepiscop și mitropolit a toată Uggrovlahiă.

Cucérnice, întru preoții biséricii den Șchéii Brașovului, preote chir *Radule*, dela Dumnezeu Tatăl



a toate țiitoriuł, rog și pohtescu m(o)l(i)tvei tale sănătate trupescă și spăsenie sufletescă, iar dela smereniia noastră-ț trimitem m(o)l(i)tvă și blagoslovenie, întărindu-te cu putéré și cu darul sfântului Duhū, ea să te păzescă până în sfârșăt în staré credinții, care și până acum o ai. Cu prălejul scrisorii aceștiia de alt nu ıaste, făr' de căt, popa *Sava* tipograful néu arătat o scrisoare dela m(o)l(i)tva ta, întru care-ı scrii, pentru meșteșugul tipografiei, care ıaste la popa *Ivan* dela Făgăraș, pus de *Dionisie* acolo, cumcă ai silit în tot chipul cu multe făgăduințe și prin priiateni ți l-au făgăduit cumcă-l vor da, numai ceri zéce m(o)l(i)tv(el)nice și un ohtoih, cu obște și la alți mijlocitori încă 2 m(o)l(i)tvenice și un ohtoih, carele să fac(ă) peste toate 14. cărți, ci căt pentru m(o)l(i)tvenice sănt, iar pentru ohtoice, nu să află nici decum măcar unul, cí așa am socotit, dá vréme ce ohtoice nu să află, și am trimis 14. m(o)l(i)tvenice, de care s-au tipărit acum, la m(o)l(i)tva ta. Ci te pohtim pentru voia noastră, să le dai la aceia, cu care vei fi vorbit și să ıai acel meșteșug așa pecetluit de *Dionisie* și prin multă ostenelă, care ai luat până acum, să ni-l și trimiț și dela Dumnezeū vei avé mult har și milă, iar dela smereniia noastră-ț vom trimite molitvă și blagoslovenie. Popiı lui *Ivan* dela Făgăraș încă ı-am scris, cí așa socotim, că va sili și el, iar pentru episcopul *Damaschin*, ce au zis să nu să dé acélé, că are datorie la *Dionisie*, căt pentru ačasta dá va avé zăpis, să-l trimiță aıcé, să apuce pre

cei ce stăpănescu ale lui *Dionisie* și ale lui *Anthim* și să-î plătescă, că tipografia n-aŭ fost nici a lui *Anthim* nici alu *Dionisie*, ci au fost a Domnului și a țării și a mitropoliei, ci pentru toate acéste pune nevoință să le scoți și să ni le trimiț. Iar' dă nu să vor puté nici decum scoate, acéste 14. molitvenice, să le vinzi m(o)l(i)tva ta câte tl. 83, iar dă nu să vor puté da așa, să le dai și câte tl. 3. și cu ačasta sfărșând darul lui Dumnezeu pururé să te păzescă.

*Sept.* 1. 7230.

*Daniil*

mitropolitul Ungrovlahiei.

## XXIX.

1723. Mai 5.

*Act, prin care să leagă Romîniî din Șchei, din țara Bîrsii și neguțătorii greci din compania Grecilor din Brașov, să rămînă în legea strămoșească pravoslavnică. (original).*

Noi, cei ce sântem fiî adevăraț ai sfintei săborniceștiî și apostoleștiî beséreci ai răsăritului, cariî ne aflăm șezători în Schéi, lângă cinstita cetate a Brașovului, undeî zic Bolgariia, preoții împreună cu gočmanii și cu alț orășani bătrâni și tineri, dela

mic până la mare, și noi alalt preot și alt oameni Rumâni, cari lăcuim în satele țarei Bârsei, care să țin de Brașov, și noi neguțătorii greci, din compania Grecilor din Brașov, cari mai jos anume ne vom iscăli, noi cu toții am văzut și am cunoscut din sfânta diplomă a préluminatului împărat *Leopold*, din m(i)la lui D(u)mn(e)zău, ales împărat al Romei, al țarei nemțești și ungurești și al Cehilor crai, iprocî, iprocî, precum s-aŭ m(i)l(o)stivit înălțîiasa, de aŭ dat volnicie Rumânilor, cari să țin de légé grească în țara Ardélului, s-aŭ să să unescă cu una din céle patru legi, ce sânt priimite în Ardél, saŭ să rămăe în légé lor, care au avut, și să trăiască cu acéle rânduiale și privilegii, cu care până acum aŭ trăit în pace, dându-ș numai dăjdile, care m(i)lă împărătescă și crăiască, cu adâncă plecă-čune, precum ni să cade, o am priimit și o am sărutat, la care spre noi m(i)lă, precum și la alte tocméle și rânduiale, ce s-aŭ dat de préluminatul împărat *Leopold*, au iscălit țării și iubitorii de Hs. *Caroli*, alesul împărat al Romei, țarei nemțești și ungurești, și al Cehilor crai, iprocî, iprocî, care volnicie, cunoscându-o noi cest rând de oameni, cari până acum nu ném unit nici cu una din céle patru legi, ce sânt priimite în Ardél, nefiind siliț de nimeni, numai din d(u)mn(e)zăiască răvnă, de nou ném strâns și ném adunat cu toții în sfânta și d(u)mn(e)zăiasca besérecă noastră, încredințându-ne și întărindu-ne pre temeul credinței noastre cei adevărate, al d(u)mn(e)zăești și ap(o)st(o)lești be-

5\*

séreci grecești a răsăritului, precum ném învățat și am luat dela sfințiții și d(u)mn(e)zăeștii ap(o)st(o)li și dela purtătorii de D(u)mn(e)zău părint, care au întocmit și au așezat la cele sf(i)nte a toată lumé șapte sáboară, așa precum ține sf(ă)nta besérecă răsăritului până astăzi și precum au ținut părinții noștri și noi până astăzi într-acestaș chip și de acum înainte să ținem și să credem, făr' de scădere și făr' de adaogere, fiind plecaț și priimatori bl(a)g(o)s(lo)veniei și d(u)mn(e)zăescului dar a présfințiților patriarș ai răsăritului și d(u)mn(e)zăeștii bl(a)g(o)s(lo)venii a présfințitului mitropolit al Uggrovlahiei, de unde bl(a)g(o)s(lo)venie și dar' de preoție am luat și vom să luom, noi și besérecă noastră, întru care ném născut prin sfântul botez, întru care trăim, prin care ne luminăm, prin care credem și nădăjduim ertare de păcate și viața de veci să dobândim, si orî cine nér întreba, cu glas mare mărturisim, că noi sânte(m) fiî adevăraț ai sfintei sáborniceștiî și ap(o)st(o)leștiî beséreci grecești ai răsăritului și pre acé credință vom să stăm neclătiț în veci, de care sf(ă)ntă credință, nici sabiia, nici focul, nici închisoaré, nici sárăciia, nici nevoia, nici foamé, nici goana, nici moarté să nu ne pótă despărți, întru această credință cu tot sufletul nostru, cu o guă și cu o inimă ne legăm, toț cu înfricoșat jurământ, înainte lui D(u)mn(e)zău dreptul judecătorî, zicând: Așa să ne ajute D(u)mn(e)zău Tatăl, Fiul, Sf(ă)ntul D(u)hă, un D(u)mn(e)zău adevărat, Maica Sf(ă)ntă Précesta și Sflnțiî ap(o)st(o)li și toț

purtătorii de D(u)mn(e)zău sfînt părint, cariî aũ fost la céle sf(i)nte a toată lumé șapte s aboar a șî céle patru sf(i)nte posturĭ, precum noi p an' la  asul mor ii noastre, vom  in e cu dreptate toate dogmele legii pravoslavnice grecești. care crede șî ține maica noastră bes ereca r saritului, șî nici de voe, nici de nevoe, nu-ne vom uni cu nici una din céle patru legi, ce s ant priimate în Ardél, nici ne vom muta într-alte dogme, ce singură l eg  greasc a, care până acuma am  inut vom  in e șî de acuma (cum am zis făr' de adaogere șî făr' de sc ad ere) șî după cum am cunoscut, că avem volnicie dela pr elumi așii șî pr em(i)l(o)stivii  mp araș șî pentru ca să nu cădem supt afurisanile sf inșilor părint. Iar a, carele din noi, cei ce am voit de n em legat la acésté, va îndrăzni aș călca făgăduința ac asta șî jurământul, care noi de bună voe nesiliș. de nimin i am făcut, unul ca acela să fie afurisit șî blestemat de D(o)mnul Hr(i)stos șî de Maica Sf( )ntă Pr( )c(e)stă șî de 318. părint sf inș, cariî aũ fost în Nichea la  nt aiul Săbor, așijderé șî de alte sf(i)nte s aboar a șî de toș sf inșii lui D(u)mn(e)z u, part e lui să fie cu spurcatul *Juda* șî cu afurisitul *Arie*, să-l  nghiș a p am ntul de viu, ca pre *Dathan* șî *Aviron*, să-l ajungă cutremurul lui *Cain* șî bubele lui *Ghiesi*, să fie casa lui pustie șî muiar e lui văduvă șî fe orii lui s arac i lacrămile céle făr' de folos să nu să ștergă de pe fașă lui în veci, șî fașă lui D(u)mn(e)z u să nu o vază, ce să moșten esc a focul nestins în veci, încă șî dela împreunare besérecei noastre să fie scos, șî să m erg a

să să afile cu acei ce ș-ar alége a să uni, încă și cine ar ști pre unul ca acela, care după făgăduința ačasta s-ar muta din dogmele noastre, și l-ar tăgădui, și acela să fie supt tot blestemul, ce scrie mai sus. Și pentru mai adevărata credință, întărim carté ačasta cu pecetile și cu iscăliturile noastre, ca să să creză în tot locul și orî la ce judecată.

*S-aũ scris în Brașov, la anul dela Hs. 1723. Mai 5.*

- (L. S. \*) Iconomul sv(i)nteî bisérecî dela Bolgariia Brașovului protopop. Floré Baran iscălit.
- (L. S.) Az pop(a) Radul Témpé m. p.
- (L. S.) Az popa Theodor sin protopop. Floré Băran.
- (L. S.) pop(a) Statie, sin protop. Vasilie.  
pop(a) Boris Nicol(ae).
- (L. S.) Erodiiacon Gheorghi, sin prot. Floré Grid.
- (L. S.) Pătru goceman, sãn popa Pătru.
- (L. S.) Eũ Petcul, gočman, Șetrariul.  
pop(a) Dimitrie Duma.  
pop(a) Stefanũ Ioanov.  
Eũ Dumitru Țară-lungă.
- (L. S.) Tănasi Vasilie.
- (L. S.) Eũ sãn Dumitru Nan.  
Eũ Pătrul Buburuzé.  
Eũ Costandin das(calul).
- (L. S.) Radu Pădure.
- (L. S.) Stan Munténul.  
Eũ Radul Pricop (L. S.)

---

\*) Sigile de ceară.

Eŭ Sava Marcé (L. S.)  
Radul Dumei.  
Eŭ Mogoş Vasiliŭ (L. S.)  
Eŭ Stan, sin Sava Dobricăi.  
Eŭ Văsiŭ Găurincă.

### Z â r n e ŝ t i i :

Eŭ pop(a) Mănăil(ă) Stareş ot Zărăneşti  
Eŭ pop(a) Vlad  
Eŭ Vlad popa.  
Eŭ pop(a) Dobre.  
Eŭ popa Zmărdan\*) (?)  
Eŭ popa Stan.  
Eŭ popa Vlad.  
Eŭ Văsiŭ Doghier (?) — — —  
Eŭ I. Postovar (?) — — —  
(L. S.) Eŭ Gheorghi Stoica.  
(L. S.) Eŭ Gheorghie Hrăsté.

### T o h a n u :

Eŭ popa Ioan Stan ot Tohan.  
Eŭ popa Rad(u).  
Eŭ pop(a) Andrei.  
Eŭ pop(a) Rad(u).  
Eŭ popa Bratul.  
Eŭ Maniul birăul.

---

\*) A fost sigilu pe el.

Eŭ Radu Dumbravă.  
Eŭ Vlad Vătah.  
Eŭ Aldé Hrădoiuł.  
dimpreună cu toț sătiani.

Eŭ popa Comșa.  
Eŭ popa Ion.  
Eŭ popa Ion.  
Eŭ Vlad Pițcu birăŭ.  
Eŭ Ion Vătafu.  
Eŭ Bratu gočmanu.  
Eŭ Domșa (?) Părgariu.  
Eŭ Stoica Țuță Părgariu.  
Eŭ Mané Alduli.  
. . . . . \*)  
. . . . .  
. . . . . Alexiu.

### Răjnovu :

Eŭ pop(a) Opré cu toț săténii ot Răjnov.  
Eŭ pop(a) Stoica.  
Eŭ Radu Vășcé și cu alți bătrăni ai satului.

### Turchișu :

(L. S.) Eŭ pop(a) Matei ot Turchiș cu toț săténii.

### Feldioara :

pop(a) Ionașc cu toț săténii.

---

\*) Subscrierî grecești nedescifrabile.



### S a t u l u n g u :

popa Radu Ioanovicî.  
Eû pop(a) Ghiorghî din Satulungû.  
Eû Stan gočmanul ot tam.

### T â r l u n g é n i :

Eû pop(a) Lupu ot Târlungénî, împreună cu seténiî.

### Ț â n ț a r i :

pop(a) Bucur.  
pop(a) Stoîca cu tot satul.

Eû Stan Turcu.  
Eû Opré Coleș.  
Eû Voina Erșû.  
Eû Lup(u) Plăiaș.  
Eû Stan Jitar.

împreună cu toț săténî, preoț(i), der(e)gători bătrâni,  
tineri.

(L. S.) Stinghe măcelar.	Radu Comșa.
Barbu Răgălie (?)	Comșa Ghimbășan.
Ioan Lupan.	Andreî Brașoven.
(L. S.) Opré.	Radu Săcuroîu.
Radu Mateî.	Ioan Grancé.
Ioan Bidu.	Stroe Ion.
(L. S.) Stan Inașu.	Stoîca Cămpulungén.

- |   |                   |
|---|-------------------|
| Cărsté.                                 | Dumitru.          |
| (L. S.) Mihaï Treistar.                 | Manu.             |
| Gherghe Piern(é).                       | Eû Dan sin Dan.   |
| Pătru Turbure.                          | Eû Stoïca sănt*)  |
| Crăsté.                                 | Manol(e).         |
| (L. S.) Toadăr Loga.                    | Eû Petrul Bogici. |
| Eû Floré sint Radul Donie.              |                   |
| Eû Voïcul sin Micul Creþiul.            |                   |
| Eû Manol(e) sin Manole (L. S.)          |                   |
| (L. S.) Eû Témpeî fiul Témpei.          |                   |
| Eû Ion sin pop. Vasilie Grid.           |                   |
| Eû Dumitru săntû*) Țar(ă)-lungă.        |                   |
| (L. S.) Eû Șandru săntû*) Șandru Neguș. |                   |
| Eû Petru snt*) Inașu (L. S.)            |                   |
| Mané. . . . .                           |                   |
| Stan Inașu.                             |                   |
| Costé Langaș.                           |                   |
| Stan Zelinca.                           |                   |
| Pătru Găitănar.                         |                   |
| Voicu Bureșé.                           |                   |
| Dumitru Lăzăroiu.                       |                   |
| (L. S.) Preda.                          |                   |
| Dumitru Purece.                         |                   |
| (L. S.) Dumitru Zarafu.                 |                   |
| Todoran Zapisca. (?)                    |                   |
| Opré Birté.                             |                   |
| (L. S.) Necula Donie.                   |                   |
| Radul Îrbé.                             |                   |

---

\*) În loc de sin = fiul.

- (L. S.) Pătru Groful.  
Stoica Miliia. (?)  
Voicul Velican. (?)  
Dumitru Boiagiū.  
Dumitru Gămulé.  
Matei Novac.  
Radu.  
Radu Crăsté Puşcaş  
Ion Vlad Zărnovan.  
(L. S.) Stan Peligrad.  
Radu Căculă.  
Jané Albu. (?)  
Opré Pancof.  
Dragomir.  
Radu Puşcaş.  
(L. S.) Văsi Ghiorma. (?)  
(L. S.) Opré Măsurător.  
Toader Fulga.  
Radu Rucăré.  
Barbu Măţog.  
(L. S.) Radu Orghidan.  
Crăcun.  
(L. S.) Dumitru Păre.  
Stan Muntén.  
Văsi Oţoţol.  
Radu Pancof.  
Ion Rosoaču. (?)  
(L. S.) Gherghe Lebu.  
Stan Bunghez. (?)  
Ion Mănză. (?)
- (L. S.) Dumitru Păligrad.  
Opré Govna.  
Văsilachiū.  
Ion Meşotă.  
Opré Sfeté.  
(L. S.) Văsi Muşucoiu.  
Micul Pinté.  
Ion Moraru,  
Ştefan Costantin.  
Stoica Bariţū. (?)  
Opré Maţ.  
Candăr Croitor.  
Stoica Munténu.  
Petru Lupan.  
(L. S.) Dumitru Roman.  
Stan Albu.  
(L. S.) Flóré Ţântū.  
Petru.  
Radu Urzică.  
(L. S.) Voicu Pierné.  
Vlaicu Munténu.  
(L. S.) Stan Ploscă.  
Dumitru Sărbu.  
(L. S.) Coman.  
Panū Grecu.  
(L. S.) Mogoş Croitor.  
Vlad Napostă.  
Stroe.  
(L. S.) Ion Răuţ.  
Radu Golcoman.

- Ion.  
(L. S.) Ion Țană.  
Radu  
Ion.  
Necu Veveriț.  
Dumitru Zărnescu.  
Dragumir Turbure.  
Vasilache Bințușu.  
Opré Bărdigan.  
Necula Ploscă.  
Văsiș Čučuil.  
(L. S.) Bărsan Zgrănta.  
Rad(u) Munténiu.  
Badé Stroe.  
Stan Săcăröiu.  
(L. S.) Necula Mititicăi.  
Tóder Cătana.  
Stanču Bidiu.  
Văsiș Meșot(ă).  
(L. S.) Ghorge Bad(ea).  
Micu Lebu.  
Văsiș Grănta.  
Dumitru Săcăröiul.  
(L. S.) Stefan Cămpu-  
lungănu.  
(L. S.) Toader Calușu.  
Stan Cucu.  
Văsiș Putoré.  
Pătru Țivolcă.  
Radu Voina.
- (L. S.) Costé Buzoșu.  
Radu Dan.  
Ion Meșot(ă).  
(L. S.) Coman Scovardă.  
Ion Léiș.  
Costé Iarca.  
Gherghe Puf.  
Toader Lebu.  
(L. S.) Stan Munténu.  
Opré Oncănu.  
Stanču.  
Gheorghe Ploscă.  
(L. S.) Ion Perné.  
Ion Muldovéniu.  
Văsiș Orghidan.  
(L. S.) Stoica Rică.  
Văsiș Turbure.  
Pătru Grofu.  
Dumitru Odrișanu.  
(L. S.) Stroe Ploeștanu.  
Vasilie Căpiténiu.  
(L. S.) Necula Cătana.  
Rad(u) Preda.  
(L. S.) Văsiș Govna.  
(L. S.) Rad(u) Cătana.  
Dumitru Dărjan.  
(L. S.) Ion Voina.  
Dumitru Chirișac.  
(L. S.) Toder Pădure.  
Floré Scripcé.

- |                           |                           |
|---------------------------|---------------------------|
| Todor Munténiu.           | Stan Bunghez.             |
| (L. S.) Stan Bălaș.       | (L. S.) Radu Lucăleț.     |
| Vlad.                     | Stefan Vasiliu.           |
| Ion Mănză.                | Ion Jorga.                |
| Dumitru Ră.*) (L. S.)     | Alexandru Turcu.          |
| Vlad Muntén.              | (L. S.) Ghierghi Hrástul, |
| (L. S.) Rad(u) Cătana.    | (L. S.) Ion Purcelu.      |
| Văsălachie.               | Văsiî Pădur(e).           |
| Neguș Cucul.              | Ion                       |
| Văsi Păligrad.            | Dumitru Șorodar.          |
| (L. S.) Ion Bogdan.       | (L. S.) Radu Trăncu.      |
| Flore Potloje.            | Ion Gămule.               |
| Bărsan Govna.             | Văsiî Măș(u)coiu.         |
| Stoica Mălai.             | Chivuțul.                 |
| (L. S.) Dumitru Lăzăroiu. | (L. S.) Toder Mănăil.     |
| Opre Scurtu.              | Dumitru Bud(e).           |
| Toder Mărze.              | Radu Prișcu.              |
| Stan Tocanie.             | (L. S.) Dumitru Mărtin.   |
| (L. S.) Radu.             | Radu Ursoiu.              |
| Gherghi Mocan.            | Ion Secelen.              |
| Radu Iuî Dan.             | (L. S.) Radu Stinghe.     |
| (L. S.) Opre Sfete.       | Stanču Pavel.             |
| Alde zet Fulga.           | Toader Brăncé.            |
| Ion Pășcălat.             | (L. S.) Văsiî Bade.       |
| Flore Lebul.              | Dumitru Săcelén.          |
| Ioan Morar.               | Vasiliu Samaragi.         |
| Văsiî Tălvă.              | (L. S.) Opré Pavel.       |
| (L. S.) David.            | Dumitru Cimpoiaru.        |

---

\*) Sigilul e pus pe subscriere.

- |                          |                            |
|--------------------------|----------------------------|
| Gheorghe Lebu.           | Gheorghe Cătan(ă).         |
| (L. S.) Sănbotin.        | Rad(u) Mărtin.             |
| Costé Buzoniū.           | Rad(u) Mărin.              |
| (L. S.) Ioan Navré.      | (L. S.) Stan Hoĝe.         |
| Costé Langaş.            | Stan Buda.                 |
| Radu Langaş.             | (L. S.) Stoïca Păpar.      |
| (L. S.) Brăil Dărjan,    | (L. S.) Costandin Croitor. |
| (L. S.) Teodor Săcăroïu. | Pătru Hiertul.             |
| Văsiï Orghidan.          | (L. S.) Rad(u) Buda.       |
| (L. S.) Rad(u) Orghidan. | Cărste Flutur.             |
| Juga Popăčan.            | (L. S.) Măhăil Sărbul.     |
| Mihaï Dăjdar.            | Ion Stăngaciul.            |
| (L. S.) Radu Mihaï.      | Stroe Cuptor.              |
| Gabăr.                   | Mihail Grec(u) Opré.       |
| Negu Lupan.              | Rad(u) Hirtul.             |
| Gheorghe Cămpan.         | Opre Mină.                 |
| (L. S.) Stan Nodu.       | Bucur.                     |
| Toder Bird.              | Dumitru Buze.              |
| Toma Brăgan.             | Stoian Sărbu.              |
| Văsiï Bunghiiz.          | Ion zet Savu.              |
| Rad(u) Robi.             | Rado Opré.                 |
| (L. S.) Dumitru Fulga.   | (L. S.) Bucur Duşaica.     |
| Stan Clupu. (?)          | (L. S.) Văsiï Marcu.       |
| Ion Mănzū.               | Todoran Nan.               |
| Dumitru Hărbu.           | Necula Sfeté.              |
| (L. S.) Dumitru Zaraf.   | (L. S.) Opré Betégu.       |
| Ion Judel(e).            | Dumitru Burdilă.           |
| Rad(u) Ţănţoïu.          | Văsiï Brenci.              |
| Dumitru Lal.             | (L. S.) Dum(i)tru Bleş.    |
| Todoran Labeş.           | Voicu Bureţé.              |

- Ion Muntén.  
(L. S.) Mihăil Bărdigaz.  
Toma Urloiaru.  
Stoïca Măčucă.  
(L. S.) Radu.  
Dum(i)tru Perja.  
Bratu Muntén.  
Vlad Tohsă.  
(L. S.) Ion Tiha.  
Crăcé Mucé.  
Voïcu Brăncé.  
Stan Hărbé.  
(L. S.) Crăsté Țăntoïu.  
Stoïca Rénel.  
Văsiî Mircan.  
Dragomir Pépinu.  
(L. S.) Voïcu Velinca.  
. . . . (nedescifrabîl).  
Dan sin Băniț.  
(L. S.) Ion Nétedu.  
Stoïca Măčucă.  
(L. S.) Mihail Zaloghid.  
Gheorghe Vlad-Zărnovan.  
(L. S.) Ion Boghina.  
Dumitru Boghina.  
Stan Chïuchiu.  
  
Ion Tomicî.  
(L. S.) Stan Pana.
- Stan Chichinban.  
Mărtin Meșter.  
(L. S.) Gherghe Puf.  
Dumitru Morcăs.  
Toder.  
(L. S.) Ion Șindilar.  
Gligori Meșter.  
Iacov.  
Todoran.  
(L. S.) Rad(u) Săcăroi.  
Lazar.  
Iosif.  
Bratu Rus(u).  
Vlad Meșter.  
Stoïca Gogonat(u).  
(L. S.) Todoran Stinghe.  
Constandin.  
Micu.  
Rad(u).  
Bărsan.  
(L. S.) Ghica.  
Nistor.  
Todor.  
Ion.  
Radu Croïtor.  
(L. S.) Văsiî.  
Dumitru Bește.  
Ion.  
(L. S.) Radu.  
Ion.

Dumitru.	Dumitru.
(L. S.) Opre.	Todoran.
Radu.	Voïna.
Cărăman Dărban.	(L. S.) Stan.
Necula Teclu.	Ștefan Cojocar.
(L. S.) Opre Bratul.	Dumitru.
Ștefan.	(L. S.) Petcu.
Barbu.	Rad(u).
(L. S.) Stanciu.	Stoïca.
(L. S.) Rad(u) Rusu.	Nistor.
Stan Necula.	(L. S.) Pascul.
(L. S.) Stanciu Ciuçuil.	Ion.
Tănasa.	Man.
Costandin.	Toder.
(L. S.) Ion.	Stan.
Văsiî.	Micu Birtu.
Ion.	(L. S.) Chivu Birtu.
Șandru.	Nan.
Ștefan.	(L. S.) Ion Mușicoî.
(L. S.) Vlaïcul Pușcaș.	Dumitru Bobiș.
Dumitru Crețu.	Gheorge.
Toder Pumne.	(L. S.) Chiru Lazar.
(L. S.) Stan Furnică.	Ion Rusu.
Bucur Mămul(ă).	Bucur Preda.
Petcul.	Văsiî.
(L. S.) Dragomir.	
Ion.	pop(a) Radu Témpe.
Oana.	Petru Ierodiaconulă Grid.
Coman.	Eă popa Gheorghie.
Stanciu.	Eă popa Petru.



Chiru Lazar	Simion Nedelcu.
Hagi Radul Pricop,	Eu Ion Ené.
Hagi Ion Cercel.	Dumitrul Fuște.
Bucur Pulpaș.	Mușoi Gheorghe.
Hagi Gheorghe Voicul.	Ion Lebu.
Hagi D(u)m(i)trie Pelgrad.	Ion Stoica.
Mihai Bogdan.	Voina Voina.
Opre Fioroiu.	Șandru Neguș.
Ion Moldovian.	Pătru Gheorghe.
Ghiorghie Manole.	Radul Boghina.
Ioan Vlad.	Gheorghe Hagi zet Radu.
Ion Costandin.	Apostol Hagi Rad(u)
Hagi Radu Bogici.	Ianașu.
Ric.	Radu Radovică.
Ené Tempé.	Rad(u) sin pop(a) Rad(u).
Șandru Floriul.	Gheorghie Dascalu.
Barbul Cepescul (nepot	Gheorghe sin Radu Iorga.
de fiu az Cristé și is-	Hagi Ioan Grecu.
călit la lét 1825 Av-	Petru Păligrad.
gust 8. Barbul sin	Irodios Ioanu
Barbu Cepescu).*)	Dumitru Boghina.
Petcul Văsi.	Hagi Radu Ćurcul.
Părvu Apos(tol).	Ion Stinghe.
Nicolae Muntén.	Ion Bănișul.
Ion Bogici.	Dumitru Fulga.
Ioan Stoica.	Stan Badiu.
Eu Stefan sin Bogici.	Toder Cătana.
Dumitru Ioan.	Tudor Ćurcul.

---

\*) Scris mai tirziu.

Juga Popoïul.	Opré P(e)ligrad.
Văsiî Stinghe.	Rad(u) Catana.
Pătru Marča.	Toader Oțoțol.
Nicolae Răuț.	Vlaïcu Pușcașu.
Voïcul Văsiî.	Dumitru Săcăroïu.
Necula Lazul.	Radul Stroe.
Micu Cojocar.	Radul Stroe.
Ion Cojocar.	Rad(u) Labăș voescu.

La anul 1761. Av. 31. Șchēi Brașov.

La ačastă vrēme dela numele popei *Radului* *Tēmpii* în jos, văzând iscăliturile părinților noștri, spre întemeiărē pravoslavnicii credinții noastre, cu tot sufletul am voit și noi de nēm iscălit.

Eū popa Bucur del(a) Purcărēni, voesc.

Eū popa Stoïca del(a) Cărstiian.

Eū popa Vėrzé din Satulung.

Dumitru Avrigēnul sãn Coinac.

Mané Oltėnu din Cernat.

Bratu Coïnac.

Popa Andrei din Bod.

Părvu Râjnovėnu.

Popa Onaș din Feldioară.

Chir Stan gočman.

Pop(a) Mihaï ot Tohan.

Popa Radul ot Tohan.

Popa Dimitrie ot Tohan.

Popa Mănoil Stan Zărnescul.

Popa Vlad Dan Zernescū.

Popa Stan Tipei Zernescū.

## XXX.

1724 Ian. 15.

**Act**, prin care să leagă, preoții cu gočmanii din Șcheii Brașovului, preoții cu toți credincioșii din țara Bârsii, precum și neguțătorii greci din compania Grecilor din Brașov, că vor rămânea pururea credincioși legii răsăritului. (original.)

Noi preoții Rumânilor împreună cu gočmanii și cu alți orășani bătrâni și tineri, dela mic până la mare, cari ne aflăm lăcuitoii în Șcheii, lângă cins(ti)tă cetate Brașovului, unde-i zic Bolgariia, și noi alalt preot și oameni Rumâni, cari lăcuim în satele țarei Bârsei, care să țin de Brașov, și noi neguțătorii greci din compania Grecilor din Brașov, cari mai jos anume ne vom iscălii, dăm știre cui să cade a ști, precum noi cest rând de oameni, precum părinții noștri și noi am văzut și am cunoscut din sf(â)nta diplomă a prəluminatului împărat **Leopold**, din m(i)la lui D(u)mn(e)zău ales împărat al Romei, țarei nemțești și ungurești și Boemieii crai, iproc., iproc., precum s-aū m(i)l(o)stivit înălția-sa, de aū dat volnicie Rumânilor, cari să țin de légé cé véchie grečască în țara Ardélului, s-aū să să unescă cu una din céle patru legi, ce sânt priimate în Ardél, s-aū să rămăe în légé lor, care aū avut și să trăiască cu acéle rânduiiale și privilegii, cu care și

6\*

până acum au trăit în pace, dându-ş numai dăj-  
dile, care fieşte căruia după putere li să vor pune,  
care m(i)lă împărătescă şi crăiască cu adâncă ple-  
căčune, precum ni să şi cade o am priimit şi o am  
sărutat. Şi am trăit noi până acum întru acé milă  
şi în zilele prém(i)l(o)stivului şi préputérnicului şi  
préluminatului nostru împărat *Carolus*, din m(i)la  
lui D(u)mn(e)zău ales împărat al Romei, țării nem-  
țeşti şi ungureşti şi Boemiei crai, iproc. şi iproc.,  
moştenitorul scaunului părintesc, neîncetat cu la-  
crămî mulțămim şi rugăm şi vom ruga pre întru  
tot înduratul D(u)mn(e)zău, ca să-î întărescă împă-  
rățiia şi să o păzescă întru mult şi fericiț ani, îm-  
preună cu toată păzita de D(u)mn(e)zău şi iubitoare  
de Hs. oasté înălției sale şi ca să-î dé D(u)mn(e)zău  
biruință asupra păgânilor şi să supue pre toț vrăj-  
maşii supt piçoarele sale. Pentru ca şi de acum  
înainte să putem trăi viiață lină şi făr' de gâlčavă,  
întru acé părintescă şi strămoşască lége véchie gre-  
čască, în care am trăit şi pân' acum de trei sute  
şi treizeci şi doi de ani, de când au descălecat  
moşii noştri, pe acest pământ şi ş-au zidit acastă  
sf(â)ntă besérecă şi pe urmă célelalte, şi orî cine  
nér întreba spunem cu adevărat, că noi sântem fii  
adevăraț ai sf(i)ntei beséreci ai răsăritului, care ține  
lége cé véchie grečască şi pre acéia vom să stăm  
neclătiț pân' la moarte, de care credință nici sabiia,  
nici focul, nici închisoaré, nici sărăciia, nici foamé,  
nici goana, nici moarté, nu sântem bucuroş a ne  
despărți, căci întru acăsta sântem legaț cu mare

jurământ înainté lui D(u)mn(e)zău, ca să ținem toate rânduiăleie legii, care și până acum am ținut neclătite, fără de scădere și fără de adaogere și pentru credința am întărit această carte cu pecețile și cu iscăliturile noastre, ca să să creză în tot locul.

S-au scris în **Brașov**, lt. 1724. Gen. 15.

(L. S.) . . . . .

(L. S.) Iconomul sv(i)nteii biséreci dela Bolgariia Brașovului protopop Floré Baran.

(L. S.) Eū erei Radul Témpe.

(L. S.) Eū popa Theodor.

(L. S.) Az popa Statie Grid.

(L. S.) Erodiiacon Gheorghii s(i)nū prot. Floré.

(L. S.) Pătru gočmanu.

(L. S.) Eū Petcul gočman.

(L. S.) Tănasi Vasilie.

(L. S.) Radu Pădure.

(L. S.) Stan Mihaï Munténu.

(L. S.) Eū Dumitru Nan.

(L. S.) Radul Pricop.

### **Z e r n e ș t i.**

(L. S.) Eū popa Mihail vel.

(L. S.) Eū popa Vlădușcă.

(L. S.) Eū popa Vlad.

(L. S.) Eū popa Dobre.

(L. S.) Eū popa Zmădul.

(L. S.) Eū popa Vlad.

(L. S.) Eŭ popa Comşa.

Eŭ popa Ion.

(L. S.) Eŭ popa gočman Bratu şi gočman Ion  
şi Ion Vătafu, împreună cu tot satul şi cu toţ  
plăiaşii.

### **T o h a n u.**

(L. S.) Eŭ popa Ion cel bătrân.

(L. S.) Eŭ popa Rad(u) şi eŭ pop(a) Radu (L. S.)

(L. S.) Eŭ pop(a) Andrei şi eŭ popa Bratul (L. S.)

(L. S.) Eŭ pop(a) Bratul.

(L. S.) Eŭ Manu birău, împreună cu tot satul.

(L. S.) Eŭ Vlad Vătaful.

### **R â j n o v u.**

(L. S.) Eŭ pop(a) Opré Grid ot Răjnov.

(L. S.) Eŭ popa Stoica.

(L. S.) Eŭ gočmanu Dumitru.

(L. S.) Eŭ gočman Părvu.

(L. S.) Eŭ Radu Văscé.

(L. S.) Eŭ Părvul Rădăcină  
împreună cu toţ sătiiani.

### **T u r c â ş. (L. S.)**

Eŭ pop(a) Matei, Idomir goč., Négoe goč., cu toţ  
săténii.

### S a t u l u n g .

(L. S.) Eũ popa Ghiorghii i gočman Stan Voiculeț  
i Radu Tomei cu toț sãtëniĩ.

### Tãrlungëniĩ.

Eũ popa Lupu.  
(L. S.) Eũ gočman Radu.  
Eũ Stoica Tabac  
ĩmpreunã cu toț sãtianiĩ.

### P r é j m i r .

(L. S.) Eũ popa Ioan, ĩmpreunã cu gočmanul Négul,  
ĩmpreunã cu toț sãtëniĩ.

(L. S.) Eũ Stinghie. Eũ Stan Inașu.	(L. S.) Eũ Dumitru Lã- zãroĩul.
(L. S.) Eũ Radu Sãcãroiu	Eũ Dumitru Purece.
(L. S.) Eũ Teodor Loga. Eũ Dan s(i)nũ Dan.	(L. S.) Eũ Dumitru Zaraf.
(L. S.) Eũ Stoica Manole.	Eũ Todoran Zalinca. Eũ Opré Birté.
(L. S.) Eũ Stan Inașu. Eũ Costé Langaș.	(L. S.) Eũ Pãtru. Eũ Necula Donie.
(L. S.) Eũ Stan Zalinca. Eũ Pãtru Gãitãnar. Eũ Voicu Burețé.	(L. S.) Eũ Radu Hãrbé. Eũ Stoica Mãlaia. Eũ Dumitru Boiãgiu.

- (L. S.) Eŭ Dumitru Gămulé.  
Eŭ Toader Fulga.
- (L. S.) Eŭ Radu Orghidan.  
Eŭ Crăčun Muča.
- (L. S.) Eŭ Gherghi Lebu.  
Eŭ Stan Bunghez.
- (L. S.) Eŭ Ion Mănză.  
Eŭ Dumitru Păli-grad.
- (L. S.) Eŭ Opré Govna.  
Eŭ Văsălache.  
Eŭ Ion Meșotă  
Eŭ Opré Sveté.
- (L. S.) Eŭ Micu Birté.  
Eŭ Stan Albu.  
Eŭ Radu Urzică.  
Eŭ Voicu Pierné.
- (L. S.) Eŭ Mogoș Croitor.  
Eŭ Necula Véveriș.
- (L. S.) Eŭ Toader Cătana.  
Eŭ Dumitru Săcă-roiu.  
Eŭ Toader Calușu.  
Eŭ Stan Cucu
- (L. S.) Eŭ Ion Léu.  
Eŭ Costé Iarca.
- (L. S.) Eŭ Văsiș Orghidén.
- Eŭ Stoica Ričcă.  
Eŭ Radu Cătana.  
Eŭ Radu Pădure.
- (L. S.) Eŭ Neguș Cucu.  
Eŭ Aldé.
- (L. S.) Eŭ Radu Bunghez.
- (L. S.) Eŭ Gherghe Herté.  
Eŭ Ion Gămulé.
- (L. S.) Eŭ Radu Stinghe.  
Eŭ Toader Brănča.  
Eŭ Văsiș Badiu.
- (L. S.) Eŭ Opré Pavel.  
Eŭ Simbotim.  
Eŭ Costé Buzoiu.  
Eŭ Todoran Săcă-roiu.
- (L. S.) Eŭ Văsiș Orghidan.
- (L. S.) Eŭ Dumitru Fulga
- (L. S.) Eŭ Stan Hogé.  
Eŭ Stan Buda.
- (L. S.) Eŭ Văsiș Marcu.  
Eŭ Todoran Nan.  
Eŭ Stoica Măčucă.
- (L. S.) Eŭ Iosif.  
Eŭ Mihăil Zalomid.
- (L. S.) Eŭ Ion Boghina.  
Eŭ Ștefan Cojocar.
- (L. S.) Eŭ Opré Boghiciș.



## XXXI.

1724.

*Răspunsul\*) dat în scris, de prot. Floré, popa Radu, popa Tudor și popa Statie, gheeneralului baron de Tiș, când — în urma poruncii din 20 Mai, primite dela gheeneralul cel mare dela Sibiu Kenihseh — a fost chemați la el. (copie.)*

*1724. Februar 13.*

Parie, ce s-aũ răspuns la comendir ghinral pe puncturile, ce neũ întrebat, paria.

După o luminată poruncă, ce neũ venit dela marele cinstitul măriia-sa ghinărarîul nostru după poncturile, ce neũ venit dela măriia-sa, ca niște mai mici robi dela inimă și dela suflet dăm răspuns așa:

Pre luminatul și sfântul și préputérnicul împăratul nostru, care-l avem după D(u)mn(e)zăũ m(i)-l(o)stiv stăpânitorî și păn' acum l-am pomenit în st(â)nta besérecă și de acum îl vom pomeni.

Pe vl(ă)d(i)ca din țara rumânescă îl pomenim, căci de acolo am luoat darul preoției, și bl(a)gosloveniia de acolo priimim și vom priimi și poruncile legei céle sufletești vom să ascultăm, pe cum și până acum.

De legăturile și afuriseniile arhiereilor, dela cariî ném hirotonit, nu putem, ca să nu ne témem.

---

\*) Vezi „Istoriia besérecei Șchéilor Brașovului“, (manuscript dela Radu Témpe), publicată de Sterie Stinghe. Brașov a 1899 p. 79.

## XXXII.

1724 (7232) Martie 12.

**Gheorghie Cantacuzino** *promite Braşovenilor, că va interveni la locurile competente în privinţa asupririlor religioase. (original).*

Sfinţilor voastre preoţilor şi dumnévoastră oroşanilor dela Şchiai, dela Dumnezău bucurie şi sănătate poftescu sfinţilor voastre şi dumnévoastră.

Scrisoare sfinţilor voastre şi a dumnévoastră, cu bună voinţă o am luat, întru care, ce ne scrieţi şi ne rugaţi pentru sfânta bisérecă de aici, ca să fim de ajutoriu la supărările şi pîdecările, care nu lёт avut până acum şi acum vă să împotrivescu în oarecare lucruri, care bisérecă nu le priiméşte, de ačasta, cât va fi de pre parté mé, cât im va fi putinţa şi la maria-sa ghineralul comandant şi la alte locuri, unde să va cădé, că va fi de folos, nu voiu lipsi a nu face rugăciune şi a nu fi de ajutor în folos, dupe datorîia mé, care mi să cade, iară şi dumnévoastră unde vă să va păré, că vă să va tréce rugăciuné, a vă face datorîia să nu lipsiţi şi Dumnezeu să vă fie de ajutoriu şi să vă mângăe în supărările céle împotrivnice, cu ale lui nespuse mile, şi cu ačasta rămăiu al sfinţilor voastre şi al dumnévoastră de tot binele voitoriu.

Sibiu, Martie 12. lt. 7232.

**Gheorghie Cantacuzino.**

### XXXIII.

1724 Martie 15.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, cătră delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Vojku la Viena. (original).*

Iubitului nosztru fiî dumiszale jupan *Christof Vojku*, dela atot cziitorii Dumnezeu tot binele tsel feritsit rugem si poftim. Vrind dumnyata a sti si de noi si de tsei de akasze ai dumitale, cu mila lui Dumnezeu ne aflem toc szenetos. Alta fatsem dumitale stire, cum ce pene acum szintem in patse, precum stiî, cind ai jesit de aits. Alta veî stiî pen acum si gilisu szau riszipit, numaî gubernium mai szint la Szibiî si meriîa sza *Draut* jud. n-au venit pen acum, iar viind vom trimite si tse am vorbit, veî sti tse va fi. Numaî ne rugem dumitale, pentru mare mila lui Dumnezeu, sze fiî szilitary si osztenitory en tot kipul, mislotsind prin tsei tse veî kunoaste priiatiny adeverez, tsertsetind la residentul doamnei si luend envezetura, ka doare am putea reminya en tse am foszt. Și noi reminem datory si gata a ruga pe Dumnezeu pentru folosul szufleteszk si trupeszck al dumitale si sze ne szkrij, ca sze stim de tsale tse sze iszpreveszk atsij si fiî ku Dumnezeu.

*Szau szkisz en Brasov, anu 1724. Martie die 15.*

Rug(ă)torî cătră Dumnezău

*Protopop Floré Baran.*

## XXXIV.

1724. Martie 29.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original).*

Iubitul nosztru fij Dumneata zsupan *Christof*, dela atot cziitoriil Dumnezeu tot binele rugem si poftim. Pentru noj si pentru aj kaszej dumitale veī sti. ke ne affem szenetos si en patse pen acum. Alta te rugem pentru lucru, care te-am trimisz pe dumneata, ca sze szilesty en tzt kipul cu azsutoriil luj Dumnezeu, doar am dobindi de tsele tse ne-am rugat en soprikatul, kare czam dat. Dar trebue si atszazta sze stij, pentru porunka, kare ne venisz kind jeraj aits, ka sze nu maj pomenim nits sze aszkultem de archiereij, karij pen acum am aszkultat en leazse numaj. De atszazta fatsem dumitale stire, ka en tot kipul sze szilest sze reminem tot'szupt atsa aszkultare a lezsi si a archiereilor, cari si pen acum am foszt, đekind szintem noj Ńi dekind au dobindit luminatul inperat czara atszazta. Iar de aj kunoaste keszte lukru atseszta la mare prisina si ar zitse, kum ke szint szupt aszkultare a luminatuluj inperat archierej de leazsa gretsaszka neunic, tse de atseja trebuje sze aszkultem, atunts poc tsere, ca sze fim si noj szupt aszkultare a jepiskopoluj dela Rimnik, de peszte Olt, kets si je-

piszkopul jaszte szupusz vledikej dela Belgradul tsurtsesk, en tse kind aj kunoaste mare greu, si kum ke entralt kip nu vom putea fi en patse ku leazsa de vledika al tselor unic, iar entralt kip sze tseae, kets nu szintem bucuros a ne dezlipi ku leazsa, de unde stij ke am czinut pen akum, de ataszta fa-tsem stire si ne rugem, ca sze szilest si Dumnezeu sze fije cu dumnyata, cu mila si ku azsutor pu-rurea rugem.

*En Braşov 1724. Martie die 29.*

Rug(ă)torî cătră Dumnezău

*Protopop Floré Baran.*

## XXXV.

1724. Aprile 4.

*Scrisoarea protopopuluî Floré Baran, cătră de-  
legatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena.  
(original).*

Pe Dumnezeu rugem pentru buna senetatja  
dmnevostra si-l rugam se ne fie tuturor de aģutorî.

Alta vets sti dumnevoastre, ke trei karts, tse  
nets trimis, neu venit la Aprilius 21. si tse ne  
scriets, de toate am intselles si foarte nem bucurat.  
Tse jare ne rugem dunitallé tsinstite doktor *Geor-*

*gius*, ka unui fiu sufletesk al nostru, se silitz se ne fatsetz un dires foarte bun si fii si lui supan *Kristoff*, omului nostru de azutori, ke noi purure rogam pe Dumnezeu pentru buna fatsere de bine, kare Dumnezeu la atseste greutez ale noastre te au dat noao si fiind mila lui Dumnezeu si a imperatului ku noi, de tse nem rugat de toate ne fe temei bun, ka nimini se nu-l poate strika, pekum am dat omului nostru skrise toate, anume inke si de rindull protopopiei, ku v-om ave patse in lecse, asa se fie si stepenire protopopiei in lecse de ketre vladika si de ketre uniacii lui. Cse toate teribile noastre protopopull se le isprevaske de aicsi si ale eparchiei noastre. Si dezdile cse vom ave dela inperatull, silits se fie si kum am avut pene akum dela *Leopold* mila și acsele dezdi se se adune de protopopu de aicsi si se se de unde va rendui inperatull si ori cse porunke sau zudekate, sau rendueli ale lecsii noastre, numai protopopu din Brasov se fie volnik alle isprevi, jare altul nimini in lucru lecsii si-n trebile popilor, czinutului Birszei, sau in lucrurile azestor bisericis neunite, se nu se amestecse, nicse sze porumtsaske, kecsi ke bisereka Brasovullui din cseputul jei au fost numa biszericsillor Birsei si protopopul de aics poracsitori si protopop, cse asa isprevits si akuma si pentru rendul biseritsei de aicsi, kare are vinuri din via jei, tserkaz dare de s-ar pute facse mila inperatullui, se fie sloboda a vinde vinul jei aicsi in oras in Brasov. Și vezind dumnevoastre ke e lukrat bun spre noi, inpincsez galbin sicritaresului paturu-

zecsî, sau jî daz maj mulz, ka se putez si isprevitzi si despre noi, vez sti ke avem pacse, si ni sau dat cuvent de gînerarjul de aici, ke avem pacse de lucrul lecsii si de vladika, alt supine *Christoff*, despre cassa dumatalle, vei sti, ke se inkine ku senetate si sint totz senetossi.

*Aprilius, 4. dies 1724.*

Rug(ă)torî cătră Dumnezău

*Iconomul și Protopopul Floré Baran*  
dela sv(ă)nta și vestita bisereca a Bolgariet  
Brașovuluî.

Dumneta supine *Christoff* sileste de toate de zeboveste si le ispreveste, ke vez dumneta, ke este kalle depertate si altedata cu anevoe jeste a kauta lucrull aceستا, dare de plata dumatalle vrend Dumnezeu a fi pe voja nostra idoit poate kez va ffî, numai ne rugem foarte si Dumisalle supan doctor *Georgius* se ne fie de azutori, ke mare nedesde noastre acsii la dumnevoastre jeste si cse vez o ve respunsull.... in toat septeminile se avem stirre.

(In această epistolă e și o hîrtiuță de cuprinsul următor:)

Si acseste se le isprevit foarte bine, cintirimu bisericeși și bisereka, se nu o kalcse nimini din csei din afara, deregetori sau ostasi. Preotesele, cse remine seracse de preoți, se n-aibe in urme nevoe de

bazde\*], sau de alte nevoi ale terii. Și kurte popilor nimini se nu o kalcse. nicsi katane inperetesti, nicsi deregetorii lokului. Pe popii se nu-i sudecse nimini fere protopopul din Brasov ku soborul lui csel de popi, ori cse lucru a lecsi au popesk ar fi.

## XXXVI.

1724. Aprile 22.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original.)*

Dela milosztivul Dumnezeu ve rugam tot binele, dumnevoastre de noi vrind a sti, din mila lui Dumnezeu sentem ku pacse.

Alt vetz sti dumnevoastra, karte, tse netz trimis, njau vinit si de toate cse ne scrietz am inzeles si foarte nem bukurat. Si vez sti dumnevoastra, ke toate kerzille 5. neu venit și cse atz skris in trinsele am intzeles, dare si noi am trimis la Aprilus in 6. dies karte, in kare era skris atseste, se silitz se ispreviz toate kete sent la dumneta date zupine *Kristoff*, inke si acseste se se skrie in diplomul biserecseii, se se skimbe numele popilor cselor trekutzi si se se skrie numelle acsestor de akuma ai Brasovului, aii Birszeii, ai Fegerasului, se

\*) dajde.



inpinsez mulz galbeni la sikritorisull si pretutindini, ka se-nsprevitz si acseste, in lukrul protopopiei și in sudekata popilor nicsi vladika, nicsi unia, nicsi csei den afara se nu se amestecse, nicsi se poruncsaske, numaj protopopul de Brasov, bisericsille noastre ale neunitzilor si ku cinterimul a Brassoifului, a tinutului Birsei, a Fforogasului \*), se naibe putere se le kalcse, niz vladika, niz unicsii lui, nizi stepinatorii lokurilor de aici, si se faczez mila imperatului ku acsasta bisereka din Brasov, se vinze vinurile ei, kare are dela mosiile ei, aici se-l vinze in Brasov, pentru se nu kalcse karte popii, nitsi katane, nicsi deregetorii lokului, pe popii neunicsi sei sudecse protopopul di Brasov ku soborul popilor lui. Dasdia popilor neunizi si toate trebile lor, se se stringe de protopopul din Brasov si unde va fi porunka imperatului, akolo se se duke si dasde, se fie ku mila, kum au fost dela *Leopold* pe akum, pentru seracse preotese, kare remin de popi, se aibe pacse de deregetori de dasde si de alte nevoi de toate, pene va pazi vaduvia ej. Acseste toate siliczi se se pue in diploma biserecsii si a lecsei. Dare cstelalte siliz de ispreviz ku csejelalta karte imperetaska a orajului de ajcsi, cse avez acsii de o innoitzi, si mai punez akolo acsasta, pecum ke faczez salba la inperctie, ke pentru inperatul la vreme de oste mulz oamini de aici au dat ajutori, inke si kapetele s-au pus pentru inperatul. Cse si csi se ispreviz de toate si pentru rindu vamei vinurilor facsem stire supine

---

\*) Făgărașului.

*Kristof*, ke am dat innaint negucetorilor si ku totii zicsem, se zebovesti se isprevesti si de vama vinului si accest lucrul se-l skriez in diploma orajului, tseja tse de sau gesit la supon *Mogos*, tse o avez akolo, numaj numele csele trecute ale oaminilor de atuncsi, se le les acsi se le skriez numele oaminilor csestor de akum, a preotilor de aicsi si v-o secse batrini de aicsi, anume de csei mai de frunte si apoi a tuturor orosanilor si ne rugam foarte supane *Christoff* se zebovesti, pene vei isprevi toate se nu vii inkoacse, ke plata si keltuiala foarte ku voe buna iz vom da, si ku mulcemire mare, iare dela Dumnezeu milostivul ku dumnelui csinstitul doktor *Georgie*, mare plate vez ave, skozindu dumnevoastre atitia suflete din nevoi si fekend orajului atita bine, nu vom uita nicsi noi fatsere de bine a dumisale doktorului *George*, cse pene va fi orajul acseste si sventa bisereka, nu va fi uitat de noi in vecsi, cse fiyu biserecsilor cselor de . . . . \*) va fi a purure, si mulzemit de noi si neuitat.

Foarte foarte ne rugam de toate cse v-am skris, si akum si cse sint acsii la dumneta supane *Kristoff* siliz ku azutorjul lui Dumnezeu de le ispreviz bine, jare Dumnezeu se ve fie purure de azutor.

*Aprilus* 22. de zille 1724.

Rug(ă)torî cătră Dumnezău

*Iconomul și protopopul Floré Baran*  
dela sv(ă)nta și vestita bisérecă a Bolgariêi  
Brașovului.

---

\*) lipsește din epistolă.

*La margine e scris:* Karte cse sau trimis dela **Kamer** o am luat și o am kiversit asa pekum nez skris dumnevoastre, nefiind szupan **Necula** aicsi.

## XXXVII.

1724. Mai 1.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original).*

Christos anesti!

Dumitale zupane **Kristoff Voikul** ku senetate ne incinem, de noi vrend a sti, di mila lui Dumnezeu sentem senetosi si avem pecse pana akuma. Alt vei sti, ke toate kestile, kite ai trimis dumneta, au venit aicsi la noi si de toate am inceleș, numai sileste, ka se se isprevaske lucru bun si de csele cse am scris akuma, în urma se daj fitancie inke odate, de csele cse mai rugam pe luminatul inperat, apoi kum va vre Dumnezeu asa va fi, pentru vinurile bisereceșe se le vinze aicsi slobode, pentru lucrul protopopieș nimini nimika, nicsi vladika, nicsi alzii deregetori ai locului, se nu se amestecse in lucrul popesku, fere protopopu ku soboru lui. Biserika cu tintirimul, se nu ni se kalcse de nimini,

7\*

nicsi acsasta, nicsi in cinutul Birszei, pentru preotesele seracse se fie in pacse de nevoile lokului si de dasde, kurtile popilor se nu le kalcse nimini si in lokul unde se scrie in diploma de un *Vac Istfan* si *Michail Pujul*, karii se amesteka in lucrul protopopiei si sent skosi se n-aibe traba, asa in lokul rol\*) punez pe Sipa\*\*), ca se fie lipsit dela dregetoria protopopiei de aicsi si din mosia bisericsei. Si de altele kite am scris, sileste de toate de ispreveste, kum va vre Dumnezeu. Si pentru lucrul vinului se zebovesti se isprevesti, ke ku tozii sintem bukuroji a tracse keltujala si plata dumitale cse va ffi, si ne scrie, se stim si noi kum e lukrul pe acsii, si fii ku Dumnezeu de azutori.

*Majus prima* 1724.

Rug(ă)torî cătră Dumnezău

*Iconomul și protopopul Floré Baran*

dela sv(ă)nta și vestita bisérecă a Bolgariet  
Brașovului.

---

\*) lor.

\*\*) Sipa

## XXXVIII.

1724. Mai 11.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original.)*

Christos anesztii!

Dela atot csijitoriil Dumnezeu szenetate si tot binele poftim dumitale zsupan *Christoph*, alta pentru noj vej sti, ke ku mila lui Dumnezeu szinten en patsé, nu avem nitsi o szuperare pen akum, alta vej sti, ke am luat o karte a dumitale, kare szau szkisz Ap. 24. si alta la Apr. 29., (nu stim zilele noastre au ale nemcilor) entru kare tsale tse ne szkrij am enczelesz, pentru kare zits dumneata, ke nestijind kind va se fi valosze, nu vei pute zebovi maj mult, dekit pen la leszatul szekuluj de Szin-peter, de kare lukru ne mirem, kum sze ne las dumneata atseszt lukru neiszprevit, de vreme tse ku asutorül luj Dumnezeu aj entseput a keuta si a te kunoaste domnii, tse dumneata nu szokoti szkedeare si lipsza trebilor, kare ai aits, tse sze ne szkrii tse trebi aj si din kite vom putea vom szili a szluzsi, tse dumneata kaute de sez sze ne szkocz valoszu la un fely, ke ne sezind dumneata szene iszprevest lukru, nits de o treaba nu ne va fi munka si zsupan *Mogos* jaszte bolnav si nits kum nu poate

veni si sze sze fake atitea kej. Asa ne rugem entr-alt kip sze nu fije, tse numaj ku asutorül luj Dumnezeu sez si szileste, ka doar ni szar iszprevi tseva szpre bine, sze nu sze bukure pizmasij si mai tare dijavolul, kets de naj sedya pen la iszprave, mare pagube am avya noj, si dumitale enke nar fi nits ku o tsinszte, kets lukrul jaszte kum stij pentru atite szuflete, si lumya toate nu azsunzse a sze preczui mekar numai ku un szuflet. Pentru bany de vor lipszi, vom szkrije de unde sze jaj si karte la domnul *Bossner* nu szau trimisz, jar ku tseaja poste vom trimite, atsaszta akum si fij ku Dumnezeu.

*En Brasov 11. Mai 1724,*

Rugătorii de Dumnezău

*Protopop Floré Baran.*

## XXXIX.

1724 Mai.

*Sorisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original).*

Dumitale supane *Kristof* dela Dumnezeu rogam tot fericitul bine, jare de noi vrend a sti, toz szin-

tem senetosi si in pacse. O karte, cse aj trimis dumneta la Maj in 6. zile, nea venit, si de toate cse ne skrii dumneta am pricseput, de senetate ne bukuram, jare de altele ne miram pentru rindul zebevii si pentru pricsina dumitalle a veniri inkoacse, adeke se zitsem de lukrul szabavii respunszului dela kurte stii bine dumneta, ke je o inperatie acseje si ku sabava jase lukrul afara, dare nedesduim la mila lui Dumnezeu si a inperatului, ke tot ne va esi valosul, numai dumneta fe atita bine, kum sau zebovit csel mult, de zeboveste pene va esi valosul si mekare ke multe am skris dumitale lukruri, dare kind vei vede, numaj cse vei pute tot se silesti, se le csi lukrurile csele bune, dumneta vei vede kum te va invaza Dumnezeu, asa vei facse. Si pentru rindu banilor sene skrii, se stimu kiz zar tribui, si-z vom trimite vekszel, de vei lua, ke avemu acsii priatini, jare pene atunsi, dez va tribui, ja dela doktorul kiz vor tribui, si se dai petutindeni unde va trebui, de sar keltui ket de mult. Si ne rogam dumitale, se sebovesti si pene nu va esi valosul, ori cse feli ar fi, se nu te miscsi de acsii, ke vom fi de toate okara si nevoja si de risul dusmanilor, precum bine stii dumneta, jare de rindul dumitale, stim kez va fi ku greu, dare si pe aicsi nicse o negacetorie nu face nimini, ke sau inkisu toate cerele si sau oprit foarte tare Moldova si cara munte-njaska, de nu vine nimini, nicsi nu se ducse akolo, cse sedem toc inkisi. Dare lesne am trimite pe supan *Mogos* si se vii dumneta, dare intii acsii

fiind intii dumneta kunoskut, pe unde sau dat jstantiile, kum sar pute altul instiiza, ar tribui a incsepe keltujala dintii si nu sar folosi nimika, apoi aicsi dusmanii ar zicse, jate ke unul nau jsprevit nimika si sau dus altul si acsela asa va umbla, si indate csei ne kauta ne vor dobendi si acsesta lukrul nul putem facse, ke foarte e reu de noi de toz si vom fi de toata nevoja, kum zicsem akum nimini nu fak nicse o negucetorie, nicsi nedesde de Kimpulungu a fi tirgu ne jeste, ke maj tare sau oprit akolo, dekit aicsi.

Cse ku tocii te rogam pentru mila lui Dumnezeu, se zebovesti dumneta, ka se se isprevaska la un feli, ke doara nu va fi lukrul asa, cse de dumneta petutindini daruri si bani kase poz isprevi, kum am zis kit de multsi, ke acseja sokotim, ke nu te vor sebovi mult. Jare ji noj dupe mare mulcemita vom sokoti ostenela dumitale, ku mare csinste si kit poc te kiversiseste foarte bine si tribuind bani ja de unde vej gasi si ispreveste lukrul, se nu fja pe voja dusmanilor, jare se nu vii ikoace fere isprave, ke tots sintem de rusine si dusmanii se vor bucura. Si noi vom fi la mare nevoe, si noj intralt fel nu putem facse, kum poc secoti si dumneta, si nemaj scrie, se stim kum e lukru si mila lui Dumnezeu, se ne fie tuturor de ajutori, amin.

*Mai 1724.*

De bine voitori dumitale

*protopopu Floré,*  
iconomul Bolgarie(i).



Si niskari lucruri ale dumitale incoacse cse vor fi ne scrie se isprevim, dela kasa dumitale sint toc senetosi si in pacse.

## XL.

1724. Iunie 1.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Ladislau Christof Voikul la Viena. (original).*

Dumitale supan *Kristoff* dela Dumnezeu rogam senetate, despre noi de vei vre a sti, din mila lui Dumnezeu sintem senetosi si in pacse, kartile, cse niaj trimis dumneta, ni-au venit ku csa dela Maj 21. si alte doao, si de toate, cse ne skrii dumneta, am inzeles, dare si noi vei sti dumnota, ke in toate septeminile trimitem dumitale skrisori si nu stim vin la dumneta, cse vei szti dumneta, pentru conferentia, ka icsi sau fekut, si kum jaste lucrul jate ke au scris preotul *Vadull*, si aicsi skriem dumitale. ka se staj pe lok, ke sokotim, ke dupe cse va trimite domnul Baroni *Ficter* acseste de aics lukruri, va lua si respunsul, jare kind va fi esit valosul, asa se sokotesti ku dumnelui daskalul, se punec toate cse vam skris maj nainte, cse vez vedea ke sint bune, intii puntul se fie, acsasta bisereka Bra-

sovul ku satele ei ku toate lukrurile protopopiei, ke aicsi e skaunul csel batrin, dupa acsete se punez bisereka Fagarasului, ka se nu se fake vre un lucrul amestekat, kum arate si skrisoare acserei pomeneste intij Brasovul. ke este skaum maj veki, dup-acsasta al doile puntul asa, se luom darul preociej si al sfincirej, de unde am luuat din cseputul nostru pene akum, se luom si de akum innainte. Si pe Sipa akoso sel numesti negresit, unde e numit *Rac Istfan* si *Michail* din Kisfalve, in lokul lor se-l skrii pe el la diploma, kaute ke acseja cse fecsa atuncsi turburare sint skrisi. Apoi de lukrul vamij, ku ne skrii ke aj dat memoral inlountrul si zics, ke vej isprevi si noj dupe kuventul dumitale vom umbla, de vom facse la domnul *Fikter* si la *Csapaj*, numai ne rugam, se nu ne lasi pe urme in pagube si dumneta stei pe lok, si ne fe stire, csez va tribui si de toate vom purta grisza, ke dupa Dumnezeu la dumneta avem bucuria, ka se nu se bucure dusmani, ke kum zicsem, socotim, ke nu va fi akuma asa multe zebava, si dupa ostenela dumitale vom da si plata, cse va fi ku mare mulzimita, si Dumnezeu se ne fie de azutori tuturor.

*Prima Iunius, 1724.*

De bine voitori dumitale

*protopopu Florian din Braso,*  
ku tot soborul nostrul.

Iare despre cinstita kasa dumitale sin toz setetosi din mila lui Dumnezeu.

## XLI.

1724. Iunie 1.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original.)*

Dumitale iubitul nosztru prijatin si ka un fij zsupan *Christoph*, dela Dumnezeu tot binele rugem si poftim. Karte, kare aj trimisz la Mai 16. o am luat la Maj 28. si tsele tse ne szkrij am encelesz, tse vej sti ke instantia, kare aj dat dumneta en leuntru, szau trimisz aits la domnul Baron *Fikter*, si merija sza au trimisz pe vamesnl din Sibij ku instantia la Fagaras, si au entreatat ku zsuramint pe deregetorij de akolo, de sint adeverate kite ai szkrisz en instantie, si au geszit toate adeverate, enke si mai multe szuperer sze fije avut dekum au foszt szkisz en instantie, si kemindu-ne si pe noj la Fagaras, ne-au zisz, ka szei dutsem si noj atistatie dela domnii tsetecij, ka sze sze enkredinceze de szint adeverate si tsele tse ai szkrisz pentru oamenij din orasul nosztru, kum szau szkulat ku azsutor enperatuluj la vreme de reszkoale si mulc au perit si unij szau robit. Si jate, ke trimitem si atsaszta atistatie la domnul Baron *Fikter* si merija-sa le va trimite atsij, tse sze kauc sze tsertsetez la tsela tse vej fi avind la kamara. Iar pentru rindul

vemij vinurilor a impositiuluj szileste a iszpevi tseva, ke vei sti, ne-am rugat la *Tsapai* si am trimisz si la baron *Fikter* si fegeduim, prekum ne ai szkrisz dumneata, numaj szileste, ka sze avem si folosz, sze nu fim numaj ku keltujala. Alta vei sti, ke sztem la mirare foarte tare, kets zits, ke nu vei pute sede atsij, pene szeva iszprevi lukru si sze fim ku atita paguba si ku lukru neiszprevit, si stij bine, ke noj nu avem om de asa, si zsupan *Mogos* jaszte tot kam bolnav si nu poate veni, tse dumneata sez de iszpreveste atseszte pentru lukrul lezsii, prekum ne-au foszt vorba, jar de rindul vemij kit vej zebovi mai mult, pe kum cam szkrisz mai nanaite, tote sze vor plini, dela tsej tse sze cin ku viile. Numai jar zitsem si ne rugem dumitale, sze nu vii si sze las lukru neiszprevit, ke afare din keltujala am ave toc mare rusine, ke szar foarte bukura vrezmasij nostri. Si de ai grizse pentru marfa, kare vine dela Lipsca, skrije dumneata la tsesti prijatiny, kum je zsupan *Zota* szau la alcij si vor purta de grizse. Si sze szokotesti foarte bine, kind sze va aseza karte pentru lukrurile atseszte, kum beszereka Brasovuluj, ku tsele 9. beszerets ale jei, kare szint en cara Birszei, sze nu aibe nits o bintujala en lukrul lezsii, tse sze sze cije pekum szau tcinut si pen akum si protopopul sze fije tot kum au fost en Brasov, si beszereka Fagarasului dupe atseszte, sze o szkrije si sze treim toc szupt mila luminatuluj inperat, si kind am ave vr-un pesz, sze

stim unde ne-am plinzse, sze ne foloszaszke, si alte  
asezemintur bune, kare te va enveca Dumnezeu.

*Szan szkisz en Brasov* 1724, Iun. 2.

Rug(ă)tori cătră Dumnezău

*protopop. Floré Baran.*

*P. S.* Vei sti si de atsaszta, ke beszereka,  
adeke preocii din *Cincar* si din *Budila* si dela  
*Markos* si dela *Tely*, au venit de sze roaga, ka  
szei szprizsinim si pe jei pe linga noj, tse dar ar fi  
ku putinca, sze sze szkrije linge noj.

## XLII.

1724. Iunie 15.

*Scrisoarea popiș Radu Témpe, cătră delegatul  
bis. Sf. Nicolae Christof Vojkul la Viena. (original.)*

Dela atot czijitorül Dumnezeu tot feritsitul bine  
rugem si poftim dumitale zsupan *Chrissto*, alta de  
vei vre a sti si de noi si de aj dumitale de akasza,  
ku mila luj Dumnezeu sint toc szenetos, doao kere,  
kare aj szkrisz la Mai 23. si l. 27, ne-au venit si  
tse ne szkrij am incelesz si de toate cam dat resz-  
punszul mai nainte, dar si akum zitsem, ke instancia,  
kare ai dat la inperatu, szau trimisz la domnul

baron *Fikter* si au trimisz la Fagaras, de au iszpitit de szint adeverate atselya si adeverate, szau gaszit toate enke si maj multe, si pentru noj enke tse ai foszt zisz au tserut atistatie dela szfat si szau dat si o am trimisz la baron *Fikter*, szokotim, ke pene akum le va fi trimis atsij, si de rindul de bany, dec vor tribui vr-o szuta szau doao de florinc, am szkrisz la dumnelui zsupun *Iordaki* doftorul si sze tsej, kec va da si ku tsejalalta poste vom szkrije, de unde vej lua alc bani si vej pleti si dumneluj. Alta, kind ne szkrij vr-o karte, szkrije kit aj pute mai deskisz, dupe venire atsesztor atistatij atsij, sokotim, ke va jesi si reszpunszul, tse numai dumneata sze sztai dupe lukrul atseszta, sze tsertsetez la tsine aj arka la kamara, doare ku azsutorul luj Dumnezeu ne va jesi lukru la bine. Atsaszta akum si mila lui Dumnezeu ku dumneata.

*En Brasov* 1724. *Iunius* 15.

Al dumitale bun voitor

*popa Radul Tempe din Brasov.*

## XLIII.

1724. Iunie 22.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Vojkul la Viena. (original.)*

Dumitale zsupan *Cristoph* dela Dumnezeu senezetate si alt tot feritsitul bine rugem. O szkriszoare a dumitale, kare aj szkisz la Iun. 6. am luat si tse ne szkrij am enczelesz. Pentru tseale tse ne rugem si tserem, czam dat dumitale szkisz, kind aj mersz de aits.

1. Ka sze avem patse en lukrul lezsij, sze nu ne szupere niminy.
2. Kend neva tribui preot, sze poate lua preocia szau diekonija de unde am luat si pene akum.
3. Preoteaszele veduve, kare dupe moarte a preotuluj vor sedya e tsinszte si nu sze vor merita, sze ajbe atsa mila, ka sze nu de dazsde ku czara, ke vej sti, ke depe moarte a vreunuj preot, numañ un an jaszte en patse preoteasza, jar apoi le pun la toate minketurile si la dazsde, iar de nu vor pute fi jertare de tot, mekar sze de ku popij, ka un zsumetate de preot, numai deregatorij orasuluj szau aj szatuluj, sze nu le bintijaszke de nimik.
4. Pentru rindul de dazsde a popilor vej sti, kum de kind au dobindit luminatul inperat atsaszta

czara, preoczij dazsde nau dat, kets preoczij szint totdeauna rugetori si vor fi pentru luminatul inperat si pentru toata preputernika oaszte a enelczijej szale, numaj tse au dat vladikej poklon un florint de an, tse en lokul florintuluj, sze fije mekar un taler de preot entr-un an si sze sze de la kamara, iar de sze va milostivi enperatul sze jarte si atsela maj bine va fi, kets preoc szint puczintej, iar de nu vor pute fi jertacz makar atsel florint szau taleru de preot, va sztrinzse protopopul si va trimite Ia kamara szau unde ne vor rindui.

5. Alta vej sti, kum ke ginerarul tsel mare si atseszt de aits ne au zisz, ka sze fim szupus si aszkultetori de jepiszkopul Rimnikului si de vledika *Pataki* nu vom ave nitse-o bintujala, makar ke noj am voe sze fim, prekum am foszt si pene akum, szupus la vledika din Bukurest si dazsde sze dem la kamara e lokul vladikei. Iar de vei vede, kum ke ne szte lukru en pro-tive si nu sze poate. ka sze ne czinem de mitropolija Bukurestilor, atunts pocs zitse, ka sze fim szupusz jepiszkopului de *Rimnik* (pene va czine si atsela lezsa gretsaszka tsa vekye, kare czinem noj) si de vom fi szupus akolo, atunts si deszide akolo keuta sze le dem, jar nu la kamara.
6. Prekum luminatul inperat szau milosztivit si nyau dat gratie, ka sze avem patse en lezse, asizsdera si alcz domni ori karij en lukrul lezsj



si al beseretsei noastre, sze nu ne szupere, nits sze ne poruntsaka.

- 10.\*) Pentru vinul beseretsei ne zits, ke nu sze va pute ka sze sze vinze ku kofa, dar dumneta tot szileszte, doar szar pute, makar vr-o 10. szau 15. bucz, ke stij dumneata, ke multa paguba si kyeltujale au avut szfinta beszereka ku vinurile si ku alte.
11. Pentru inoposicio, de nu sze va pute jerta de tot, makar pe zsumatate sze de oamenij de czara atsaszta, karij au vij en czara rumuneaszka, si vei sti, ke, prekum ne-ai szkrisz dumneata, am rugat la *Tsapai* si la M. Baron *Fikter* am dat instomcie, pe kum si aszta jarne, en kare am szpusz, ke si atsij la ennelczata kurte am dat instancie pentru atseszta lukru. Si ne au zisz, ke nu jau venit stire de atsij, jar dej va veni, kit va pute va fi si M. entrazsutory, kets pekum ai szkrisz am si fegeduit, tse szileste si dumneata, doar am foloszi tseva.
12. Pentru bany vej sti, ke au szkrisz zsupan *Mogos* la *Lackalner Kriner* si sze merzsi si szecz szpui numele alesz *Christoph Voikul* sic va da, jar de vei fi luat dela doftorul *Iordaki* bany, vei da ederet, ke au szkrisz, ka szec de vr-o szuta szau doao de florinc.
13. Si sze sze szkrije si atsaszta en karte, kare sze va fatse, kum sze nu ajbe alcizij din dere-

\*) Ar urma 7.

getorj a zsudeka pe preoc dintr-atsaszta jeparchie, fere numai protopopul ku szeborul preoczeszck.

De vor entreba de preoc, kicz szint, vei sti, ke aici en **Brasov** szint 4: protopop. *Florya*, popa *Radul*, popa *Theodor*, popa *Stati*,

4. en Zirnest: popa *Manuil*, popa *Vlad*, popa *Dobri*.

3. en Tochan: popa *Ion*, popa *Andrej*, popa *Bratu*.

2. en Rosnyov: popa *Opre*, popa *Stoyka*.

1. en Feldioara: popa *Ion*.

1. en Presmir: popa *Ivan*.

1. en Turchis: popa *Matei*.

1. en Szatul-lung: popa *Georgi*.

1. en Tarlunzenseny: popa *Lupa*.

1. en Vladeny: popa *Ion*.

1. en Fagarasz: popa *Toma*, si kare vor mai pune akum.

Si de szar pute aletura si beszeruka **Czinczarilor** 2. preoc: pop(a) *B . . . . \**) și pop(a) *Sz . . . .*

*En Brasov Iunije 22. 1724.*

Ţug(ă)tori kătră Dumnezău.

*Protopop Floré Baran*

dela Bolgariî Braşovului.

---

\*) E foaia ruptă.

Vej sti, ke maj szint 10. preoc entr-atsaszte jeparchije, de dau dazsde ku satele, tse vez de szar pute szkoate si atseja, sze fije ku tsejalalc.

## XLIV.

1724. Iulie 12.

*Scrisoarea popii Radu Témpe, cătră delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original).*

Dumitale Zsupan Cristoph dela Dumnezeu tot binele poftim, pentru noj, vrind a sti, ku mila luj Dumnezeu szintem en patse, n-avem nitse-o szuparare de niminy, o szkrisoare a dumitale, szkrisze la Iunie 24., am luoat si kite ne szkrij am enczelesz, pentru bany am foszt szkrisz, ka sze tsej dela *Lackalner Krimer* vr-o 200. de fl., jar de vor maj lipszi jar ne vei fatse stire. Alta ne rugem, szileste din kit poc, ka sze avem tseva folosz, si vei sti ke valatosul, tse au foszt la Fagaras si atistaczija de aits szau trimisz la domnul Baron *Fikter* de atunts, prekum cz-am foszt si szkrisz, si au reszpunsz, ke ly-au trimisz en szusz de atunts, jar ne temem, ke nu le va fi trimisz, tse dumneta maj tsarke la domni si szpune, kum ke depe aits szau iszprevit atsele dela Dumineka mare, de alte, kum sze asez lukru, am foszt szkrisz dumitale maj nainte, nu

8\*

sztim venitu-czau, pentru dezs dile preocilor si pentru episzkopul Rimnikuluj si de alte si pentru preoteszele veduve, ka sze fije en patse, sze nu le puje la dazsde ku czara, tse de nu vor pute fi jertare de tot, sze de tse vor da ku preoczij. Atsaszta akum si mila luj Dumnezeu sze fije ku dumneta.

*Szkrisz en Brasov 1724. Iul. 12.*

De mult binevoitor dumitale.

*Popa Radul din Brasov.*

## XLV.

1724. Iulie 26.

*Două scrisori (a și b) ale protopopului Floré Baran către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original.*

a.)

Dela atot czijtorül Dumnezeu tot feritsitul bine rugem si poftim dumitale iubitu nosztru prijatin kyr *Christoph*. O szkrisoare a dumitaie din 11. Iulie am luat si kite ne szkrii am enczelesz, tse vej sti, ke asztez szint 2. szepteminy, de kind om de aits la tsertsetare la marija sza Baron *Fikter* si jau respuns asa, ke de 14. zile au foszt trimisz atsele

informatij en szusz, si reszpunsz enke nu jau venit, jar vijindu-i ne va da si M. reszpunsz, kum va fi. Si akum jar tritem om si vom tserka foarte ku dedinszul de toate, prekum ne szkrij dumneta, ke foarte en grizse ne jaszte si noao lukru atseszta, pentru zebava informatiei si noi temindu-ne am fost si maj szkrisz dumitale asztez 2. szepteminy, tse vej sti, ke am fekut kum am putut si am szkosz parie de atsele valatasur, tse au foszt en Fagaras si fiind ungureste lem dat aits, de le szkriu latineste si en tsasztalalta poste le vom trimate la zsupan *Krener*, sze le kaucz (si kind nu vei gaszi karte dela noj la poste, tot akolo sze entrebi si pentru bany, enke au szkrisz zsupan *Mogos* si-cz va da, jar dumneluj).

Jate si atistatia de aits dela Brasov tritem, kare foarte bine sze o pesztrez enpreune ku valatasurile dela Fagaras, tse kaute de vez en tot kipul kum va umbla lukru, ke atseszte le tritem, ka sze te envec din trinszele, jar de vor fi venit tselelalte, nits sze le arecz atseszte, si vei sti, ke ne szkriu Fogarasanij, kum ke si vladika sze gateste peszte o szeptamina doao, sze merge en Bets, nu sze stije kyemat au ba, ke au foszt reszpunsz ketre tsineva V. de au zisz, ke jel beszereka nu o va da nits kum, pene nu va merzse jel en Bets. Atsaszta akum si fij ku Dumnezeu.

*En Brasov* 1724. *Iul.* 26.

Rug(ă)torî cătră Dumnezeu

*Protopop. Floré Baran.*

Si ataszta vei sti kum am foszt si maj szkrisz dumitale, ke nyau zisz merija sza ginalul si tsel mare si tseszta de aits, ke noj vom ave patse si nimika vledika atseszta nu ne va poruntsi, numaj de vom fi szupus si aszkultetory de jepiszkopul Rimnikului si vei sti, ke noj lyam fegeduit, ke vom fi aszkultetor de jepiszkopul de Rimnik, numaj sze nu ne poruntsaszke atseszt vladike, si pene akum n-am mersz la Rimnik sze asezem lukru, tse dumnyata pentru ataszta sze szokotest, kum vom fatse si sze ne szkrij reszpunsz, kets noj am fi bukuros sze ne tcinem si sze trazseg darul preoczijej, de unde stij ke am luoat si pene akum, jar numaj, ka sze nu kedem la mina atsesztuj V. am fegeduit atsele.

b)

Dumitale iubitul nosztru fij zsupan *Christoph* dela milosztivul Dumnezeu tot binele rugem.

Alta fatsem dumitale stire, kum pentru toate trebile, kare trebuieszk dumitale, vrind sze stij sze kauc akolo unde cz-am zisz, ka sze tsej si bani de-c vor trebui, atsesztya pot sze-c azsunge de vej pritsepe, si fij ku Dumnezeu.

*En Brasov, anu 1726. Iul. 26.*

*Protopop Floré Baran.*

## XLVI.

1724. August 13.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christof Voikul la Viena. (original).*

Dumitale iubitul nostru zsupan *Christoph*, dela a toate czijtorül Dumnezeu, tot binele rugem si poftim. Alta vej sti, ke am luat 2. kercz ale dumitale, en kare ne szkrij de venire a informaciilor, vej sti, ke noj am foszt szkosz parij si czam foszt trimisz, nu stim venitu-cz-au, alta sze szokotesti, kum ai pute fatse, ka sze dobindesty la mina dumitale atistatia, kare ny-au dat de aits dela szfat, kets kind ne szkrijaj, ke nu ma vin, am mersz jar la szfat și am tserut alta atistacije, tse n-au vrut sze ne de, pe szemne ly-au perut reu si de atsaja, kets ni oa dat, ka sze nu ne azsutem si la alte trebi, tse dumneta szileste en tot kipul, pentru toate kite am szkrisz dumitale ale iszprevi ku alluj Dumnezeu azsutory. Pentru zsupineasa *Balasa* si pentru kopij si alcz aj dumitale vej sti, ke szint tocz szenetos, atsaszta akum si mila tsereszkuluj inperat si ruge-tsunile Maitsej Pretseszte si ale szfintuluj Nikolaje szecz fije de azsutory.

*Szkrisz en Brasov 1724. Auguszt 13.*

Rug(ă)tori către Dumnezău

*protopop. Floré Baran.*

## XLVII.

1724. Septembere 26.

*Scrisoarea preotului Radul Tyampya, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena. (original.)*

Dumitale zsupan *Christoph* szenetate si alt tot binele dela Dumnezeu rugem, alta fatsem dumitale stire de doao kercz ale dumitale, una Augustz 26., alta din 12. Sept., ke lyam luuat și de kite ne szkrij am enczelesz, de zabava conferinczijej foarte ne mirem si noj. Pentru bany ne szkrij, ka sze maj szkrijem la zsupan *Criner*, tse akum jate ke preoczij tocz si gotsmanij szau dusz en czare si zsupan *Mogos*, tse lyam szkrisz sze vaze, tse vor fatse, ke noj am fi szkrisz si pene akum jare, tse am szokotit kecz va fi dat, si ku zsupan *Pavel* am fi trimisz, tse nam stiut nits kum, ke nu nyau szpusz ke vine atsij. Alta jar te rugem, pentru ka sze szilesty en tot kipul szpre tsele de folosz, dar dupe atita zebava si keltujale se fim odichnicz. Atsaszta akum si mila luj szfintuluj Nikolaje szecz fije de azsutory.

*En Brasov 1724. Septem. 26.*

Al dumitale de bine voitory si ketre  
Dumnezeu rugetory  
*Jerej Radul Tyampya*  
*din Braşov.*



## XLVIII.

1724. Octombree 12.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena. (original).*

Dumitale iubitul nosztru zsupa *Cristoph*, dela a tot czijtorul Dumnezeu szenetate si tot binele rugem si poftim. Alta o szkriszoare a dumitale din Septem. 27. am luoat si tsele tse ne szkrij am vezut, si am trimisz parie si la Fogaras. Altele nu avem akum a szkrie, fer deket te rugem pentru szufletele atsesztor krestiny, pentru karij aj luoat keletorija atsaszta, ka sze sztaj ku dedinszul ku tot sufletul, doare ni sze va fatse asezentrum bun, ka tsej tse vor fi en urma noasztre, sze poate trei maj leszne, ke prekum szkotim dintr-aj nostri si vedem ke iszpiteszk, ka sze ne de lukru enderet, ke nu la alte treby (mekar de szau si fekut ale ave) au venit atsij, tsel tse zitsej, ke nu czam trimisz bany ku jel, tse numaj a iszpiti trimisz dela neprijatini nostri, a kerora pegubire jaszte de mult gata si peire a lor nu durmitează, jar dumneta dupe kum tej fegeduit ennainte luj Dumnezeu osteste pentru lukrul atseszta si oszteneste si pe lupij tsej enbrekacz en pyale de oae, enke szej kunosty, deszpre karij au zisz Domnul Chrisztosz, ke vrezsmasij omuluj szent tsej de kasze aj luj, prekum si entre noj szent

de atsel fely, tse dumneata nits ku szkriszoare, nits ku kuventul nu-cz da adeverul ketre niminy, ku rebdare sztend de lukru tse tej apukat, ka sze nusz bukure pizmasij, jar lipszele dumitale, ket nu vom pute noj plini, Dumnezeu le va plini, mekar zike tsine tse. De altele, tse ne trebujeszk, am dat dumitale szkrisz si am si maj szkrisz, tse vej szokoti, kum va fi maj bine. Alta pentru kerczile, tse czi szau țrimisz de aits ory szupt a kuj iszkeliture, sze le puj bine, ka de vor szkorni tseneva vro geltsave en urme sze sze poate drepta lukru. Mila lui Dumnezeu si rugetsunile Majkej Pretseszte si ale szfentuluj Nicolae szecz fije azsutory.

*En Brasov 1724. Okt. 12,*

Sze ne szkrij, tse czau zis *Pavel*, kend au venit atsij de noj, ke prekum czam szkrisz, noao nimik nu nyau zisz, nits kend au purtsesz de aits, nits akum deka au venit, nu ne zisze nimik dela dumnyata.

Rug(ă)torî cătră Dumnezău.

*protopop Floré Baran.*

*P. S.* Pentru bany decz tribujeszk, tot dela *Kriner* sze tsej, ke nu poate fi ka sze nucz de.

## XLIX.

1724. Octombre 26.

*Scrisoare către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph  
Vojkul la Viena. (original.)*

Dumitale iubitul nosztru fij zsupan *Christoph*, dela a tot cziitorul Dumnezeu, toate tsele de folosz rugem si poftim. Alta vej sti, ke akum szent 3. szeptemeny, de kend nam luogat szkriszoare dela dumneata si ne mirem tse poate fi, de alte buslujale avem patse, numaj pentru rendul vemij vinurilor vej sti, ke jar au pusz vama tse mare f. 50. de bute de 100., tse sze maj tsertsetez ku o instantie, adukend multe rugeminte si szpuind kum dem en czare vinerits de 10. 1. si apoï pogonerit 2. lej si ort 1. de pogon si peszte toate atselya, vrend sze adutsem kete puczin vin, tse szau fekut, ne jau vama tsa mare si ne jaszte prya ku greu, ke si dezsdile ne szent grele si navem ku tse le pleti, ke nem szeretsit de tot, si nu stim tse sze maj fatsem, ke si ku szkedeare a banilor enke nem szeretsit, ke prekum sti chrana noastre maj a tuturor ne jaszte en czara rumeneaszke, aits numaj dezsdile dem si de nu va fatse ku noj mile, ka sze avem tseva usurare, ne kaute a ne riszipi en ketreo vom pute, ke nu maj putem szta, mekar pe noj Brosovenij, karij dem dazsde enperatului, sze ne maj usureze

mekar pe zsumetate, pentru ka sze nu ne riszipim de aits Pentru zsupineasza *Balasa* si pruntsij dumitale, vej sti kum ku mila luj Dumnezeu szent szenetos tocz.

Atsaszta akum si mila luj Dumnezeu szecz fie de azsutory.

*En Brasov* 1724. 26. *Okto.*

## L.

1724. Novembre 8.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena.*  
(original.)

Dumitale iubitul nosztru prijatin si ka un fij zsupan *Christoph*, dela prya puternikul si atot czijtorul Dumnezeu patse, szenetate si alt tot feritsitul bine rugem si poftim. O szkriszoare a dumitale din 25. si alta din 28. Octom. am luoat, si kite ne szkrij am vezut si am enczelesz, numaj tse rugem pre miloszivul Dumnezou si pre szfenta Majkasza si pre szfentul marele Nikolae patronul atsestij szfinte beszerets, ka sze te entereaszke a plini atsele tse poftim, akum alt navem a zitse fer Dumnezeu sze te envecze maj mult de tsele tse trebujesz pezte kite czam zisz noj, ka sze poate si mik si mare a

leuda pre Dumnezeu si a mulczeni osztenelej dumi-  
tale. Mekar dupe atita zebave si dupe atita kyeltu-  
jale de am ave odichne en lukrul lezsij, ke alte  
buslujale desztule avem de ale lumij, si prekum ne  
si fegedujesty, sze sztaj de lukru atseszta, ka sze  
vij adukendune vre un folosz. Pentru rendul bani!or  
vej sti, ke asa au reszpunsz szupan *Kriner* zsupe-  
nului *Mogos*, kecz va da, kend vor tribui, si akum  
ka atsaszte karte enpreune jar jau szkrisz, ka tre-  
buinducz bany szez de. De atsaszta fatsem dumi-  
tale stire.akum si mila inperatuluj tseresz, szez  
fie de azsutory si de enterire.

*Szau szkrisz en Brasov 1724. Noem. 8.*

Ca un părinte sufletesc

*protopop Floré Baran.*

## LI.

1725. Ianuarie 25.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către de-  
legatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena.  
(original.)*

Iubitul nosztru frate si fij szupan *Cristoph*, dela  
atot cziitorul Dumnezeu, tot feritsitul bine rugem sj  
poftim. O szkriszoare a dumitale din 14. Ian. am luat

si tsele tse ne szkrij am enczelesz, de szenetate enczelegend ny-au perut bine, mulczemind luj Dumnezeu, si ne rugem, ka sze te enteryaszke si de akum ku mare mila szfincziej szale. Deszpre rindul banilor ne szkrij dumnyata, ke-cz lipsesz, dar enke naj luoat dela niminy, dar vej sti, ke zsupan *Kriner* au szkrisz aits la zsupan *Mogos*, kum ke cz-au dat 200 de fl. nemczesty, tse de nu jaj luoat pen akum si dyakacz lipsesz, pocz sze-j jaj si vezend ke la iszprevire a lukruluj vor maj trebui bany jar sze tsej, ke czi sze vor da kecz vor trebui, kets asztez jar ej szkrie zsupan *Mogos* pentru bany, ka sze-cz de ory kecz vor trebui, numaj kum cz-am zisz si am si maj szkrisz dumitale si akum jar ne rugem szileste din kit te va enteri Dumnezeu szpre tsele de folosz. Iar pentru rendul beszeretsej din Fogaras, iar zitsem fij szlitory si osztenitory, ket maj ku dedinsul, ka sze avem si noj tseva razim, de vej vede kum ke nu poate fi entralt kip, tse va reszpunde conferentia, kum ke nu o vor da jar Gretsilor, tse sze o czie V., atunts vecz auzi, da-le-vor alt lok de beszereke si dumneata vej tsere tsele tse czam dat szkrisz kend de aits aj jesit si maj tare o szfente diploma inpereteaszke, kare sze avem la muna noasztre, pentru beszereka ataszta a Brasovuluj si pentru tselya-lalte, tse sze czin de ja, ka sze avem si mila atsesztuj inperat, prekum sze szkrie si en paria diplomej tsej dela reposatul inperat *Leopold*, kare am dat la muna dumitale si de altele, pe kum vej szokoti ke va fi maj bine. Ensze si pentru

preoteszele veduve, de ar fi ku putincze, sze sze szkrie, kum sze ajbe patse de minketurile czerej, sze nu le szupere de vor trej en tsinszte a preotuluj. Alte tse vor maj trebui leszem si rugem pre milosztivul Dumnezeu sze te envecze si sze czile aduke aminte si mila tsereszkuľuj inperat sze fie ku Dumneata pururya.

*En Brasov A. 1725. 25. Ianuari.*

Rug(ă)tori cătră Dumnezău

*protopop. Floré Baran.*

## LII.

1725. Martie 3.

*Scrisoarea protopopuluř Floré Baran, cătră delegatul bis. Sf. Nicolae Cristoph Vojkul la Viena. (original.)*

Dumitale iubitul nosztru zsupan *Christoph*, dela milosztivul Dumnezeu, tot feritsitul bine rugem. Alta fatsem dumitale stire, ke la Martie 1. ne szkrie preotul *Thoma* din Fogaras si ku orasanij de akolo, kum ke la Februarie 26. au adunat vladika szebora mare en Szinbeta, si au tserut zsudekate dela szebora luj pentru Fegeresany, nefiind nits un Fegeresan de facze, pentru kets nu-l czin pe jel vledik si

sze-l pomenyaszké, si au fekut si blesztem aszupra preotuluj *Tomej* si aszupra oresanilor, si ly-au trimisz porunke si ly-au pusz zi pene en 15. zile si jar pene en 15. zile, de nu vor merzse la dinszul si sze sze szupue voej luj, ly-au zisz, ke va trimate 3 prot . . . . . \*) sij va oprij sze numaj szluzsaszké nits en kasza . . . . . \*) szluzseszk, jar de nu vor aszkulta de porunka luj, jar ej va prinde ku nemczy, tse dumnyata, avend stire de atseszta lukru, sze ne fats stire tse le vom reszpunde, kets sz-au si enfrikosat, vezend atita zebave a trebilor atsesztora. Atsaszta akum si mila luj Dumnezeu ku dumnyata.

*En Brasov 1725. Mart. 3.*

*Protopop. Floré Baran.*

### LIII.

1725. Mai 1.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena. (original).*

Chrisztos aneszti!

Dumitale iubitul nosztru prijatin zsupan *Cristoph*, dela milosztivul si atot cziitorul Dumnezeu, toate tsele

\*) ruptă foaea.



de folosz rugem si poftim, akum alt nu avem a szkrie, fer kum ke ku mila luj Dumnezeu szintem en patse si szenetos tocz si noj si aj kaszej dumitale tocz. Alta adutsem dumitale aminte, de vreme tse ku mila luj Dumnezeu te affi szenetosz, foarte mulczemim szfincziej szale si ne rugem, ka sze te entereaszke si de akum ennainte ku mila szfincziej szale, dar si dumneata pune la szokoteala si te pezeste ku tsine menints si ku tsine bej, si vrend Dumnezeu, ka sze purtsez sze vij enkoatse, jar te szokoteste ku tsine vij, kets prekum pritsepy multe pizme au tocz, pentru kets nu ne plekem lor, tse te pezeste, ka sze nu enkapy la primezsdie, kets, vezind ke ku direptatya nu ne pot biruj, sze nu kumva iszpiteaszke aszupra dumitale ku vr-un reu, alte tse vor maj trebui rugem pre Dumnezeu, ka sze te envecze. Gülis vej sti, ke sz-au entseput akum Mart. 26. Atsaszta akum si mila luj Dumnezeu sze fie ku dumneata pururya rugem.

*En Brasov anno 1725 Maj 1.*

## LIV.

1725. Mai 6.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, către delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena. (original).*

Dumitale iubitul nosztru frate si fij zsupan *Christoph*, toate tsele de folosz, dela milosztivil

Dumnezeu rugem si poftim. O szkrisoare a dumi-  
tale den Apr. 24. am luat si kite ne szkrij am  
encezeasz. Pentru szenetaty a dumitale auzind am  
avut bukurie, si ne rugem luj Dumnezeu, ka sze te  
entereaszke ku szenetate si de akum enainte. Acum  
jar ne rugem, ku a luj Dumnezeu aszutory, sze maj  
szilesty a szta, doar va da milosztivul Dumnezeu,  
de sze va iszprevi si de lukrul beszeretsej Fog.  
Alta preku numaj noj 2. ins maj nainte si akum  
zitsem dumitale, ka sze te pezesty unde vej munka  
bukate si de beuture, sze nu menints ku fietsine,  
si enke maj alesz, sze kumpery bukate din terg, si  
nu tot dela un lok en toate zilele, ke noj ne foarte  
temem, sze nu pue vru-un gend reu aszupra dumi-  
tale, vezend kum sztaj pentru noj en potriva vledi-  
kej, si kets kade lukru ku rusine lezsijlor. Jar pentru  
venire, kend ar da Dumnezeu sze te getesty sze  
vij, jar sze te foarte pezesty, szau sze vij ku ar-  
menij pe dinkoatse de Dunere, de vej geszi  
oameny de iszprave, szau sze zits ke vij enkoatse  
si sze aputs szpre Gracz, szau vinde kajj si sze te  
puj pe poste, szau lasz fetsorul ku kajj ennainte la  
Buda, szau la Vacz, pene vej veni akolo ku poste,  
si de akolo te va envecza Dumnezeu tse vej fatse.  
Ensze ku o kyeltujale din konak en konak sze jaj  
konfuj eenlok de szoczie, zikend ke nu stij kalya,  
mekar pene en Kluzs si de vom ave stire de mai-  
nainte, akolo szau maj nainte vom jesi 23. de noj  
ennainte, ke en toate kipurile si atsi si pe kale ku  
mare mestesug sze te porcz, ke vikleniile lor le

pretsepy. Ensze pin buna szokoteala a dumitale sze fie, de vej szokoti sze las diploma, kare szar fatse pentru lezse atsij, si sze aduts numaj parie, jar diploma tsa pentru oras, sze o aduts ku dumneata si ku un prilezs va veni si tsejalalte. Altele, kare maj trebuieszk, Dumnezeu sze te envecze, numaj szileste a iszprevi lukru ku treabe. Atsaszta akum si rugetsunile Majkej Pretseszte si ale Szfentuluj Nikolae si ale tuturor Szfinczilor szezcz fie de azsutory.

*En Brasov anul 1725. Maj 6.*

Cătră Dumnezău rug(ă)tori.

*protopop. Floré Baran.*

## LV.

1725. Decembre 27.

*Scrisoarea protopopului Floré Baran, cătră delegatul bis. Sf. Nicolae Christoph Vojkul la Viena. (original).*

Dumitale iubitul nosztru fij si frate zsupan *Cristoph*, dela atot cziitorul Dumnezeu szenetate si alt tot feritsitul bine rugem si poftim. O szkrisoare a dumitale en zioa de Kretsun am luoat si tsele tse ne szkrij am vezut. Pentru bune szenetate a dumitale enczelegend ne au perut bine si rugem pre Dumnezeu, ka sze te entereaszke si de akum ennainte

9\*

ku bune szenetate. Pentru rendul chatiruluj, tse zits ke fak, tsej de atsij tsesztor de aits, kredem ke va fi, numaj tse jar ne rugem dumitale, nedezsduind la mila mareluj Dumnezeu si la rugetsunile Majkej Pretseszte si ale szfentuluj Nikolae, preku pene akum atita zebave si oszteneale aj fekut, ku aluj Dumnezeu putere sze te entrarmez si de akum ennainte, nedezsduind tare entru Dumnezeu, ke szfinczia sza birujaste toate, si jar sze szupery pe domnij, adukend kuvinte de rugetsune ku umilincze pentru noj, ke szuperarya tsa ku rugetsune nu sze poate tretse, enzadar preku ne arate si Domnul Christosz la Luka jevangelisztul cap. 18. vers 1. 2. 3. 4. de zitse asa: Ke jera un zsudeketory entr-o tsetate, kare de Dumnezeu nu sze teme si de oameny nuj jera rusine, jera si o veduve entr-atsa tsetate, kare desz venia la dinszul zikend, jizbendestem ku pirusul myeu, si n-au vrut en multe vreme, jar maj apoj au zisz atsel zsudeketory entru szine, de nu me si tem de Dumnezeu si de nu-m jaszte rusine de oameny, jar kets totdeauna me szupere szej izbindeszka jej, ka sze nu vie totdeauna sze me szupere. Si preku am zisz Dumnezeu, tsela tse toate tsele szlabe le entereste, va enteri si va azsuta si dumitale la treaba atsasztor krestiny, karij mekar ke pene akum ku azsutorul luj Dumnezeu si prin oszteneale dumitale si ku mila majestatuluj inperat szuperare nu avem. Jar enke totdeauna, oftend ku szuszpiny ne entsetat, ne rugem luj Dumnezeu pentru azsutorul atsestij treby si ka sze te entereaszke si

pe dumneata si se-cz de kale, deskisze si sze te vase domnij ku oky buny si ka sze ne vie lukrurile endireapta, numaj si dumnyata sztej tare si ku alluj Dumnezeu putere te lupte enprotiva a kumpliczilor vrezsmas aj szuffetelor noasztre, kets lauda tsa mare a biruinczej jaszte, kend unul prin rebdare birue pe mulcz. Adutsem si atszaszta dumitale aminte, pentru rindul kyeltujalej, sze nu krucz kyeltujala nits kum, numaj de vej szokoti, ke maj leszte\*) sze va iszprevi lukrul. Si jar noj szokotim, kum ke luminatul enperat va fi dat valoszul nosztru la domny si jej pentru chatirul tsesztor de aits fak zebava, jar dumneata maj tsarke ku o instantie pe inperatul, ensze si atszaszta sze fie dupe bune szkoteala dumitale. Si mekar ke zits, ke nu nevej szkrie, pen nu vej luoa valoszul, jar tot ne skrie, si pentru bany, ka sze stim atszaszta akum si mila luj Dumnezeu sze-cz fie de azsutory.

*En Brasov 1725. Decem. 27.*

Rug(ă)torî cătră Dumnezău

*protopop. Floré Baran*

del(a) Bolgariîa Braşovuluî.

---

\*) leszne.

## LVI.

1726 (7234) Ianuarie 28.

**Gheorghe Cantacuzino**, face cunoscut preoților, gocîmanilor și orășanilor din Șchei, că a intervenit la baronul **Tiș**, — pentru neajunsurile, ce li să fac din partea vlădică **Patachi** — și acesta a și scris secretarului său **Ignatie** dela Brașov să le stea într-ajutor, — și îi îndeamnă totdeodată să trăiască în bună armonie. (original).

Sfințiilor voastre preoților și dumnévoastră gocîmanilor și orășanilor dela Șchiai dela Dumnezeu sănătate și bucurie poftescu sfințiilor voastre și dumnévoastră. Scrisoare sfințiilor voastre și a dumnévoastră dela doi gocmani primiș, cu bună voință o am luat și cele scrise ale sfințiilor voastre și ale dumnévoastră bine am înțeles și cât iaste despre parté mé, dupe datoriia ce am, la supărările și-npro-tivirile ce ve-ț avé, cât îm va fi pren puțință a vă fi de ajutor, nici am lipsit, nici voiu lipsi, precum și acum aflându-mă aici la Sibiu, pentru niscai lucruri viitoare, ce vă să vor întâmpla în potrivă dela părintele vlădică **Patachi**, n-am lipsit a nu vorbi și a nu vă răcomendăluî la măria sa generalul liber baron de **Tiș**, ca să vă fie de ajutori și măria-sa aũ făgăduit, ca un domnu bun și milostiv, ca or ce supărare înpotrivă veț avé dela mai sus numitul părintele vlădica, au dela alții, să mérgeți

la măria sa, să vă jăluiți și măria sa vă va fi de ajutoriu și vă va fi un bun patron. Dupe cum și acum măria sa aũ scris la secretariul măriei sale *Ignatie*, de acii dela Brașov, ca de veți avé vre-o supărare dela cene-va, să vă fie de ajutoriu și orî ce supărare veți avé, măcară de cine, să alergați la poala măriei sale cu rugăcune, că măria sa vă va fi ajutoriul cel de mângăiare. Numai cu părere ré și cu mirare am auzit acest lucru, pentru neuniré și potriviré, ce aveț între mijlocul slujitorilor sfintei biséreci, care ačasta, ce iaste neplăcută și luî Dumnezeu și oamenilor, trebue desăvârșit să lipséscă și întru bună unire și întru bună chiverniséală, care sânté slujitori drepti sfintei biséreci, să petréceți și să rămăneți, și céle neașázate cu bună liniște, spre chiverniséla sfintei case, între mijlocu-vă să le tocniți și să le așázati, den care bună unire și dragoste, ce ve-ț arăta și cătră sfânta biserică și între mijlocul sfințiilor voastre și dumnévoastră Dumnezeu să vă bucure și să vă mângăe de toate scărbele și lucrurile céle înprotivitoare, și cât puteți rugați pe Dumnezeu, pentru sănătaté și viața împăratului nostru pré milostiv și cu ačasta rămăiu

Sibiu *Ghen.* 28. l. 7234.

al sfințiilor voastre și al dumnévoastră  
de tot binele voitoriu pururé

*Gheorghie Cantacuzino.*

## LVII.

1726. Iulie 13.

**Gheorghe Cantacuzino** *încunostiințeză pe preoții și goçmanii dela sf. biserică din Șcheii Brașovului, că a scris ghegeneralului la Sibiiu pentru păsurile lor și-i sfătuește să să presinte și ei acolo să-și spună plîngerile lor. (original).*

Cuvioșilor, sfințiia voastră preoților dela sfânta beserecă din Șcheii Brașovului și dumnévoastră goçmanilor de acolo, dela milostivul Dumnezeu poftim sfințiilor voastre și dumnévoastră săn(ă)tate și tot fericitul bine. Intămplare scrisorii cătră sfințiia voastră de alt nu iaste, fără căt înștiințez pe sfințiia voastră și pe dumnévoastră, că fiind noi acum acolo în Brașov, néți poftit, ca să scriem măriei sale generalului, pentru trebile dumnévoastră și mie atunce, nedându-mi vrémé îndămână să scriu măriei sale, având multe trebii, iată că acum, aducându-ne Dumnezeu sănătoși aicé, după pofta dumnévoastră, ce néți poftit n-am pus la uitare, ci am scris măriei sale ghegeneralului, pentru toate pricinile céle ce miiați arătat dumnévoastră de veți socoti, ca să mérgeți la măriia sa, acum iaste vréme cuvioasă și cu prilej, ce și eă vă îndem, ca să mérgeți și céle ce vă va pása să jăluiți măriei sale, că eă céia ce am socotit, că va fi spre folosul și aju-



torința dumnévoastră, am scris măriei sale. De această dată pentru această avusei a înștiința pe dumnévoastră și mila lui Dumnezeu să vă fie spre pază și întărire.

Craiova Iul. 13. 1726.

De bine voitoriu sfin. și dum.

*Gheorghie Cantacuzino.*

## LVIII.

1726. Octobre 16.

**Carol VI.** *întărește de episcop al Rîmnicului pe egumenul mănăstirei Govora Stefan.* (copie).

Noi **Carol** din m(i)la lui D(u)mn(e)zău ales împărat al Romanilor, p(u)r(u)rê Avgustus al Ghermaniei, al Hișpaniei, al Hungariei, al Bohemieî, al Dalmațieî, al Croațieî, al Șclavonieî, și al Serbieî crai, dux al Ausrieî, dux al Burgundiei, al Stirieî, al Carintiei, al Carnioliei, al Virtenbergeî, al Silevieî de sus și de jos, mai mare Hapsburgului, al Tirolei și al Goriței iprocî.

In știre facem și dăm întru pomenire cu această tuturor, căroră să cuvine, după ce bunătate milei lui Dumnezău, atâta au ajutat armelor noastre,

ce au fost chiemate la răzmiriță cé trecută, care prin Turcî au fost scornită, și numai pentru némurile céle supuse noao s-aũ fost făcut, cât afară de crăiia Serviei și Banatul Timișvarului și Valahia dincoace de Olt aũ adaos la putéré noastră. Pentru acéiia cu acé arătare bună a inimiî și milă, care avem cătră iubitul nostru nărod iliricesc, și pentru vredniciia și pentru slujba, care au arătat cu credință și cu tărie cătră Avgusta casa noastră, și acum și în trecuta vréme, și în vremile céle mai din nainte, foarte bine purtându-să. Cu acéiia și osărdnicului, credinčosului, iubitorului nostru *Moisi Petrovici* arhiepiscopului și mitropolitul besérecei răsăritului de rital grecesc, între altele și ačastă putéré cu m(i)l(o)stivire am dat, ca să poată să alégă și să numéscă ep(i)scopî și egumenî de rital lui, până la altă rânduială a noastră, și la acéle părț acum de iznoavă dobândite, după vechiul običaj al nărodului, care după acéiia, decă va fi ačastă alégere cu plăcéré noastră întărită, la locurile și hotarăle după običaj slujba ep(i)scupiei sale, cu slobozenie și cu vrednicie să poată sluji. Și de véme, că zisul arhiep(i)scop și mitropolit, încă mai dinainte cu câte-va luni, cu smerenie aũ arătat noao pre credinčosul nostru *Stefan* al mânăstirei Govorei egumen, saũ cvardiîarî \*) după moarté așijderé a cinstitului *Damaschiu* la locul Rîmnicului, care iaste în țara nóstră rumănescă, dincoace de Olt, de care

---

\*) Guardian numirea nemțescă pentru egumen.

s-au zis mai sus, și la județele, care țin de acolo, cum că din trei aleș, el au fost întâi ales de ep(i)s-cop, rugând împreună precum să cade cu suplica-  
țion, ca nu numai să întărim această alegere cu  
pre mare autoritate a noastră chiesaro-crăiască, ce  
să poruncim și acelora tare, căroră iaste trebuinços,  
ca alesului *Stefan* la slujba ep(i)scuției sale, în tot  
chipul degrab să-i fie spre ajutori, și să facă ca  
să-l aibă toț oamenii ai ritului grecesc ep(i)scop  
Rîmnicului, și lui toț lăcutorii ai stăpâniei, s-au ai  
eparhieii sale, să-i facă vrédnică și cuvioasă plecă-  
cune și ascultare, la acélé, care să țin de judecata  
lui cé duhovničască. Pentru acéfa noi, după plecat  
suplicaționul lui și după informaționul dela direc-  
toratul cel mare al nostru din Valahiia, înțelegând  
și văzând credința, dreptaté inimii lui. învățătura  
și alte bunătăț, pre acest *Stefan* de mai sus numit  
il întărim cu această cu pré-milostivire la acel loc  
al Rîmnicului, care mai sus s-au zis și la județele,  
care țin de acolo, rânduit și așezat episcop, și cu  
această voia noastră iaste, ca îndată după-ce va  
face jurământ noao după običaj de credință și de  
smerenie, la chiverniséla slujbei episcopiei, până  
va fi el împreună cu obște eparhieii și ritul lui cu  
credință și cu plecăcune cătră avgusta casa noastră,  
să să lase să mérgă și să să înalțe (adecă să să  
așaze la scaunul lui), și toț lăcutorii de supt stă-  
pânire lui, ai besérecei răsăritului ritului grecesc, cu  
plecăcune să-l cunoască episcop cu mărturiia  
aceștii cart, iscălite cu mâna noastră și cu pecété

noastră chiesaro-crăiască întărită, care s-au dat la cetate noastră Vienna la luna lui Oct. 15 anul 1726. țărilor noastre ai Romanilor 15. și Șpanilor 23., iară Ungariei și Bohemieii 15.

**Carolus.** *Erghenius Asabaudia.*

*Ioanes Franțescus Comes a die Strihștain,*

*Ferdinandus Iosefus arex Ucron.*

*Franțescus Mateas Cooper.*

*Antonius Leonhardus Frai Așinștain.*

Acest părinte kyr *Stefan*, făcând după obicei jurământ, ca să fie cu credință împăratului, s-așezat la scaun în Rîmnic, însă nu s-aș hirotonit ep(i)scop, fiind mitropolitul Belgradului la Beci, pentru trebile lor, ce la anul 1727. Av. 20. aș murit, fiind otrăvit de niște oameni fără de frica lui Dumnezeu.

## LIX.

1727. Iulie 12.

**Stefan Ypopsifios** *episcopul Rîmnicului, îndeamnă pe Brașovenii să rămînă în credință cea veche și-î încunoștințează, că în cele duhovnicești și el are a să ține de părintele Moise Petrovici* *archiepiscopul și mitropolitul Belgradului.* (original.)

Cinstiților și noao pré doriți iubitorilor fi ai sfintei beséricii noastre, sfinția ta cuvioase protopoape

kyr *Florio*, împreună și ceialalți cuvioș preoți și tot soborul țării Bărisei întru Domnul vă bucurați.

Scrisoare cinstei voastre, care noao nêți trimis cu cuviosul preot kyr *Statie*, cu cuviință o am luat și cele scrise toate pre amăruntul lém înțeles, dintru care duhovnicéște ném bucurat, căci toți vă îmbrăcați întru mântuire și vă încingeți și întru darul cel încredințat voao stați și sânteti întăriți întru pravoslavnica credință și întru dogmele beséricii răsăritului, întru care sânteti chemați. .Deci vă îndemnăm și vă rugăm și de acum înainte, să fiți cu credință curată și la un gând întocmiți, ferindu-vă de înălțare gândului, care biruiaște buna creștinătate și cu un suflet răvnind bl(a)goc(e)stiei, iotru care ați crescut și să nu vă înșălați cu învățături streine și cu pofte omenești, având înainté voastră porunca apostoléscă, care ne împodobéște pre noi, că știm, că credința noastră fără prihană iasta și nădédé vie nestricăçoasă și neveștejită și nădédé mântuirii noastre iaste véčnică și încă ce nu putem grăi mai mult din cele duhovnicești, de care am zis mai sus, singuri știm, că sânteti iscusiți întru înțelégere. Iar cât pentru cele ce nêți scris cinsté voastră, cum că ați avut poruncă mai nainte dela măriia generalul Grof de *Tiș*, ca să nu ascultați de mitropolitul Ungrovlahiei, fiind în parté ținutului turcescú, ci să ascultați de episcopul Rîmnicului, nefind cinsté voastră supuş la vlădica al celor uniți, ačasta poruncă și la eparhia Rîmnicului aũ fost, cu porunca pré milostivului nostru monarh, ca toată chiverniséla

noastră întru céle d(u)hovnicești, să o avem dela pré sfințiia sa părintele kyr *Moisi Petrovici* arhi-episcopul și mitropolitul Beligradului, iar nu dela mitropolitul din București, care trebuință a țării noastre după pristăviré întru D-zeu răposatului părintelui nostru kyr *Damaschin* episcopul, pré sfințiia să părintele mitropolitul de mai sus numit, o au lucrat și o lucréză, scoțându-ne pré milostiv decret dela pré puternicul nostru împărat, pentru această eparhie a Valahiei (den care decret și copie am trimis cinstei voastre, după céreré cuviosului popei kyr *Statie*, numai (zic) lucrul la săvârșire pân acum nu l-aũ adus pré sfințiia sa, ca să fim luat și noi hirotonia, pentru multe trebĩ, ce au avut pré sfințiia sa aș isprăvi dela avgusta curte, iar avem nădėje întru D-zeu, carele ne ține, că fără zăbavă va fi și săvârșiré, însă cinsté voastră vă socotiți și vă sfătuiți cu toții și cu alți frați împreună dintralte părți, cariĩ dorescũ a viețui întru pravoslavnicã credință, ca să vă căștigați cap și chivernisătoriu întru céle d(u)hovnicești, cu care vă veți poté apărá de toate supărările și bántuialele celor protivnici și după bun sfatul ce veți face, dați în stire mării sale mai marelui nostru director grof de *Tiș* și în ce chip veți lua informație dela măriiã sa, ne veți face știre, sau veți veni uniĩ din cinsté voastră aicé la scaunul Rimnicului și noi vom priimi acé purtare de grijă a pravoslavnicilor creștinĩ de acolo și precum va fi mai bine, vom așázã céle trebuinçoase

și cu açașta sfârșind mila lui D(u)mnezeu să vă  
întărescă întru tot lucrul bun și rămăiu

Rimnecul *Iul. 12. l. 1727.*

al cinstei voastre de tot bine rugătoriu  
cătră D(u)mnezeu

*Stefan Ypopsifios al Rîmnicului.*

## LX.

*Insemnarea banilor, ce s-au cheltuit cu ocașunea  
mergerii delegatului Christoph Vojkul la Viena; și  
unele observări ale obștii.*

Aici vom sămna din banii, ce aũ mersũ ku  
jupănul *Christof*, pe unde ce s-aũ cheltuit.

Cănd aũ mersũ la Beci la Pașeși fl. 4. bani 80.

Cheltuiala pãn la Beci . . . . „ 50. —


Pentru ișătanția, care s-aũ dat

întăi la împăratul . . . . ug. 2. —

Pentru copfile prevelegiului . . „ 1. —

Si iar s-aũ datũ și la cămară

ișătanție, ca și acéiia . . . . „ 3. —

Iar a doa ișătanție la cămară, 

pentru vam(ă) și pentru vinurĩ „ 2. —

La un diiac pentru 2. informații ug.	2.	—
La iștanțiia prevelegăeului, ca să-l conformoluiască . . . . . „	2.	—
Pentru căce l-au părăluitu . . . . . „	1.	—
Pentru un comișioru . . . . . tl.	3.	—
La diiaci la cănțălărie . . . . . „	1.	—
La vidimaționul . . . . . „	1.	—
Pentru copiia comisionului . . . . . „	1.	—
Pentru informațiile dela Făg(ă)raș și dela Brașov . . . . . ug.	8.	—
La domnul <i>Kasoni</i> dar . . . . . „	20.	carisânt. nedaț.
La referinđariul . . . . . „	10.	—
La konziliarul cel mare . . . . . „	10.	—
La secretařeșul cel mare . . . . . „	10.	—
La cănzeliariul, care neú învățat la toate lucrurile . . . . . „	20.	—
La café, la pocloane punțu 22. . . . . fl. nemțești 27. găr*)	10.	
La rădvane **) mergând cu ar- ghetantul afar . . . . . „	24.	—
La arghentu iar am dat . . . . . „	40.	—
La poște . . . . . ug.	3.	—
La slugile domnilor am dat — (?) și altă dat . . . . . fl. nem.	17.	—

\*) găraș.

\*\*) rădván = calească



Galbeni 94. bani de ar.: fl. 198. bani 40.

Zăbovit-aŭ și jupănul *Christof* în Beci

luni 15. și aŭ cheltuit . . . . . fl. 1180. —

Și ar rămăné și cheltuiala, care aŭ

cheltuit jupănul *Christofu* cu mersul,

cu șezutul, cu venitul cu tot . . . fl. 1180. —

. Și zice și jupănul *Cristofu*, că mai sânt la dumnelui fl. 54. și acești bani sântu, ca să să dé la ghentul, déca va eși valosul.

Noi, care mai jos ne vom numi, când am trimis pre jupunul *Christof* la Beci, pohtind noi milă dela luminatul împărat, ca să trăim Rumăni, care ne aflămă la Șckéi Brașovului, împreună) cu Rumăni, ce să află în țara Bărsei, împreună) cu biserecele în légé grească, întru care ném pomenit din moși și părinții noștri, pentru acéia s-aŭ găsătă jupan *Christof Voicu*, ca să margă să caŭte acélia, la care l-am trimis, iar la alte lucruri și la alte trebi să nu unble, precum i s-aŭ dată și pariăaa. Ce pohtă amă avută noi, ca să caŭte mil(ă) dela luminatul împărat, iar *Christof Voikul* au zis, să i să dé bani de cheltuială) și să unble la acé trébă, la care s-aŭ trimis și să cheltuială) cu socotélă și cu dereptate și să nu fac(ă) cheltuială) în tréba d(u)mélui.

Aŭ pohtit *Christof Voicul*, să i să dé simbrie și s-aŭ tocmit să-i să dé lei 100., care fac zloțu vechi 150., noi am zăs, că iaste pré mult, *Christof Voicul* au zăs, că nu iaste multă, că pân la Beci

İaste aprope, dar pân va isprăvi, să vie cu isprava, poate zăbovi un an saŭ și mai multŭ. Apoi am socotit noi, că poate fi și acēia a zebovi mai multŭ și am făgăduitŭ, ca să șază să ne aduc(ă) răspunsŭ bun și curat, că-i vom da simbrie, precum pohtēște lei 100. și după ce aŭ mersŭ néu scris, că pentru bisérecă Brașovului și bisérecile céle din țara Bărăsei poate lua carté a luminatului împăratŭ, ca să fie acéle biséreci în pace impreun(ă) cu Rumăniŭ, cariŭ să află la acel țanutŭ și néŭ scris, că İaste zăbav(ă) pentru bisérecă Făgărașului, iară noi văzând și înțălegând, că să face zăbav și cheltuiaal(ă) multă, i-am scris să vie, să nu mai șază și să ne aducă carte pentru Brașov și țara Bărsei. Apoi viind **Criștoevŭ Voicul** némŭ bucuratŭ, gândindŭ, cum că ne aduce carté și după ce l-am întrebă adusu-néu carte, iar dumnélui au zis, că n-aŭ adus carté, că n-aŭ vrut să İa numai pentru bisérecă Brașovului și pentru bisérecile țarei Bărsei, dacă nu-i dă carte și pentru bisérecă Făgărașului și aŭ zis, că va mērăge altădat cu altă cheitŭial(ă) și va face carte peste tot împreună cu bisérecă Făgărașului, iar noi am tănjitŭ și am zis, că ce n-ai adus carte pentru bisérecă Brașovului și pentru bisérecile din țara Bărăsei, căce că Făgărășaniŭ n-aŭ dat bani de cheltuiaal(ă), iar **Chriștof Voicul** au zis, că are el om la Beci și dacă va fi numai pentru bisérecă Brașovului și pentru bisérecile din țara Bărsei, va scrie la Beci și va veni carte, ca să avem odihnă, iar noi am zis, că va fi bine așa, căci noi nu vom trimite

pentru bisérecă Făgăraşului. Şi apoi pentru simbrion-au stătit la cuvent, precum aŭ grăit să-î dăm lei 100., ce s-aŭ întorsŭ de aŭ cerut mai multŭ şi fiind din preoţ şi din juraţ şi nu era juraţii toţ şi bucurându-ne noi, că ne aduce carte, pre cum am zis şi dintre noi i s-aŭ făgăduit dup(ă) pohta jupunului *Christov*, ca să i să dé şi lei 300., iar acum déca nu néu adus carté, pecum s-aŭ făgăduitŭ, noi cu toţii nu-î vom da mai multŭ, decât s-aŭ tocmit, adec(ă) lei 100. şi să-şŭ dé sama pentru bani, care i s-aŭ dat la mână, pe ce i-aŭ cheltuit, c-aŭ cheltuit bani foarte multŭ, carei nu s(ă) ştiŭ de i-au cheltuit.

## LXI.

1728. Februarie 28.

*Delegatul Christoph Vojkul, declară, că numai are nici o pretensiune faţă de bis. (original.)*

Eŭ *Christov Voicu* zet *Hristé Casapu* ot Braşov, dat-am scrisoare mé ačasta la cinstită mâna sf. preoţilor şi a d(u)mnélor gočmanilor şi a tot cinstitu săbor al sf(i)ntei biséreci din Şchéi Braşovului, precum să s(ă) ştie, că având eŭ socotélă şi întrebare cu sf. preoţii şi cu d(u)mnélor juraţ sf. case, pentru flrţ. o mie, cu carii mă împrumutase din

10\*

banii sf. case, când am mers la Beci, pentru împă-  
recherile legii, afar din cei ce mi s-au dat de  
cheltuial(ă), să-m fie pentru acé trebă. Și fiind eū  
făgăduitū întâi pentru lei 100. să mi s(ă) dé oste-  
néla mé, iar după ce am venit eū acasă dela Beci  
și având eū multă pagubă și scădere casei méle cu  
zăbava acei trebi, pentru care eū am fost trimis,  
s-au socotit sf. preoții și cu d(u)mnélor gočmanii și  
cu alți juraț ai sf(i)ntei case, căț s-au aflat și mi-au  
dat peste acé sută de lei încă doao sute de lei și  
s-au făcut lei 300., care după toată socotéla și  
cheltuiala, ce am făcut la Beci și mi s-au luat în  
séma și mi-au plătit d(u)mnélor acești bani lei 300.,  
care fac banii cum umblă acum fr. 540. și eū am  
priimit cu voia mé și am dat iar și eū dumnélor  
ceialalț bani cu dobânda lor, decând am venit dela  
Beci, cât au socotitū dumnélor fr. 671. deplin toț  
în mâna d(u)mnélor și nu am eū mai mult nimic a  
căuta la dumnélor, nici dumnélor la mine din socio-  
téla aceștii trebi, afară dintru socotélă, ce am eū  
cu dumnélor de un zăpis, care sânt eū dator sf.  
biséreci, nu ascultū la această socotélă, căci cât sânt  
eū dator, aceia casăi plătescū, încă mai spus-am  
d(u)mnélor înainte, că am un dar în Beci, care l-am  
făgăduit să s(ă) dé la un loc, de să va scoate carte  
împărătéscă pentru lucru sf. biséreci și acel dar are  
preț ug. 20. și am mai făgăduit aghentului fr. 54.  
și aceșt bani i-am luat eū în socotéla mé, de sânt  
ai miei, neputându-s(ă) isprăvi lucru să mi-i i-au eū,  
iar isprăvindu-s(ă) lucru bine, d(u)mnélor să mii în-

toarcă. Inche și scrisorile cu care am mersu eū la Beci, de mi lēu dat d(u)mnēlor, lēm dat iar d(u)mnēlor, numai pentru doao cărț ale d(u)mnēlor, ce lēm lāsat la Beci, ca să s(ă) isprăvēscă lucru și acélé să le aduc la mână d(u)mnēlor și de acum am dat scrisoare mé la mână sf. preoților și a tot cinstitu săbor al sf. biséreci, întărită cu numele mieū și cu pecété, ca să s(ă) créză.

*Vlēt 1728. mța. Fevr. 28.*

*Eu Vojkul Christoph.*

(L. S.)

Am scris eu pop(a) *Theodor* cu zisa d(u)mnēlui. 1. Mart.

LXII.

1732. (7240.) Noem. 18.

*Scrisoarea lui Inochentie episcopul Rîmnicului, cătră reprezentanța bis. din Schei, prin care cere să-l încunoștiințeze și despre soartea fiilor săi sufletești de pela sate. (original.)*

Cinstiț și ai smereniei noastre prēubiț fii sufletești, dumnévoastră gočmanilor ai sfintei beséreci Brașovului și dumnévoastră tuturor orașanilor de

acolo, dela Dumnezeu viiăță, pace, săn(ă)tate, mântuire sufletelor rugăm să vă dăruiască, iar dela smereniia noastră m(o)l(i)tvă și bl(a)g(o)s(lo)venie tuturor de obște vă trimitem.

Cătră ačasta vă facem știre, că de multe ori am dorit, ca să putem veni și noi într-acolo cătră cinsté voastră, având datorie pentru cercetaré și daré de blgveniia sufletelor creștinilor, care sânt oile cele cuvântătoare ai sfintei beséreci a răsăritului, din eparhiia smereniei noastre de acolo, numai nedându-ne îndămână, pentru de purtaré locului, am fost socotit în anul trecut, ca să trimitem o persoană de cătră fața noastră, pentru cercetaré dumnévoastră și pentru îndreptaré lucrurilor besericești, iar în anul de estimpă, fiindcă am fost mers și noi pân' la Sibiiu, având trebuinčoare trebî la măriia sa marele director grof *Vales*, am fost socotit și noi înșine, ca s(ă) venim cătră fața dumnévoastră, numai fiindcă mltva sa protopopul kyr *Floré*, făr de porunca noastră, néu trimis mai nainte de vréme, ceva dintru običnuitul poclon al episcopii, care ne scrie, că s-aũ strãnsu dela preoții de acolo, din eparhiia smereniei noastre, dar de altele pentru lucrurile și îndreptările bisericești, încă și pentru céle običnuite, ce sânt arhiereshi de pela sate, nimic nu néu scris, pentru care poftim pe dumnévoastră, ca pe niște préiubiș fii sufletești ai smereniei noastre, ca să vă sfătuiș cu toți și pe noi să ne înștiințaș, pentru céle ce cu cuviința să cade a avia fii cătră părintele sãu, de care și smereniia noastră cu brașe părintești

avem datorie a purta grijă pentrn sufletele dumné-voastră și cu ačasta săvărșind, să fiț blgsviți.

Noem. 18. 7240.

Al dumnévoastră tuturor de obște pururé  
de Dumnezăū rugător

*Inochentie episcop al Rîmniculū.*

### LXIII.

1732. Decembre 10.

*Scrisoarea lui Inochentie episcopul Rîmniculū, cătră prot. Florea și întreagă obșteea din Șchei, în cauza popei Todor, care s-a sculat în contra episcopulū. (original.)*

M(o)l(i)tvei tale cucérnice protopoape *Florea* del(a) Brașov și m(o)l(i)tvelor voastre preoților de acolo și ai smereniei noastre întru D(u)h(u)lū Sfânt iubiț fiī sufletești, dumnévoastră gočmanilor și juraților și altor neguțătorilor împreună și tuturor orașanilor, dela D(u)mn̄(e)zeū atot putérnicul tutror de obște vă rugăm sănătate și tot fericitul bine să vă dăruiască iar del(a) smereniia noastră m(o)l(i)tvă și bl(a)g(o)slovenie vă trimit.

Scrisoare. ce aț trimis aici la noi cu cucérnicul pop(a) *Evstattie*, dinpreună cu 2. juraț, cu evlavie o

am luat și céle scrise am înțeles. Pentru pop(a) *Todor*, ce aũ fost scornit niște vorbe, precum l-aũ ajuns țestul lui cel uscat, care nici la gândul nostru n-aũ fost, și aũ făcut atãta turburare între norod, arãtãndu-se cu atãta împrotivire asupra noastră, de vrème ce așa l-aũ ajuns minté lui cé ré, iatã acum s-aũ oprit de noi de tot darul preoției, precum din scrisoaré, ce i s-aũ trimis lui, mãi pre larg veț vedé. Și încã nu numai cu atãta ci și cu altã pedépsã sã va pedepsi, pentru a lui faptã, dup(ã) judecata sfinteĩ pravile. Pentru acéia nimené sã nu îndrãznéscã a sã obști și a sã uni cu el, aũ al cunoaște ca pre un preot de acum înainte, cãci ačasta s-aũ făcut întru greime de afurisanie. Iar cãt pentru acéle, ce aũ scornit el, nimãnuĩ sã nu i sã parã a fi adevãrate, ci de una acéia sã ne feréscã Dmnzeũ m(i)l(o)stivul, cã noi, pentru pravoslavnicã credință a sfinteĩ biséricĩ a rãsãritului, sãntem gata și spre vãrsare de sãnge sã fim daț, dup(ã) cum și dela arhiepiscopul și mitropolitul nostru al Belgradului și dela alții pohtind veț înțelege, iar pentru cele ce s-aũ întâmplat la sãborul, ce s-aũ făcut acum la Belgrad, toate mãi pre largu veț înțelége dela mãi sus numiții trimiși, dup(ã) céle ce li s-aũ adevãrat dela noi și puteț și dintr-altii a mãi înțelege. Iar bine ar fi fost de s-ar fi putut, ca sã fie fost vre-unii din dumnévoastrã acolo, cã s-ar fi mãi întãrit lucrurile biséricii aceiã, iar de vrème ce nu s-aũ putut de astãdatã, pãnã când va veni altã vrème d(u)mn(é)-voastrã (zic) de obște și vã învăț, toț sã fiț într-un



gând încredințat, păzind pravoslaviia bine și trăind unul cu altul în dragoste, ascultând cei mai mici de cei mai mari, nefiind la mijloc pizmă s-au gălăvă, că acéste nu sunt plăcute lui Dmnezeu. Iar orî cine din ce stat ar fi să să mai scoale, scornind niscare cuvinte și lucruri ca acéste, să nu socotéscă, că va fi fără pedépsă supt canon bisericesc. Ačasta și fiț blgsviț.

Rîmnic Dec. 10. 1732.

Al tuturor întru pravoslavie de Dumnezeu  
rugător

*Inochentie episcop al Rîmnicului.*

## LXIV.

1733. Februarie 9.

*Scrisoarea vlădichii Inochentie, către protopopul din Șchei Florea, prin care îl îndeamnă, să facă, pe cei de sub ascultarea sa, să să spovedească și împărtășască cu cinstit trupul și sîngele Domnului nostru Is. Chr. și să strîngă toate restanțiile până la Sf. George, iar la Sf. George, când va fi sobor mare, să să presinte cu ele. (original).*

Iubite frate!

1. Vréme iaste ca desbrăcându-să toate de gerul ernii și omul fiind cuminte, să să desbrace de

iară ca cumplită, adecă de omul cel vechi plin de păcate, să să îmbrace în Chr. în haïna veseliei, pentru acéia frăţia ta, luînd această poruncă a noastră, după obiçna cé véchie şi sfântă, să dai învăţatură şi poruncă tuturor preoţilor şi mirénilor, care să află supt ascultare noastră în parfia frăţiei tale, ca orî cine din 7. ani înainte într-acest sfânt post, să să spovedéscă şi să să învrednicéscă a să împreuna cu cinstit trupul şi scump sângele Domnului nostru Is. Chr., aïmintrilé făcând, să va ţiné ca un lepădat de bisérecă, că acum îi vrémé de mântuire.

2. Veï şti, că câte chieltuïale şi datorii sânt îngropate, pentru acéia să strângi toate răştanţile până la sti. Gheorghî, aşijderé şi pominoacele ce sânt înapoi şi parté noastră din birşaguri, şi la sti. Gheorghî saŭ la săborul mare, când va fi să te afli cu dânsese, aïmintrilé să nu faci şi fii bgslovit scris în **Sâmbăta de jos** Fevr. 9. lt. 1733.

Al frăţiei tale

de bine voitori

*vl(ă)d(i)ca* **Inochentie.**

## LXV.

1733. (7241) Februarie 24.

**Grigorie Ghica** voevod încunoștiințează pe Brașoveni, că a scris generalului dela Sibiiu și-i îndeamnă să meargă acolo cu scrisoarea lui. (original.)

Io **Ghrigorie Ghica** voevoda Bojiu milostiuu gospodarū zemli Moldavskoī.

La rugătorii noștri iconomul ș(i) protopop. **Floré Baran** ș-alți preuț ș(i) lăcutori pravoslavnicī dela beserecile a Șchéi Brașovului ș(i) din olatul Bărsăi s(ă)n(ă)tate vă poftim. Carte, ce ne-ț trimis cu omul vostru, am luat ș(i) de întâmpată pricină, ce v-au venitu de obște între toț acelor, ce vă țineț de besereca răsăritului, care scrieț, că v-au dat atăta tulburare, toate câte scrieț am înțales ș(i) pentru că aț cursu cu năzuința ș-aici la așutoriuul nostru bine aț făcut, ca niște drept pravoslavnicī așa să cade, să vă săliț a vă ține pravoslavie în temeiul stării strămoșilor voștri neștirbatū. Ș(i) iată, că ș(i) noi după pofta voastră ș(i) datorie megieșii, n-am trecut rugă-minte voastră, ce cu cât ni-au dat mână v-am dat mângăere ș(i) așutoriu, cu ačasta carte a noastră, č-am scris la dumnelui comendir ghenăraliul de Săbi, poftindu-l, să facă dragoste megieșii pentru voe noastră, să vă sprijniasche, la care să mergeț acolo să daț carte noastră la dumnelui ș(i) nădăjduiț

să fiț, că dumneluī, fiind om înțălept ș(i) prietenul nostru, va face pofta noastră ș(i) va sprjni ș(i) va da liniște turburări ivoastre ș(i) voi, precum până acum așa ș(i) de acum înainte, tot să vă țineț tari în credința pravoslavii cu nescăzută stare ș(i) tâmplându-s(ă) a mai ave altă supărare, iarăș să năzuiț la noi, că cu cum nia da mână nu vom pregeta, ce tot vom aģuta ș(i) vom da chipurī de sprijiniālă, ca unor megieș, pe cum să cade ș(i) cu aģasta să fiț dumnevoastră s(ă)n(ă)toș.

De bine voitoriu

*Din* Eș vălet 7241. *Fev.* 24.

*Io Grigorie Ghica* voevoda.

## LXVI.

1733. (7241.) Februarie 27.

**Constantin Nicolae** voevod, face cunoscut Romînilor din Șcheiu, că a scris generaluluī din Sibiu în cauza lor și-i îndeamnă să lupte cu stăruință și mai departe pentru dogmele pravoslaviei. (original.)

Io **Costandin Nicolae** vvod. Bj. ml. gpodarū zemli Vlah.

M(o)l(i)tvelor voastre părinților preoț dela sf(ă)nta biserecă a Șchiiailor dela Brașov și altor preoți și

și pravoslavnicî creștini de acolo săn(ă)tate. Carté, ce aț trimis, am luat și pentru céle ce vă rugaț am înțeles cu amăruntul. Și veț ști, că iată am scris la maria sa ghegeneralul comandant dela Sibiu pentru acé pricină, ce pre lângă scrisele noastre Dumnezeu să vă ajute, ca să ne dé ascultare la céle cel(e) poftim. Și de vréme ce pân acum sântéț stătători întru pravoslavnica credință, bine faceți și și de acum încă vă nevoiți și cât puteți vă luptați, țiindu-vă de dogmele pravoslaviei, rugându-vă lui Dumnezeu să vă fie într-ajutori spre întărire credinței, nelipsind a vă ruga și pentru noi. Ačasta și fiț săn(ă)toși.

*Fev. 27. v. 7241.*

De bine voitor

*Io Costandin Voevoda.*

## LXVII.

**1733. (7241.) Martie 1.**

**Stefan** *arhiepiscopul și mitropolitul Ungrovlahiei scrie preoților și gocișmanilor dela sf. bis. a Șcheilor dela Brașov, că a predat epistola lor Măriei sale Vodă, și Măria sa a satisfăcut dorințelor lor. (original.)*

**Stefan** milostieiu Bojieiu arhiepiscop i mitropolit zemli Ug.

Cucérnicilor preoți și dumnévoastră gočmanilor dela sf(ă)nta biserică din Șchiiași Brașovului și altor creștini, căț vă aflați lăcuitoři acolo, tuturor de obște vă pohtim sănătate trupéscă și spăsenie sufletéscă, iar dela noi vă tritem m(o)l(i)tvă și bl(a)g(o)slovenie. Șcrisoaré, ce néț trimis o am luat și toate câte ne scrieț am înțeles, carté, care ați trimis la măriia sa vodă, luind-o o am dus de o am dat mării sale și câte am știut de bine pentru m(o)-l(i)velor voastre am grăit și măriia sa ca un domn bun și m(i)l(o)stiv, de câte v-aț rugat mării sale toate léu făcut, după pohta m(o)l(i)tvelor voastre, precum mai pe larg veț lua înțelégere din luminată carté mării sale, întru care v-aũ dat răspunsul, ačasta acum și iarăș vă lăsăm supt mila și paza pré putérnicului Dumnezeu, ca să fie cu m(o)l(i)tvelor voastre pururé.

*Mart.* 1. 7241.

Intru Hs. rugătoriu

*Stefan al Ug.*

*Pe margine e scris:* popei lui Theodor, pentru carté ce de jurământ, ce ne scrieț într-o țudulă, încă i-am poruncit să o dé, de va fi la dănsul.

## LXVIII.

1733. Martie 12.

**Inochentie** episcopul Rîmnicului, face cunoscut preoților, gocîmanilor și juraților, că mărîia sa **Grigorie vodă** a scris marelui director grof de **Vales** pentru neajunsurile lor; și-i îndeamnă fără amînare, să să presinte și ei la dînsul, iară răspunsul cel vor primi acolo să i-l comunice și lui. (original.)

Cucérnice protopoape chir **Floré**, iconomul sfintei beséreci dela Brașov și m(o)l(i)tvelor voastre preoților și ai smereniî noastre fii sufletești, dumnévoastră gocîmanilor i juraților și tuturor oroșanilor de acolo, dela Dumnezeu milă, ajutoriu, mângăere rugăm să vă dăruiască, iar dela smereniia noastră molitvă și blagoslovenie vă trimitem.

Înțelegând de m(i)l(o)stiviré și mâna de ajutoriu, care din nespusă proniia lui Dumnezeu v-au dat pré luminatul și bun pravoslavnic creștin măriia sa **Grigorie vodă** și cum că au scris și la măriia sa marele derector Grof **Vales**, nu puțină bucurie am avut, mulțămind miliî lui Dumnezeu, că nu să îndură de pravoslaviia sa. Pentru care dumnévoastră, luându-vă pav(ă)za credinței pravoslavnice întru ajutoriu, fără zăbavă să mérgeț la măriia sa marele derector și dând carté mării sale **Grigorie vodă** împreună și alte dreptăț, care aveț, alegându-să

persona de cinste, care și cu gura să daț rugăciune la măriia sa, fiind că măriia sa iaste înțelept, numă îndoescă, ci am bună nădêjde, că vă va da mână de ajutoriu și vom avé dela Dumnezeu bucurie și ce răspunsu veț lua dela măriia sa, numai decât să ne înștiințăț pe toțu, ca să știm ce va mai trebui, și cu ačasta toț întru pravoslavie să fiț blagosloviț.

*Din Rîmnic Mart. 12. 1733.*

Al tuturor de obște rugătoriu de Dumnezeu

*Inochentie* episcop Rîmnicului.

## LXIX.

1733. Martie 28.

*Vlădica Inochentie* provoacă pe protopopul *Floré*, să meargă la soborul dela *Gherla*, și să aducă cu sine acolo toate restanțele; să să îngrijească să adune 1 fl. pentru sf. mir, etc. (original.)

Cinstite frate protopoape!

Cu ačastă puțintică scrisoare facem știre frățîi tal(e), că după ce am isprăvit și ni-am dat lucruril(e) și greutățil(e) înainte țări, cu care pizmași nostri ne apăsa și ne străca dreptățile noastre, am



socotit să avem și săbor mare, după obiceiul cel vechiu, cu toți cinstiți protopopi Goi dupe Rusaliă la **Gherla**, adecă în 17. zil(e) lui Mai, pentr-aceia frățîia ta pe zua și la locul mai sus numit cu toate restanțiile banilor, care vor fi suptă mânia frățîi tal(e) și alte venituri din birșaguri, din pominoace, pre cum Ț-am scris și în celalalt comișiu, să te affi cu dănsese, așijdere și dăjdile de pe anul acesta, însă fără de nici o răștanție să le strângi și să le aduci la săbor, că acuma ne trebuescū odată bani, ca să putem apuca și noi ceva înnainte, dupa aceste să aibi grije și de ačasta, să strângi un florintū nemțescū pentru sfântul mir de pe eparhie, că atunci să va împărți pin toată eparhiile și pe unde va fi lipsă de antimis, să dai înnainte preoților să trimiță bani, prețul unue este 2. flor., mai multe atunci în săbor. Aceste poruncim, amintere să nu faci.

*Scris în Sibiiu mța. Mart. 28 zil(e) 1733.*

Ai frățîi tale de bine voitору

*vl(ă)d(i)ca Inochentie.*

LXX.

1733. (7241.) Aprile 27.

**Grigorie Ghica** voevod trimete Braşovenilor, ca răspuns la scrisoarea lor, o copie de pe cartea ghenearalului din Sibiu. (original.)

Milostiū Bojiū Io **Grigorie Ghica** voevoda gospodarū zemli Ugrovlahiī.

La rugătorii noştri iconomul ş(i) toş preuţii dela besereca Şchei delă Braşov ş(i) alţi lăcuitorii pravoslavnicī creştini de acolo, s(ă)n(ă)tate vă poftim. Carte, ce neş trimis am luat ş(i) cele scrisă am înţales. Ne scrieş, că mergând cu carte noastră la dumnelui ghinăraliul **Valis** ş(i) aş luat răspunsu acoperit, ce din vreme, că nu vi s-au deşchis răspunsul de acolo, iată că v-am scos surit de pe carte dumsale ghinărariului, răspunsul, ce ni-au scris noai ş(i) v-am trimis. din carele veş înţalege mai deşchis ş(i) mai pe largu ačasta, ş(i) să fiş s(ă)n(ă)toş.

*Din dom. Iaş 7241. Apr. 27.*

Incă amu din mila lui Dumnezeu ş(i) mai apropindu-ne ş(i) mai mult însăm(n) cu purtare de grij(e) spre folosul vostru

*Io Grigorie Ghica voevoda.*

LXXI.

1733. Aprile 27.

*Răspunsul gheeneralului din Sibiu Franciscus comes de Vales trimis lui Grigorie vodă în cauza Braşovenilor. (trad.)*

Tălcuire scrisoarei, care ni i-aŭ trimis d(u)m-nelui ghinărarul dela Sibii cătră noi.

Înălţate Dmne!

Scrisoare dela înălţime ta, pentru stare şi ajutorinţa Braşovianilor şi altor din Ardial ai biserecii răsăritului creştin, scriindu-m, mi-iaŭ venit, o am luat la 24. de Februarie, cum că aŭ bogate supărări şi oprelişti în potrive legii lor. Eŭ pentru acéste lucruri nici un fial de ştire nu am, iar de acumŭ înainte nu voi lipsi a nu cerceta pe amăruntul, atăta pentru Braşovian, pentru slobozeniia credinţei lor şi obicéiurile lor, mai vârtos pentru dragosté înălţarei tale, de vréme ce vei fi adevérit înălţime ta, că scriindu-mi, nu va fi lucrul, care să trecă prin mâna mé şi să nu-l fac pentru înălţime ta. Aşijderé dară şi noi cătră ačasta rugăm pre înălţime ta şi pentru ai noştri şi cu cucernicie rămâi

Sibii 27. Aprilie.

al înălţimei tale supt datorie slugă

***Franciscus comes de Vales.***

(Răspunsul ghin. Valis la Grig. vod. când cu vldca cel unit *Clain.*)

LXXII.

1733. Novembre 7.

*Plângerea preoților din Șchei, către mitropolitul Ungrovlahiei Stefan, — contra preotului Theodor, — care nedumerit de purtarea lor în cele religioase ia pus sub blăstăm. (copie.)*

Pré cinstitului și pré sfințitului și cu frica lui D(u)mn(e)zău întăritului arhipăstorî turmei lui Hs. cei cuvântătoare kyriu kyriu kyr **Stefan**, mitropolitul a toată Ug, D(u)mn(e)zău să lungască anii vieții sfinției tale cu fericire.

Cătră această, cu această smerită fiiască a noastră scrisoare, cu mare plecăcune sărutăm pré cinstită dirépta sfinției tale, rugându-ne ca să-ț avem bl(a)g(o)s(lo)veniia. Alta facem sfinției tale înștiințare, că mare zarvă și gâlčavă s-au făcut între noi de preotul **Theodor**, împreună cu niște oameni proști, asupra cestoralăț preoț și a gočmanilor și a altor oreșanî, zicând, că pomenim archierei fără de lége și noi, neștiind pre ep(i)scopul Rîm(nicului) să fie așa, am avut mare čartă, că noi de mare nevoe, ca să scăpăm de cești uniț, prin tare porunca mai marilor directori ai aceștii țări, am rămas supt bl(a)g(o)s(lo)veniia pré sfințiților patriarș ai răsăritului și de supt bl(a)g(o)s(lo)veniia sfinției tale și altor archierei pravoslavnicî nu ném dezlipit, nici ne vom

dezlipi. Precum și tare legătură avem între noi, ca până la moarte pravoslaviia, ce am pomenit dela părinți, să ținem și între acéste arătăm sfinției tale, că fiind cu o samă din noi foarte gâlcevit, au îndrăznit de aș slujit sf(ă)nta lyturghie, făcând blestăm asupra noastră, ca cum am fi uniț, căci pomenim pre ep(i)scopul Rîm(nicului), măcar că și pre sfințiia ta nu te uîtăm, nici te vom uîta nici într-un chip, mai vârtos la sf(ă)nta proscomidie, la care blesteme, ce aș pus m(o)l(i)tva sa, nu ne știm cu vină, ce numai ne pare rău de iuțimé cuvintelor m(o)l(i)tvei sale, că și pe câț-va oameni din besérecă aș scos, s-aș poate că aș avut dela sfințiia ta nescaî cuvinte și nu néi scris, ca să știm. Iară să știî sfințiia ta, că de am afla cu adevărat cum Rîm(nicul) să fie plecat spre ale uniei, cu adevărat de tot ne vom depărta, că pentru să scăpăm de jugul uniților am rămas supt bl(a)g(o)s(lo)veniia sfinției sale, știindu-l pravoslavnic, iară cât vom cunoaște ceva, ne dăm îndărăt. Ce și acum, după obiçaîul cel vechî al sf(i)nteî mitropolii și precum alț pré sfințiț întru D(o)mnul răposaț mitropolit, ne smerim și ne rugăm și noi sfinției tale, să ne dai învățatură de acéste de toate, ce vom face, ca să nu greșim și acum, dăruind D(u)mn(e)zău pe sfințiia ta a fi noao tată sufletesc, în locul celor pristăviț, iarăș te rugăm, ca cu înțelepčuné, care D(u)hul Sfânt te va lumina, să ne dai învățatură. Cu ačasta sfârșind, darul D(u)hului Sfânt luminat să umbréze fața

sfinției tale, iară blagosloveniia sfinției tale să fie cu noi.

*In Braș(ov) lt. 7241. Noem. 7.*

*Ai sfinției tale mai mică fi sufletești.*

Iară de ar trimite pop(a) *Theodor* nescaî scrișorî la sf., să nu le iaî sfințiia ta în samă.

## LXXIII.

1733. (7241) Decembre 1.

*Răspunsul metropolitului Stefan al Ungrovlahiei la plîngerea preoților din Șcheș. (original.)*

**Stefan** milostiîu Bojiîu arhiepiscop i mitropolit Ug.

Cucérnicelor preoți dela sfânta biserică, din Șchiiaî Brașovului, tuturor de obște dela atot putérnicul D-zeû, vă pohtim harû, milă, pace, sănătate, viața curată și spăsenie sufletéscă, iar dela noi, ca unor iubiți fiî sufletești ai smereniei noastre, vă trimitem m(o)l(i)tvă și bl(a)g(o)s(lo)venie și ertăçune. Înțamplaré scrisorii noastre cătră dragosté voastră, nu iaste de alt, fără de căt, viind aici un neguțatorîu de acii, ne spuse cum că sânteți cam învrăjbiți și împărechiiățî între sfințiilor voastre, de care

părăndu-ne rău, pentru căci vrajba și pizma unde intră, nici odată nu face nici un bine sau vre-un folos, ci totdeauna ori unde va fi să află stricăcioasă. Iată dar, că nici noi n-am lipsit a nu vă scrie, mai vartos, fiind de aici hirotoniț și avându-vă întru cunoștință și mai din nainte vrème și vă îndemnăm, ca pe niște iubiți fi sufl. să vă aveți întru dragoste și să vă iubiți unul cu altul, precum toată sfânta scriptură și sfânta biserică strigă și ne învașă, zicând: „*că dragostea iaste D-zeu și cel ce petrece în in dragoste, petrece în D-zeu, și Dumnezeu întrânsul*“ și mai vartos că ne poruncéște sfânta biserică din-tăiaș dată la sfânta liturghie, de zice: „*cu pace Domnului să ne rugăm*“, (adecă) când ne vom ruga lui D-zeu, să fim împăcați cu toți. Decî de vrème ce dragosté iaste sfântă și lăudată, pentru ačasta vă scriem, să vă iubiți unul cu altul și să vă uniți în dragoste, lipsind de tot din mijlocul sfinților voastre vrajba și pizma, că nu iaste bună, nici o laudă nimené, și nu numai m(o)l(i)tvelor voastre să o urmați și să o faceți ačasta, ci încă și pe enoriiașăi\*) de acolo, care păzesc la acé sfântă biserică, așajderé să-i învățați să facă și să urméze, pentru ca precum ați urmat până acum lucrurilor și învățăturelor celor bune și ați stătut mereu și nezăticiți din hotarul dragostei și ați rămas cu nume bun și cinstit, așa și de acum înainte pohtim, ca să rămăneți cu acel nume bun și cu acé cinste, care o ați avut dela

---

\*) enorie = parochie.

toț până acum și veți avé dela Dzeu dar și milă și dela smereniia noastră m(o)l(i)tvă și bl(a)g(o)s(lo)venie. Tuturor enoriiașălor ai aceii sfinte biséreci să le spuneți, că le trimitem m(o)l(i)tvă și bl(a)g(o)s(lo)venie, lăsându-vă pre toți supt paza și mila pré bunului Dzeu, al căruia darul și mila iarăș rugăm să fie cu cucerniciia voastră.

*Dicm.* 1. 7241.

Al sfințiilor voastre către D(u)mn(e)zeu  
rugătoriu și părinte sufletescă

*Stefan al Ug.*

## LXXIV.

1734. Aprile 3.

**Inochentie** *episcopul Râmnicului* dá voe *protopopului Florea* să *târnosească împreună cu preoții paraclisul cel nou.* (original).

Cucérnice protopoape chir *Floré* și molitvelor voastre preoților dela bisérica Brașovului și dumnévoastră ai smereniei noastre fii sufletești gočmanilor și juraților și tuturor oroșanilor și altor creștini de acolo m(o)l(i)tvă și bl(a)goslovenie vă trimitem.



Scrisoare, ce néți trimis dela Martie 23., cu evlavie o am luatū, pentru biserecu, cé ce să numește paracelis, care s-au făcut pentru tréba ispovedaniei creștinilor, lângă besérica cé mare, de ačasta și noao ne pare bine, pentru care iată că dăm bl(a)goslovenie m(o)l(i)tvei tale protopoape *Floré* împreună și cu ceialalți preoți să o târnoșești, cu toată rânduiala după obiceiū și să slujască sfânta liturghie, că iată am trimis și sfânt antimis cu sfinte moaște. Ne mai scrieți, că doriți, că să venim și noi acolo în parté locului, pentru îndreptaré a multe lucruri besericești, de ačasta și noi cu evlavie poftim, ca să putem veni, având datorie pentru sufletele creștinilor, numai, nedându-ne îndemână până acum pentru multe, care avem aici și fiind încă și la multă slăbiciune de boală, ném aflatū astă iarnă, cât și acum tot la neputință sântem, pentru ačasta n-am putut veni, dar dându-ne Dumnezeū viiață cu sănătate și vréme de împrilej bucuroși vom fi a veni după datoriia cé de obște a creștinilor de acolo. Ačasta și fiți bl(a)gosloviți.

*Din Rîmnic Aprilie 3. 1734.*

Tuturor întru pravoslavie de Dumnezăū  
rugător

*Inochentie episcop Rîmniculū.*

## LXXV.

1734. Septembre 21.

**Inochentie** *episcopul Rîmnicului încunoștiințează reprezentanța bis. din Schei, că pentru Brașov a oprit pe popa Vasile dela preoție. (original.)*

Molitvelor voastre preoților dela besérica Schiiaiu dela Brașov și ai smereniei noastre iubiți fii sufletești dumnévoastră gočmanilor, juraților m(o)l(i)tvă și bl(a)poslovenie vă trimitem.

Scrisoare, ce néți trimis, néu venit, pentru popa **Vasilie**, cum că nu va să mérgă la Făgăraș, socotind, ca să rămăe aci la Brașov, care noi după cum néți scris, nu numai că i-am poruncit, ca să mérgă la Făgăraș, ci încă l-am oprit de tot darul preoțesc, să nu fie slobod a sluji aci la besérica Brașovului, fiind noriia altor preoți, iară la Făgăraș, i-am dat blagoslovenie, la noriia lui, să fie slobod la toată rânduiala preoțescă să slujască, după cum veț vedé scrisoare lui, care aici o am închis, ci după cum iaste porunca noastră, aci la besérecă dela Brașov, să nu i să dé nici epitrafir, nici să slujască sfânta lyt(urgie), nici la altă rânduială preoțescă să nu fie slobod nici decum, nici parte din venitul besérecei să nu să dé nici cum nimic, ci să-ș mérgă la besérecă unde l-am rânduit, după cum s-au rugat

când l-am hirotonit, dinpreună cu dumnélor neguțătorii dela Făgăraș, iară să nu să ispitéscă a umbla cu înșelăčune, că în urmă unde va cădé nu să va puté scula lesne. Așijderé și pentru alte célé, ce veț avé a le obști și ale sf. beséreci de acolo dela Brașov, totdéuna vom fi cu osârdie, ca să petréceț întru liniște și întru odihnă. Ačasta și fiț blagosloviț.

Drăgășani *Sept.* 21. 1734.

Tuturor întru pravoslavie de  
Dumnezău rugători

*Inochientie episcopul Rîmnicului.*

## LXXVI.

1735. Iulie 27.

*Scrisoarea lui Ghenadie igumenul din Rîmnic, cătră ispravnicul Mogoș Vasilevici, pentru niște candidați. (original.)*

Cinstite întru D(u)hul Sfânt iubit fiu al sfintei biserici, dum. jupănă *Mogoș Vasilevici*, cu mătan închinându-mă dum(i)tale, tot fericitul bine, trupescu și sufletescă dela milostivul Dumnezeu rog, ca s(ă) dăruască dum(i)tale și a tot clerul biser(i)cescu și politiei.

Dorit(a) scrisoare cinstitului clucă și a dumnévoastră, scris(ă) dela Iul. 18., acuma cu întoarcéré

dela Craiova pentru congregaționul a toat(ă) țara, al candidaților, cé s-aũ ales, foarte cu bucurie am luat, pentru că iaste pohta dumnévoastră a ști vrémé, când să va porni acel candidat la Belgrad și ca s(ă) înștiințăm pă dum. de ačast(a) mă obligălesc cu drag(ă) inimă, dar dup(ă) părerile noastre va fi cu zăbavă mérgeré, că acéle 3. personé să trimit în scris la-nălțata curte, și va alége de acolo unul, apoi va veni poruncă ca s(ă) să trimiță pentru hirotoniã, poate să s(ă) zăbovéscă și pen la cules, iar a merge din-preun(ă), de mare folos va fi pravoslavniculuĩ norod, măcar că și acuma să adună sobor, dup(ă) cum izvodul, ce l-am trimis prin mâna sf. dascaluluĩ *Iovan* și cinstitul prezviter al sf. biserici Făgărașul(ui), să va vedé, dar ai noștri pãn(ă) nu le va veni persona, car(e) de datumũ dela nălțata curte și decretum de slobozenie, la acest sobor nu vor poté, pentru ačast(a) rugăčună sfântuluĩ cler și dragosté blagocestiĩ voastre, să fie cu noi, iar darul și mila pré sfinteĩ Troiță să fie cu dumnévoastră pururé.

*Din Râmnic Iul. 27. 1735.*

Al sfințiilor voastre și al dumnévoastră rug(ă)tori  
de săn(ă)tate și slug. gata.

*Ghenadie igum.*

## LXXVII.

1735. August 1.

**Act**, prin care preoții, gočmanii și jurații sf. bis. din Bulgaria Brașovului fac cunoscut, că, aflând de puterea ce a primit-o metropolitul Belgradului **Vichentie Ioanovici** asupra tuturor pravoslavnicilor de legea grecească, a trimis la el o deputațiune de 3 (pe preotul **Statie Grid**, pe gočmanul **Radu Duma** și pe juratul **George Hărs**) cu plîngerile lor, obligîndu-să a suporta toate speșele împreunate cu această călătorie. (original.)

1735 Avgust 1.

Precum să s(ă) știe, că într-aastă vrême, cu ajutoriul lui D(u)mn(e)zău, îndemnându-ne noi preoții i gočmanii i jurații sfintei biséreci, din Bulgaria Brașovului, ca să tritem dintre noi la pré sfințitul mitropolit al Belgradului și a toată Serbiia, înțelegând cum că are sfinția sa mare putere, dată de înălțațul împărat al Romei, asupra tuturor pravoslavnicilor de lege grecească, care sânt supt biruința împărății sale, pentru care noi nēm rugat preotului **Statie Grid**, i dumnélui gočmanului **Radu Duma**, i dumnélui kyr **Gheorghii Hărs** jurat, ca să ia această ostenelă și după pohta noastră au voit. Și într-acesta chip i-am făcut plenipotentiiales, după cum arată și carté noastră întărită cu pecété sf(i)ntei biséreci, care o am trimis pe cei mai sus numiți la pré sf(i)nțitul mitropolit, pentru multe greutăți și

năcazurî, care are acest oraş, zicându-le, ca să dé jalbă de toate nevoile noastre.

Pentru acéia şi noi întărim ačastă scrisoare cu pecété sf(i)nteî bisérecî şi cu iscăliturile noastre, ca să stăm cu toţi la toate céle, ce ar trebui spre uşurare oraşului şi spre linişte sf. bisérecî. Iară orî carele s-ar îndărătnici şi n-ar vré să sté la toate, după cât îi va fi putinţa, după cum neū fost vorba, unul ca acela să fie lăpădat dela adunare sf. bisérecî, iară de s-ar pune orî cine în alénul acestor trimiş, ca să-i păgubéscă în ceva, să avem a trage cu toţi, iară care s-or lepăda, unul ca acela să fie anathima şi parté lui cu Iuda şi cu afurisitul Arie şi a să globi cu gloabă bisericéscă, după cum va fi voia pré sf(i)nţitului mitropolit.

S-aū scris în Bulgariia Braşovului luna Avgust 1. anul 1735.

(L. S.) Az pop(a) *Radul Témpe*.

Az pop(a) *Theodor*.

Popa *Statie Grid*.

*Radul Pricop*.

*Petcu Inaşu*.

*Mogoş Vasilie*.

*Costandin Das(calul)*.

*Radul Dumei* goč.

Eū *Ion Şuanul*.

*Christoph Vojku*.

*Radul Iorga.*  
*Gheorghe Hräs.*  
*Stoica Podorvică.*  
*Ioan Grid.*  
*Dumitru Hräs.*  
*Ilie Bird.*  
*Văsiș Nan.*  
*Todoar Zalomid.*  
*Drăgici Ardiiaș.*  
*Văsiș Grid.*

## LXXVIII.

1735. August 5.

*Scrisoarea obștii din Șchei Brașovului către Vichentie mitropolitul Belgradului Sîrbesc, prin care îi cer scutul sfinției sale. (copie.)*

Pré cinstitului și pré sfințitului și cu frica lui D(u)mnezău întăritului arhipăstorii turmei lui Hs. cei cuvântătoare, a tot pravoslavnicul nărod, care să află suptă stăpănit(é) a prəluminatului împărat al Romei kyriu kyriu kyr **Vichentie** mitropolitul Belgradului, Dumnezău să lungască anii vieții sfinției sale cu fericire.

Cu această pré smerită a noastră scrisoare facem pré sfinției tale știre, pentru noi creștinii pravoslavnicî, cariî ne aflăm lăcuitoři la Bolgarsec, lângă cetate Brașovului, în țara Bârsei, care iaste în Ardél, împreună și cu alte zéce sf(i)nte beséreci, care să țin de sf(ă)nta besérecă ačasta a noastră, cariî încă de când s-au unit vldca *Athanasie* și cu alții ai Ardélului, iară noi tot am rămas în pravoslavnică lége, acéia, care am avut del(a) părinți și del(a) moș, a pravoslavnică beséreci a răsăritului și nici cum nu ném unit, nici vom să ne unim până la moarte, măcar că multe cercări și supărări am avut despre vldcii cei uniți în multe rânduri și cu ajutorii m(i)lei lui Dumnezău ném apărat până acum prin multe ostenéle și mari cheltuiale.

Că după ce s-au aflat vldca *Athanasie* ales unit, noi ném luat trebile sufletești del(a) pré sfințitul mitropolit al Ungrovlahiei, iară din zilele sfinții sale răposatului întru D-zău părintelui *Damaschin*, ep(i)scopul Rîmnicului, domniî ghinării aū pus pă noi poruncă, ca să nu mai avem a căuta trebile sufletești del(a) Ungrovlahia, ce să le căutăm la ep(i)scopul Rîmnicului, fiind tot o credință cu noi și fiind tot suptū o stăpânire. De ačasta mult îndoindu-ne noi și temându-ne să nu cumva să să lipescă la unire (cu alții) acei ce vor fi la Rîmnic și să ne împiedecăm și noi și așa néu zis domniî ghinării, că de vréme ce sânt în țara împăratului vlădicî de o credință cu noi, trebuie del(a) acéia să



luăm trebile sufletești și așa vom fi în pace de vldca al uniților și noi ne mai având cum face, am cerut și néu dat atîstație, precum epi)scopul Rîmnicului să fie noao vldcă, precum să vor vedé, că lém dat la mâna trimișilor.

Și până aũ trăit sf(i)nțîia sa părintele *Inochentie* ep(i)scopul Rîmnicului, de acolo am luat trebile céle sufletești, dându-i și scrisoare la mână pentru această rânduială.

Și voim și de acum înainte întru acéia să rămânem, până când vor sta dreptũ în pravoslavie, nepriimind nici cum vre-un obiçaũ cât de mic de ale altora.

Iară de s-ar cumva afla (nu dé Dumnezău) că să încep ceva lucruri noao, care nu sânt priimite în besereca răsăritului, noi ne vom da în laturi și de acolo ca și del(a) Ardeléni.

Acuma dară înțelegând noi, că aũ dăruit pré m(i)lostivul nostru împărat, ca să fie suptũ bl(a)-gesloveniia și rugăcuné și ascultaré pré sfinției tale tot nãrodul pravoslavnic, care să află suptũ stãpânire împărăției sale, iată ném socotit cu toți și am trimis acești trei fraț ai noștri, kyr popa *Eostathie* și kyr *Radul Duma* gočmanul și kyr *Gheorghî Hãrs*, ca să înștiințéze pe pré sfinția ta de traiful nostru de aici, precum fără de supãrãrile uniei multe alte nãcazuri tragem, fiind pré supuși tuturor, de care mai pre largũ vei înțelege del(a) trimișii noștri, ce pré sfinția ta, dupã darul ce Ț-aũ dăruit Dumne-

zău și pré milostivul nostru împărat, precum D(u)huh Sfântū te va lumina, să ne dai bl(a)goslovenie și învățătură de toate cum vom face, atât despre parté clirosului, cât și despre parté politieī, ca întru liniște să putem plini trebile legiī și credinții noastre, să nu să calce jūdecata beséreciī noastre de alții.

Că noi acum după Dumnezeu pe pré sfinția ta avem nădėje, ca să ne fiī îndireptători la toate și precum D(u)hul Sf(ă)ntū te va lumina, ne vei da răspunsū, spre bucurie preoților și a tot nărodul pravoslavnic, care să află într-aastă parte de loc.

Cu ačasta sfârșind m(i)la Cerescului Impărat și darul pré sf(ă)ntului D(u)lui luminat să umbreze fața pré sfinții tale, iară bl(a)gosloveniia pré sfinției tale să fie cu noi.

*Din Brașov anul 1735. August 5. zile.*

*Ai pré sfinției tale mai  
mică fiī sufletești, smeriți  
preoț împreună cu tot nă-  
rodul pravoslavnic lăcuitori  
în țara Bârsei.*

## LXXIX.

1735. August 28.

**Vichentie Ioannovici** *archiepiscopul și metropolitul Belgradului primește pe credincioșii pravoslavnicî din Brașov și din țara Bîrsei sub iurisdicțiunea sa.*  
(trad.)

**Vichentie** cu m(i)la lui D-zeu pravoslavnic mitropolit al Belgradului și a tot nărodului creștinesc, care să află supt stăpănire preluminatului și nebiruitului împăratului râmlenesc archiepiscop și ai sale împărății și crăii mare sfetnic, așijderea ai sale împărății-crăii mare îndreptătorî la regimenturile husarilor illiricești și protectelor.

Cu această a noastră archipăstoréscă scrisoare deschisă, tuturor fiilor bisericii noastre de leğa greacă a Ierusalimului dela răsărit, în crăia Ardélului, în diștrictul Brașovului, care să află acum și în urmă să vor afla ném pravoslavnic creștinesc, între pomenire și ținere nemutată arătăm, pentru că del(a) voi deputirî trimis bineîncuviințatul preot *Eustathie Gridovici*, și jup. *Rad.* gočmanul, și jup. *Gheorghî Hert*, cu numele al tuturor celor duhovniceștiî și mirenești multe greutăț și nevoi grele purtaț, așijderé și den lipsa episcopului văduvă fiind eparhia Râmnicului, cu plecăčune aț dat înainté nóstră, fiind-că sănteț încungurați cu frica lui D-zeu și cu creștinéscă

caldă osărdie. de voiți în pravoslaviia sa a trăi și a muri, chiâr au arătat cu această înțelegere, precum mai nainte de vr-o căț-va ani episcopul, carele au fost mai nainte *Athanasie*, cela ce la început a arătat creștinilor pre sine a fi fiul bisericii ceî bine cinstitoare a legii grecești și păstor tot aceeaș bisericii, iară după aceea s-a lipit de bună voe cu unire de biserica râmlească, dentru care alt nimica fără numai gălceviri și proșesuri cu mare cheltuială aț avut, după cum și atunci au fost. Dar de fericită pomenire vrednicul împărat *Leopold* n-au vrut, ca să vă să facă voao acele împresurări prémilostiv decret aș dat, ca fieștecine cu pace lângă biserica sa să șie, care decret împărătesc pă vreme aceea commundirt-gheneralul *Tighi* și după-aceia comendirt-gheneralul grof *Valis* în Sibii aș întărit. Si acum, neștiind dum. pre cine veș căpăta, rămăne-va statornicește lângă dogmele bisericesti, vă îndoiș, iară noi, având a tot norodului prémilostive privilegii, date del(a) împărații râmle- nești, ceî vrednici de vecinica pomenire, date și acum del(a) monarhul, ce împărătește cu norocire, întărite pré cu milostivire, necurmat de dănele șiindu-ne și supt dănele pă tot norodul de amândoa rânduecele, care să află supt stăpănire ai sale împărătești mării cuprins și în pravoslaviia grească ținut este, pentru aceea episcopul, care este să să pue la eparhiia Râmnicului la hirotonia sa de nu ar tiné jurământul și legătura sa și de cumva cu alt gând osăbit al său cu unire de s-ar lipi de biserica

râmlenescă, așa pre voi pravoslavnicii, cei ce de biserica ăa pravoslavnică și de leăa greăscă a vă lăpăda nu vreț, cu puteré pré M. privilegiî, după cereré voastră la arhiepiscopiăa și mitropoliăa noastră, care să află în Beligrad la Serbiăa, vă împreună și vă împărtășim și pre voi în lucrurile iurisdicțiilor bisericești după predaniile sfinților și de D-zeu purtătorilor părinți noao și după noi următorilor noștrii avem punere înainte și pre voi după puterile privilegiilor a tot norodul, dup(ă) cum și lalalt norod, carele petrece în eparhiile noastre și supt acele privilegii trăiaște în iurisdicțiile bisericești tot felul de mână de ajutori și apărare cu căzuta pentru voi grije den userdie făgăduim și după noi cei ce voar fi următorii noștri la prestolul arhiepiscopesc și mitropolesc, acest fel de mână de ajutori și grije pentru voi a ținé poftim, însă împotriva aceștiia noi și următorii noștrii nădăjduim a avé del(a) voi datornica ascultare și țineré poruncilor noastre în lucrurile cele duhovnicești del(a) parté duhovnicescă și mirenescă și totdeuna pre cei ce să plécă iurisdicțiia noastre cei duhovnicești îi primim. Său dat în rezidențiăa mitropolii Belgradului la 1735. Aug. 28.

*Vichentie Ioannovicî.*

LXXX.

1735(?). Aprile 28.

**Climent Ipopifios**, *episcopul din Rîmnic muștră pe credincioșii sf. bis. din Șcheii Brașovului, pentru că nu i s-au prezentat încă, de cînd s-a urcat pe scaunul episcopesc. (original.)*

Cuvioase protopoape și molitvelor voastre cucernicilor prioț și dumnévoastră gočmanilor și jurăților ai sfintei besérici din Șcheii Brașovului, dela Dumnezău sănătate și tot fericitul bine vă poftim.

Căt pentru rânduiala și datoriia, ce aț avut în supuneré cathedrei a sfintei episcopii Rîmnicului, știm că dupe porunca marelui director al Tranzilvaniei aũ fost de o sumă de vréme, încă și dăjdile preoțeshi și alt venit al eparhieii noastre dintru acel județ al Bărsii s-au dat, dar acum dupe așezaré cu milostivnic decret al austriceștii curți, putem cunoaște la ce vă rămâne sfatul saũ statornicia, că nici decum până acuma vre-unul din preoți la cercetaré noastră n-au venit, încă nici vre-o scrisoare pentru aça statornicie de acolo n-am luat (pentru caré stãm la mirare). Poate să socotiți întâi rânduiala sfintei pravile a o călca, încă și porunca marelui director, a vă muta așezământul de porunca, ce vă s-au dat, pentru care și printr-ačastă scrisoare, iară mai mult prin cinstitul nostru

eclisiarh al sfintei episcopii chir popa *Ivan* făgărășanul, având călătorie până acolo, am nădăjduit, ca mai pre largu să vorbescă și să isprăvescă pentru toate, de care să mă pocî încredința, ca de iaste de aceia vre-o pricină, saũ prin venire episcopului *Nicanor* s-aũ făcut niscar comfuzii, toate chiar să mi le daț în scris, ca să știu răspunde unde să va cuveni și de iaste cu cuviință un episcop să între în eparhiia altui episcop, fără știré și voia episcopului locului, că ačasta de noi nu să va puté îngădui, a nu o cerceta, dupe porunca sfintei pravile. Ačasta și mila lui Dumnezeu să vă fie de întărire și pază.

*Din episcopie Rîmnicului Ap. 28. 1735. (?)*

Rugători de Dumnezeu

*Climent Ipopsifios. e. Rim.*

LXXXI.

1736. Ianuarie 20.

*Protopopul Radu Témpé arată, că magistratul a făcut mare cercetare pentru venirea la Brașov a episcopului din Cruședol Nicanor, care a fost trimis de metropolitul Belgradului Vichentie Ioannovicî.*

Iubiților fraț dela milostivul D(u)mn(e)zău tot binele vă rugăm, altă vă facem știre, precum v-am

semnat astăz dim., că astăz néu chiebat pe noi preoții și o samă din orășani la sfat cu pecete și pe cine au chiebat și nu va mērgē să fie birșag f. 12. Și la 9. čas., mergând noi toț și stând în tinda sfatului au eșit județul și vr-o căț-va pārgari, au rămas 4. pārgari și 2. scriitori și néu zis mērgēț aici în casa sutii și ședeț până vă vom chieba și untrând noi toț am șezut cu toții ca 50. de oameni și aū închis îndată de afară și cine venia îi lăsa înlăuntru din ceī sorociț, iară să iasă cine-va nici cum și aū chiebat întâi pe pop(a) *Tudor* și l-aū întreat ce l-or hi întreat ca la 2. čas. și eșind l-aū lăsat să mērgă acasă și îndată aū chiebat pe *Pricop* și pe mine în tindă numaī și aū zis lui *Pricop* să mērgă în lăuntru, iar mie mi-au zis să merg acasă și mâine voi veni și am eșit pān' în târg să vorbesc cu p. *Th.* și să așteptăm și pe *Pricop* și aū eșit și aū chiebat pe *Iane Risia* și pe *Văsiț Găurincă* osebī și aū eșit domniī la prānz și aū slobozit și pe ceīalalt, zicāndu-le la doi să să afle la sfat și aū mers și de ce i-aū întreat cum spuné p. *Th.* i *Pricop*, *Iania Risé* și alții, de astăzi Lunī Ghen. 19. aceste întrebări aū fost. pentru veniré vlădicăi:

1. Cine l-au chiebat și pentru ce aū venit?
2. Cine i-au eșit înainte?
3. Cine l-au găzduit?
4. Cine aū tras chieltuīala?
5. Cum aū făcut slujba, drept ca Greciī aū schimbat-aū ceva?



La ačasta aša zic, că aša aũ răspuns: cum-că nimic schimbat dintr-ale legiĩ grecești n-au cunoscut.

Aici au întreat: dar clopoșel mai avutaș și mai află-să în bisérecile grecești și cliriciĩ cu cămeș? și li s-aũ răspuns de kyr *Iane Risé*, că să află. Alții, precum la célélate, precum și la ačasta, nu știu ce vor fi răspuns, afară ne zic, că aša am zis și aša fiind întrebași mai întrebat-au:

6. Căț popĩ aũ făcut?

7. Căț bani aș dat vlădicăĩ și pentru ce?

8. Cine aũ umblat de aũ străns baniĩ?

9. Dar la Bobotéză luoa-aș sama, că prot. *Rad(u)* aũ pus sare în apă?

10. Pe prot. *Floré* cine și pentru ce l-aũ scos din prot.?

La acésté néũ zis, ales mie, cum că aũ poruncă dela măriia-sa comendirĩ-ghinerari să facă acé întrebare. Iară noi socotim, că pré mult, umblând ale protopopuluĩ la toș domniĩ, la sutaș, jeluind scoateré din protopopie și mai vartos lipsiré de venit, s-aũ făcut vijgăluiré ačasta, coperind cu veniré vlădicăĩ iprocĩ, céle pentru prot. *Floré*.

Astáz Ghen. 20. am mers și eũ insum înlăuntru, fiind tot sfatul adunat și acéle de mai sus m-au întreat și cum am știut la toate am răspuns și carté cu care aũ venit vlădica dela p. mit. și carté de protopopie și acéia, ce aũ lăsat de învățatură pe urmă când au purces, toate lém cetit înainte și au

scris și ei ce vor fi scris, zisu-lém și ačasta, că alt adevăr din cele spuī eu nu vor afla, să chīame pe oamenii, ce rămăsese de erī neîntrebaț, să le spue că acésté toț le știu, că nu vor spune alt, fără ce s-aū spus până acuma de alții și de mine și mi-aū zis, că acéīa nu pot face, că porunca dela m. ghin. ĩaste să fie întrebare așa. Aicī lém zis, că mă mir, cumcă măriīa sa ghin. știe și aū dat pașuș pentru venire vlădicăī aici, acum acésté ce sânt? Și au zis, că văd ei cu ce pașuș au venit vlădica (că le dedesem copia unгурescă), ce n-aū ce face, c-aută să întrebe și să trimiță acolo răspuns. Cercaț prin secret și veț afla de e adevăr să fie trimis măr. ghin. acé incfijițiș.

Că aū pus acéīa thema pentru lucru prot. *Stan*. Astăz l-au dus cu carul la sfat și pe sf. vedé-vor ce vor auzi. Multe am fi lungit, ce numai rădăcinile v-am arătat să știț și rămānem.

**Brașov** lt. 1736. *Ghen.* 20. 3. *čas. de zi.*

Bgo moleț i vo Hrsté brat  
*prot. Raduī Témpe ot Brașov.*

Tocmit-am acest fečor ducī 20. și ĩ-am dat ocriv, ce-ī veț maī da să va ști.

## LXXXII.

1736. Mai 28.

**Climent** *episcopul dela Rîmnic, face cunoscut preoților, gočimanilor și juraților dela sf. bis. din Șcheii Brașovului, că a primit scrisórea lor și că a scris Sasilor în cauza lor.... (copie).*

Chr. anesti!

Molitvelor voastre cucérnicilor preoț și dumnévoastră cinstiților gočmanî și jurații și a tot clerul sfinteî besereci a Șcheilor Brașovului dela Dmnezău tot fericitul bine vă poftim.

Carté de obște, care mî-aș trimis cu eclisiarhul nostru, o am luat și céle maî pe larg néu spus eclisiarhul nostru, cât pentru rânduiala, ce s-aũ făcut, despre sas naționul Brașovului, trimitem scrisoare noastră, lângă caré puteț să înțelégeț, ce va fi și răspunsu.

Iar întru ačasta de obște, pentru ce m-aș poftit, fiind vreme, vo vom înștiința de ale călătoriei, măcar cât că pentru rânduiala besereciî nici ~~ho~~ hoao nu néu părut bine de ce s-aũ făcut, pentru caré am scris, să rămâe lucru, după cum aș așezat pentru protopopie, până când va vré Dumnezău ca să vă vedem și atuncé toate să vor așeza dupe cuviință. Pentru caré scriem și la sas naționul și la protopopa cel bătrân și la fiu său popa *Theodor*, cum ce aũ

fost poclonul cathedrei noastre să să trimiță, iar mai mult să nu să mai amestece la nici unele ale protopopiei, iar de nu vor asculta de poruncă, mai pe urmă vom vedé ce va fi și pe noi va cunoaște, că sântem stăpâni, ci pentru toate acesté dumnévoastră tot de obște să urmaț céle bune și drepte și mila lu D(u)mn(e)zăū să fie cu toț.

*Din Craiova, Mai 28. 1736.*

De bine voitor

*Climent episcop. Rîmn.*

## LXXXIII.

1736. Iunie 1.

*Comunicările preotului Eustathie Gridovici, gočmanului Radu Duma și juratului Gheorghe Hârs despre succesul lor ca delegați ai bis. Sf. Nicolae la Belgrad.*

1736. Iunie 1.

Precum să s(ă) știe, că din porânca pré sfințitului mitropolit al Serbiei chir *Vichentie Ioanovici* neū scris, ca să venim la Belgrad, că va să fie comision împărătesc și toate lucrurile noastre ni să vor isprăvi fără de osteneală și fără de cheltuială multă. Decî, fiind noi rugaț de orășani, adecă părintele *Evstathie*, i jup. *Radu Duma* gočman, i *Gheorghe Hrăs*, am purces dela Brașovu la anul și la luna de mai sus numită și am venit tot cu căruțe cu

plată și viind pân la Făgăraș, având un cal al jup. **Radu** cu noț, dumnelui s-aũ dus la faur. ca să-l potcovescă și țindu-l. ca să-l ăoplească, l-aũ tăiat la o mână și purcezând de aco(lo) aũ tras multă nevoe pân s-aũ vindecat și viind la Deva la gazdă la fe-čorul lui **Dragoș**, vrând să ajutăm gazdei să încarce o bute cu vin, aũ căzut bute de pe scară pe un pičor al jup. **Radu** și multă nevoe aũ tras. și așa cu mult năcaz am venit la Belgrad și neaflând pe sfințitul mitropolit acolo, am venit la Carlovăț și nem întâlnit cu pré sfințitul mitropolit și neũ luat cu sfinția sa în carătă, de neu dus la un maer al Petrevarodinului și acolo am șezut așteptând comisionul, iar jup. **Radu** aũ rămas la Belgrad, ca să s(ă) vindece la pičor. Și fiind noi la Carlovăț neũ venit carte dela Brașov, cum la Iunie 9. aũ găsit pe prot. **Floré Baran** mort pe la miczul noptiĩ. Iar la Iun. 29. nem cerut del(a) pre sf. m., dându-ne și pasaport, de am mersu pe la toate sfintel(e) mănăstiri, de nem închinat sfințelor moște, întâi am mersu la mănăstire la Crușudol, fiind acolo vlădica **Nicanor**, și multă cinste ni s-aũ facut, și sănt multe sfinte moște și lemnu del(a) crucia Domnului Chr., și de acolo la Opova și la Remet și de acolo nem întorsu, însă la Opova iaste împreună cu alte sfinte moște sfeti **Theodor Tiron** întreg și am venit la Carlovăț și cu bl(a)-gosloveniia pre sf. m. am venit în Belgrad și am găsit pe jup. **Radu** săn(ă)tos. [Iar mergând la părintel(e) vlădica **Nicanor** la Crușudol, care fusese

la Braşov, nu l-am aflat acasă, deci după ce aŭ venit şi neŭ văzut cu mare bucurie neŭ priimit, făcându-ne ospet, împreună fiind şi egumenul, care scos-aŭ egumenul o şaică de argint. din care băuse despotul şi un ibric de argint, care-l purta despotul pe cale şi un păhar mare, iar de argint, dându-ne şi vin de 18. ani de am băut, rădicând închinăciune egumenul pentru sf. m(i)tro(polit) şi pentru noi în urmă şi aŭ tras toate clopotel(e) mănăstirei, iar a doua zi neŭ lot vlădica *Nicanor* de neŭ băgat în biserecă şi neŭ arătat toate odoarele sfintei mănăstiri, sfite, sacose, ev(an)gheli ferecate cu pietri şi chivoturi de argint, pre lucruri cuvioase şi minunate.] Iar la Iun. 25., din porânca pre sf. m., multă rugăciune rugându-ne, nevrând ca să hirotonescă pe *Rămniceul*, așa am trimis pe feçorul nostru cu scrisori dela sf. m. la Craiova, ca să vie la Belgrad să-l hirotonescă şi să aducă şi pe sfințitul pop(a) *Todor* del(a) Braşov şi aşteptând noi multă vreme în Belgrad, așa neŭ trimis carte de neŭ chiebat la Carlovăț, căci venise aghientul mitropolitului (*Matulai*) del(a) Beci la Carlovăț. Şi am sosit la Carlovăț la Avgust 15., iar la Avgust 18. neŭ venit sluga dela Rămnice şi neŭ spus de părintele *Ipofsios*, cum că iaste să vie la hirotonie, numai aşaptă paşuş dela Beci ca să-ŭ vie şi ghenărariul *Valis* aŭ purces dela Sibii la Beci. Iar la Av. 21 neŭ venit o scrisoare del(a) Braşov, scrisă de părintele *Radu*, în care neŭ scris, cum că l-a părăt pop(a) *Todor* la sfat, de aŭ zis, că nu as-

cultă de porânca sfatului și așa l-aŭ prinsu pe părintele *Radu* în tinda sfatului și aŭ scris orășaniŭ și prot. sfințitului mitropolit faptul(e) ne-popei lui *Todor*. Iar la Av. 31. aŭ mersu părintele mitropolitul dela Carlovăț la Belgrad, ca să să împreune cu ghenărariul *Hamăltum*, iar nu după vréme multă s-aŭ întorsu mitropolitul iar la Carlovăț, iar ghenărariul *Hamăltum* s-aŭ dus la Timișoară și nu după vréme multă am mersu cu mitropolitul la Timișvar la ghenărar *Hameltum* și noi în Timișvar n-am întrat făr numai mitropolitul, și așa nem întâlnit și nem întorsu îndărăt și am venit cu toții la Petrivarodin și aŭ venit și ghenărariul, decî vrând noi ca să dăm de jalbele noastre memoriial ghenărariului *Hameltum*, fiind aiciă comisie împărătescă și fiind ghenărariul *Hameltum* prințipalis la ačasta comisie, nem sfătuit mai bine să nu dăm, căci că trimisese aghentul *Matulai* scrisori la șfat pentru prot. *Radul* și pentru împăcaré noastră cu Sasiŭ, ci pân acum la Oct. 20. nu neŭ mai venit răspunsu, scris-aŭ și ghenărariul *Valis* părintelui mitropolitul, ca să mergă la Râmnic să hirotonescă episcop și i-aŭ trimis răspunsu la Beci, cum că va merge și acum după sfărșitul comesiei îndată va merge, și la ačastă comesie având mitropolitul judecată cu 2. vlădicî, nu știm cum aŭ venit lucru și aŭ pus pe arhidiiăconul la arișt în cetate sus și pe ghenărar exarhu. Iar la Noem. 10. am trimis pe ne-*Radu Duma*, iar cu cărți dela aghentul *Matulai* la Sibii și la șfat, căci răspunsu pentru cărți(l)e

cel(e) de mai înainte nu ne-a venit. Iar la Nov 15. ne-a porăncit mitropolitul, împreună cu tot săborul arhierilor, ca să mergem la Carlovăț și mergând acolo, am dat memoriial pentru ne-popa **Todor** și cu multe cuvinte și zăbavă s-a făcut săbor de arhierie, la care săbor au fost mitropolitul, vlădica **Nicolae Timisoăranul**, vlădica **Maxim** del(a) Vrușeț, vlădica **Vasilie Budințchi**, vlădica **Visarion Bacica**, vlădica **Stefan Valeoțchi** și așa, făcând săbor aceste pentru pomenitul ne-popa **Todor**, am luat carte de blestem la Noemvrie 27, ca să nu fie mai mult popă până nu va veni aici la săbor.

## LXXXIV.

1736. Iunie 8.

*A doua scrisoare a episcopului dela Rîmnic **Climent**, către protopopul **Radul** dela Brașov, în trebile protopopiei. (copie.)*

Cuviosule protopope ot Brașov kyr jerei **Radule** dela D(u)mn(e)zău sănătate și tot binele îți rugăm.

Cătră această iată acum a dooa oară îți scriem, pentru lucrurile protopopiei de aciă, cu tot din adinsul să porți grija, cât pentru ale orașului așijderé și pentru ale ținutului Bărsei, de judecăț și de alte venituri ale catedrei noastre. Așijderé iar



îț poruncim, pentru obiĉnuitul poclon al preoților acesta de aciĉa, precum știi obiĉeul, pre deplin să-l stringi, însă din anul acesta și strĉngĉndu-l să ne înștiințez și au vom trimite de aici protosinzel acolo să cerceteze și de alte ce să cuvin, sau îț vom scrie și vei trimite. Iată că scriem și aceluī popă *Theodor* să să pĉrăsiască de ce s-au apucat, că apoi sas naționul nimic nu-ī va folosi, iar nepĉră-sindu-să, cum mai curĉnd să mă înștiințez și știu ce voi lucra asupra-ī. Pentru ce scrisesem la sfaton Brașovului, nici un rĉspuns n-am luat, să știu de ce să apucă, ca să putem înștiința și noi unde s-ar cuveni. Aĉasta și D(u)mn(e)zĉu să-ț fie de ajutori.

*Din Rĉm. Iunie 8. 1736.*

Molitvei tale de tot binele rugători

*Climent episcop. Rĉm.*

LXXXV.

1736. Noembre 26.

**Vichentie Ioanovici** *oprește pe popa Thodor Baran dela toate slujbele.* (copie leg.)

**Vichentii** cu mila lui Dumnezeu pravoslavnic-archiep(i)scop a tot norodului creștinescū, cari se

află supt biruința mărirei împărateștii și mitropolit al Belgradului și alui țesariceștii și crăeștii măririi sfătnică.

De vreme ce s-aŭ înștiințat preosfințitului soborului nostru de sf(ă)nta săbornicăscă besereca a sf(ă)ntului Nicolae, întru de Dumnezeu mântuit oraș Bolgarseg, precum یرهi *Theodor*, cu îndămnare drăcăscă, au ăitat frica lui Dumnezeu și împotriva săbornicăscă și apostolăscă besereca au derzuit și cu putere maghistratului a Brașovului au apucat și e cinstă protopopii și pe cucernic protopop chir *Radul* au pus la hareșt, precum și până în zio de astăz răbdă hareștă, fiind acestă cinstit protopresviter chir *Radul* (după înștiințare pravoslavnicului soborului) barbat plin de frica lui Dumnezeu și de credință după sfânta legé creștinăscă și de bunătățile, care se cuvin cinului preoțescă marturisit, pintru ačasta, cu blagosloveniia noastră arhiepiscopască și mitropolitască, prin mișlocire domnului arhierelui *Nicanoră Meletievici* pravoslavnic episcop și după alegeré și voiré de obște, precum celor duhovniceștii așa și politiei pravoslavnică, care se află în numitul orașu și cu toată protopopiia acea, cătră besereca sf(î)ntului Nicolae, după chipul običnuit și după pravila Sf(î)ntă s-aŭ pus, ca să fie protopresviteră la orașul Bulgarseg și la alte satele și beserecile, care se cuvin către protopopia acea, pentru ačasta poruncește-se, dela preosfințitul pravoslavnic sobor arhierilor, cu ačasta a arăta, precum celor duhovniceștii

așijdere și celora mirenești de tot cinul și vrednicia pravoslavnicilor, că pop(a) *Theodor* nu numai pîntru însuș mai sus zisū fărădelege făcut lucru, pîntru cinstit protopresviter *Radul* și împotrivă pravili a sfinților apostol(i) și a sfinților părinților, ce și pîntru însușa a lui (răsipiré și neținere) făcută cu scrisoré legăturé, întru care așa s-aū legat, că nu va face nici o protivnicia sau confuzia, precum preoților așa și alților, iare de vor călca legătura sa, nici într-un chip nădejdă de iartare să n-aibă, precum aci legătura lui urmăză și luminat glasește, dacă-i așa cu adevarat.

### Obligația lui popa Toder.

Adecă eū pop(a) *Theodor*, care mai jos mă voi iscăli, dat-am scrisoré me la mânia tuturor preoților dela besereca Șteilor din Brașov, și dumnélor gočmanilor și juraților, pîntru-că cunoscându-m eū greșala, ce am făcut cu neajungeré minții mele, de am făcut zarvă și turburări între preoț și gočmanū, și întră norod și creștini de acolo, și cunoscându-m greșala me, am căzut la toț de obște cu rugăčune, cerându-m iartăčune, și ma leg cu acest încredințat al meu zapis, cumcă de acuma înainte, macar cât de puțin nu voi mai greși, nici voi face nici unele împotrivă preoților, sau dumnelor gočmanilor și guraților, iare de aș mai face vre-o protiviré vr-ounora dintru acesta mai sus numiț aī sfinteī besereci, atunce se fiū lipsit de

tot dela ača sf(â)ntă besereca, și nici într-un chip nădejde de ertăčune se numai am, încă și dela arhieriei noștri să mă canonescū după sf(â)nta pravilă, precum va fi voia sfinților sale. Și pintru credință am iscălit mai jos să să creză.

*Iul. 1. 1733.*

*pop(a) Theodor sin popa Florin.*

Și de vor fi toate aceste, precum și mai sus am zis, cu adevărat așa, pintru mai nainte zis popa *Theodor*, ca un însuș chiebat și nesilnic, și a sa legătura fără de nici o blagoslovită pricină sau nujdă, călcător și risipitor nici cum în locū de protopop se-l cunoașteț și blagosloveniia dela el nici cum se nu luoăț. Iare acest popa *Theodor* nici cum se nu pue epitrahil pă sine, și nimica de cele prețești să nu să mestăce, s-au se drăznescă, pană nu va sta înainte preosfințitului săborului pravoslovnicilor arhierilor și loc de răspuns va lua, pote fi, că se va învradnici și de milă, cu socotéla présfințitului sobor. Iare de se va mai îmflă cu protivnicia lui, și nu se va mai arăta cu pleacăune cătră pre o sfințitul sobor, atunce să (fie proklet întru protivnicia sa că dračască) și afare din sf(â)nta besereca, se fie ca un călcător ce de Dumnezeū datei puteri saborniceștei și apostoleștei besereci și cinstă lui cu toți răsipitoari sfintei besereci lui Chr(i)stos și năsilnici să fie,

pienru cucernic protopresviterŭ al pravoslavnicilor creștini kyr **Radul**, la țesaričască și crăiască măriré, la instanție, unde se vor cuvine, cu toată osârdia om sili, și om cere milă, că se fie slobozit din harestŭ, și după ăa de mai nainte dumnezăiasca sfințiré, ca un vrednic de cinul protopopii, se fie învrednicit. Iare celor neplecațŭ și protivnicilor și nesilnicilor, se judece județul cel drept Domnul Dumnezeŭ în zioa, când va veni întru slava sa.

*Data la Petrovarodinschișanetŭ. Noem. 26. 1736.*

*Smeritul arhiepiscopŭ al tot norodului supt biruința preluminatului împărat și mitropolit al Belgradului și a lui împărăteștii măririi sfătnic.*

(L. S.) **Vichentie Ioannovicŭ.**

Acastă copie vidimuluită, precum ăaste din cuvântŭ în cuvântŭ, după porânca presfințitului arhiepiscopului Belgradului și al împărăteștii măririi sfetnicŭ, inpreună cu săborului celorŭ zece arhieriei pravoslavnicŭ, și cu ceialalți precuvioș părinț, totțŭ svințitul clirŭ, în mijlocŭ și eŭ smiritulŭ glăsuescŭ, și mărturisescŭ cu mâna me și cu pecatŭ.

Alŭ Bačcăi, alŭ Seghedinului și Egarscului și crăeștii Croației.

*Judecății duhovnicești întăi  
șezători și propovédnicŭ cuvântului lui Dumnezăŭ*

**Simeon Hristianŭ.** (L. S.)

*In Petrivarodișanț Dechemvriă 9. 1736.*

## LXXXVI.

1736. (?)

*Popa Teodor, fiul protopopului Floré, roagă pe preoți, goçmanî și jurați de iertare. (original.)*

Preoților, goçmanilor, juraților, mai vartos și la toți creștiniî orașului acestuia al Șchéilor, bine sufletesc și trupesc delă D-zău pohtim.

Bine ar fi fost acestor creștiniî ai acestui oraș dintru-ntăi, să nu ne fie pohtit să le fiu preot și păstori și părinte d(u)h(o)vnicesc, găsindu-ne harnici la ačastă slujbă a cuvântului lui D-zeu, pecum arată scrisorile présfințiților arhieriei, cele de hirononie, care au mărturisit, cei de atunci creștini, că D(u)mn(e)zeu, cel ce grijéște de zidiré mânilor sale, nér fi rânduit în viața noastră hrană, cu care aș fi putut trăi eu cu toată casa mé într-ačastă lume.

Dară de vréme ce au vrut D(u)mn(e)zeu cu noi așa, de neú chiebat la acest dar a preoției, ca întru acesta să ne chivernisim viața și v-am slujit mai trei-zeci de ani în sf(ă)nta bisereca ačasta înainté ochilor voștrii în slujba preoției noastre, silind în tot chipu, ca bine să să sporéscă învățăturile pravoslaviei, spre folosul sufletesc și trupesc al vostru creștinilor. Pentru ce acum așa cumplit neș uitat cu totu și atăta tirănie au sămănat diavolu în mijloc de ném năpăstuit întru toată prada

stricăcuni, adevărat, ca când n-am fi mai fost nici v-am fi slujit nimic, nici am fi din nému vostru și dintr-acest loc?

Și ačasta nu e alta, făr cât meșteșugurile vrăjmașului sufletelor noastre, cel ce aũ zavistuit viața ce bună, încă și mai la mai bun și mai aleși de cât noi. Aduceți-vă aminte creștinilor, că vă voi fi făcut și vre-un bine, care slobozi lucrurile céle d(u)mn(e)zăești săntem a le grăi, spre lauda sfinții-sale, aũ nu cu ajutoriu lui D(u)mn(e)zeu v-am ajutat sfintei legi, că toți știți de veț vré a grăi adevăru, că am stătat de am răspunsu la cei mai mari, pentru ajutoriu-n pravoslavie și pentru binele sufletelor voastre, aũ n-aũ vindecat D-zăũ mulți bolnavi și îndrăciți și s-aũ isgonit d(u)huri necurate dela casele creștinilor acestui oraș, câte sunt în știință și în neștiință. Aũ n-am slujit și noi în ce am putut sf(i)nteii biséreci și voao creștinilor. Pentru ce vă bucurați la atăta stingere a casii méle și sărăcie a copiilor miei, pentru ce néț omorătũ de vii, pentru ce ne canoniți făr' nici o milă creștinéscă și néț oprit venitu d-un an? Adevărat bun dascal ați avut, care v-aũ învățatũ. Dară știm întru acéste D(u)mn(e)zău să întristéză și diavolu să bucură. Nu zice légé noastră să ne prăpădim uni pe alții, ci ne poruncéște săngur D-zeũ, toată vrajba să să împace și toată greșala să să ıarte și toată răutatea pizmei să aibă și săvărșit. În multe rânduri am căzut de mi-am cerut și în sf(ă)nta bisérecă și osebi

ertăčune și pace de cële ce vom fi greșit și noi, ca niște oameni, ce sântem păcătoși, dară nimini nicî ne aude, nicî măcar cuvânt bun nu-m daŭ, de care lucru ačastă răutate între nēm̃ul creștinescŭ nicî s-au făcut, nicî să va mai face. La mijlocu acesta nu e alt făr pizma cé urâtă dievoléscă, că eŭ om n-am ucis, la curvie nu m-ați găsit, a bisérecei nimic n-am furat, ce cële ce ău fost la mânia mé an, la data sãmiî bisérecei, toate deplin s-au aflat, precum tot sãboru știe. Vinovat legiî nu sânt întru nimic. Aducă-ș aminte fiește-carele, că cële ce mi-au făcut mie astăz, mâine va sosi la el, nimini să nu să bucure, când arde casa vecinului, că și a lui curând va arde. Ci pohtescŭ pe d(u)mnévoastră creștini, să vă adunaț cei mai de frunte și mai bătrâni orășani depreună și tot sãborul bisérecei, să dovediti acésté, pentru ce să fac și ce vină mi-au găsit, curvari, aŭ fur, aŭ ucigaș de oameni, saŭ viclén legiî, că eŭ într-acésté nu mă știŭ vinovat în nicî unele. Iar de voi fi într-altele greșit, ca un om, ne rugăm să stați cu toți, să avem ertăčune și pace și primire, iar la locul și slujba noastră, după cum avem obicéu cel vechi al bătrânilor. Și de să pohtește scrisoare vom da, ca să lipsescă vrajba dintre noi și urăčuné și să trăim în dragosté lui Chr., că de unde s-au adus opréla, să poată aduce și slobozire, scriind sãboru și d(u)mnévoastră tot orașul, că arhieriei sânt m(i)-l(o)stivi, nu ca noi. Ajungă-ne canonul, ca să ia săvârșire sf. acéste lucruri drăcești din mijloc odată,



ca să luom toți dela D(u)mn(e)zeu ertăčune. Iar de vom fi uitați și acum, vom cunoaște, cum că toți ați vré să ne striinăm dela pământu nostru, fără voia noastră, la vrémé bătrănéțelor noastre și să fim goniți dela bisérecă noastră, la care am slujit din moș, din strămoș și acest păcat să-l caute D(u)mn(e)zeu dela voi și dela tot némul vostru, și veți cădé în osănda uciderii de om, cât că eți cu toată casa mé astăz sănt omorât și pedepsit de creștinii miei și să va poméni în véci stingeré casei méle, că s-ați făcut dela voi și veți da samă înainte înfricoșatului județ și până vom avé viață, D(u)mn(e)zeu să alégă fiește cui, mie și copiilor miei, cum am fost cu sf(ă)nta bisérecă și cu sufletele creștinilor, așa și tuturor voao, cum ați fost cu mine, și cu toată casa mé. Iară de vă veți întoarce spre ertăčune și pace, cum ne învață sf(ă)nta bisérecă răsăritului, cine iaste tuturor bună mumă și veți face după porunca stăpânului lui Chr., cum zice și Tatăl nostru și ne iartă noao greșalele noastre, precum ertăm și noi greșiților noștri, iată că vom obândi ertare și uniți și alții de toate, ce vom fi greșit uniți altora. Iar de nu, neputându-m eți găsi dreptate pe această lume dela om, am bună nădejde, că-m voi găsi în mâna dreptului Judecători, fiind noi toți de față, unde vor sta toate faptele noastre arătate, cumcă nici preoții, nici alții nu sté întăriți într-o scrisoare, ce ați dela mine, că bine ști, că pricina aceia, că nu să află la légé bisérecei răsăritului și nici la acéia n-am nici o greșală. D-zăți să vă lu-

minéze inimile cu darul D(u)hului Sf(ă)ntū și să vă îmblânzescă spre m(i)la și binele, ce cu dragoste creștinească, să fie pe voia sf(i)nții-sale. Iar să nu mai fie spre voia celui rău, ci să să rușineză și să piea din locul acesta. Amin.

Acel lepădat și urgisit al tuturor cătră D-zău rug(ă)tor

*popa Theodor s(i)nă protopop. Floré, de aici.*

In dosul scrisorii:

Preoților tuturor și a tot săboru vă pohtim, după cum îngăduiți de să citescu cărțile robilor și ale altor striini, să îngăduiți să să citescă astăzi și ačastă jalbă a mé în sf. bisérecă în auzul tuturor creștinilor, toată deplin păn în sfârșit. Iar, cari n-ar îngădui, să fie supt blestemul d-zăeștilor părinți ai sfintei biséreci ai răsăritului.

## LXXXVII.

1738. Martie 14.

*Epistolă din Sibiiu a unui delegat (R. Tempea?), cătră neguțătorul Gheorghe Hercs în afacerile obștii din Schei. (original.)*

Dumnévoastră cinstiților gočm. și altor fraș ai obștii dela m(i)l(o)stivul D(u)mn(e)zău tot binele rugăm.

Scrisoare dumnévoastră din Mart. 13. acum am luat și cele ce scrieț am înțeles. Comisionul viind kyr *Simeon*, l-om lua, numai nu ne scrieț vorbit-ați cu jup. *Criștof* de ăaste numai asupra protecționului vechi sau și asupra celoralalte trebii, care mersése atunci la Viena (adecă pentru *Potochi*). Iară pentru ca să nu ne prinza în judecată, pentru căci s-aū pré zăbovit comisionul, vom cerca lucru pre ales, întâi cu cei ce știu cum curg lucrurile acelora și nu-l vom da nebunêște, numai să vie dorim să-l vaza, cei ce néu zis, căci nu l-am adus, déca l-am avut. Iară pentru célélalte jalbe, când lém dat, precum de acii s-aū așezat, am scris, că judecată nu cérem cu magistratul, pentru acéste gravamine (adecă greutăț) și tot ne păzim, căci avem povatăă pré bun, cei ce știu toate lucrurile judecăților cum curg într-aăastă țară. Domniî, ce aū mers de aū luat scrisorile locurilor vândute și oamenii dela cariî aū luat, i-am pus în scris și de va fi vre-o necredință la ce am răspuns noi întâi cum v-am fost scris, vom arăta de față. Numai aăasta avem mare greutate, că Vineri (cum v-am scris) am dat îndată răspunsul acelor doao lucruri sau puncturi puse înainte și Sâm(bătă) și erî am așteptat (că astăz gubernie nu s-aū strâns) și răspuns nu néu mai dat.

Vom aștepta și mâine, doară vor mai lua lucrul nostru înainte saū și poimâine, de nu eū cu kyr *Costandin* tot vom pleca înainte și vor fi cește-

lalt̃ fraț, că și ghilișul acum socotim că să va închieia fără zăbava.

Iară arhimandritul de mi-aũ scris ceva, nu mi-aũ venit pãn acum, iar viind îi voi răspunde, care răspuns și dumnévoastră îl vom trimite osebi, ca să stiț, numai a să lãrgi saũ în ceva ale slujbei în besérecă saũ în oraș, dați-i dumnévoastră răspunsul să nu să atingă, până când m(i)l(o)stivul D(u)mn(e)zãu ne va aduce sănătoș, să-i vedem dreptãțile cu care umblă și cum aũ umblat unde aũ fost până acum, și atuncî socotind cu dumnévoastră împreună, îi vom da răspuns întreg. Dumnévoastră tuturor fiilor și fraților și la ai noștri pe acasă să spunem, că ne închinãm cu sănătate, ačasta acum și rămãnem

Sibii 1738. *Mart. 14. la 4. çasurî dupã amiaz.*

*Bgo moleț Cupnosbratii.*

## LXXXVIII.

1740. August.

*Legătura popei Bucur. (original).*

Eu popa *Bucur* ot Tohan, dupã obicéiul preoților aceștii sfinte beséreci, ce aũ ținut preoții de aici, daũ scrisoaria mĩa, ca să să fie de bună și

adevărată credință la cinstită mâna sfințiilor sale preoților și a dumnélor gočmanilor sfinteî besérecî aî Șchéilor Brașovului și a tot orașul până la cel mai mic, precum să să știe, că chiamând D(u)mn(e)zăū pă părintele protopop *Radu*, m-aū poftit pe mine de am venit de acolo din Tohan, ca să fiū aici preot mai mic și céle ce să cuvin mî-aū dat înainte. Adecă, precum să mă țiu și să mă port în rânduială, pecum să cade, ca să-m fie bine și cinste și eu după cum m-aū poftitū și eū într-acestaș chip mă prinz și mă leg și cu jurământ pe sfântul prestol și pe sfânta evanghelie.

1. Cu inimă curată și cu tot sufletul să slujesc lui D(u)mn(e)zăū și orașului în légia pravăslavnică grečască a răsăritului, iar într-altă lége saū dogme streine să nu mă mut.
2. Să fiu ascultători de ceiialalți preoț și să slujesc întru toate la sfânta besérecă și la oraș și la céle ce să întâmplă slujbe la cinstitul sfatū, după cum aū fost obicéiul besérecii, ca preotul cel mai mic să le slujesc și să fiu mai mic și plecat sfințiilor sale și slujba beserecii și învățatura sfințiilor sale să păzesc.
3. Și D(u)mn(e)zăū să păzescă, de s-ar întâmplă moarte de cumă saū orî ce boală eū să slujesc după datorie, fiind preot mai mic.
4. Intru veniturile și alte lucruri ale sf. besérecî să fiu cu dreptate, neatingându-mă a face strâmbătate până la o costandă.\*)

---

\*) Veche monetă în valóre de 10 bani.

5. De alte lucruri proaste să mă feresc, de beți, de semeție, numai să fiu preot blând și smerit, purtându-mă cum place lui Dmnzăți și oamenilor, sfânta beserecă să păzesc, la toate slujbele dela strană să nu lipsesc, să nu fiu pregetători, ce orî în ce vreme și orî unde m-aș afla să las toate și la slujba orașului să alerg.
6. Și la tréptă mai înaltă, viind vréme, să nu mă văznelesc a mă înălța, fără prin socotînța și voia cinstitului sobor a preoților și a gočmanilor.
7. Și precum alț preoț mai micî aũ luoat mai puțin până la un anũ și eũ așa să iaũ.
8. Cu preoții socotélă diréptă să păzesc. Taînele preoților afară să nu daũ.

Iară de nu aș ținia ačastă făgăduință, care daũ acum și m-aș împotrivi cu lucruri fără de cale aũ cu sf. besiarecă, aũ cu preoții, saũ cu orî care orașanũ cât de mic și-m vor da înainte odată și aldată, atunča fără nice o judecată a altuĩ sobor, ce numai cu judecata soborului aceștii sfinte besereci, să fiu lipsit și scos dela sfântă beserecă și din orași, că așa mă legũ și mă prinz.

Schêi-Brașov 1740. *Av.*

*Eũ popa Bucur așa voescũ.*

## LXXXIX.

1741. Martie 27.

**Neofit** mitropolitul Ungrovlahiei roagă pe proto-popul **Radu** din Scheii Braşovului, să stăruiască pe lângă **George Hărsu** să întoarcă banii concrezuţi lui de episcopul **Methodie**. (original.)

**Neofit** milostiū Bojiū arhiepiscop şi mitropolit vşeia zemlia Ungrovlahschiia.

Cucérnice protoapoape den Şchéii Braşovului, kyr popo **Radule** i dumnévoastră neguţătorilor den-tr-ačastă cumpanie, dela milostivul D(u)mn(e)zeū vā rugām haru, milă, sănătate, pace, viaţă curată şi spăsenie sufletéscă, iar dela smereniia noastră molitvā şi blagoslovenia arhieréscă vā trimitem. Dupre ačasta întâmplaré cărţii noastre cătră molitva ta şi cătră dumnévoastră de alt nu iaste, făr decât vā facem în ştire pentru o suma de bani zloţ 952., ce iaū fost dat fratele episcopul kyr **Methodie** mai nainte vréme de răzmiriţă la răposatul în Domnul kyr **Misail** episcopul, pentru ca să să facă o sfântă biserică dela **Vintilă** vodă şi pentru ca să facă şi milostenie cu o fată săracă. Şi întâmplându-se acé răzvală de aū luat pă frăţia sa ostaşii, ce aū trecut pă aici pen țară şi fiind trecere frăţiei sale pe acolo, aū lăsat aceşti bani la kyr **Gheorghe Hărsu**, spuindu-i pricina dela cine sânt şi pentru ce trebă

fi sânt dat, care pentru acești bani, înțelegând fra-tele episcopul kyr *Methodie* și fiind dat acei bani prin mâna frăției sale și prin mijlocire și purtare de grijă a frăției sale, să ia sfârșit acéle faceri de bine, precum s-aũ fost rânduit, frăția sa în multe rânduri aũ scris lui kyr *Gheorghe Hãrs*, ca să trimită banii, ce i-aũ lãsat rãposatul kyr *Misail* episcopul, să să apuce de acé sfântă dumnezeiască casă să o facă, și pãn-acum nici decum n-aũ vrut să-i mai trimită, și pricina ce va fi nu știm și pentru cei opréște de nu i-aũ mai trimis, căci acei bani să știũ, că i-aũ lãsat la dumnélui, spuiindu-i pricina și pentru ce trebã sânt să să facă, iar nu i-aũ lãsat dumnélui să să neguțãtoréscã cu dãnșii, saũ vre-o danie, că danie s-aũ rânduit la facerile de bine, ce am pomenit mai sus, precum la ačasta iaste fațã fratele episcopul kyr *Methodie*, că dela frăția sa s-aũ dat. Deci, vãzând că tot întârzie dum. vremé și nu-i mai trimite banii, ca să să apuce de lucru, n-aũ mai putut îngãdui, ce aũ înștiințat și pe mãria sa preluminatul și înãlțatul nostru domn Io *Costandin Nicolae* voevod și mariia sa într-adins pentru ačastã pricinã aũ scris la maria sa ghenãralul, pohtind, ca să-i poruncéscã negreșit, să dé banii, ce-i s-aũ lãsat dela fratele episcopul, ci mai nainte, pãn a nu să trimite carté la mãria sa ghenãralul și a să face chieltuialã cu trimisul și pentru ca să nu vie în urmă lucrul mai cu greu, pohtim pe dumnévoastrã, ca pe niște iubiț fii sufletestii, să mérgeț să-l sfãtuit și dé banii, că apoi, stãnd în pricinã, nu va fi



bine, că a rămăné acel lucru jos necăutat nici cum nu va puté fi și de nu va asculta de învățătura dumnévoastră, apoi va mérge carté mariei sale lui vodă la măria sa ghenăralul și nici măria sa nu va îngădui ačasta, mai vărtos fiind lucru și tréba bisericăscă a să face și în cé dupre urmă, de nu va lua de acolo sfărșit tréba ačasta, să va opri nesca-re-va mărfi neguțătorești, ce vor veni aici pentru suma acelor bani și pentru toată chieltuiala, ce să va face. Ci pentru ca să nu să întămple mai mari pricinî, vă pohtim, ca pe niște iubiți fiî, să îndreptaț lucrul acesta cu liniște și cu urmare duhovnicéscă și prigonirile să lipséscă și dela sfântul și marele ierarh Nicolae făcătorul de minuni, ce-î s-aũ pus aceluî sfânt lăcaș temelîia acolo, întru lauda lui D(u)mn(e)zeũ și cinsté sfinției sale, mult dar și ajutoriu și folos sufletesc și trupesc veț avé dela sfinția sa și într-ačastă viață și în vécul viitoriu, pentru căci veț fi dumnévoastră mijlocitori spre săvărșiré aceștiî trebî a casii sfinției sale. Ačasta și fiț dumnévoastră. blagosloviț.

*Mart.* 27. 7249.

Al dumnévoastră părinte sufletesc:

*Neofit al Ug.*

## XC.

1741. Aprile 22.

**Arsenie al patrălea**, patriarhul sîrbesc, dă voe credincioșilor din Șchei să-și mărească biserica. (original.)

**Arsenie al patrulé** cu mila lu Dumnezeu arhiepiscop al Pechîului și a toată Serbia, Bulgaria și al Iliriaî patriarh.

Cuvioșinței voastre protopope **Rodion**, împreună cu alaltora preoți, dela acéiaș sfântă și pravoslavnică bisérecă a Bolgarsegului, ai noștri întru Hs. iubiți fii, dar și pace dela atot putérnicul Dumnezeu fie voao, iar dela a noastră smerenie blagoslovenie. Scrisoareé cuvioșinții voastre, dela Fevr. 6. scrisă, acum am luat și cât cuprinde bine am înțeles, afară însă dentr-ačastă scrisoare, ce aũ fost trimisă noao pen arhimandritul chir **Paisie** al Ierusalimului, alta nici mai nainte nici acum, cum ziceț, că nêț trimis, n-am luat, nici văzut, pentru céia ce aț socotit, fiind mare trebuință de a mai mări sfta. bisétecă, cum aț și făcut, foarte bine aț făcut și ne pare mult bine, fiind lucru în slava lu Dumnezeu, unde pentru sfântul altar, ce poftiț să aveț dela noi blagoslovenie, ca să-l puteț muta mai nainte, pentru ca să rămăe acelaș loc biserică, noi vă dăm blagoslovenie, ca să puteț rădica altarul și să așezaț în locul, ce veț socoti, că va fi bine

pentru sta. slujbă, făcând lucrul cu evlavie, după cum ȳaste datoriȳa și cu sfântul antimis dȳsupra unde sȳ face dumnezeȳasca jartvȳ a vȳ sluji ȳntr-atȳta, pȳnȳ cȳnd, ajutȳnd Dumnezeu, vom avȳ vrȳme și vom putȳ orȳndui un arhieru, ca sȳ vie acȳi sȳ o sfinȳescȳ, aȳa dar veȳ face. Pentru dependenȳa aceȳ sfinte bisȳrecȳ Bolgarseg, acum alt rȳspunsu nu ve putem da, fȳrȳ cȳt, dȳnd Dumnezeu viȳaȳȳ și sȳn(ȳ)tate, cȳnd ne vom ȳntoarce de aicȳ ȳn jos și sȳ va aduna soborul nostru, atuncȳ veȳ trimite o personȳ de acȳi, și vom socoti cȳȳa ce va fi mai bine și mai de folosul aceȳ sfinte bisȳricȳ și a pravoslavnicilor lȳcuitoȳ, cȳrora tuturor ȳmpreunȳ și cu cuviosȳnȳȳ voastre trimitem molitvȳ și blagoslovenie.

*In Vienna, April 22. 1741.*

*Arseniu . . . . .*

## XCI.

1742.

*Arsenie patriarhul sȳrbesc ȳntȳreȳte pe Eustatie Gridovici\*) ȳntru protopop (trad.)*

*Arsenie* cu m(i)la lui D-zeȳ pravoslavnic arhiepiscop al Pecului și a toatȳ Sȳrbimȳ Bolgarieȳ, Dal-

\*) Ales de obȳȳȳa din Șcheȳ, dupȳ moartea protop. *Radu Tȳmpȳ* (1742. Mai 23.)

mației, Bosniei, de amândoa părțile Dunărei și al întregului Hliric patriarh.

A noastră ap(o)st(o)lăscă a răsăritului mărturisire către cuvioșii preoț și către tot cinul și chie-mații de D-zeu pravoslavnică creștină, care viețuiește întru de D-zeu păzitul oraș al Brașovului și tuturor celor ce viețuiesc împrejurul locului milă, pace și dar dela D-zeu, iar dela smerenița noastră m(o)l(i)tvă și blagoslovenie.

După slobozita voastră scrisoare la Timișvar, cătră noi trimisă, acum cu viețuitorii voștri trimisă, cuviosul preot *Eustathie Gridovici* și dumnelui chir *Pavel Moisi*, cu bună cuviință și lăubor l-am priimit și toate din gura lor cu iubire am ascultat și ispitind pre cel cu bună cuviință bărbat *Eustathie* l-am aflat vrédnic, ca să plinască locul véčnicului pomenit protoprezbiterului *Rodion* și în zioa praznicului verhovnicilor ap(o)stoli Petru și Pavel l-am bl(a)g(o)sl(o)vit pre dânsul cu lucrare sf(ă)ntului D(u)h(ă) întru protoprezviterie, dându-să în mâna lui osebită putere de epitropie, ca să fie în locul nostru, ca să îndrepteze cele taînice și să săvârșască. Așijderé preoții și d(u)hovnicii lucrurile deistvuirei să le facă cu întrebăciune. Și pentru adaogeré, ce să cuvine către noi, să întocmască acest protopresviter *Eustathie*, să adaogă cu sfat trebuinčos. Și a să sfătui să cade. Pentru bună stare sf(i)ntelor besereci, cu bună cuviință al asculta, preoția și izvorul legii al îngrădi. Pre acest de curând numit protoprezviter chie-mat vă poruncim al ține, iar voao pra-

voslavnicilor creștini, cu cuviință și cu liubor și cu înfrământarea prin mijlocul vostru creștinéște să petréceț, că ce iaste mai bun și mai frumos, fără a petréce frații împreună cu pace, cu ascultare, cu bun și folositorî nărav, a îndrepta viața voastră întru credința și légé, care pe voi D-zeu v-aũ născut din apă și din D(u)hũ, neîncetat să petréceț cu râvnire sufletéscă, de va și cădé cine-va dintru voi, nu vă depărtaț, ce-î ajutaț, că D-zeu pe voi acoperemântul al crăeștii ei mărirî, de multe pe voi vă va păzi. Voesc, dară înșivă mai vartos, să aveț datorie cu credința către înălțata curte crăiască a petréce. Așjderé și pe tinerii voștri învățaț cu bună cuviință și bărbăție totdeuna, să să arate credinčoși către curté crăiască.

Iar al nostru cuvânt către voi iaste, pre cel așezat de noi protoprezviter *Eustathie*, întru cinsté lui neîncetat să-l aveț toț pravoslavnicii creștini, cei din cinul mirenesc, precum și cinul preoțesc lui să să pléce și dela dânsul, ca dela epitropul cel d(u)h(ov)nicesc, ca dela un cap, lucrurile să sfătuiț și să căutaț și fără întrebăciuné lui nimic să faceț și așa m(i)la și bl(a)gosloveniã cu voi și cu fii și cu casnicii voștri să petrécă.

## XCII.

1743 (7251) Iulie 7.

**Samoil Herbert**, județul Brașovului, poruncește tuturor preoților din țara Bărsii să facă rugăciuni, prin cari să mulțămescă lui D-zeu, că a pus capăt ciumei. (original).

Din porunca cinstului ghebernium. Cu mila lui Dumnezeu **Samoil Herbert**, domn de ghebernium, marele județ al Brașovului și a toată țara Bărsii.

Dumnăvoastră tuturor preoților rumănești, celor ce vă aflați în țara Bărsii, vă poruncim, acum Duminecă ce vine, să vă adunați cu tot norodul, ce să află în eparhiia voastră, să faceți mare rugă-  
cune și cu umilință, mulțămind pre puternicului Dumnezeu, că sați milostivit sfințiia sa, de aș ertat omorul de cium(ă) din toată țara Ardélului, de ačasta vă poruncim, într-alt chip să nu faceți.

*Iulie 7. lt. 7251.*

Noi răm(ă)nem buni voitori dumnévoastră

**S. Herbert**

jud. com.

## XCIIL.

1747. Februarie 3.

*Cheltuiala cu doi delegați la Viena, în afacerile obștii din Schei.*

Brașov, Anul 1747. Fevr. 3.

Luundu-să sama dela mergeré Beciului, anume:  
după plecaré lui **Gheorghe**, del(a) Beci, au rămas  
în mâna părintelui galbeni 210. ungureși fl. 1050.—  
și bani de argint nemțești 40 . . . . „ 48.—  
iar i s-aũ mai trimis pe urmă gal. 100.

venașt (?) 1. groș. 8 suma . . . . „ 501.50

Suma . fl. 1599.50

osebit și un brău de aur.

Anul 1747. Fevr. 3.

Cele ce s-au cheltuit dintr-acești bani, anume:  
șezând în urma lui **Gheorghe** încă luni 6.

La purcederé lui **Gheorghe** de aici din Beci  
î-am dat de cheltuial(ă) gal. 9. . . . fl. 45.—

La vidimație a privilegiului . . . . „ 5.—

La îndreptarea memorialului prințip. Ev-  
ghienie . . . . . „ 15.40

Mergeré la Lexenburcu, întâi cu preze-  
dentul și cu prințipul, iprocî, la poșt(ă)

și la prănză . . . . . „ 26.20

Al doile mergere la Lexenburcu . . . . .	fi.	17.60
Când aũ mersu prezedentul cu <i>Fambre-</i> <i>covsci</i> . . . . .	„	12.—
Al treile mergere la Lexemburcu părintel.	„	21.—
Al patruié când s-aũ vorbit cu duhov-		
nicul împăratului și i s-aũ dat și me-		
morialul . . . . .	„	22.60
	<hr/>	<hr/>
	fi.	165.40
Al cincilé mergeré prezedentului cu aghen-		
tul saũ chielduit . . . . .	„	12.60
Când aũ mersũ prezedentul cu aghentul		
ca să cerce la <i>Taomnet</i> secretar . . . . .	„	18.—
Iar mergeré noastră la <i>Gättengher</i> se-		
cretarișul del(a) <i>Taomnet</i> . . . . .	„	12.—
Când aũ mersũ aghentul singur să vază		
ıaste referat . . . . .	„	8.40
Când aũ mers prințipul la Laxenburcu		
la refedarul <i>De Veber</i> pentru rezeluție	„	14.40
Iar când am mersũ la <i>Taomnet</i> secretar		
de am dat copia șuplicatului . . . . .	„	15.60
Pentru slujba aghentului <i>Fambre-</i> <i>covici</i> . . . . .	„	40.—
La secretariș <i>Gheneș</i> dela konzilium bel.	„	8.40
Când am întreat pe un dohtor ıuris masa	„	7.20
La secretar <i>Gättengher</i> . . . . .	„	8.—
La secretar <i>Gheneș</i> am dat ug. 15. . . . .	„	75.—
La vedemăluitul scrișorilor del(a) ghe-		
neral <i>Valis</i> . . . . .	„	10.—
Secretarișului și la <i>Locai</i> . . . . .	„	9.60
La masa prințipului . . . . .	„	15.60
La al doilé pranzũ al prințipului . . . . .	„	20.40
	<hr/>	<hr/>
	fi.	275.20



Și iar lui <i>Elinec</i> secretariul, ca să scrie memorialu de lun. gal. 2. și aũ șezut lun. 6. fac gal. 12 . . . . . fl.	60.—
Slugii noastre <i>Radului Chillum</i> de lun. f. 3. în 10 luni . . . . . „	36.—
Și iar pe 6 1/2 lun. cât f. 4. . . . . „	31.20
Iar <i>Radului</i> pe cizme . . . . . „	2.16
Chiria casei de lun. cât. nem. 12. . . . „	115.20
Simbria prezidentului . . . . . „	604.80
Și iar prezidentului . . . . . „	124.80
Lui <i>Orenghi</i> aghentului prin mâna prințipului . . . . . „	60.—
Am dat împrumut prezidentului gal. 50. „	250.—
Lui chir <i>Anghelache</i> , plătind pentru mine, venind acas ı-am dat gal. 10. . . . . „	50.—
	<hr/>
	Suma fl. 1334.16

Suma den toate fețe(le) un. fl. 1774.76,

Osebit chieltuial(a) noastră în 6. lun. la 5. persone cu toate chieltuielele(e) ci să va socoti, însă câte nemțești 3., cariı fac zile 180 . . . . . fl. 648.—

Și cere și părintele și *Gheorghe*, după făgăduial(a) dumnévoastră, adecă a orășanilor simbria de săptămână galbeni unul, la părintel(e) săptămăni 75. și la *Gheorghe* săptămăni 50., cariı fac săpt. 125., cariı fac gal. 125 . . . . . fl. 625.—

XCIV.

1750. Novembre 27.

*Preoții, gocișmanii și mai mulți credincioși dela bis. Sf. Nicolae din Șchei, să leagă să lucre cu toții pentru favorabila rezolvare a plîngerilor cuprinse în hîrtia trimisă crai - birăului Sibiiului **Stefan Valtiter**. (original).*

Adeverimă și cu iscăliturile și cu pecetile noastre întărimă noi, cei mai jos numiți, că din porunca măriei sale domnului crai-birăului Sibiiului, și a toată sas-națiia Arădelului, comes domnul **Stefan Valtiteră**, că după porunca măriei sale a fostu trebuinută, ca să dămă greutățile orașului înainté mariei sale, care lémă și dat. Pentru care noi ne legăm 'cu scrisoare unul cu altul, ca să stămă la toate răspunsurile și la fiește ce trébă, care ar curge pentru această trébă. Unul ca acela, care n-ar sta să fie lipsitū de toată adunare biserișcască și nici într-un chip lége dela această sfântă biserică și dela preoți să nu ia, ce ca un răzvrătitorī de toată lége creștinéscă, să fie lipūsit și să aibă voe protopopul nostru să-l tragă de gloabă galbin(i) de aur 10. Așta întărimă.

Noem. 27. 1750.

(L. S.) protoprez. **Eustatie** vs. \*)

(L. S.) pop(a) **Radu Témpe**.

---

\*) voesc.

- (L. S.) pop(a) *Boris Nicolae*.  
(L. S.) pop(a) *Dimitrie Rodion*.  
(L. S.) *Petcu Inășoiu* gočmanu.  
(L. S.) *Pavel Moise*.  
(L. S.) Hagi *Necula Răuț*,  
(L. S.) Hagi *Radul Inaș* i. Brat.  
(L. S.) Hagi *Dumitrul Ciurcu*.  
Căp. *Ilie Birdă*.  
Hagi *Șandru Inașul*.  
(L. S.) *Christoph Vojko*.  
(L. S.) *Gheorghe Hrăstia*.  
(L. S.) *Gheorghe Voicul*.  
(L. S.) *Kiru Lazar*.  
(L. S.) *Gavriil Haczi*.

In dos :

Eu *Ion Ciurcu*.  
Hagi *Răuț*.  
Eu *Radul Pricop*,  
*Négoe Dumitrașco Stan*.  
*Dumitru Peligrad*.  
*Ion Grecul*.  
*Leca Răuț*.  
*Ghiorghe Manole*.  
*Stan Munténul*.

## XCV.

1751. Iulie 6.

**Bolgarsighienii** de lângă cetatea Braşovului, roagă pe Măriia sa domnul **Stefan Valtiter** crai-birăul naţiunei săseşti, să sprijinească cauza lor la guvernul ţării. (copie).

*Copia.*

Pré luminatului mării sale Domnului Domnului **Stefan Valtiter** de **Otlesausen** crai birău Sas-naţii de toată Transilvaniia.

Cu această humilită şi pré plecată scrisoare, facem mării tale înştiinţare, că aũ venit acum aici de noũ poruncă dela înălţatul crăescul gubernium la magistratul de aici, ca să dé în grab răspuns la ponturile céle de jalbă ale noastre şi néu chiebat şi pe noi domnul judeţul **Closius** şi néu zis şi noao, ca să facem răspuns la înălţatul şi crăescul gubernium, pentru care noi altũ răspunsă n-am avut ce da, fără decât am scris în limba latinéscă pe largũ acéle pontumuri, care lém fost dat mării tale, când ai fost aici în limba rumánéscă şi lângă acéle pontumuri am scris şi memoriial la înălţatul gubernatul, ca să să milostivéscă măriia sa asupra noastră, să nu ne lase întru atăta obidă. Pentru că noi, cum am văzut porunca înălţatului şi crăescului gubernium, îndată am priceput, că măriia ta ca un milostiv şi înţelept al nostru patron, ai dat

înainte acéle poncturi de jalbe ale noastre, care și acum, cu cé până la pământ plecăčune, ne rugăm mili și bunătății mării tale, ca cu învățatura povățuirii mării tale, să să poată fără zăbavă a să da înlăuntru acéste poncturi împreună cu memoriialul care-l trimisem, ca să putem căștiga milostiv răspuns, că după D(u)mn(e)zeu mare nădėje avem și bucurie la mila și bunătate mării tale, ca la un al nostru pré blând și înțeleptu patronu, că noi nici cu chieltuială nici cu învățatură a sta împotriva cinstului magistratu nu putem, ce numai nădăjduim la mila pré înțelepților domni, cu ačasta și rămănemu

aī mării tale humilite slugī

*Bolgarsighienii de lângă  
cetate Brașovului.*

*In Bolgarseg, Iulie 6. 1751.*

Tot în ačastă zi am trimes și puncturile céle de jalbă la guvernatorul.

## XCVI.

1752. Ianuarie 1.

*Plenipotența dată, din partea obștii din Șcheș, protopopului Eustatie și celor doi delegați\*) trimiși la Sibiu în trebile orașului. (original).*

*Anul 1752. Ghen 1.*

Noi, cei mai jos numiți, adevărim cu această scrisoare, cui să cuvine a ști, precum să știe, că în trecutul anu, fiind crai-birău dela Sibii domnul **Stefan Valtiter** aici la Brașov, pentru osebite trebii, am dat și noi jalbă pentru toate păsurile orașului nostru Șcheș. După această acéle jalbi în ponct într-acă furmă am trimis de s-au dat și exelenției sale gubernatului domnului grof **Ioanes Halăr** și într-astă vreme mai sus numită au venit comision dela înălțata gubernie la cinstitul magistrat de aici și neș chemat domnul județul **Criștof** zet **Valt(iter)** de neș dat știre, ca să ne gătim să mergem la gubernie, după poruncă, ca să stăm de față, să se alégă această trebă jeluită, pentru care noi cu toții în tot chipul am pus rugăcune la sfinția sa părintele protoprezviterul nostru **Eustatie**, ca lângă céle multe osténele, ce s-au nevoit cu sf(ă)nta bisérecă și cu orașul să mai facă și această ostenélă pentru toată obșté și

---

\*) Leca Răuț și Dumitru Păligrad neguțători.

lepădându-să în tot chipul, pentru oare care neputință trupescă, însă văzând rugăcunile și trebuințele de obște, luînd pe D(u)mn(e)zeu întru ajutori, s-aŭ îndemnat a plini rugăcune noastră, pentru care noi, ca unui plenipotențial al nostru, iarăș ne rugăm, ca să siléscă din cât îl va întări D(u)mn(e)zeu spre folosul de obște, rânduind și 2 negustori de ai noștri lângă sfințiia sa și toată cheltuiala, ce s-ar face ori la procat, saŭ la altă dișcreții, sau or măcar, la ce să fie, tot dela obște noastră și or cum va fi voia lui D(u)mn(e)zeu să să isprăvéscă aŭ într-un fél, aŭ într-altul, să avem a le ținé toate în samă.

- (L. S.) pop. *Radu Témpe*
- (L. S.) pop. *Boris Nicolaev*
- (L. S.) pop. *Dimitrie Duma*
- (L. S.) hagi *Necula Răuț*
- (L. S.) hagi *Radul Inaș*
- (L. S.) hagi *Dumitrul Ciurcul*  
*Chiru Lazar* (L. S.)
- (L. S.) *Dumitru Peligrad*  
*Gheorghe Voicul* (L. S.)
- (L. S.) *Radul Pricop*  
*Greco* (L. S.)

## XCVII.

1752. Ianuarie 19.

*Scrisoarea celor 3 delegați, către preotul Radu, în care cer să le trimită scrisorile cele de norie ale preoților dela sate, ca să le poată arăta guvernatorului. (original).*

M(o)l(i)tvii tale preote **Radule** iprocî vaș tuturor preoților din ținutul Bărsii, vă facem știre, că astăz, fiind noi la măriia sa guvernatorul, întâi n-aū întrebat luat-am o carte, care nēu trimis de curând, adecă după zilele noastre la luna Ghen. 10., care o aū trimis pe poște și noi am răspunsū, că n-am luat și foarte s-aū mirat și îndată au poruncit la cănțalarie de séu dat copiia acei cărți, întru care carte cuprinde, cum mai degrab să aducem scrisorile preoților celor dela sate, cele de norie, ca să vază crăiasca gubernie iscăliturile și pecețile acelor ce séu dat, ca să nu fie îndoială pentru ačastă pricină și nēu poruncit exelenția sa guvernatorul, ca să trimitem un călăraș de aici, ca fără de nici o îndoială să le aducă aici la mâna mé, să le pocî arăta, ce după poruncă, iată că vine acest trimis călăraș, numai pentru ačastă trebă, ci cât mai îngrab să zică într-acel čas, ce va sosi acest trimis, să plăce preotul **Radu** împreună cu jup. . . . . (?) și cu jup. **Kyrul**(?) și cu trimisul acesta la Turchiș, să dé amândoi preoții cărțile, așijderé și în Satulungū și în Târlungeni, în Râșnov, în Tohan, în Zârnești, arătându-le



și scrisoare ačasta și zicându-le cu dinadinsul, ca fără de nici o sfiială saŭ frică, să le dé, să le aducă aici la noi, după cum iaste porunca și să aibă a să bucura și ruga pe D-zeŭ, că cei ce aŭ norie nu să vor supăra de nimic, că așa iaste porunca prémi-lostivei crăesii noastre, ci adunându-le să le puneți într-un plic și pecetluindu-le să le trimiteti aici la noi. Iar de s-ar îndoi vre-unul din preoți să nu le dé, să le spuneț, chiiar de-i va ajunge vre-o gloabă sau lipsire de norie, să nu zică, că n-aŭ știut, că de acum înainte cu m(i)la lui D-zeu altă rânduială să va așeza, după cum și présfințitul nostru mitropolit néu scris, ci ačastă trebă cu vréme de 2. zile să siliț să isprăviț și să porniț călărașul de grab dela Zărneșt pe vale să vie, că așa iaste porunca dela înălțată curté crăiască, ačastă trebă să să ia întâi înainte și după ačasta toate celelalte trebi, ca să urméze una după alta și să crédeț fraților și fiilor că eri am fost la domnul crai-birăŭ și astăz după ce am eșit dela exelențiia sa dom. gubernatorul și néu dat ačastă poruncă am mai fost și la dom. *Inteș* directorul țării, care s-aŭ făgăduit întru toate a ne fi întru ajutor, fiind și dum. hot. *Kiș Ghîurca* și împreună cu noi numai la dom. *Inteș* și precum pricepem și înțelegem de cei mai mari simțim, că tot lucru nostru cu m(i)la lui D-zeu vine spre drépta, numai acuma iaste vrémé a sili în tot chipul, că de vom piiarde ačastă vréme în véci nu o vom mai afla. Iată că trimisem și copiia scrisorii, care néu fost trimis măr. gubernatorul pentru cărțile preoților,

ci să întrebaț la poște, că scrie pe numele meu și or să găsească or nu, să mă înștiințaț.

Să siliț la 26. 7. ale aceștii luni, să se afe călărașul aici, să nu trecă vrémé ġaba, cu ačasta rămânem vo Xs. brat.

*Sibîr Fev. 19. 1752.*

prot(o)prez. *Eustatie Vasiliev.*  
*Leca Răuț.*  
*Dumitru Pălig(rad).*

## XCVIII.

1757. Mai 13.

*Legătura popîr Datcu. (original).*

Daŭ credinčoașă scrișoară mării mele eŭ popa *Datcu*, după obicéful preoșilor aceștii sfinte și dumnezești biséreci, ce aŭ ținut preoșii de aici, ca să fie de bună și adevărată credință la cinstită mâna sfinții sale protoprezviter *Eustatie* și a preoșilor și a dumnélor cinstișilor gočmani și jurat aș sfintei biséreci aș Șchéilor Brașovului și a tot orasului pân la cel mai mic, precum să știe, că fiind orașul în spaimă și în mare groază de moarte de čumă, m-aŭ pofit pe mine, ca să fiu aici preot mai mic și cele ce să cuvin mi léu dat înainte. Adecă precum

să mă țiu și să mă port în rânduială precum să cade, că să-m fie bine și cinste și după cum m-aŭ poftit și eŭ într-acestaș chip mă prinț și mă leg cu jurământ pe sfântul prestol și pe sfânta evanghelie.

1. Cu inimă curată și cu tot sufletul să slujesc lui Dmnezeu și orașului în légia pravoslavnică a sfintei bisérici a răsăritului, iară într-alte dogme s-aŭ lége streină, să nu mă mut.
2. Să fiu ascultătoriŭ de ceialalți preoț și să slujesc întrŭ toate la sfânta bisérică și la oraș și la cele ce să tâmplă slujbe la cinstitul sfat, dupe cum aŭ fost obicéul bisérici, ca preotul cel mai mic să le slujască și să fiu plecat sfințiilor sale și slujba bisérici și învățătura sfințiilor sale să păzesc.
3. Și Dmnezeŭ să păzescă, iar de s-ar mai întâmpla moarte de čumă, sau orî ce boală, eŭ să slujesc după datorie cât voi fi preot mic.
4. Intru veniturile și alte lucruri ale sfintei bisérici să fiu cu toată dreptaté, neatingându-mă a face strămbătate până la o costandă.
5. De alte lucruri proste și necuvioase să mă feresc, de beție, de semeție, numai să fiu preot blând și smerit, purtându-mă cum place lui Dmnezău și oamenilor, sfânta bisérică să păzesc la toate slujbele, dela strană să nu lipsesc, să nu fiu pregetătoriŭ, ci orî în ce vrême și ori unde m-aș afla să las toate și la slujba orașului să alerg.

6. Și la tréptă mai înaltă, viind vréme, să nu mă măresc a mă înălța, fără prin socotinta și voia cinstitului săbor și a preoților și a gočmanilor.
7. Cu preoții socotélă dréptă să păzesc. Tainele preoților afară să nu dau.

Iară de nu aș ținé ačastă făgăduință, care daū acum și m-aș împotrivi cu lucruri fără de cale, aū cu sf. besérică, aū cu preoții, saū cu ori care orășan cât de mic și-m vor da înainte odată și altădată, atunča fără nici o judecată a altui sobor, ci numai cu judecata soborului acești sfinte biséreci, să fiu lipsit și scos dela sfânta bisérecă și din oraș, că așa mă leg și mă prinz înainté lui Dmnezeu a sfântului jirtăvnic.

*Din Schéi, Brașov Mai 13. 1756.*

*Eū pop(a) **Datcu** așa voesc.*

## XCIX.

1757 Septembre 8.

*Legătura ierodiiaconului **Stefan Ioannov.***  
(original.)

*Anul 1757. Sept. 8.*

Adecă eu ierodiacon *Stefanū Ioannovū* daū scrisoare mé, ca să fie de bună credință la cinstită.

mâna sfinții sale părintelui protoprezviter *Eustathie* și la ceialalți cinstiți preoți și a dumnelor gočmanilor și la tot orașul Șchéilor Brașovului, precum să să știe, că în anul trecut întâmplându-să moarte de čumă și rânduind pă părintele *Datcu* cel pristăvit în čumă și cercând alt preot m-au găsit și m-aŭ rânduind pă mine făgăduindu-mi plată dela biserică fl. 4. și dela preot căt voi fi diacon parte jumătat de preot și ostoindu-să čuma să fiu preot, să ũ-aŭ parte deplin, pentru care mi-aŭ dat aceste ponturi înainte, ca să fac carte pentru ũale, a le păzi, ca să-m fie bine și să slujesc lui D-zeŭ cu dreptate.

1. Cu inimă curată și smerită și cu tot sufletul să slujesc lui D-zeu în lége pravoslavnică grečască veche a bisericii răsăritului.
2. Intru unie cu nici o lége, care nu sânt la legé grečască, care am avut până acuma, să nu mă amestec nici cum.
3. Să fiu ascultător de preoții cei mai bătrâni și să slujescŭ la toate sfinteŭ bisericii și orașului fără lene, după cum e običaiul vechi al sfinteŭ bisericii și a orașului acestuŭa, care preot cel mai mic să fie mai mic și plecat sfințiilor sale preoților și običaiul și învățătura cé bună a sfințiilor sale să învăț și să păzesc, iară să nu mă scol peste cei mai mari.
4. Cu preoții să păzesc socotéla cu dreptate și după slujba ce m-aŭ chiebat să slujesc la toate,

iară parte să iau ca unul din preoții cei bătrâni, pentru că așa m-am prinsu, slujindă în vreme de čumă.

5. De s-ar întâmpla să fie moarte de čumă aici în oraș (Dzeu să ferescă), până voi fi eu preot mai mic, eu să fiu la grija aceia dator a sluji nu altul.
6. De alte lucruri proaste să mă păzesc, mai ales de beție, semeție, la cărcumă să nu mergă, dela slujba sfintei biserici să nu lipsesc, aă să-m fie rândul au nu, să mă aflu la strană, să nu fiu pregetători, să nu înfrunt pe nimené, când mă vor chiema la vre-o slujbă, or pe care creștin cât de prost și când voi fi la vre-o masă ori a cui și mă vor chiema în oraș la slujbă, să las masa și să mergă să slujesc, ce va fi grija trebiu preotești și tainele preotești, să nu le dau afară.
7. Și întru cele ce sânt venituiri ale sfintei biserici în toate să fiu cu dreptate, să nu mă ating a face strămbătate și pagubă, până la preț de zece bani.

De acesté de toate întrebându-mă ținé-le-voi și fi-voi ascultător, eu încă m-am făgăduit cu toată inima mé și cu tot sufletul mieu cum că voi și ținé și voi păzi acesté toate, care scrie mai sus și alte, care plac lui D-zeu și cu jurământ pre sfântul prestolă, pre sfânta evanghelie mă făgăduesc înainté

înfricoșatului D-zeu, cum că voi ține și voi păzi aceste toate și încă pentru mai adevărata credință mă iscălesc, ca să să creză.

*Dată în Schei Braș(ov).*

*Ierodîtacon **Stefană Ioannov.***

### C.

1761. August 23.

*Jurămîntul episcopului Budei **Dionisie Novacovici,**  
că va păzi legea răsăriteană. (original.)*

În numele Tatălui și al Fiului și al Sf(ă)ntului  
Duchă, Amin.

Eu ***Dionisie Novacovici*** cu mila lui D(u)m-  
n(e)zeu pravoslavnic episcop al Budii și a câmpilor  
Mohačului, înaintia bisericii și a norodului mă  
făgăduesc și mă jur pre D(u)mn(e)zeu cel atotpu-  
ternic pi pre patimile și pre sângele cel răscumpă-  
rătoriu al D(o)mnului Chr. și pre Sf(ă)nta a lui  
ev(ă)ng(e)lie, precum credința cé pravoslavnică a  
mărturisirii răsăritului după légé grečască neunită  
cu a Romei o voi păzi aici în Transilvaniă, precum  
la sf(i)ntele săboară dela sf(i)ntiîi părinți aceiaș bise-  
rici s-au hotărăt, în nici un fel neschimbată, nici  
adăogănd, nici scăzănd, ci întrégă și nezmintită în

toată vremea, la voe și la nevoe, până la sfârșitul vieții mele și cu cât îmi va fi puțința cé mai de pre urmă o voiu apăra și nici odată nu mă voiu lepăda de dânsa. Așijderea și pre norodul cel încredințat mie, îl voiu învăța și îl voiu întări întru a căiaș și precum grăesc a căsta, cu adevăr așa să-m ajute mie D(u)mn(e)zeul meu și să mă judece la înfricoșata sa judecată. Amin.

*In Bolgarseg, August 23, 1761.*

Smirenii ep(i)sc(o)pă Budimschiî i Muhačcopol-schiî i prințipata Transilvaniî.

(L. S.) *Dionisiî Novacovică.*

## CI.

1762. Ianuarie 3.

*Legătura preotului Petru Iosifov Grid. (original.)*

Eû cel mai jos iscălit și cu pecetia mé întărit, dat-amû credincoasă scrisoare mé a căsta, ca să fie de mare credință la mâna sf. preoților, adecă părintelui prot. *Eustathie* și părintelui *Radu Têmpé*, și părintelui *Boris* și părintelui *Dimitrie Dumă*, și părintelui *Stefan Inaș* și a cinstiților gočmanî,



anume: jup. *Chiru Lazar*, i jup. h(a)gî *Radu Pricopă* și a tuturor juraților și la toată obșta, dela mic până la mare, precum să știe, că fiind trebuință la biserică m-au rânduit ca să pâșescă la trépta preoții și am și pâșit prin această legătură, care urméză, care o am dat-o eu de bună voe, de niminé fiind silit și m-am legat, că și cu jurământul o voi întări și o întăresc, anume leğa că pravoslavnică a răsăritului o voi păzi, adecă neunită cu a Romei. Toate obiceiurile cele vechi ale bisericii, după cum au fost alți preoț legat așa și eu mă legă. In vremé vre-unei betejelei năprasnice de čumă, până voi fi preot mai mic, să fiu datori ă sluji eu la toate slujbele, să fiu nepreğătători, așijderé mă leg și părăsesc aceste obiceiuri, care am avută in dăscălie și in vremé dăscălii méle aiča, adecă betiv, răspunderé că obraznică cătră cinstiți preoț și jurați biserici fără pricină, înfruntaré că necuviosă cătră fiește carele și rânduiala că întocmită pentru mine dela cinstiți preoți ai sf. biserici aceștiia o voi păzi nevătămată și neclătită in toate zilele vieții méle, iară una din acesté de mă voi însăla și a îndrăzni a le călca, să aibă sf. biserică cu adunaré sa slobodă voe și despre mine nebănuială a mă canonici cu lipsiré norii. Pentru mai bună încredințare cu numele și cu peceté mé întăresc in *Bolgaria Brașovului* 3. Ienuarie 1762.

(L. S.) Ierei *Petru Iosifovă Grid*.

## CII.

1762. Aprile 20.

*Maî mulți orășeni să leagă să să ingrijească de trebile bisericii și ale obștii din Șchei și să păzească legea neschimbată. (original.)*

Noi orășani, care mai jos ne vom iscăli, adeverim cu iscăliturile nostre într-aastă scrisore, precum să s(ă) știe, că noi de-a noastră bună voe ni-am legat, ca să stăm împreună cu dumnialor jurați Sf(i)nteî biserici, or la ce trebă s-ar întâmpla și or ce bună-tate ar urma dumnialor asupra sf(i)nteî biserici și asupra obștii, noi să stăm cu toți lângă dumnialor jurați sf(i)nteî biserici, pentru că și mai nainte vreme din nepurtare de grije preoților și a juraților, s-au furat o ladă cu tote odorăle sf(i)nteî bisereci și cu scrisori de mult folos orașului și sf(i)nteî biserici, fiindă mestecătur(ă) cu oameni slabi, pentru ačasta ne întărim or la ce întâmplări s-ar întâmpla și de am simți pe cinevaș, că umblă să strice obiceiurile sf(i)nteî biserici cele vechi, saū la oraș nescari-va scandele să arunce, pe unu ca acela să stăm cu toți să-l lipsim dintre noi, ca să rămănem în liniște și în pace, dup(ă) cum singur Chr. purunčaște, pentru ačasta dăm ačastă scrisore întărită cu iscăliturile nostre, ca să fie de bună credință.

1762. Apr. 20. Brașov.

Eū Arsenie Măcelariūl, voescu

Eū Stan Badiūl, voescu

Eŭ Dumitrul Sacăroiuł, voescu  
Eŭ Ioan Prișcul Măcelaru, voescu  
Eŭ Radu Catana  
Eŭ Voïna al Voinei,  
Ioan Voïna, voescŭ  
Ion Stinghe, voescŭ  
Văsiï Stinghe, voescŭ  
Ioan Boghina, voescŭ  
Radu Stinghe, voescŭ  
Savvu Orghidan, voescŭ  
Floriã Ancușei, voescŭ  
Micul Pădure  
Ioan Bănițu voescŭ  
Necula Govna voesc  
Toader Peligrad voesc  
Toader Herbïa voescŭ  
Ilie Găitănaru voescŭ  
Ené Tempé voescŭ  
Radul Stroescu voe.  
Petcu Peligrad voescŭ  
Mușat Gheorghî voescŭ  
Radu Brănča voescŭ  
Cărsté Munténu voesc  
Eŭ Opré Păligrad  
Eŭ Ion Pernïa voescŭ  
Eŭ Ion Cojocariuł  
Eŭ Ioan Zugravu  
Eŭ Irimiïa Zugraf  
Eŭ Ion Șoanu voesc  
Eŭ Petcul Crețuł voesc.

### CIII.

1762. Aprile 20.

*Maî mulți orășeni să leagă a să îngriji de trebile bisericii și ale obștii din Șchei și a păzi legea veche pravoslavnică. (original).*

Scrisoré nostră a totei opștei de mare încredințare, întărindu-n(e) noi cu mare legătură, cei mai jos iscăliț, precum că vom sta unul cu altul la tote trebile sf(i)nteii bisericii și a totei opște și obiceiurile cele vechi să le păzim și tot folosul cel bun să fim silitorii al împlini și orce mărăcine am simți, că umblă să ne înghimpe, cu totă silința să-l ridicăm dintre noi, ca să putem rămănia în odihnă și pace și orce sfat am sfătui ca să facem, să fie între noi cei iscăliț și să fim silitorii iar cu toți al împlini. Iar care nu s-ar afla dintre noi aici, încă să fie odihnit dup(ă) cum am aflat opșté, iar or care dintre noi de ar cunoște orce lucru necuvios, să nu ție parte, ci să să uite și să urmeze asupra dreptății, dup(ă) cum singur Chr. poruncaște, și orce taină s-ar face între noi să nu iasă cuvântu afară, iar or carele dintre noi fiindu aici și n-ar veni la adunare și n-ar sta la trebile cele mai sus numite, saū ar scote cuvântu cel de taină, pă unu ca acela totă opșté să fie volnic aī zic(e), că ce aū iscălit aū mințit și orce cuvântu slab pote să-i zică și judecată să naibă nicăiré, că

așa ni-am legat noi de a noastră bună voe și ni-am pus iscăliturile și pecețile nostre mai jos, ca să fie de bună credință or la ce judecată

1762. Apr. 20 Brașov.

Căp. Ilie Bird jurat	Gheorghie Hagi Radu
Chiru Lazar Găitan	Inașu.
Hagi Radu Pricop	Micu Voicu
Hagi Ion Čurcu	Hagi Radu Bogici
Hagi Dimitrie Pelgrad	Ion Bogici
Hagi Gheorghe Voicu jurit	Apostol Hagi Radu Inaș.
Hagi Ioan Grecu	Hristé Albeț.
Coștandin Ion	Todor Čurcul
Opré Floroiu	Dumitru Ivan
Gheorge Manole	Petcu Șetrari
Dan Căzan	Barbul Cepesc.
Ioan Costandin	Radul Radovici
Ioan Vlad	Ioan Moldovian
Ioan Lebu	Petcu Văsi
	Stan Ștan
	Necula Răuț.

## CIV.

1762. Mai 21.

*Instrucție din 16. puncte pentru reprezentanța obștii din Șchei. (original.)*

### I n s e m n a r e.

Pentru obșté Bolgarsechiului ăa cuprinsă din 12 juraț, cum li să cuvine a purta grije pentru folosul cel de opște al sf. bisereci și al orașului.

1. Fiește carele dator iaste a fi cu cuget curat, nevătămat de fățarie, neajunsă de zavistie, fără de urăcune, fără mozavirie.
2. Fiește carele ciale ce aude la adunare, sau vede, săă grăiaște, nimurui or de ce stare ar fi să nu descopere, că unul ca acela după so-cotința opștii să va canonisi cu lipsire cinstii.
3. Osebit fiește-cine osebită rânduială a purtării de grije, a folosului celui de opște, purtându sau rânduindu-să, aceluiaș fără răpștire să împliniască.
4. La rânduita vreme a adunării să nu trecă cu vederé a nu veni, că dintru aceia purcezându vre-o pagubă obștii, dator va fi acela a răspunde cu pricină îndestulată.
5. Mai nainte de a veni vre-o pagubă sf. biserici, sau orașului, sau vre-o scărbă dator iaste a

priveghia fiește-cine ca nu din neluare de samă să s(ă) pricinuiască îndoite cheltuieli a face.

6. De mare cheltueli și pré sf. biserecă și pre obște să o ferescă.
7. Forte tare silință să aibă tot juratul pentru adaogeré, iar nu scăderé venitului bisericăscă și orășenescă.
8. Nicī de cum turburare să nu să facă, turburare între oraș și între sf(ă)nta biserecă, ca din ačasta să nu purcăză vr-o urgie.
9. Or cine or de ce stare . . . . 1) dă sfat folositor, să nu să pue zizanie dela altul a să strica.
10. Cu cuvite necinstite, pă nimené să nu trăctă-luiască în adunare nimenia.
11. Mai mult pentru folosul sf. biserici și al obști și al tot orașului să grijască, decât pentru folosul său.
12. In totă vremé obște să nu lipsască pristăvindusă unul altul în loc să să așeze.
13. Asemine și preoți să fie părtaș la adunare osebind trebile čale neguțătorești.
14. Cu dragoste și înțelepčune lucrurile și trebile obști să s(ă) facă.
15. La tote trebile așa să s(ă) socotiască fiește cine, ca cândă ar sta înaintia feții lui Dumnezeu și al marelui făcătorului de minuni sf. Nicolae, căroră a răspunde dator va fi după cum să și cuvine

---

1) Foaia ruptă.

16. Celor mai mari juraț și celor doi gočmanî  
mari, respect și cinste cuviosă să s(ă) dé pururé !

Pop(a) Dimitrie Duma namesnic

Iereî Stefan Ioannovû

Iereî Petru Iosif.

Căp. Ilie Bird voescû

Chiru Lazar gočman voescu

Hagiî Radul Pricop am voit

Hagi Ion Čurcul am voitû

Hagi Gheorghe Voicul am voit

Hagi Dimitrie Pelgrad am voit

Hagi Ioan Grecu am voit

Ioan Costandin am voit

Ion Lebu am voit

Ioan Vlad voescu

Radu Cn.1) voescu

Micu Voicu voescû

Gheorghe Hagi Radu Inașu am voitû

Fiind adunată toată obșté, așa am voit să stăm  
toți orășanii, del(a) mare până la mic, la toate  
punctumurile, ce sânt scrise mai sus, să stăm cu  
toți a le împlini după vechiul obicéi, cum aũ fost  
mai nainte, iar alte înoiri nici decum nu priimim  
și gočmanii și jurații s-aũ așezat cu voia noastră  
a tuturor.

**Brașov, Mai 21. 1762.**

Și am scris eu preot. *Dimitrie 'Duma* namesn.  
vlădicescû cu voia tuturor.

---

1) Cătană.



## CV.

1763. Februarie 22.

*Scrisoarea patriarhului din Țurigrad, către reprezentanții bis. din Șchei, în care îi îndeamnă să adune milă pentru sfântul mormânt. (trad.)*

Smereniia noastră, dăm scrisoare noastră cé patrierșască bine întocmită, care arată, că de vreme ce sf(ă)nta biserică a Brașovului, atăta pentru undelemnul, carele să arde în candelé, cât și pentru cără, precum și pentru alte chieltueli ce să fac, acești 12. neguțători epitropi ai aceștii sf(i)nte biserici, au rânduială a stränge în cutiia sf(ă)ntului și de viață dătătorului mormânt milostenie, să ia un ban la o para, adecă al treilé, iar ceialalți să-ia sf(ă)ntul și de viață dătătorul mormânt, ca cea ce iaste rânduită cutiia a sf(ă)ntului mormânt a umbla împrejur. Și pentru ačasta arătatu-néu noao și scrisoare arhimandritului sf(ă)ntului mormânt chir *Paisie*, rânduint acesté, decî și smereniia noastră după scrisoare ačasta, bine am așezat și am rânduit ačastă întocmélă de rânduială, care arată și sorocește, că cutiia sf(ă)ntului și de viață dătătorului mormânt a p(u)r(u)ré necurmat să umble împrejur, pentru numele sf(ă)ntului mormânt, decî în vremé socotelii de față și cei 12. să deșchiză cutiia și m(i)losteniia cé strânsă un ban, adecă a treia

parte, să o ia biserica pentru chieltuiala ce să face întru dânsa, precum am zis mai sus, iar cei doi bani la para, care arată cei doi la trei, să-i priiméscă sf(â)ntul mormânt, decî pentru întărire c6 mai adevărată s-au făcut bine întocmită scrisoare noastră patrierșască și s-au dat dumnélor cinstiților 12. neguțători și epitropî.

1763. *Fev.* 22.

## CVI.

1763..Martie 6.

*Scrisoarea delegaților obștii din Șcheii Brașovului:*  
**Ilie Birt și Micu Voicu la Țarigrad. (original.)**

Sfinților vostre părinților cu plecată metanie sărutăm cinstită drépta sfinților vostre și dumnîavostră întru Chr. fraț tuturor cu săn(ă)tate ne închinăm.

Alta facem în știré dum(né)voastră, că și noi cu mila lui Dumnezeu am sosit la Țarigrad la 9. Fevroe și am umblat cu pace și am mersu la pré fericitu patriarhū cu cărțile, care ni-aș dat dum. și lém dat în mânia pré fericirei sale trus trele, carele știț dum(né)voastră și cu mare bucurie ni-au priimit de am vorbit gură cu gură în 2. rândurî și văzândū fericiré sa cărțile a le arhimandriților cu totă voia

aū priimit bucuros și ni-aū dat altă carte cu pecetē sf(ă)ntului mormănt și cu iscălitura pré fericirii sale, ca să fie stătătore la hramu sf(â)ntului Nicolae în veci și de bună voia préfericiri sale aū voit și aū blagoslovit, să ia sf(ă)nta biserică un ban, să fie pentru undelemnū și pentru cără și tămăe, iprocī, iar 2 bani să s(ă) dé la sf(â)ntu mormănt și cartē cé veche de afurisanie o aū spart și ni-aū dat altă carte de molitfă și blagoslovenie de cei morți și de cei vii, să fie toț iertat și blagosloviț și țată că vă trimitem copile cărților ale patriarhului, pentru încredințare, ca să le vedeț, că am fi trimis orghinabile, dar ni-aū fost témă, să nu să pīarză, ci viindū noi cu s(ă)ntate le vom aduce și așa este porunca pré fericitului patriarhū, după cum o veț vedē cândū veț număra bani, să fie cei 12 juraț față și să opriț al sf(i)nteī biserici partē, iar ceialalți bani ai sf(â)ntului mormănt să-ī schimbaț și să faceț poliță la București la chir *Costandin* al jup(unesiī *Stăncuței* și dumniālui va scrie aīca la Țargrad la chir *Floré* fratele dumnelui și va da bani aīci, că așa ni-am așezat cu fericit patriarhū și cu chir *Floré* și să rogă fericitu patriarhū, ca să-ī vie bani cât mai îngrab aīci la Țargrad, că are mare lipsă și dumniavostră fraților, să vă siliț în tot chipu păn este chir *Floré* aīca la Țargrad, ca să s(ă) isprăviască lucru, dup(ă) cum ni-am legat cu fericitul patriarhū.

Iar pentru jup. *Neculae* veț ști, că solu și terzimani sânt mănioș pă dănsu, că n-aū umblat

pă cale și ce ni-aū dat în scris înaintia judecății, nici unele nu sânt adevărate, că am apucat pă *Simion Biiancu* pentru fermanu, care l-aū dat la vodă să ni-l dé din pământ și dum(né)lui terzimanu s-aū prinsū înainté nostră cu capu, cum că aū mersū înainté lui vodă cu *Neculae* ou fermanu și i l-au dat *Biiancu* lui vodă în mână și vodă l-aū sărutat și aū zis, că-l va ținia în samă și iar l-aū dat vodă *Biiancului* în mână, *Biiancu* l-aū dat în mâna lui *Neculae* și *Neculae* l-aū băgat în sin și spune *Biiancu*, că aū întrebat vodă pă *Neculae* are vii, are oi și orce va avia, i-aū făgăduit vodă înainté *Biiancului* să nu plătescă nici vamă, nici nimic și fermanu iel l-aū dat unde l-aū dat, iar nu *Biiancu*, iar pentru cheltuiele, ce aū făcut aici la Țargrad le vom lo în scris toate nume cu mărturiī și viindū vom sta de față cu dum(né)lui că nue adevărat ce ni-au dat înainte, că mare năcaz am avut pân am scos copiia fermanului, care l-aū dat *Neculae* la vodă, mulțămim lui Dum(ne)zeu ie în mâna nostră și nu vă putem da nici un răspunsū pân nu vom lo și noi răspunsū dela portă, polița n-am lot, ba-ncă omu care e să dé bani, e dus la *Varna* și cum vom lo vom face știre și dumnia-voastră să ne mai înștiințaț cu scrisore, ca să știm cum vă aflaț și pentru lazaret de marfă și de om să ne faceț știre, să știm cum s-aū așezat, cu ačasta săvărșim și mila lui Dumnezeu să v(ă) păzască cu săn(ă)tate și ačastă carte dela patriiarhu

să o trimitetj la préosfințitu unde s-o afla.  
1763. Mart. 6. **Țargrad.**

A dumniavostră întru Chr. fraț, care ne știț

*Căp. Ilie Bird.*

*Micu Voïku.*

## CVII.

1763. Martie 7.

*Legătura diiaconuluș Radu Témpe. (original).*

Eu, cel mai jos iscălit, adeverez cu această scri-soare înainté sfințiilor sale preoților, i dum. gočmanî, precum că fiind lipsă de diiacon la sf(ă)nta biserică aciî în Șcheiî Brașovuluî și rugându-mă de tot să-borul a mă priimi să fiu diiacon, m-au priimit bu-curoși, dându-mî înainte aceste pontumuri, la care mă leg cu această scrisoare, că le voi plini, după obiçaîul cel vechî.

- 1) Legé mé întrégă pravoslavnică, neunită voi păzi, cu toate rândueele ce să cuvin dieconești, asij-deré și slujba beserici, afară de trebă cu prii-mejdie nu voi lipsi dela biserică, îndeletnicindu-mă în citiré sf(i)nteî scripturî și voi fi cu dreptate sf. biserici până la 10 ban., după jur. cel de obște.

- 2) Cu preoți mă voi purta, precum să cuvine, întru ascultare, cinste, smerenie și dreptate din toate până la 3 bani.
- 3) Cu jurații așijderé cu cinste, precum li să cuvine și mai ales fiește căruia orășan cinstindu-î le voi sluji la trebile ce să cuvin mie.
- 4) De oște, primblări sau de băuturi fără de trébă și fără de socotélă, mă voi apăra, cât de voi lipsi dela biserică pentru vre-una de aceste netrebnice să mă canonéscă conzestoriul arhieresc după greșala mé.

*Radu sin pop. Radu.*

1763. Mar. 7.

Pop. *Radu Témpe* al *Radului* părinte osărditorî cu cuvânt de învățătură spre dănsul rămân în viață-mî.

CVIII.

1763. Iulie 6.

**Dionisie Novacoviei** *mustră pe preoți și obștia Bolgarsechiului, că nu l-aă încunoștiințat, fiind în Brașov, despre cutiia mărfurilor neguțătoarești. (original.)*

Cucernică obște preoțéscă și cinstită obște orășenéscă a Bolgarsechiului, noao întru Chr. iubitelor fîi.

Foarte tare ne mirăm și ne čudim, cum așa prostă în socotéla trébiî aceia, adecă a cutiei mărfurilor neguțătorești ați umblat, fiind smereniîa noastră de bogate or la iúbirile voastre de Chr. și nici odată nu ați dat înainté noastră, însă de netî fi înștiințat pre noi întru aflare noastră la voi, mai cu cale și mai lesne am fi putut tréba cutiei mai sus numite a întări și mână de ajutorú la folosul obștiî a vă da. Decî socotind smereniîa noastră precumú de acum în céle viitoare întru asemine trébi nu veți întárzia, mai nainte a vedîa și a vă griji pentru céle vrédnice de grije și căutătoare de îndreptare, nu împiedecăm cutia acéia ce blgoslovim, ca să fie după cum ați avutú legătură și învoire și vă sfátuim mai nainte de toate cu duhul blândetelor a vă sili pentru folosul obștiî, ca prin muza-verie și nebăgare de sémă să nu vă lipsiți și de darul cel de sus a lui Dmnezeu, pentru care și din rostú mai pe larg va va spune arătătorîul aceștiîa, cucernicul între preoți pár. *Petru* parochul vostru. Cu ačasta lăsându-vă suptú acoperemântul lui Dzeu și blgoslovindu-vă arhipăstorește sântem

de bine voitor

Cu mila lui Dzeu pravosl.  
episcop al Budiî și al tot  
Ardélului

*Dionisie Novacovicî.*

6 Iulie 1763.

## CIX.

1763. Septembrie 28.

*Legătura diiaconului Gheorghe Chifes. (original).*

1763. Sept. 28.

Adeverez eu cu plecatu zapisul mieu la cinstita mâna Sfinților sale preoților și la cinstita mâna gočmanilor, juraților, neguțătorilor, pecum să să știe, că întâmplându-să într-aastă vreme a fi lipsă la sf(ă)nta biserică Brașovului de diiacon și fiind obicēul și direptatē, când or fi lipsă de diiacon, să alégă a orândui din fečorii, cei ce să vor purta cu cinste și din dascalii, cei orânduiț a sluji sfin. biserici cu cinste și cu direptate, prin multă rugă-minte m-au ales, ca să mă, căsătoresc și să mă duc, ca să mă dieconesc, fiind cu voia pré cinstiților preoț și a dum. negustorilor și a tot orașul, pentru care după vechiul obicēi și urmării celor mai din-ainte, au pofit, ca să dau credinčoasă scrisoare la sf. biserică, pentru mai bună adererință cu mâna mé scrisă și iscălită, legându-mă întru acesta chip, precum cu cel mai jos iscălit, până la răsufalé mé cé mai de pre urmă legé cé pravoslavnică să o ȕiu nesmintitū, biserică să o păzesc, la toate slujbele cele ce să săvărșesc într-ânsa să nu lipsesc, afară de vre-o betejală, ce mi s-ar trimite dela D-zeu, să



nu fiu bețiv, cu oamenii cei fără de cinste și cu fețorii cei fără de rușine să nu mă împărtaşesc, cu toată plecăciună către preot și către negustori și către bătrâni a fi să mă arăt, cuvinte fără de rușine și nefolositoare să nu iasă din gura mé, la toate praznicile și sărbătorile și duminicile cu osărdé și cu frica lui D(u)mnezeu să mă silesc a sluji, slujba cé orânduită a o săvârși diŃaconul, să nu mă dau după beții, de care împiedecă și pierde sufletul cel creștinesc, plecat și ascultători către toț, tainele céle preotești și alte taine orășenești să nu le scoț afară, ori unde aș avé pentru vre-o trebuincoasă trébă a casii a eși din oraș, să fiu datori a da știre preoților la sf(ă)nta biserică, să fiu cu direptate ferindu-mă a nu face pagubă până la un jumătate de ban. Priveghitori noapté și zioa împrejurul sfinteii bisericii, acesté și alte mai multe împlinindu-le cu toată osărdiia să fiu în cinsté dieconiei, iar din câte m-am legat și nu li-aș împlini, făcând împotrivă, să fie preoții împreună cu negustorii a mă lipsi del(a) sf. biserică, pentru că eu așa m-am legat de a mé bună voe și până voi fi în orânduiala și slujba dieconescă, să fiu datori a purta și grijé dăscălăscă, cum să cade fără de toată lené, trăgându-mă inima mai bine decât până acum, păzând în tot chipul, ca să nu să facă vre-o pagubă din nepurtaré de grije a mé, deșchideré ușilor și închideré de față, să fiu în tot rândul săptămăniii méle, Sămbătă séra Duminică séra și la toate praznicile și sărbătorile, când im va fi

rândul a griji, a mătura, a șterge împreună cu el orânduit, să nu lipsesc și alte de cele mai sus m-am legat toate cu toată osârdiia să fiu datori a le păzi. Pentru care, pentru mai adevărată credință și pentru întărire cé adevărată, mă leg cu iscălitura mé și cu peceté întărită.

Plecat dascal *Gheorghe Clifes* (L. S.)

## CX.

1763.

**Parthenie** *patriarchul Ierusalimului* *indeamnă pe Șcheienî să ajutore sf. mormînt, care din cauza pagubelor făcute de Arapî și din alte cause încă a sărăcit foarte. (original).*

**Parthenie**, cu mila lui Dumnezeu patriiarhu al sfintei cetăți Ierusalimul și a toată Palistina.

Cucernice întru preoți și protopop a cinstitei și de Dumnezeu păzitoare cetății Brașovului i cucernicilor preoți a tuturor bisericilor acestui oraș, cinstiților și de bune némuri boiari dumnevoastră neguțători, i cinstiților iepitropi a tuturor bisericilor și ceialalți toți creștini, care vă aflați într-acesta oraș, toți fiind în Domnul iubiți și doriți ai smirénii noastre, daru, pace și mil(ă) să fie dumnevoastră dela Dumnezeu și dela présfântul mormântu ajutor, sfințenie

și acoperire, iar dela noi molitfă, blagoslovenie și ertăciune, cu aastă de obște și molitfitoare carte, întâi părintește și den tot sufletul vă molitfim și vă bl(a)goslovim și rugăm pă Domnul Dumnezeu pentru săn(ă)tate-vă și spăsenie și pentru ca s(ă) vă dăru-iască tot binele și întru aastă și întru cé viitoare viață, al doile de vréme ce toți cu darul lui Dumnezeu santeți creștini, căci creștini toți au datorie să aducă fiește-ce cinste și închinăciune și dragoste la présfântul mormânt al Domnului nostru Is. Chr. și să înțelegă păsurile lui și după putere fiește-cui să ajutoréze, că a fi creștini, ačasta o au dela sfântul Ierusalim și pă acela cunoscū maică credinții lor, pentru ačasta și noi, care cu mila lui Dumnezeu am priimit pre acel sfințit și patrierșăscu scaun, viind aici în țara rumănéască, n-am lipsit a vă arăta păsurile présfântului mormantu, de vréme ce avem datorie să le arătăm la toți creștini și să-i chiemăm întru ajutorință. Pentru ačastă fi miei în Domnul iubiți, să știți pré bine, cum că astăzi présfântul mormantu au căzut la foarte gré datorie și a să mai chivernisi nu e cu putință și pricinile datorii, întâi sântu cele necurmăte cheltuiri, care sântu pe acolo, al doilea céle adése răpiri ale Arapilor, care lăcuescu pe acolo, al treile bagubile, care vinu una după alta, care aceste nici odinioară să nu fi fostū lipsite dela acéle locuri (pentru că nepoftitoriul de bine diiavolul într-acé sfântă cetate, au luat acé ré rană, pentru acéia nu încetéză tot-déuna a aduce fiește ce răotate într-ansa, cu mij-

locire aducerilor lui și pentru această pricin(ă) totdeuna sfântul Ierusalim, să află la atăta băntuire, dar totdeuna izbăndește) dar acuma aproape unde s-aŭ înmulțit aceste răotăți, încă și cé puțin milostenie a săracilor creștini s-aŭ înpuținat foarte multu, pentru vrémile céle răzmirițe, pentru acéste dar și mai multu pentru curgerile, care acuma mai înainte puținéi vremi, néu zavistuit vrăjmașii noștri, după cum iaste vedem în toată lumé, aŭ căzut la această pré gré datorie sfântului mormântu, ci de vréme ce cu nicī un félu de méșteșugu, toate să scape dentr-acasta, făr numai cu milostenie creștinilor, nicī alții pot să-l scape, făr numai creștiniī, nicī alții aŭ această datorie, făr numai acéștiia, pentru această și noi nu numai facem datorie noastră după cât am zis, să arătăm la toți păsurile pré sfântului mormantu și iar nu lipsim de a face fiește-ce ostenéal(ă), fiește-ce meșteșug și umblăm cu acestu félu de staré den locu în locu, cu atâte chipuri cu atâte témeri și cu atăta ticăloșăe, pentru ca s(ă) facem vre-o îndreptare la datoriia présfântului mormantu, pentru că de nu vom ajunge acuma încă păn la un anu, ca să-l îndreptăm, iaste cu puțință (care să nu-i erte Dumnezeu nicī odată să s(ă) facă) să fugim de acolo și să ne facem de răsū și de badjocură și de rușané tuturor némurilor, pentru această dar pricină am venit și aici în țara rumănescă și de vréme și dumnevoastră și alte dăți ați ajutat, dup(ă) cum și den catastișile cele vechi né-am adăvărat, pentru această și și acum scriindu,

ne rugăm dragostii dumnevoastră, ca să v(ă) îndemnați toți mici și mari și să faceți o ajutorare îndestulată la o vreme ca ačasta présfântului mormantu, cu ori ce fêlu de mêșteșug ați puté și să ne o trimiteti aici prin mijlocire neguțătorilor pân sântem aici, așa ne rugăm să faceți, ca niște fii curați ai maicii voastre biserici a celui sfințit Ierusalim, pentru ca s(ă) aveți totdeúnea pomeniri la toate sfintele închinăciuni și nesăvârșite plăți dela Dumnezeu și fiește-ce molitfă și bl(a)goslovenie dela présfântul mormantu în averile voastre.

Lângă aceste încă să aveți înștiințare, căci de vreme ce aici în cel de Dumnezeu păzitor orașul vostru sântu cu mila lui Dumnezeu atâte biserici și umblă cutiile présfântului mormantu, încă să întămplează și darul sfântului mormantu de vreme că s(ă) cădê la aceste lucruri să fie iepitropi, obrază vrédnice și cinstesă, pentru ačastă pricină și noi de vreme ce și den cărțile arhimăndritului nostru popii chir *Paisie* né-am adăvărat, cum cinstitul neguțătoriu chir *Ianachie Stama* iaste cinstit și de folos om și creștin bun, îl așăzăm adevărat epitropu présfântului mormantu, pentru ca s(ă) să nevoiască și să aibă epimelie\*) și la cutii și să ia și fiește-ce dar și milostenie présfântului mormant, ca când ar hi însuși noi, pentru ačaste să ne aveți molitfa toți, să-l cunoașteți de săvârșit epitrop présfânt mormant și să-l iubiți tocma ca pe noi și împrun să vă siliți la ori ce pricină. Lângă ačasta vă

---

\*) grije.

trimitem câte-va cărți în limba rumănescă, care au foarte trebuințoasă învățătură, atâta pentru creștinéasca credință, cât și pentru cele creștinești fapte, ca cea ce avem datoria nu numai să v(ă) iubim, dar și cu orî ce meșteșug să grejăm pentru mântuire voastră și să rugăm totdeauna pre sfânt Dumnezeu, ca să v(ă) dăruiască fiește-ce bine și mântuire a caruia darul și mila să fie cu voi cu toți.

.....

## CXI.

1764. Aprile 7 (?).

*Legătura popii Gheorghe fiul lui Dumitru Hărs.* (original.)

Adecă eu, cel mai jos iscălit, dau credințoasă scrisoare mia la mâna sfinților sale preoților și dum. cinstiților gočmanî și jurați sfintei bisericii și a toată obșta, precum să să știe, că fiind eu dascal și diiacon aici la sfânta biserică și ajungând la trépta preoții m-am hirotonit cam fără știre sau voia a toată obșta și după hirotonie mia dum. jurați nu m-au priimit preot la această biserică, fiind că am fost greșit sfintei biserici cu oare și ce pagubă și zătienelă, deci văzând eu că nu mă priimesc aici să fiu între rândul preoților, am căzut înainte a toată obște cu rugăcune, ca să mă priimescă, fiind că am slujit și mai nainte sfintei

biserică și ori ce pricină s-aŭ pagubă am făcut sfintei biserică să aibă a împlini până la un șfert de ban și lângă această mă leg cu această scrisoare a mé, ca să aibă a împlini toate cele ce mi să va da înainte ponturi, care mai jos să vor scrie:

- 1) Legé că pravoslavnică a bisericii răsăritului o voi păzi neclătit, adecă neunită cu a Romei.
- 2) Toate obișaiurile cele vechi ale bisericii, după cum au fost alți preoți legați, așa mă leg și eu a le păzi.
- 3) În vreme vre-unii betejeli năprasnice de cămă, până voi fi, preot mai mic, să fiu de toate a sluji la toate slujbele și să fiu nepregetător spre toate trebile creștinești, nu numai la cei bogați, ci și la cei sărați, ca pristăvind vre-unul din creștini și având lipsă de bani a împlini ostenela preotului, cum în va da să ău, încă care n-ar avé să-m dé și la acela să silesc al îngropa, ca și cel bogat, precum să cade preoților or la ce suflet de creștin.
- 4) Iarăș mă leg, precum să aibă a mă părăsi de toate obișaiurile, care am avut în vremea dascălii méle, adecă de beție să mă feresc, de răspunderé cu obrăznicie asupra preoților și juraților biserici, fără pricină înfruntaré că necuvioasă cătră fiește carele și rânduiala că întocmită pentru mine dela cinstiții preoți ai sfintei biserici aceștié o voi păzi nevătămată și neclătită în toate zilele vieții méle.

5) Aşijderé şi pentru sfite, care vor rândui dum. juraţi a fi de trăba slujbei peste săptămână, sau de sărbători mari, ori care în ce rânduială ar fi acelé să aib a îmbrăca iară să nu mă apuc cu obrăznicie a mă îmbrăca, cu odăjdiile cele ce şânt rânduite de sărbători în toate zilele, nici a mă duce la morţi cu ele pe vreme de ploae, sau tină mare şi din venitul sfintei biserici ori ce va fi să nu îndrăznesc a lua nice într-un chip după obiçai.

La aceste ponturi, ce mi s-au dat dela dum. cinstiţi juraţi, mă făgăduesc cu toată inima şi cu tot sufletul mieu, precum că le voi ţiné după cum place lui Dzău şi voi sluji creştinilor cu dreptate şi mă leg înainté înfricoşatului judeţ cu jurământ pe sfântul protol şi pre sfânta evanghelie, cum că aceste ponturi, ce arată mai sus, care de dumnélor mi s-au dat, le voi ţiné cu suflet curat.

Adecă toate cele ce ce sânt cuvioase şi şi nevătămătoare sufletelor creştineşti, să aib a le păzi şi legându-mă cu ačastă scrisoare şi afară din cuvântul dum. cinstiţilor juraţi să nu es afară, pentru mai adevărata credinţă am pus chezaşi pe dumnélui cumnatul jup. hagî *Radu Bogici* i dum. cumnatul jup. *Gheorghie* hagî *Rad(u)*, rugându-mă de dumnélor şi făgăduindu-mă, cumcă mă voi ţiné de cele bune şi care plac lui Dzău, iară de m-aş întoarce la niscare lucruri slabe şi de nimic şi de aş călca aceste legături, cu care m-am legat de bună voia



mă înainte sfințiilor sale preoților i a toată obște cum nu mă voi abate din pravoslavnică credință la alte eresuri sau urație, care nu primește sfânta biserică a răsăritului, de tot să fiu lipsit dela sfânta biserică și de noriia mă și despre mine cum nici o bănuială ori la fiește-ce judecată și pentru mai adevărată credință m-am iscălit, împreună am pus și pecetă mia dinpreună cu chezașii miei, ca să fie de bună credință ori în fiește-ce loc.

(L. S.) Eu preotul *Gheorghie* sin *Dumitru Hărs* întăresc cele mai sus scrise.

Mă mai leg și cu acest pont, precum în trei ani să nu béu nici vin nici rachiu, iară neștiind, precum mă leg înainte dumnelor, să mă aibă a mă canoni.

*Gheorghie* hagi *Radu Inaș*  
chezaș pă cele mai sus scrise.

## CXII.

1764. Decembre 13.

*Pastorala episcopului Budei și Ardealului Dionisie Novacovici, la nașterea Domnului. (original.)*

**Dionisie** cu mila lui D(u)mnezeu pravoslavnic ep(i)sc(o)p Budi și Ardélului.

Pré bine încuviințatului protoprezviterului chir *Eustathie Vasilievici*, cucernicului namestnic și c. preoți și tot clerului bisericesc, c. gočmanî și cinst. neguțători și tuturor pravoslavnicilor creștini, cariî să află în orașul Brașovului, noao întru D(u)hul sf(â)ntu iubiților fiî daru, milă și pace dela D(u)m-nezeu.

Știm, că ar fi fostu datoria chemării noastre pă iubitirile voastre de Chr. nu numai în zilele prazdnicilor, ci și în altă vréme mai desu, decât nu în fața noastră, batar în scrisor a vă cerceta, de vréme ce nu am fi împiedecați de pré multe și pré grele d(u)hovnicești lucruri, care trebuescū aicé în toate zilele și časurile îndreptare și povățuire, însă părintésca, fierbinté și nefățarnica dragoste, care am cătră iubitirile voastre de Chr., îm dă cale a nu lăsa acestu prilej, prin carele acéste prazdnice, a nașterii lui Chr., a noului anu, a slăvitului botezului D(o)mnului, vestindu-vă, cu toată osărdia poftescū, ca Chr. D(o)mnul, cel ce bine aū voitū pentru mântuire noastră a să naște, să vă învredni-čască prin mulți și fericiți ani pre toți voi a ajunge și a petréce asémine prazdnice în pace, în mântuire cătră slava cerescului împăratu și spre folosul sufletelor noastre.

Datoria noastră cé de obște și pravalnică\*) îaste, ca pentru arătata mila d(u)mnezeiască, să aducem

---

\*) pravoslavnică.

mulțămită și laudă Ziditorîului nostru din toata inima și tot sufletul și în locul darurilor celor de multă preț, care la închinăcune au adusă împărați Per-sienilor, Impăratului împăraților și Domnului d(o)mnilor, să aducem inimă curată și zdrobită, să facem gătire către adevărata creștinésca viață, ferindu-ne de tot răul și de păcat. Așjderé dator sântem a socoti d(u)hovnicéște, precum împăratul cerescă Chr. s-au născut în locă săracă și smerit, dându-ne noao pildă a ne smeri de sărăcie și de săraci a nu ne scărbi, a nu ne mândri, a nu ne înălța, a nu osândi, a nu ne cleveti, a nu prăda, ce în smerenie a petrece, curățându-ne cu pocăința, cu faptele cele creștinești bune, veselind sufletele noastre cu cântări bisericești, cu psalmi, așadară de vom prăznui, adevărată vom puté zice, că cunoaștem pre cel ce sau născut și ce bine au adusă la toată lumé și vom dobândi și împărăția cerîului, care au gătit D(u)mnezeu celor ce iubescă pre el. Noi trimitem voao m(o)l(i)tvă și blagoslovenie rugându pre D-zeu pentru smerenia voastră și ca să vă izbăvescă de tot răul. Amin.

S-au dată în Rășinar 13. Dechem. 1764.

*Dionisiu Novacovică.*

## CXIII.

1767. Ianuarie 2.

*Scrisoarea protopopului Vasilie Baran, către reprezentanța bisericii din Șchei pentru 2. gropi din biserică ale familiei lui. (original).*

Dmnélor voastre c. c. ai sfintei besérici credinčoși jurați, mie vechi cunoscuți dela m(i)l(o)stivul D-zeu sf. toată daré cé bună rog și poftescă pururé.

Cu scrisoare mé ačasta cunoscut-am a fi datoriu a vă afla pre d(umné)voastră și prin d(u)mnévoastră pre toți ai numitei sf. besérici despre acestaș lucru, noi, cariî ne tragem din moș din strămoși și preoțéște și mirenéște din cei de frunte ai orașului déci și cumcă n-am fi așa, nimă din d(u)mnévoastră saū din tot ținutul n-ar puté arăta saū măcară a cuteza vorovi într-alt chip. Inșă cu mare minune saū părut mie a fi, depre uniî déci, cariî fără adevăr și diréptă socotélă și fără calé legiî aū pornit împrotiva némului mieū déci, de ați lăsat pre streiniî, de eri delaltaeri nimeriți aci, a cuprinde groapa din besérică unde zacă oasele răposatului în Chr. tatăluî mieū c. prot. *Florei Baranu* și ș-aū îngropat pre a sa nepoată, lucru cu păcat de moarte, déca vréme ce Dzeu sf. poruncéște să nu poftim al altuîa, că numaî poftindū piărdem pre D-zeu și tot binele saū

și dobândim iadului, dară încă și luându al altuia. Altă groapă a noastră din beserecă încă voiți saŭ voescă uniî a o lua dela mâna noastră, a noastră fiind din véci, unde adecă s-aŭ îngropat fratele mieŭ p. p. *Theodor* și socotiți s-aŭ socotescă uniî déci, cumcă némul nostru s-aŭ stinsă cu totul, să facem ce ne place noao, că acuma putem. Iată eŭ acuma prietinéște și cu bună cinste de pre acestŭ lucru pre toți într-adinsă vă înștiințezŭ, cum numitele gropi ale noastre doao, să rămâe slobode la mâna némului mieŭ déci, iară de veți zice, cumcă aci nu iaste ném parte bărbătésă a stăpâni gropile, eu trăescă și fecoriî mieî și avem nădėje au unulŭ aŭ altul din noi să se îngroape în groapa unde s-aŭ îngropat strămoșul, moșul și tatăl nostru, saŭ fratele nostru numitul preotŭ. Iară nevrândŭ cine-va a înțelege adevărul saŭ împotrivindu-vă noao luminat să știți, că voiŭ proțedălui cu judecată împotrivă-vă și légé țării noastre va întări iușul mieu cel bătrân și fără voia neiubitorilor de adevărŭ și vă poftescă să nu vă îngreuiați d(u)mnévoastră am trimite răspunsŭ, ca să știu, rămâindŭ al dmnévoastră

Făgăraș 1767. zile 2. Ianuarie.

de tot binele voitor ca un vechi  
cunoscut și întru adevăr cătră  
Dzeu sf. pururé rugător.

*Protopop. Vasilie Baran*  
*dela mitrop. Făgăraș.*

## CXIV.

1767. Aprile 22.

*Lista juraților bis. din Șchei întărită de episcopul  
Dionisie Novacoviți. (original).*

Juraț bătrân(i)

Căpitan *Ilie*

*Chiru Lazar*

Hagi *Ion Nan*

Hagi *Radu Pricop*

Hagi *Gheorghe Voicu*

Hagi *Dumitu Peligrad*

Hagi *Ioan Grecul.*

Ce(i) care s-a pus juraț tiner(i).

*Petru Păligrad*

*Ioan Costandin*

*Ioann Lebul, Petcu Șet(raru)*

*Ion Vlad*

*Radu Catana* } și cu *Voicu*  
*Ion Boghici* }

*Necula Răuț*

*Stan Stama*

*Gheorghe Hagi Radul*

*Ion Stoica*

*Ion Moarcăs*

*Dumitru Ivan  
Oprîa Pulpaş  
Toma Gonce.*

La 22-a Aprilie 1767, precum cei vechi așa și cei noi jurați a să întări și a rămănia așa voim și întărim.

S-au dat în Raşinar la datum mai sus zis.

*Dionisiî Novacoviçi.*  
ep(i)sc(o)pŭ Budiî i Erdelschiî.

CXV.

1767.

*Protopopul Vasile Baran să plînge episcopuluî  
Dionisie Novacoviçi, că goçmanîi bisericiî din Braşov  
au ocupat 4 gropi din biserică ale rudelor lui. (copie.)*

Nu mă îndoesc, precum să nu fi având de ştire, că sânt din nēm din Braşov și măcară moşiiile acum sânt altora supuse, dară după dreptatē moştenitoréscă tot să țin de mine. Acum dară de vr-o câtă-va vrēme, cu al cui sfat nu ştiu, invi-tându-să goçmanîi bisericîi din Braşov, au îndrăznit în paguba moşteniturilor și rudelor méle celor încă trăitoare 4. locuri de îngropare, care încă rămăsese dela bl(a)gocestivîi răposatîi părinţîi noştri a le cuprinde, ales una o groapă la anul 1766. Noem. 7.,

luând cinstitul popa *Bucur* cu putere, aŭ îngropat pre nepoată-sa în trânsa, urmază nedireptate și mai mare, că la anul 1763. Ian. 16. tăgăduesc gălcevi-torii, întărind jurații bisericii, cei mai sus numiți, cu un cuget, precum că sora mé și noi nici o dreptate să n-avem la gropile céle mai sus numite, pentru care a lor neobičnuință creștinéște pre dănsii am jurat, adecă, să nu sufere ei să să odihnască tru-purile în locurile de moșii a lor sale. Dar ei nu ș-aŭ învrednicit a scrie noao s-aŭ a răspunde noao nimic.

Și așa fără de nădejde mé a mă apropiia la préosfinția ta cu jalbă, rugându-mă foarte tare, ca să învrednicești a porunci préosfinția ta, să să dé cu pace céle 4. locuri de îngropare, fără mai multa noastră ostenelă, rudelor méle celor rămase la Brașov, că măcară că și eŭ acum într-alt loc sănt, dar tot nu nedăjduim de tot, ca să nu caute măcară un nepot de ai miei cu vréme moșiia rămasă dela părinții noștri. Pentru care de toate a aștepta răspunsul sfinției tale, rămăi iară gata la slujba sf.



## CXVI.

1767. August 27.

**Dionisie Novacovici** *episcopul Budiî și Ardealului la plîngerea prot. unit Vasile Baran cere dela preoții și jurații bisericii Brașovului deslușiri în privința celor 4 gropi din biserică luate dela familia lui. (original.)*

Cucernicilor preoți și cinstiților jurați ai sf(i)nteî bisericii Brașovului, noao întru D(u)hul Sf(ă)ntu iubiților fii!

Din adăogata aicé copia inștanții c. protopopuluî unitu chir **Vasilie Barani** din Făgăraș, mai pe largu veți pricepe, încatū să cuprinda jalba și cereré mai sus numituluî, făcută înainté noastră, pentru patru gropi din biserică a némuluî mai sus numituluî, la acestu sfârșit vă înștiințăm, ca întemeiat răspuns pă पोष्टé cé din întâi să se trimită, ca să putem și noi răspunde mai sus numituluî ce cére, cu neslăbire răspunsu. Noi de acé pricină de am fi știutu împrejur staré ei, am fi hotărătū răspundere, dar neștiindū, foarte de trebuință iaste, ca fără zăbavă și pricină la ačasta inștanție să trimitetū. Așa și mila lui Chr. să fie cu voi p(u)r(u)ré.

Rășinar 27. Augustū 1767.

De tot binevoitor smerit ep(i)sc(o)p Budiî și al Ardeluluî neuniților

***Dionisii Novacovici.***

## CXVII.

1767.

*Răspunsul reprezentanței bis. din Șchei la hîrtia episcopului Novacovici, cu privire la cele 4. gropi. (copie.)*

Préosfințitului, précinstitului și al nostru măi mare arhipăstor sufletesc, domnului dom. *Dionisie* arhiepiscopul Budiî și a a tot Ardélului neunit, cu cé până la pămănt plecată metanie închinându-ne sărutăm bl(a)goslovitoare drépta préosfinției tale.

O précinstită și noao mult dorită scrisoare del(a) préosfinția ta, scrisă 27. August, împreună cu o înștanție jéluitoare am primit Av. 4. și céle scrise cetind am înțeles, întru care scrisoare ne poruncești a da răspuns pentru 4. gropi din sf(ă)nta bisérecă, ce aũ jeluit sf. părintele protopop *Vasilie Baran* din mitropoliia Făgăraș, pentru care noi adunându-ne toată obșté și cercetând cu amăruntul la catastivul sf. bis. pentru acéle 4. gropi, am aflat 2. gropi ale răposatului, ce l-aũ chemat D-zeu prot. *Floré Baran*, ce au fost prot. în Brașov, vândute, una la *Opré Floriul*, alta la *Radu Iorga*, care are și zapisele date la mânia lor de stăpănire, dup(ă) cum mărturisesc némul lor, iar pentru 2. alte gropi, ce să țin de iale, ales una tin \*) tinda cé dintăi, unde iaste

---

\*) din.

îngropat răposatul prot. *Floré*, i părintele *Theodor* și alta în tinda cé mare, care zic că ıaste ıar a lor, să găsește la catastiful sf. bis., că sânt ale biséricii, căce că ıaste obicéi preoții, carii n-aũ groapă în sf. bis. să sufere a să îngropa ıntru o groapă de céle al(e) sf. bis. ıară arătând niscai zapise de stăpănire pentru acéle 2. gropi, să s(ă) arate. Cu ačasta săvărșind rămănem

*aı pré osfinției tal(e)*  
*maı micı și pré plecați*  
*fiı sufletești.*

## CXVIII.

1768 Ianuarie 11.

*Scrisoarea delegatului obștiı din Șchei Zamfir Marcu la Sibiiu, cătră Chiru Lasar la Brașov. (original.)*

Sibii 1768. 11. Ianuar.

Cinstite dumnéta jupăne *Chirule*, împreun(ă) cu toată obșté dela m(i)lostivul D-zeu poftescũ dumnévoastră fericită sănătate. Fac dumnévoastră ınștiințare, precum că lucrul s-au dat ınainte și s-au și ınceput și toată jalba s-au ınțeles, pentru care negreșit măriıa-sa comandir-ghegeneral nu numai la Vodă scrie,

ca să aveți bună pace despre toate cererile și hrisovul să-l dé înapoi, ce înștiințază și pe curția înălțatii măririi craești și pe solul dela Belgrad, ca aceste supărări, ce aveți, să să îndrepteze, așa mi-aū dat înainte, ce acum mâine nădăjduescū că voi lua carté ce scrie la Vodă și nu voi zăbovi, ce voi veni acasă, iară de nu va eși mâine scrisoare lui Vodă, până Miercuri nu poate eși și-m caută să zăbovesc, ca să viu cu ispravă. Chieltuiale merge mai multe ce și lucru nădăjduescū să să isprăvescă mai bine. Cu ačasta sânt întru toată dragostiă.

De bine voitori

*Zanfir Marco*

## CXIX.

1768. Februarie 26.

**Dimitrache Ioan Marco** scrie lui *Kyru Lasar* să trimită un deputat la Sibiu cu hrisoavele, ca să-i încredințeze pe cei de aici de adevărul afirmațiunilor lor. (original.)

Cinstit dumnéta jup. *Chirule*, dinpreună cu ceialați cinstiți neguțători ai Bulgarsecului, cu prietenescă dragoste mă anchin dumnévoastră. 1768. Febr. 26. Sibii.

Fiindu că la scrisoare că din trecut zile angrabă am fost răspunsă, pentru neputința mé și nimic lucru ales la cele ce m-aș fost poftit. acuin iat anștiințeză, că și poruncă v-aș fi căpătat și anștiintare pentru răspunsul, care dă Vodă mării sale ghinăralului, fiindă că iel să ține tare și fălălueste. că nu aveș dumnévoastră hrisoave ca acele și măcar că și ieu am fălăluit, că le aveș și lém văzut și cu ochi, dar tot de lipsă ieste a urma după porunca, care aș mersă, anșă așa veș urma, măcar că hrisoavele trăbuiește a să scoate față și a să arăta aiča, ca să să trimiță copiile lui Vodă, după cereré lui, făgăduindu-să mai sus numitul Vodă, că avându hrisoave ca acele, care spuneș dumnévoastră, antracelaș chip va urma cu dumnévoastră, și trimitându dumnévoastră vr-un deputat al dumnévoastră, veș sili a fi vr-un om, care să știe și limba nemțescă, saș despre parta maghistratului, să să dé răspunsul cel trebuinčos an conformitașul porunci și anștiintări, care v-aș mersă dumnévoastră de aiča dela ghineral-comando și trăbuie să staș, că antre taină spuindu-vă, vă face mincinoși și de toat oacara an scrisoare, anșă cerându dela ghinăralul și ca să vă anfrăneze de minčuni, ca acest să vă facă pildă și mă rog să nu puneș numele mieș, saș de aceste, care vă scriș an publică, fiindu că nu sănt slobozi a coreșpondului de osăbi la trebi domnești, car ieș numai pentru prieteșugul și dragosté dumnévoastră anștiințeză, ancrezându-mă că mai departe nu va merge așziré, decât numai antre dumnévoastră, măcar că am mai

aūzit ănputăčune aiča, pentru ača puțină mână de ajutor, car am stat de unăzi, fiindu chir *Zaufir Marco* aici, pentru ačastă trébă deputat și tot feliiul de tituluș mī-aū dat și pe afară oameni și mai ăn taină dicasteriumul mīeū, măcar că n-um pasă nimic, dar la unele lucruri ca acest nu trăbuește omul a fi așa slobod, numai mai ăn taină tractuluit toat, că lucrurile, care atingū la cinsté omulūi nu sânt bune, nici frumoase, măcar că ieū dumnévoastră nu bag nici o vină, numai la acel cel are gură de petece și nu știe păzi taīna și mai pe largū voi spune omulūi dumnévoastră, care va veni aiča pentru urmaré porunci, care s-aū trimēs acum de vr-o căteva zile și cu toat dragoste sfărșindu rămăi al dumnévostiă de tot binele voitor și gata la slujbă.

*Dimitrache Ioan Marco.*

## CXX.

1769. Martie 25.

*Protopopul Constandin Ioanovici, cere dela protopopul Dimitrie și dela preoțimea sf. biserici din Scheiū, în numele arhiepiscopului Atanasie Rednic, să răspundă la cele 5 (puncte) întrebări cuprinse în scrisoarea lui. (original.)*

Copie

Cinstitulūi întru Chr. părinte prezviter *Dimitrie* împreună cu cé de obște preoțescă căță a biserici

del(a) Schieiu, întrégă sănătate și sufletescă sp(ă)s(e)-nie rog și poftesc dela stăpănul Chr.

Căutatu-mi-au după datoriia chiemării și după cé mie trimisă poruncă, dela mai marele meu arhieru, a călători până la parté locului frăției voastre și a face cercetare de pre cuvioasele vieți, ca aflându-le întregite cu darul sănătăți în D(o)mnul să mă bucur. Lângă această voesc a înștiință pricina venirii mele, despre care sânt trimis, pentru măriia sa pravoslavnicul arhieru nostru *Athanasie Rédnic*, ca un privighitor la cé arhierescă datorie a arhipăstorii sale p(u)r(u)ră cu gândul și cu sufletul și cu cé precuvioasă lucrare prin învățatura cé de obste arătată păstorilor și norodului, voiaste a ști măriia sa la ce stare să află cei ce i-au auzit învățatura prin sf(i)ntele scripturi din cărțile sf(i)ntei bisericii ra. aritului grecești, care aici chilin în ebările arătându-să mai jos frățiilor voastre tuturor preoților dela ace sf(ă)ntă biserică, poftéște să dați răspuns, ca să-i știu da mării sale după poftă.

- 1) Acele cărți, din care aū arătat măriia sa învățatura aici înainte nărodului și a frățiilor voastre acum în anul 37. zile 10. Decemvrie întru o Marți, fost-au sau sânt pravoslovnice de biserică grecescă sau pravoslavnică aū nu și de nu pentru ce?
- 2) Arătat-a învățatură din trănsele, fost-au sau iaste diréptă, după cum aū așezat sf(i)ntii și d-zeeștii părinți aū nu și de nu pentru ce?

- 3) Credeți-o și frățiile voastre acéia, iar nu altă, aũ nu credeț, de nu credeț, pentru ce pricină?
- 4) Știu și nu mă îndoesc, că nu aț avut cuvânt cu cei mai aleș din norod despre acé învățatură a mării sale, să răspundeț, ce au răspuns norodul cel de cinste și la ce stare a voi să află, acum în urmă și crede acele învățături au nu, și de nu pentru ce ?
- 5) Mai poftiréț frățiile voastre împreună cu cuviosul norod a mai veni acest arhieru, ca să-ș mai facă dotoriia chiemării prin cé dréptă arătată învățatură tuturor de obște tot dintru acéle sf(i)nte scripturi ale sf(i)nților părinți, iar nu alte streine și de-l poftiț bine, de nu, pentru ce pricină nu l-aț priimi, sau ce ocă mijlocitoare aț avé a vă apăra.

Despre acéste arătate mai sus poncturi frății tale cin(sti)te în Chr. părinte prezviter *Dimitrie*, ca celui rânduit purtători de grije și cunoscut poruncitor în céle bisericești orânduială, acésté frăției tale după chiemare trimițindu-să printr-acești 2. cuvioasă preoți ai miei, veți aduna cuvioasa obște a celorlalți 77. părinți și așa de toate socotindu-să chilin, chilin după pontumuri aici mai jos, vă rog am da răspunsul în scris, fiind că am așa porunca, ori în ce fel de chip răspunsul în scris del(a) frățiile voastre mării sale mai marelui meu arhieru să le arăt, pentru care mâine până la zéce časuri să să gate și iarăș



gata acesta să-l aib la mână-m, cu care acum să-vârșindu rămăiu.

In cetate **Brașovului** 1769. zil. 25. Mart.

Al frăției tale și al tuturor

In Chr. smerit slugă

*prot. Constandin Ioanovici*

*ep. d. Făgăraș.*

## CXXI.

1770.

*Legătura preotului George.* (copie.)

In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Eu preotul **Gheorghie** mă jur pre pre Dmne-zeul cel atotputérnic și pre patimile și sângele iubit fiului său, pre sfânta evanghelie și pre sfânta cruce, pre care s-a răstignit Chr. Mântuitorul, precum că pe acéste mai jos puncturi, ce scrie, le voi ținé, și cu toată luaré de sémă le voi păzi.

1. Intăi, precum că voi ținé legé cé pravoslavnică neunită și toate dogmele ei neadăogând nice scăzând, după cum sfinții prin Duhul Sfânt léu tălcuit și leu așezat

2. A doao, folosul sfinteî biserici voi păzi cu toată reptaté, până la 10. bani și ori dela cine aş vedé a curge pagubă, dator voi fi a da înainte.
3. A treia, rânduindu-mă milostivul D-zeu a fi paroh la sfânta biserică Braşovului cu ceialalți întru Chr. fraţ și preoți, mă făgăduesc până voi trăi, că voi păzi dreptaté pân la 10. bani din venitul preoțesc, aşjderé și din prinoase până la un covrig.
4. Precum că voi fi ascultători întru toate slujbele preoțesti, bisericesti și mirenești și a cinsti pe cei mai nainte rânduți de mine, nearătându obraznic și fără de ruşine, a vătâma și a călca cinsté preoțască
5. A cincé, taînele preoțesti și bisericesti a le purta, dela o faţă la altă faţă, pe cel mai sus jurământ mă făgăduesc, că nu voi descoperi, ca să nu pricinuiască între fraţ urăcune.
6. A șasé, întâmplându-să, să nu dé D-zeu, vreme de čumă, după vechiul obicei, preotul cel mai mic iaste datorî a sluji la cei de čumă, la care întâmplare ale sluji cu tótă dreptaté și eu dator voi fi a intra și a le sluji.

Și precum grăesc și mă făgăduesc înainté sfântului marelui jertvelnic, așa să-m ajute D-zeu. 3.

**Braşov 1770.**

## CXXII.

1772. August 7.

*Episcopul neuniților din Ardeal Sofronie Chirio-  
lovici, încunoștințează pe epitropii bisericii Sf. Nicolae  
că a primit paterița trimisă și le mulțamește. (original).*

Cinstiți epitropi noao în Chr. iubiți fi!

Lângă trimiteré blagoslovenii noastre cei arhie-  
resști vă înștiințăm, că paterița\*) am primit mul-  
țămindū și în venire noastră la Brașovū vom sili,  
că sfânta biserică să nu fie în pagubă. Așa și mila  
lui Chr. să fie pururé cu iubirile voastre de Chr.

S-aū dat în Sibii 7. Augustū 1772.

Smerit episcop neuniților în Ardélū.

*Sofronii Cirilovici.*

Nădăjduescū, că prin biserică nu va fi mai  
mult strigare, zgomot și neînvoire, că prin rostū,  
precum protopopului *Petru* așa și namesnicului  
*Dimitrie* am porāncit, ca să fie în dragoste, păzin-  
du-și chiemaré sa fiește-carele.

---

\*) cirja.

## CXXIII.

1773. Mai 25.

*Răspunsul obștii orașului Bolgarsechi la epistola préosfințitului episcop din 15 Martie. (copie.)*

Copie.

1773. Mai 25. dat în Brașov.

Préosfințite și al nostru stăpân, cu precăcune cădem cătră blagosloveniia preosfinției tale.

Martie 15. O préluminată poruncă a préosfinții tale o am primit și ne poruncești préosfințiia ta, ca să ne așezăm și să ne împăcăm cu preoții, apoī cele de lipsă ne vei rândui, iară pentru cinsté preoților, care ne scrii préosfințiia ta, că o am vătămât-o, să ferescă Dmnezeū să nu vătămăm noi cinsté preoțescă, dară singuri acești doi preoți sfințiia lor să vatămă, care nu să țin de legătura și sapisu, ce am dat cu iscălitura și cu pecetia sfințiilor sale, care au dat la preoți și la juraț și la tot orașul, care ne rugăm préosfinții tale, să le priimești să să citescă înainté préosfinții tale și ne rugăm préosfinții tale să să citescă și jurământu sfintei biserici, ca să vez préosfințiia ta, cu ce legătură sintem noi jurați, care de acel jurământu săntem datorī a căuta îndereptate dela préosfințiia

ta. Cu ačasta cădem și ne rugăm preosfinții tale, ca la al nostru stăpăn, ca să avem în dreptare.

*Ai preosfinții tale mai mici  
și plecaț noi toată  
obște orașului Bolgarsechi.*

## CXXIV.

1773. Iulie 3.

*Episcopul neuniților din Ardeal Sofronie Chirilovici face cunoscut obștiș din Șcheș, că a îngăduit să rămăe toată rânduiala bisericii după obiceiul vechi. (original).*

Multă cucernice namesnice!

Cinstiți preoți!

Cinstiți epitropi, jurați, neguțatori și tótă obște!  
Noao în Duhul sfânt iubiți fi!

Lăngă trimiteré bl(a)goslovenii noastre, vă dăm a ști, precum am dat bl(a)goslovenie și îngăduință, ca toată rânduiala bisericăscă să rămăe în vechiul obiceiulă avută al dumnévoastră, așa făcând mila lui Chr. să fie cu multă cucernicia ta și cu iubirea voastre de Chr., rămăind

Sibiș 3. Iulie 1773.

de bine voitor

Smerit episcop neuniților în Ardélă

*Sofronie Chirilovici.*

## CXXV.

1775. Decembre 5.

*Darul, ce s-a dat preosfințitului metropolit și orașia ținută cu acea ocașime.*

Daru, ce se au dată preosfințitul mitropolită.

34 tt de zahar cu 45 x tt . . .	suma	fl. 25·30	x(?)
11 tt cafia turcăscă . . .	tt 1·08 x	„ 12·28	„(?)
70 de alamoii . . . . .	„ —·04	„ 4·40	„(?)
4 cutii condite . . . . .	„ 1·08	„ 4·32	„
2 tt de lumânăr de ciară „	„ 1·16	„ 2·32	„
am dat trogului . . . . .	„ —·17	„ —·17	„
măncaria la Carloviț . . .	„ —·27	„ —·27	„
Chiriciului am dat . . . . .	„ 4·34	„ 4·34	„
la Dunăre trecutu . . . . .	„ —·56	„ —·56	„
tringhelt la omeni . . . . .	„ —·08	„ —·08	„
o săptămână, ce au aș- teptat chiriciu la Varadină am plătit la birt nem. . . . .	„	15·20	„
		<u>fl. 71·24</u>	„(?)

1775 Decembre 5.

Suma din cea parte nem. fl. 71·24 fac un. fl. 85·68  
3½ oca chitră, ce o au luat chir *Radu*  
*Cătana* și s-au trimis la păr. mitropolitul. fl. 10·32  
fl. 96·00

O r a ț i a.

Blagoslovite visoco gdnū mitropolitū !

Noi sintem trimiț și venim cu acestu darū mic la Domnulū arhiepiscopu și mitropolitulū nostru trimiț dela preoți și dela epitropi sfintei biserici a orașului Șchéelui, mulțemim Dumnezeului că văz . . . (?) Domnului nostru mitropolit întru fericită sănătate, Aminū.

CXXVI.

1777. Noem. 5.

*Legătura diaconului George.* (copie).

Eu, cel mai jos iscălit și cu pecetē mé întărit, dat-am crădinčoasă scrisoare mé ačasta, că să fie de bună credință la mâna sf. preoților, adecă părintelui prot. *Petru Grid* și părintelui duhovnicului *Stefan Inaș* i părintelui *Radu Tempii* și a cinstiților juraț ai sfintei bisericī, anume: *Ilie*, i hagī *Ioan Grecu*, i *Petru Peligrad*, i *Ioan Dan*, i *Radu Catana*, i *Micu Voicul*, i *Gheorghie* hagī *Radu*, i *Ioan Ivanovici*, i *Dumitru Ioan* și la toată obștē, dela mic până la mare, precum să să știe, că fiind trebuință la biserică m-au rânduit, ca să păsesc la trépta preoției. prin ačastă legă-

tură, care urmază mai jos, care legătură o am dat eu de bună voe de nimeni fiind silit și m-am legat, că și cu jurământu, după primire haractirului preoțesc, o voi întări, anume: legé cé pravoslavnică a răsăritului o voi păzi, adecă neunită cu a Romei. Toate obicéiurile céle vechi ale bisericii, după cum au fost alț preoț legat, așa și eu mă leg. In vremé vre-uniî betejeli năprasnice de čumă, până voi fi preot mai mic, să fiu datori a sluji eu la toate slujbele, să fiu nepregetători. Așjderé mă leg, precum nici un obicéi de č-ale réle nu le voi urma, anume: bețiia, răspunderé la cei mai mari cu obrăznicie, atăta celor în rândul clirului bisericesc, cum și mirenesc, precum juraților așa și la cei mai de pe urmă, dela cel mare până la cel mic, ca să fie slujba chemării méle cum înainté lui Dumnezeu, așa și înainté norodului fără de pricină, iară cinsté celor mai mari decât mine, până la sfârșitul vieții méle, să nu o vatăm, ci rânduiala ča întocmită să fiu detori a o păzi nevătămată și neclătită în toate zilele vieții méle, iară una de acesté de mă voi înșela și aș îndrăzni ale călca, să aibă sfânta biserica cu adunare sa ča slobodă voe și despre mine nebănuială, a mă canoni cu lipsiré norii, pentru mai bună încredințare, cu numele și cu pecété mé întăresc în Bolgarseg.

Noem. 5. 1777.

Eu diacon. *Gheorghe* am voit.



## CXXVII.

1777. Novembre 19.

*Legătura diiaconului Dumitru Popovici.* (original.)

Eu, cel mai jos iscălit și cu pecetě mé întărit, dat-am credinčoasa scrisoare mé ačasta, ca să fie de bună credință la mâna sf. preoților, adecă: pâr. prot. *Petru Grid* și pâr. duhovnicului *Stefan Inaștu*, i pâr. *Radul Tempi*, și a cinst. jurați ai sf. biserici, anume i Căpitan *Ilie*, hagī *Ion Grecul*, i *Petru Peligrad*, *Ioan Dan*, *Radul Catana*, i *Micul Voicul*, i *Gheorghe* hagī *Radul*, *Ioan Ioanovici*, i *Dumitru Ivan* și la toată obște, dela mic până la mare, precum să să știe, că fiind trebuință m-au rânduit, ca să pășesc la trépta diaconiei, prin ačastă legătură, care urmésă mai jos, care legătură o am dat eu de bună voe. de niminé, de nimené fiind silit și m-am legat, că și cu jurământ, după priimiré haracterului dieconesc, o voi întări, anume legé cé pravoslavnică a răsăritului o voi păzi, adecă neunită cu a Romii, toate obiceiurile cele vechi ale bisericii, după cum au fost și alți diiaconi legați așa și eu mă leg, în vremé vre-unii betejeli năprasnice de cîumă, până voi fi diiacon mai mic, să fiu datorī a sluji eu la toate slujbele, să fiu nepregetători. Așijderé mă leg, precum nici un obicei

de cele rele nu le voi urma, anume: bețiia, răspunderé la cei mai mari cu obrăznicie, atăta celor în rândul clirului bisericesc, cum și mirenesc, precum juraș așa și la cei mai depre urmă, dela cel mare pân la cel mic, ca să fie slujba chiemării mele, cum înainté lui D-zeu așa și înainté norodului, fără de pricină, iară cinsté celor mai mari decât mine, până la sfârșitul vieții mele să nu o vatăm, ci rânduijala cé întocmită să fiu dator a o păzi nevătămată și neclătită în toate zilele vieții mele, iar una de acesté de mă voi înșela și aș îndrăzni ale călca, să aibă sf. biserică cu adunare sa cé slobodă voe și despre mine nebănuială a mă canoni cu lipsiré norii, pentru mai bună încredințare cu numele și cu peceté mé întăresc în Bolgarseg.

Noem. 19. 1777.

*Eu Dimitrie Popovici am voit.*

## CXXVIII.

1779. Aprile 16.

*Legătura dîraconului Dumitru Grid. (original.)*

Eu, cel mai jos iscălit și cu peceté mé întărit. dat-am credinčoasă scrisoare mé ačasta, ca să fie de bună credință la mâna sf. preoților, adecă: părintelui prot, *Petru Grid* și părintelui duhovnicului

*Stefan Inaş*, i părintelui *Radu Tempii*, și a cinstiților juraț ai sfintei biserici, anume: căpitan *Ilie*, i hagi *Ion Grecu*, i *Petru Peligrad*, i *Ion Dan*, i *Radu Catana*, i *Micu Voicu*, i *Gheorghe* hagi *Radu*, i *Ion Ioanovici* și la toată obște, dela mic pân la mare, precum să să știe, că fiind trebuință la biserică, m-au rânduit ca să pășesc la trépta preoției, prin această legătură, care urméză mai jos, care legătură o am dat eu de bună voia mé, de niminé fiind silit și m-am legat, că și cu jurământ, după priimiré haractirului preoțesc, o voi întări, anume legé cé pravoslavnică a răsăritului o voi păzi, adecă neunită cu a Romii. Toate obiceiurile céle vechi ale bisericii, după cum au fost alți preoți legați și eu mă leg, în vremé vre-unii betejeli năpraznice de cumă, până voi fi preot mai mic, să fiu datorî a sluji eu la toate slujbele, să fie nepregetători. Așijderé mă leg, precum nici un obicei de č-ale réle nu voi urma, anume: bețiia, răspunderé la cei mai mari cu obrăznicie, atăta celor în rândul clirului bisericesc, cum și mirenesc, precum juraților așa și la cei mai de pre urmă, dela cel mare până la cel mic, ca să fie slujba chiemării méle cum înainté lui D-zeu, așa și înainté norodului fără pricină. Iară cinsté celor mai mari de cât mine, până la sfârșitul vieții méle să nu o vatăm, ci rânduiala ča întocmită să fiu datorî a o păzi nevătămată și neclătită în toate zilele vieții méle, iară una de acesté de mă voi înșela și aș îndrăzni a le călca, să aibă sfânta biserică cu adunaré sa cé slobodă voe

și despre mine nebănuială a mă canoni cu lipsire norii. Pentru mai bună încredințare cu numele și cu peceté mé întăresc.

In Bolgarseg. April 16. 1779.

*Eu diacon Dumitru Grid am voit.*

## CXXIX.

1779. Aprilie 16.

*Legătura diaconului Gheorghe fiul lui Dumitru Duma. (original.)*

Eu, cel mai jos iscălit și cu peceté mé întărit, dat-am credinčoasa scrisoare mé acésta, ca să fie de bună credință la mâna sf. preoților, adecă: păr. prot. *Petru Grid* și păr. duhovnicul *Stefan Inaștu*, i păr. *Radu Tempé* și a cinst. jurați ai sf. biserici, anume: căpitan *Ilie*, hagî *Ion Grecu*, i *Petru Peligrad*, *Ion Dan*, *Radu Catana*, i *Micu Voïcu*, i *Gheorghe* hagî *Radu*, *Ion Ioanovici*, *Dmitru Ivan* și la toată obșté, dela mic până la mare, precum să să știe, că fiind trebuință la biserică, m-au rânduit ca să păsesc la trépta dieconiei, prin acésta legătură, care urméză mai jos, care legătură o am dat eu de bună voe, de nimené fiind silit, și m-am legat ca și cu jurământ după primire harac-

tirului dieconesc o voi întări, anume légé cé pravoslavnică a răsăritului o voi păzi, adecă neunită cu a Romiî. Toate obicéiurile céle vechi ale bisericîi, după cum au fost și alț diiaconî legaț, așa și eu mă leg, în vrémé vre-unii betejeli năpraznicî de čumă, până voi fi diiacon mai mic, să fiu datorî a sluji eu la tóte slujbele, să fiu nepregetătorî, așijderé mă leg, precum nici un obicei de cele rele nu le voi urma, anume: bețiia răspunderé la cei mai mari cu obrăznicie, atăta celor în rândul clirului bisericesc, cum și mirenesc, precum jurat așa și cei mai depre urmă, dela cel mare până la cel mic, ca să fie slujba chiemării mele, cum înainté lui D-zeu așa și înainté norodului, fără de pricină, iară cinsté celor mai mari decât mine, până la sfărșitul vieți mele, să nu o vatăm, ci rânduiala cé întocmită să fiu dator a o păzi nevătămată și neclătîtă în toate zilele vieți mele, iar una de acesté de mă voi înșela și aș îndrăzni a le călca, să aibă sf. biserică cu adunare sa cé slobodă voe și de pre mine nebănuială a mă canoni cu lipsiré noriî. Pentru mai bună încredințare cu numele și cu pecété mé întărescu.

In Bolgarseg. Aprilie 16. 1779.

*Gheorghie sin pop. Dumitru Duma.*

## CXXX.

1779. Iunie 15.

*Dispozițiuni privitoare la afacerile bisericesti interne și externe. (original).*

In Șcheiu-Brașov. 15. Iunie 1779. Nr. 1.

In vreme aceasta aflându-ne noi, cari mai jos ne vom însemna aici în Șcheiu Brașovului, pohtiră dela noi c. orășani ai acestui loc, ca pentru sf. biserică depre toate tribuințele sale să le facem rânduială, adecă, pentru gočmanî, pentru jurați, pentru ctitori și pentru alte lucruri bisericesti din lăuntru și din afară, așa noi prin voia c. orășani și după cunoștința noastră cu drept suflet într-acesta chip am orânduit și pentru următoare știință a vremi viitoare într-acesta chip o dăm.

1-mo. După j. noastră sf. Nicolae ș-au ales gočman mare, jupănul *Ioan Constantin*, gočman mic j: . . . . .

3. jurați. Cel dintîi j. *Căpitan Ilie*  
Al doilé j. hagi *Ioan Grecu*  
Al 3-lé j. *Ioan Lebu.*

Jurați sânt aceștiia:

- 1) j. hagi *Radu Pricop*
- 2) *Petru Peligrad*

- 3) *Ioan Vlad*
- 4) *Radu Catana*
- 5) *Micul Voicul*
- 6) *Ioan Ioanovici*
- 7) . . . . .

2-do. Rânduiala d într-acesta chip să fie: Să aibă d purtare de grije pentru copii școalei, cele orânduite și trebuincoase să învețe, iar nici unul din preoți copii pe plată să nu învețe, cariî voar fi din districtul acesta și încă în toată zioa un čas să-î învețe din catichezis încheeturile credinții. Și încă să mai rânduește, ca d. să scrie pe fiște ce copil la ce lecție să află acum și acé lecție să dé la mâna c. jurați și c. j. cu un preot la un fârtal de an să le facă examen, care č-aũ învățat și cum să poartă, în scris cu catastif.

Și D. *Nicol.* să rânduiască preoți fiște-carele deosebî să dé câte un galben.

Și D. *Rad.* îi dá gal. 6.

Așjderé c. jurați gal. 6

3-tio. Cinst. curatorii să aibă purtare de grije să pue o candelă să arză neîncetat la sf. préstol, unde stau sfintele taîne și să pórte grije, ca un cleric la vremé căzută, să citescă din apostol la ascultare în tinda cé mare a muerilor, iar pricepându-să, cum că din pricina ačasta nu-î nici un folos, poate să să curmeze.

4-to. Pentru sf. lith., ce să fac la paraclisele cele 2. Dumineca și la sărbători, să să facă tot odată ca și în biserica cé mare, ca să nu să lipsescă norodul de ascultare utrenii și să nu curgă vre-o pagubă sf. bisericii și pentru bani, ce să strâng la paraclise pentru săraci, tot la mâna C. curatorii să să dé, ca să împartă dum. unde știu că e de trebuință și orce bani s-oar stränge în sf. biserică, c. curatorii să aibă a stränge, s-au să orânduiască dum. pe care oar socot că va fi sf. bisericii cu nepăgubire. Pentru venitul paraclisului celui nou și pentru păstrare aceluia și chiverniséla j. hagi **Rad. Pricop**, după cum pân acum așa și déici înainte să aibă purtare de grije, sub cunoștința sufletului său și prin zăpis înainté gočmanilor și a juraților bătrâni de tot să dé socotéla, cât au fost venitul și unde ce s-au cheltuit și ce să mai află acum.

În paraclisul cel nou și în biserica cé mare să să facă lithurgiia odată, iar la paraclisul cel vechi după evanghelie și după heruvic să începă lithurghié.

5-to. Pentru bani mirului, care să strâng în biserica cé mare. după vechiul obicei al sfintei bisericii, să rămăe la preoți de 4. ori într-un an, iară dela mueri, precum din tinda cé mare, așa și dela paraclise, tot al preoților, iar dela bărbat, să fie al sf. bisericii.

Ačasta, pentru ca și în vremé viitoare să fie știută și cunoscut la toți și noi cu iscălitura și cu peceté noastră am întarit.



Așijderé și noi preoții, cari am fost într-aastă vreme de față, am voit și cu mânilé noastre am iscălit.

(L. S.) Protonotareș *Bucur Fogoroș* (?)  
conzistorumuluî neunit.

(L. S.) *Ioan Popovici*  
vicariș neuniților în Ardél.

Așijderé și noi, cariî mai jos ne vom iscăli gočmanî și jurați întărim cu iscălitura noastră și cu peceté bisericiî întărim:

Căpitan *Ilie Bird* jurat bătrân  
*Petru Peligrad* jurat  
*Ioan Constantin*  
*Ioan Lebu* jurat  
*Radu Cn.)\** jurat  
*Micu Voicu* jurat  
*Ioan Ionovici Marcu* jurat  
*Ion Stinghe* jurat  
*Floré Govna* jurat  
*Radu Stoica Pitiș* jurat  
*Bucur Mircan* jurat  
*Theodor Ivan* jurat  
*Radu Răoță* jurat  
*Chr. Stoicovici Șoan* jurat  
*Petru H. Ș-d.\*\*)* jurat

---

\*) Cătană.

\*\*\*) Șandru.

## CXXXI.

1779. Septembre 5.

*Scrisoarea vicarului neunit Ioan Popovici, prin care institue de protopop preste Braşov şi Haromszek, în locul decedatului protopop Petru Grid, pe Radu Tempea. (copie).*

### C o p i e.

Cucernicilor preoţi! cinstiţilor neguţători! blagorodnici boeri! şi toţi pravoslavnici creştini, cari vă aflaţi în păzitul de D-zeu oraşi Braşovul-Bolgarsec şi în tot slăvitul diştrictul Braşovului şi în ţinutul C. Scaunul Haromsecului, noao iubiştilor vă poftim dela milostivul D-zeu toată norociré.

Viind înainté konzistoriumului nostru înştiinţare, precum că protopopul *Petru Grid* s-au mutat din lumé ačasta şi aceste 2. slăvite ţinuturi au rămas fără de tist de protopop, aşé înţelegându-ne cu konzistoriumul nostru, am aflat pe numitul popa *Radu Tempé*, parohul neunit din Bolgarseg, cum iaste om blând ascultători, negălcevitori, întru toată orânduiala preoţescă purtându-să cu cinste, şi aşé l-am rânduit şi l-am aşezat protopop deplin în numitele de sus ţinuturi şi i-am dat toată puteré bisericăscă, câtă să cade la un protopop deplin să aibă în biserică şi în tot locul, şi toţi preoţi şi clirici şi toţi căţ să

țin de ritul neunit supt ascultare lui i-am dat, deci pentru ačasta poruncim tuturor voao, sãbordinuluiț numitului protopop *Rad.*, cãzuta cinste și ascultare sã-i daț. Așé și numitului protopop *Radu* sã poruncești a trãi dupã poruncile lui D-zeu, dupã pravila preoțascã și dupã îngãduința înãlțatelor rãnduele. Așijderé sã nu fie bețiv, sã nu fie gãlcevitori, sã nu facã nici exces, sau scandelã dãnd, ci sã fie pildã bunã la toț și pentru buna încredințare i-am dat ačasta din mãna noastrã, cu peceté întãritã s-au dat în **Sibiu** 5. Sept. 1779.

(L. S.) *Ioan Popovici* vicareși neuniților

## CXXXII.

1780. Septembre 10.

*Popa Radu promite, cã sã va supune hotãriri vi-carului, jurașilor și orãșenilor în chestia lui cu popa Stoica. (copie.)*

Eu, cel mãi jos iscãlit, prin mijlociré aceștii scrisori de bunã voe nesilit și nerugat, date la mãnã pręcinstitului pãrintelui *Ioan Popovici*, vi-careșul prin mare principatul Ardélului a neuniților mã leg, cã la controversia mé cé avutã pentru rãnduiala protopopiei între mine și între popa *Stoica*, ceia ce ca sã iasã dintre noi am cãzut la pace, și

mă leg, ca mai sus numitul, părintele vicareșul cu cinstiții jurați și orășani ai Brașovului ce voar alege și voar hotără voi fi mulțămit și îndestulat și mai departe a căuta nu voi îndrăzni, iară de ași călca ačasta să fiu lipsit de toată cinsté preoțască și să-m pierz toată dreptaté.

S-au dat în Brașov 10. Septembrie 1780

## CXXXIII.

1780. Septembrie 11.

*Dispozițiuni privitoare la sfera de activitate a protopopilor* **Stefan și Radu.** (original.)

### H o t ă r ă r e.

Pentru cinsté bătrănețelor să aibă popa *Stefan* mergeré înainte la sfintele icoane și toată ceremonia bisericăscă, șederé în scaune amândoi de drépta, iară scaunul cel protopopesc să să închiză.

Tistia în oraș și în cele ce să țin de orași, să aibă amândoi unul ca altul; hotăräre nice unul fără altul să nu facă, nice pecete a da; ci hotăräre judecăților așa să să ție, adecă să rânduște notareș cucernicul popa *Dimitrie Grid*, care va avé datoria ačasta să ție protocolu și peceté, la care oar veni cei ce voar avé jalbă și le va da pecete și le va

rândui zi de judecată, ceia ce să să știe în casa bisericăscă, venitul konzistoalicesc să fie de mijloc, luîndu-ș notareșul a 5. parte.

Titul de protopop, adecă protopop *Stefan*, protopop *Radul*.

### Protopopia într-acesta chip.

*Protopopiatul protopopuluî Radul sânt aceste sate:* Dârstele, Turchișul, Bačfalo, Cernatul, Satul-lung, Tărlungeni, Zizinul, Purcăreni, Budila, Prejmirul, Herman, Sănpietru, Bodul, Feldioara, Apața, Rodbavul, Măgherușu, Noul, Crisbavul, Hălhiu, Țințari, Vlădeni, Cotlé.

*Protopopiatul protopopuluî Stefan sânt aceste:* Cristianul, Răjnoi, Zărnești, Tohan nou, Socodoarele din jos de bran după Poartă și Brașovul din sus de răzloji, cu tot ce să va mai afla acolo, Vălcan, Gimbavul.

Care să va afla dintru acește împotrivind și făcând v-o stricăciune, să va lipsi de toată ačastă îngăduință și în locul lui altul strein să va aduce.

Ačasta după compromisul popi *Stoica* și al popi *Radul*. Datul 10. a lunii aceștia a. s., aflănd cu sufletele noastre am ales și am hotărăt 11. Septemvrie 1780.

S-au botărăt prin noi.

(L. S.) *Ioan Popovici* vicareș neuniților.

(L. S.) *Iosif S.* . . . protopop neunit . . .

(L. S.) Protonotareș *Bucur Fogoroș.* (?)

## CXXXIV.

1781. Novebmre 17.

*Legătura protopopului* **Stefan Ioanovici.**  
(original).

Fiind-că au chemat D(u)mn(e)zeu din lumé ačasta pre răposatul părintele protopopul *Radul Tempé*, într-al căruia loc pohtindu-mă cinstiții jurați cu c. orășani, ca să fiu, fiind încă și rândul meu, a păsi întru trépta protopopéscă la tot diștrictul Brașovului, pentru aceia eu, cel mai jos iscălit, mă leg cu jurământul cel protopopesc i preoțesc, carele după obiçaiful celorlalți protopopi îl voi da în biserică.

**Intîi:** Mă leg a păzi pravoslavnică legé grečască a răsăritului neunită cu tóte dogmele și predaniile i țeremoniile și obiçaipurile nevătămat.

**2-to.** La veniturile bisericii să nu mă ating la nimic.

**3-to.** Folosul bisericii al spori, iar nu al strica să mă silesc. Precum și pentru mirul din biserică mare i din paraclise del(a) bărbați să fie bisericesc, iar del(a) fămei i del(a) 4. praznice mari într-un an de 4. ori, după vechiul obiçaiu, să fie al preoților.

**4-to.** Să fac judecată diréptă tuturor orășanilor i la tot norodul, fără de mită și fără părtinire și fățarie.

**5-to.** Să fiu blând nesumeț și neînfruntătoriu și să dau încuviințata cinste fieștecui, după cum să cade.

**6-to.** Să aib dragoste frățască cu preoți cești de aici împreună și cu tot orașul.

**7-mo.** Obișăuri noao spre paguba bisericii și a orașului să nu îndrăznesc a face.

**8-vo.** Să puî silință a indirepta rânduiala sf. bisericii, atît din lăuntru sf. bisericii, cît și din afară pre la școle împreună cu jurații.

**9-no.** Cincî preoți și un diacon să fie dé pururé din orașani, iară nu dintr-altă parte.

**10-mo.** Și rândul meu să fiu datoriu a mi-l păzi, iar să nu-m puî preot în loc până voi puté, nici altă protopopie într-altă parte să nu pohtesc.

**11-mo.** Să nu mă împotrivesc la cele ce va afla jurații și orașanii, că e spre folosul bisericii și al orașului

**12-mo.** Preoți fără cuviință să nu aduc întru slujba orașului.

Aceste mai sus numite ponctumuri mă leg înainté lui Dumnezeu a le păzi cu jurământ, iară călcându-le să am a mă lipsi de diregătoriia protopopéscă și să nu am a mai căuta judecată nicăiri, fiind că de bună voia mé mă leg cu acest zapis al meu și pentru mai bună credință întăresc cu iscălitura mé și cu pecetiia.

**Brașov, 1781. Nov. 17.**

(L. S ) Smeritul protopop *Stefan Ioanovă*  
așa mă leg.

CXXXV.

1782. Aprilé 12.

*Legătura diiaconului Constantin zugravul fiul lui Ilie Popovici.* (original)?

Eu, cel mai jos iscălit și cu pecetié mé întărit, dat-am credinčoasa scrisoare ačasta, ca să fie de bună credință la mâna sfin. preoților, adecă: *Gheorghe Rad(o)vici* și părintelui *Simeon*, i părintelui *Dimitrie Grid*, i diiaconului *Gheorghe Duma* și iar c. juraț ai sfinteî biserici, anume: jup. căpitan *Ilie Bird*, i hagi *Ioan Grecul*, i *Petru Peligrad*, *Ioan Dan*, *Radul Catana*, *Micul Voicul*, *Ioan Ioanovici*, *Ioan Lebul*, *Ioan Vlad*, *Todor Ioan* și la toată obște, dela mic până la mare, la tot orașul, precum să să știe, că fiind trebuință la biserică, m-au rânduit să pășescu și eu la trépta dieconiî, împreună cu *Gheorghie* al jup. *Ioan Lebul*, printr-ačastă legătura, care urméză mai jos, care legătură o am dat eu de bună voe, de niminé fiind silit și m-am legat, că și cu jurământ, după primiré haractirului dieconiî, o voi întări, anume legé cé pravoslavnică a răsăritului o voi păzi, adecă neunită cu a Romei. Toate običaîurile cele vechi ale bisericii, după cum au fost și alți diaconi legați, așa și eu mă leg. Intăi, că în vremé vre-unii betejeli năpraznice de čumă, până voi fi diacon mai mic, să fiu dator a sluji la toate slujbele, să fiu nepregetător a sluji eu la toate



slujbele, care mi să va cuveni. Aşijderé mă leg, precum nici un obiceiū de čale rele nu le voi urma, beţie, răspunderé la cei mai mari cu obrăznicie, atăta celor în rândul clirului bisericescu, precum şi la cel mirenescu, atăta dum. preoţilor, juraţilor, aşa şi la cei mai depre urmă, dela mare până la mic. **Întăi**, când m-ar afla preoţii şi juratii, că aş înştiinţa de lucrurile oraşului pre aiuré cu taină, aflandu-mă să mă lipsesc de cinsté trepteī mele. Al **doilé**, să fiu dator să puī silinţa să sugrăvesc ce ar fi lipsă la biserică, fără osteniāla mé, numai vāpselele să mi să plătéscă. Al **treilé**, simbrie dela biserică, până când va intra d. *Gheorghe Lebu* la preoţie, să nu ceū. Al **patrulé**, să nu fiu primit nici decum de oraş, de cumvaş aş veni în loc de diacon preot. Al **cincilé**, ce aş căpāta la scris din podişor, să împărţim frăţeşte cu diiaconul. Aşijderé şi când vom fi amāndoī îmbrăcaţ la vre-un mort, orī ce vom căpāta, să împărţim drept, de nu nér dé după obi-čaiu câte bani 50. A **şaselé**, răndu cu dascali să nu am până când să va preoţi d. *Gheorghe Lebu*. A **şaptelé**, dānd Dumnezeu să fiu sănātos fără de pregetare, în tóte zilele cum va toca, să mă aflu la biserică şi cetaniā şi cāntaré să-m fie cu evlavie, la māndri şi la beuturi nici în cetate, nici la adunări să nu fiu slobod. Iară călcānd unele din acesté, să fiu lepādat dela trépta, care m-am chemat. Al **noulé**, la lucrul zugrāviei să nu fiu slobod fără ştiré oraşului nici decum a merge, iarā acasă să poci lucra, însă la vremé slujbei oraşului să las şi meşteşug

și tot. Aăasta, ca să fie slujba chemării mele, cum înainté lui Dumnezeu așa și înainté norodului fără de pricină, iară cinsté celor mai mari decât mine până la sfârșitul vieții mele, să nu o vatăm, rânduiala cé întocmită, să fiu dator a o păzi nevătămată și neclătită în toate zilele vieții mele, iară una de acesté de mă voi înșela și așa îndrăzni ale călca, să aibă sfânta biserică cu adunare sa cîa slobodă voe și despre mine nebănuială a mă canoni cu lipsiré harac. dieconiî. Pentru mai bună încredințare cu numele și cu peceté mé întăresc.

In **Bolgar**. *April*. 12. 1782.

Aduc aminte și aăasta, ca văzând orășeniî precum merge lucrul meu cu cuviințata mé datorie la oraș bine și ar mișca orașul ca să pue alt diacon înainté mé s-au alt preot, să am eu a căuta unde să va cuveni, ca să nu-m micșoreze cinsté mé. Tocma când mă așa afla îngreșală și în călcaré legăturii mele, atunci pă dreptate cu vina mé să mă scóță și eu să fiu mulțumit.

Eu **Constandin Zograu** sin **Ilie Popovicî**  
adeverit cele mai sus zise și puî și  
peceté mé, și din voé c. jur. să nu esu,  
nici împotrivă să nu le stau.

Eu protopop notaroș **Bucur** ot Făgăraș.

## CXXXVI.

1782. Aprile 16.

*Legătura ierod. Gheorghe Duma.* (original.)

Ieu, cel mai jos iscălit și cu pecetiia mé am întărit, dat-am credințoasă scrisoare mé ačasta, ca să fie de bună credință la mâna sf. preoț, adecă: părintelui *Gheorghie Radovici* și părintelui *Simeon Popovici Datco*, i părintelui *Dimitrie Grid* și dum. juraț ai sf. b., anume: dum. cap. *Ilie Bird*, dum. hagi *Ioan Grecul*, i dum. *Petru Peligrad*, i dum. *Ioan Dan*, i dum. *Radul Cat(ană)*, i dum. *Micul Voicul*, i dum. *Ioan Ioanovici* și la toată obșté, del(a) mic păn la mare, precum să să știe, că fiind trebuință la biserică, m-au rânduit, ca să pășesc la trépta preoției, prin această legătură, care urméză mai jos, care legătură o am dat eū de bună voe de nimené fiind silit, și m-am legat, că și cu jurământ după priimiré haracterului o voi păzi, ad(ecă) neunită cu a Romei Toate običaiurile céle vechi ale bisericii, dup(ă) cum au fost alți preoți legaț așa și eu mă leg. In vremé vre-unii betejeli năpraznice de čumă, până voi fi preot mai mic, să fiu dator a sluji eu la toate slujbele, fără de nici o pregetare. Așijderé mă leg, precum nici un običaj de cele réle nu le voi urma, anume: bețiia, precum și când aș fi la veselie, la vremé bisericii să las ospețele și să merg la sf. b. și încă, dând

Dzeu să fiu sănătos, fără de pregetare, precum p. c. până au trăit aŭ păzit sf. b., așa și eu să urmez și cetaniia și cântare să-m fie cu evlavie. Pentru cinste mé a preoții, ca să-m înfrumșez numele mieu, să nu fiu slobod a mă da la mândrii și la băuturi, nici în cetate nici pe la adunări proaste, iară călcând una de acesté să fiu lepădat din noriia mé și osăbit, când voi pune al doilé jurământ întru frați miei preoți, să pui și pentru venitul sf. b. cum va pohti jurații. Osăbit de acesté să nu fiu voluic a răspunde la cei mai mari împotrivă, atăta celor, din rândul clerului mieu b., cât și celui mirenesc, precum e juraților așa și celor mai de pre urmă, dela cel mare până la cel mic, pentru ca să fie slujba chiemării méle, cum înainté lui D-zeu așa și înainté norodului fără de pricină, iară cinste celor mai mari decât mine, până la sfârșitul vieții méle să nu o vatăm, ci rânduiala cé tocmită să fiu datorî a o păzi nevătămată și neclătită în toate zilele vieții méle. Iară una de acesté de mă voi înșela și aş îndrăzni ale călca, să aibă sf. b. cu adunarea sa cé slobodă voe, și despre mine nebănuială a mă canoni cu lipsire norii și pentru mai bună încredințare cu numele și cu pecetiia mé întăresc.

Brașov, Apr. 16. 1782.

(L. S.) *Ierod. Gheorghie Duma voesc.*

Și din voia cinstitilor juraț să nu es, nici împotrivă să nu le stau.

## CXXXVII.

1782. Aprile 17.

*Legătura diaconului Gheorghe Lebu.*  
(original).

Eu adecă cel mai jos iscălit și cu pecetě mé întărit, dat-am credinčoasa scrisoare mé ačasta, ca să fie de bnnă credință la mâna sfințialor preoților, anume: sfin. părintelui *Gheorghe Radovič*, i sfin. părintelui *Simeon Popovič*, i sfin. părintelui *Dumitrie Grid*, i socilui\*) diaconului *Gheorghe Duma*, și cinstiților juraț ai sf. biserici. anume: căpitan *Ilie*, hagi *Ion Grecul*, i *Petru Peligrad*, *Ioan Vlad*, i *Rad. Cătana*, *Micul Voicul*, i *Ioan Ionovič*, *Tod. Ioan* și la tot cinstiții orășani, precum să să știe, că fiind fôrte mare trebuință la biserică, m-au rânduit, ca să pășesc la treapta dieconi, prin ačastă legătură, care urměză mai jos, care legătură de a mé bună voe am dat-o, de nimené fiind silit, m-am legat cu jurământ, după priimiré haracterului, dieconesc, anume voi întări, legé cé pravoslavnică a răsăritului o voi păzi, adecă neunită cu a Romiș. Toate običajurile cele vechiu ale bisericii, după cum s-au legat și alți diaconi și eu mă leg, în vremé vre-unii betejăli năpraznice de čumă (de care să ne apere milostivul Dumnezeu) până voi fi diacon mai micul și supusul preoților să fiu

---

\*) Soțului.

dator a sluji la toate slujbele fără de nici o pregetare măcar unde m-aş afla şi la ospeţe, ci încă dând Dumnezeu să fiu sănătos fără pregetare în toate zilele, cum va toca să mă aflu la biserică şi cetanié şi cântaré să-m fie cu evlavie şi cum că la mândrie şi la băutură, nici în cetate, nici pre la adunări cu oameni proşti, să nu fiu slobod. Iară călcând una din acesté, să fiu lepădat dela tréptanorii mele. Aşjderea mă leg, precum că nici un obicei din cele rele nu le voi urma, nici răspunsu obraznic a da la cei mai mari de cât mine, atăta cât în rândul clirosului bisericescu, cât şi mirenescu, precum juraţilor așa şi la cei mai depre urmă, ca să fle slujba chemării mele înainté lui Dumnezeu şi înainté norodului plăcută, iară cinsté celor mai mari decât mine, până la sfârşitul vieţii mele, să nu o vatăm, ci rânduiala cé întocmită să flu dator a o păzi neclătită în toată viaţa mé. Iară una de acesté de mă voi înşela şi aş îndrăzni ale călca, să aibă sf. biserică dimpreună cu adunare sa voe slobodă şi despre mine nebănuélă a mă canoni cu lipsire haractirului dieconesc, însă cercetând şi adevérind lucru sau pára de va fi cu adevărat. Şi pentru mai bună încredinţare întăresc cu peceté şi cu iscălitura mé.

**Braşov** 1782. *April* 17.

(L. S.) Eu *Gheorghe Lebu* cetet adeveresc, că voi urma şi din voé cinstiţilor juraţ să nu es, nici împotrivă să nu le stau.

## CXXXVIII.

1782. Decembre 10.

*Legătura lui Gheorghie Radovici, ierei,*  
(original) ?

Fiind că au chemat D(u)mnezeu din lumea ačasta pre răposatul părintele *Stefan*, într-alt căruia loc pohtindu-mă c. juraț cu c. orășeni, fiindu-m și rândul a păși în trépta protopopéscă la tot districtul Brașovului, la care și noi preoții Brașovului pohtim a fi, așijderé și toți preoții ai numitului district pohtim a fi, după cum mai adevărat arată și iscăliturile noastre și eu rămăi după jurământul protopopilor celo(r) bătrăni, la care și c juraț și c. orășeni să cade a urma, după jurământul celor mai bătrăni, la care toate orânduielele bisericești au fost bune, așa și eu văzându-mă silit a vă da dumnévoastră răspunsul la áceste ponturi, ce mi s-au dat înainte, la toate arăt după numărul lor.

Intăi, mă leg a păzi pravoslavnică credință, adecă legé pravoslavnică grečască a răsăritului neunită cu toate dogmele și predaniile i țermonile ieí nevătămat.

2. La veniturile bisericii să nu mă ating la nimic.

3. Folosul bisericii al spori, iară nu al strica să mă silesc, după cum au fost preoții cei mai bă-

trăni, așa voi urma și voi păzi, nimica adăogând, mai mult decât am găsit.

4. Să fac judecată dréptă tuturor orășenilor i la tot norodul fără milă și fără părtinire și fățarnicie.

5. Să fiu blând, nesumeț, neînfruntători, nedosnic la cele bune, iară la cele rele a învăța și a certa și ale îndrepta cele bisericesti și pă preoții și pă dascălii și învățătura a asculta, iară a da cele obiçnuite dascalilor, noi preoții nu ne împotrivim dela toate slujbele, dară după cum arată scri-soaré, că am dat numai fl. 8. nu este adevărat, că am dat fl. 30., care să va dovedi, iară fl. 2. dela sărindare nu să poate, că n-au fost obicei și noi toț preoții nu pohtim, după jurământul ce avem, ca să nu adăogăm, nici să scădem, care nici la un sat nu este acest obicei, ca acesta și nu îndrăznim a călca jurământul și obiceiul celor bătrăni.

6. Să aib dragoste frățască cu preoții cești de aici împreună și cu tot orașul.

7. Obicéuri noao, spre paguba bisericii și a preoților și al orașului, să nu îndrăznesc a face.

8. Să puî silință a îndrepta rânduiala sfintei biserici atăta din lăuntru ei, cât și din afară, pre la școale împreună cu jurații.

9. Patru preoți și un diacon să fie dé pururé din orășani, iară nu dintr-altă parte, după cum au fost obiceiul cel mai dinainte, după cum arată la jurământul bisericii.



10. Rândul meu, să fiu datorii a mi-l păzi, iară să nu pui preot în loc, până voi puté.

11. Să nu mă împotrivesc la cele ce va afla jurații că este spre folosul bisericii și al orașului, afară din cele ce au fost orânduite până acum, nici c. juraț a strica cele ce aũ fost orânduele bisericești.

12. Preoț fără de cuviință să nu aduc întru slujba orașului, ce încă să am datorie a da pildă bună ca alț bătrăni și să mă affu la toată slujba sf. biserici, să fiu de față, adecă cum va toca, cu toț preoții și dascalii, să ne aflăm în biserică și văzând, că din cei mai mici frați, din preoț, așijderé și dascalii nu păzește biserică, să fiu datorii al sili, cât și pentru toată îndreptaré tréptei noastre și pentru cetaniia la mueri după evangheliia utrăni, că voi pune silință să nu să curmeze acel obicéi bun.

Aceste mai sus numite poncturi mă leg lui D-zeu ale păzi cu toată osărdiia și dreptaté după jurământul preoțesc și pentru mai bună credință întăresc cu iscălitura și peceté mé.

**Brașov, 1782. Decem. 10.**

1. Din pohta orașului rânduiala tipicului tot deplin să să citéscă și să să cante, nimic să nu să lase.

2. Ori-ce judecăț s-ar face aici la oraș, să să fac(ă) la conzistorie, iară nu la casa protopopéscă.

3. Ori la ce braslă de om când voi merge la duhovnicie, văzând că are ceva putere să fiu datorî al îndemna, întâi pentru biserică cu cel va îndura D-zeu, apoi pentru preoț.

4. Pentru pomelnicul cel mare la tot fârtalul de an să să dé înscriș la juraț, ca să știe ce e al bisericii, să nu să prăpădescă.

*Eu iereî **Gheorghie Radovică.***

*aceste toate ce scrie măi sus  
mă leg că toate le voi păzi.*

## CXXXIX.

1782. Decembre 15.

*Plîngerea căpitanului **Ilie Bird** cătră consistor  
în afaceri bisericești. (original.)*

Cinstit și sfințit consistorium, mă rog sfințiilor voastre !

1. In an. trecut, fiind sfinția sa vicareșul împreună cu sfinția sa notarișul și cu alț preoț, s-au așezat cu voia tuturor preoților și a curatorilor.

2. Precum sărbătoară și Dumineca nici decum să nu încapă la liturghii prin palacrise, până no fi la evanghelie în biserica cé mare, că fug oameni

din bisérica cé mare pân palacrise și rămâne bisé-rica în pagubă și nicî la cazanie nu șed să asculte.

3. Să faceț sfințîia voastră bine, să puneț și punctumul acesta, când moare vre-un om sărac și n-are cu ce plăti preoților, să mérgă un preot și un dascal să-l aducă la sfânta biserică să-l îngroape, fără de nicî un ban; iară mai mult din nainté bise-ricii om mort să nu să pue, pentru ca să strângă bani, precum au pus altădată.

4. Și dascali să rânduiască copii la regulă, precum iaste la sasi și fâmeilor să le dé certare să nu vorbescă în biserică, că multe numai pentru vorbă merg la biserică, iară nu pentru ruga lui D-zeu.

5. Și să daț poruncă protopopului și celorlalți preoț, ca să străge în biserică în auzul tuturor, cum iaste porunca înălțatei împărății, pre care îl va afla înjurând de suflet, de lége, de sfânta cu-minecătură, de botez, de pomană iprocî, pă uni ca aceia să nu-î birșuguiască cu bani, ci cu pedépsă, să-l pue în jos și să-î bață, ca să vază și alți, să să învețe a nu mai înjura.

Al sfinții voastre fiu sufletesc

*Decem. 15. 1782.*

*Dat Brașov.*

*Căp. Ilie Bird.*

## CXL.

1782. Decembre 15.

*Legătura protopopului Gheorghe Radovici.*  
(original.)

Fiind-că au chiebat D(u)mn(e)zeu din lumé ačasta pre răposatul părintele protopopul *Stefan* într-al căruia loc, pohtindu-mă c. jurați cu c. orășani, ca să fiu, fiind încă și rândul meu a păși în trépta protopopéscă la tot diștrictul Brașovului. Pentru aceia eu cel mai jos iscălit mă leg cu jurământul cel protopopesc i preoțesc, carele după obiçaiful celoralalți protopopi îl voi da în biserică.

**Intăiu**, mă leg a păzi pravoslavnica legé grečască a răsăritului neunită cu tóte dogmele și predaniile i țeremoniile și obiçaipurile nevătamat.

**2-do.** La veniturile bisericii să nu mă ating la nimic.

**3-to.** Folosul bisericii al spori, iară nu al strica să mă silesc, precum și pentru mirul din biserică cé mare i din paraclise del(a) bărbați, să fie bisericesc, iară del(a) fămei i del(a) 4. praznice mari într-un an de 4. ori, după vechiul obicei, să fie al preoților.

**4-to.** Să fac judecată diréptă tuturor orășanilor i la tot norodul fără de mită și fără de parti-nire i fățarie.

**5-to.** Să fiu blând, nesumeț și neînfruntători și să dau în cuviințata cinste fiește-cuî după cum să cade.

**6-to.** Să aib dragoste frățască cu preoți cești de aici împreună și cu tot orașul.

**7-mo.** Običajurî noao spre paguba bisericii și a orașului să nu îndrăznesc a face.

**8-vo.** La trei luni să aib datorie a face ecza-men împreună cu 2. jurați la 3. luni necurmat la toate școalele.

**9.** Pentru pricina așezământului preoților, cunoscând orașul cum le este de lipsă, să nu fiu împotrivorî.

**10.** Și rândul meu să fiu datorî a mi-l păzi, iară să nu-m puî preot în loc până voi puté, nici altă protopopie într-altă parte să nu pohtesc.

**11.** Să nu mă împotrivesc la cele ce va afla jurații și orășanii că e spre folosul bisericii și al orașului.

**12.** Preoți fără de cuviință să nu aduc întru slujba orașului.

**13.** Pentru oamenii cei săraci când îi va chieama Dzeu preoții să fie datorî să-l îngroape fără de plată, iară să nu-i aducă înainté sf. bisericii.

**14-to.** Dumineca și sărbătorile în paraclisul cel nou și în biserica cé mare să să facă lith. odată, iar la paraclisul cel vechî dup(ă) evanghelie să încăpă sf. liturghie.

**15-to.** Preoți del(a) sate să nu fim datori să priimim la slujba orașului aici peste tot anul, iară la Bobotéză, când au tribuință mai mare și este de lipsă să poată aduce.

**16-to.** Del(a) 7. ani în sus să mă silesc ca preoți să mérégă la cuminecate în oraș ca să-l și ispovediască, iară diiacon să nu mérégă decât nula copii mici de unul până la 7. ani, fără numai de m-ar nevoi.

Aceste mai sus numite punctumuri mă leg înainté lui D-zeu a le păzi cu jurământ, iară călcându-le să am a mă lipsi de diregătoriia protopopescă și să nu am a mai căuta judecată nicăiri, fiind că de bună voia mă leg cu acest zapis al meu. Și pentru mai bună credință întăresc cu iscălitura mé și cu pecetéia.

**Brașov, 1782. Decembre 15.**

**P. S.** Dup(ă) pohta orașului tipicul deplin să să citéscă și să să cante, nimic să nu să lase.

2. Ori ce judecăți s-au face aici la oraș să să facă la conzistori, iar nu la casa protopopescă.

3. Măcar la ce braslă de om când voi merge la d(u)hovnicie, văzând că are cevaș putere, să fiu datori a îndemna întâi pentru biserică cu cel va îndura, apoi pentru preoți.

4. Pentru pomenicul cel mare, la tot fărtalul de an să să dé înscris la jurați, să să știe ce e al sf. biserici, să nu să prăpădescă.

**5-to.** Să poruncască, ca să să știe odăjdile cele de sărbători și stiharăle, să să păstreze cu întocmiré lor; iară să nu le lapede fără de cale și să rânduiesc, care să fie de sărbători și de Dumineci și de zile proaste, atât la preoți, cât și la diaconi, iar să n-aibă voe nici din preoți, nici din diaconi să ia fiește-care, care îi va fi voia și să aibă preotul cel mai tânăr a griji de aceste sfite și stihare.

**6-to.** Să voesc, ca la praz. cele împărătești sau la hramurile sf. biserici, să slujască prot. în biserica cé mare cu preotul de rând și cu alt să fie trei, iară prinoasele să fie ale preotului de rând, după cum îi va veni rândul.

*Smeritul protopop Gheorghie Radovicî  
așa mă leg.*

## CXLI.

1782. Decembre 16.

*Legătura ierodiaconilor Gheorghe Lebu și  
Costandin Popovicî. (original.)*

### **Așezământul cel din bună voe al diiaconilor.**

Fiind-că după instrucțiia ce aũ fost avut să împarță mai pă urmă așa acum ném învoit și

într-acest chip să să ție. Eu D. *Gheorghe Lebul*, ce voi căpăta del(a) scris del(a) fămei, să fie al mieu și cu orce voi căpăta la tămăe când voi tămăia eu. Așjderé și eu D. *Constantin Popovicî*, ce să va căpăta del(a) scris del(a) podișor și del(a) tămăere în rândul săptămăniî mele peste tot anul să fie al mieu sau slujind sau neslujind, afară decât când voi fi la lucru la vre-un sat, atunci să fie al D. *G.* și din podișor. Ingăduind preoți a ne lăsa prescurile cele del(a) scris del(a) fămei, să avem ale împărți frățeste, așjderé și săptămăna unul altuia să nu o răpștim și să păzim rândul. Ačasta, ca să să ție păn când voam trăi și noi de bună voe întărim cu iscăliturile și cu pecețile noastre, ca să să creză ori unde.

Brașov, 1782. Dec. 16.

*Eu ierod(ia)con Gheorghe Lebu voescu* (L. S.)

)L. S.) *Eu ierod(ia)con Costandin Popovicî voescu.*



## CXLII.

1783. Ianuarie 9.

*Preoții și mai mulți fruntași din Șchei, hotărâse să trimită pe Radu fiul prot. Radu Tempea, pe Statie fiul lui Radu Catană și pe Ioan fiul prot. Stoica să se pregătească pentru treapta preoției. (original).*

Brașov 1783. Ghen. 9.

Aducându-ne noi mai jos iscăliți și socotind ca să nu fie lipsă de slujitori la sf. biserica noastră, am aflat a fi pă cale și pă lege și pă obiceiul cel vechi, care s-au ținut de strămoșii și moși noștri aici, ca din copii preoților și a altor orășani de cinste să se primescă la sf. biserică, lângă care învățând și slujind și având vrednicie să poată pași și la trepta preoții, drept aceia am ales pre *Rad.* sinu *Rad. Tempé*, i *Statie* sinu *Rad. Catana*, i *Ioan* sinu prot. *Stoica*, ceia ce cu voia noastră s-au rânduit, ca să fie la învățătură și la slujbă, până când va fi chieamaré lor la preoție, fiind vrednici.

*Iereș Gheorghe Radovici,*  
*Iereș Simeon Popovici*  
*Iereș Dumitru Popovici*  
*D. Evstatievici,*  
*Ioan Grecu,*  
*Ioan Lebu, staroste.*  
*Petru Peligrad,*  
*Micu Voicu,*  
*Ioan Ionovici Marcus,*



A D A U S.



## I.

# Descrierea hronologică\*)

a

*Sfintei bisericii ceî mari ortodocse răsăritene cu hramul sfîntului marelui ierarhă Nicolau din preurbiul Braşovului.*

**1292 (?)** Biserica îşi trage începutul de pe timpul cînd a venitŭ Bulgarii în Braşovŭ şi s-aŭ aşezat în acestŭ preurbiŭ, numit dela dînşii Bolgar-sechiŭ, unde li s-aŭ datŭ voe în anulŭ dela zidirea lumiî 6800 (?), iară dela Chr. 1292 (?) a-şi ridica o sfîntă cruce, ca să le servească dreptŭ locŭ de rugăĉune.

**1403.** La anul dela Chr. 1403. ciştigară creştiniî ortodocsî din preurbiŭ concesiune a-şi putea face biserică, şi aşa au clăditŭ, pe loculŭ unde sta mai nainte crucea, o biserică de lemnŭ cu hramulŭ Adormireî Născătoreî de Dumnezeŭ şi pururea Feĉoreî Marii.

---

\*) Din *inventariul* bis Sf. Nicolae făcut în anul 1862.

**1495.** Apoi înmulțindu-să poporenii așa în cât le era biserica prea mică și rînduindă D-zeu cătră anulă 1495. la ačastă biserică unū preotū fôrte vrednicū și plinū de îndrăzneală sfîntă, anume **Petru**, acesta căuta felurimi de mijlôce, cu care să se pôtă zidi o biserică mai mare de pîatră.

**1518.** După treisprezece ani, adecă în anulă 1518., înțelegîndū numitulū preotū, sfinția sa părintele **Petru**, cumcă domnitoriulū de atunci al țării romînești **Neagoe voivodū** flulū lui **Basarabū** și ginerele Creazului Bulgarilor **Lazarū**, ar fi unū domnū fôrte milostivū și mare iubitoriū și cinstitoriū de sfintele lăcașuri dmnezești, s-au dusū îndată la acestū domni în țara romînească și cu elocvenția și rugămintea sa, l-au înduplecatū la îndurare a da creștinilor ortodocși din preurbiulū Brașovului totū ajutoriulū trebuinčosū la clădirea unei biserici mai mari de piatră.

**1519/20.** Apoi cu concesiunea jurisdicțiunei de aici din Brașovū aū trimisū Domnului **Neagoe voevodū** mai mulți meșteri zidarī din țara rumînească dinpreună cu planulū zidindei bisericī, fără întîrziere, și prin meșteriī aceștia în anulū 1519/20. s-au ziditū biserica cu hramulū sfințului ierarhū Nicolae, după planu, însă nu de totū, și a trebuitū să rămie și după aceia neisprăvită, pentru că năpraznica môrte în anulū următoriū 1521. aū smulsū din viață pe

marele benefactoru domnu **Neagoe voivodă**, și pe lângă altele lipsa încă și clopotnița bisericii, că nu să făcuse.

**1583.** Tocmai cătră anul 1583., dăruindă sfînta pronie la ačasta biserică doi preoți plini de zelă și harnici anume **Ienea și Mihailă**, aceștiia încă s-au dusă în țara romînească, de s-au rugată de domnitoriulu, carele se afla atunci acolo domnu **Petru voivodă**, numitu și **Cercel**, un frate alui **Mihai Viteazu**, ca să se milostivească a da trebuinčosulă ajutoriu pentru săvîrșirea și împodobirea bisericii, pecît a fost rămasă neisprăvită de răposatulă **voivodă Neagoe**.

**1584.** Acestă milostivă domnă a ascultat rugămîntea numiților preoți și în anul 1584. a trimisă ceruta ajutorință, cu care s-aă lungit sfînta biserică cu sfîntulă altariă, cu cele dooa hori înainte și cu tinda din napoi pentru partea femeiască și a împodobită biserica cu mai multe icône.

**1593.** În anul 1593. măria sa domnulă **Aaronă voivodă** stăpînitoriulă Moldovii, trecînd prin Brașovă s-aă dusă și aă lăcuită cît-va timpă la Aiudă, iară la reîntorcerea sa în anul 1595., viindă iară pela Brașovă a cercetată sfînta biserică și văzîndu-o fără de clopotniță și nezugrăvită, s-aă milostivită a da o deosebită aju-

torință, cu care s-a făcut clopotnița și s-a zugrăvit sfânta biserică, atât pe dinlăuntru, cât și pe din afară, cu mulțime de istorii de a le sfinților; apoi dacă a ajuns la rezistența sa din Moldova, s-a îndurat a trimite tot în anul 1593. (?) un hrisov, subscris de măriș și de sfetnicii de pe lângă sine și întărit cu sigilul stăpînirii sale, episcopilor bisericii ortodocsilor din Brașov, din preurbu, prin care hrisov a rînduit a se da aceștii biserici din visteria Moldovii în fiecare an totdeauna cîte 12.000. de asprii și cîte alți 300. de asprii preoților dela această biserică, hotărînd ca pentru dania aceasta să se facă în toți anii la 6. Decembrie, adică în ziua hramului bisericii pomenirea ctitorilor și să se împărțască milă la săraci, totdeodată se roagă în același hrisov ca și următorii Domnitori ai Moldovii să urmeze asemenea și să nu împedece vre-odată mila aceasta de a se da bisericii sfîntului Nicolae din Brașov.

De atunci pînă la mijlocul veacului al 17-lea s-a dat din visteria Moldovii în toți anii numita sumă de 12.300. asprii și episcopii bisericii încă a urmat cu tîtă acurateța după sunetul hrisovului; iară după aceia a încetat cu totul din pricină necunoscute trimiterea aceștii milostenii, totuși episcopii bisericii aș dusă neconținut îndeplinire ctitoreasca rînduială a hrisovului și se ținu și acuma de

dînsa, afară de împărțirea milostenii la săracii, ce a încetatū de vre-o 14—15 ani încoace.

**1654.** Desū pomonitulū hrisovū a lui **Aronū voivodū**, s-aū fost întăritū în anulū 1654. și de domnitoriulū de atunci al Moldovii **Stefanū Gheorghe voivodū**, prin altu deschilinitū hrisovū, ce se află în archiva bisericii.

**1744.** După ce s-aū lățitū unația în Transilvania, pe la anulū 1744., cînd s-aū hotărîtū la dieta țării, ca preoțimea unită să stea în categoria preoților catolici și să aibă aceleași drepturi, care le are preoțimea catolică, vâzîndu-să poporeniī ortodocsī ai bisericii Sf. Nicolaū din Brașovū espusī pericolulū de a li să face silă, ca să-și părăsască religia și să treacă la unație, erau fôrte scîrbiți și speriați, dară avîndū ei atunci din darulū lui D-zeū unū preotū și protopopū înzestratū cu înțelepçune și adăpatū cu științe la biserica aceasta, anume **Evstatie Vasilievici**, povățuiți de acestū vrednicū protopresviterū, s-aū înțelesū între sine și aū hotărîtū cu toțiī, ca să trimiță din sînulū lorū deputatū cu rugăminte la înălțata împărăteasă de atunci a Rosiei **Elisabeta Petrovna**, care era singură stăpînitoare a împărății rusești, de a nu-i lăsa să-și piarză religia, a-i sprijini cu protecțiunea sa și a mijloci la înălțata împărăteasă a Austrii **Maria Terezia**, ca să înceteze

silă unații în Ardeal, și să nu i se dea locu acești siluirii religioare la comuna ortodoxă din Brașov. Insuși părintele protopopu **Evstatie Vasilevici** a primitu misiunea de deputatu în privința aceasta și mergîndu la Moscva a căzut cu ferbinte rugare la piçóarele înălțatei împărătese **Elisabeta Petrovna**, ca să se milostivească ai apăra biserica și poporul din Brașov de pornita silă a unației și a le fi patronă sprijinitóre în privința religiunei. Numita împărăteasă a Rosii s-au pătrunsu de rugăcunea aeestui protopopu din Brașov, i-au promisú a întreveni la Înălțata Impărăteasă **Maria Terezia** pentru creștinii ortodocsii și biserica sfîntului Nicolae din Brașov și i-au datú unú crugu întregú de cărți bisericești, ca să-l aducă ca unú darú pe sama bisericii. Resultatulú acești întreprinderi îndrăznețe fu favoritoriú, pentru-că în scurtú timpú după aceia s-au oprit de cătră Înălțata împărăteasă **Maria Terezia** toată silă unații în Ardeal, iară Brașovulú a rămasú de totú neatacatú și feritú de influința unații.

**1749.** Apoi în anulú 1749. a trimisú Impărăteasa **Elisabeta** din Moscva mai multe rînduri de odăjdií la această biserică, dintre care trei rînduri sîntú fórte scumpú și pomposú lucrate, aducîndu-le monaha **Elena**, fost-a mai nainte căpităniță numită **Gherghina** din Kievú. Iară în anulú 1750. totú Impărăteasa **Elisabeta**



**Petrona** din Moscva a trimisă la această biserică mai multe sume de bani, precum să găsește însemnarea într-ună ecstractū vechiū, până la suma de 13.000 fl., cu care bani s-aū reparatū biserica și s-aū făcut la dînsa și tocmai în fruntea ei turnū pentru časū și de desuptulū acestui turnū pe fața bisericii, s-aū scrisū spre amintire vecinică cu litere de aurū mari cuvintele următoare:

Pia libertate **Elisabetae Petrovnae Imperatricis** totius Russiae monocraticis invictae, hic sacer locus est renovatus anno 1751.

Acastă inscripție, aurindu-să în mai multe rînduri, s-aū păstratū și se va păstra și în viitoriū spre neuitare dreptū semnū de recunoștință, pentru facerile de bine, ce a priimitu-biserica dela acea milostivă Impărăteasă.

După aceia, în timpū de optuzeci de ani și mai mulți, din pricina mai multorū cutremuri de pămîntū, slăbindū într-atîta zidirea bisericii, încît boltele ei sta în pericolū de cădere și celelalte ale ei se aflaū întunecate și mai ruinate de vechime, cu o sfātuire de obște a poporenilorū, s-aū hotărîtū în anulū 1837. a se renoui mai întiū boltelele, apoi după cercetarea inginerilorū și zidurile de prin prejurū, mai cu samă zidirea din anulū 1510/20., care era cea mai slăbită, asemenea și ferestriile și ușile cele ruinate și până cătră sfîrșitulū anulū 1839.

s-au săvârșit acestea toate, ba încă fiindu că și petrele dela poditul bisericii erau tocite rău de vechime, s-au pus alte petri în locul lor, și pentru toate reparațiile acestea s-au cheltuit din averea bisericii preste 1100. #



## II.

### Hronologia\*)

*acești sfintei biserici vechi din Șchei (ce să zice Bolgar-segi) hramut sfântului ierarh și mare făcător de minuni Nicolae din mai multe dovezi culésă și aici prescrisă.*

Fundația sfintei biserici aceștiia, să trage după vremé, când au venit Bulgarii lângă Brașov, în țara Bărsii, umblând cursul anilor dela zidire 6800(?), iară dela Chr. 1292(?), căroră li s-au dat un loc slobod și au ridicat o sfântă cruce de lemn și coperită cu șindrilă și aastă cruce au stătat mai multe vécuri și după aastă, cătră anul dela Chr. 1403, li s-au dat slobozenie și au ridicat pă locul acela o sfântă biserică de lemn, patronindu-o sfântului ierarh și făcătorului de minuni Nicolae. După curgeré multorî ani, cătră anul dela Chr. 1495., fiind pă aceeași vreme la aastă biserică un preot, anume preotul **Petru**, om cucernic și vrednic și cu îndrăznelă la tot lucrul și tot pă aastă vreme au fost județ la cetate Brașovului **Mihael Nifer** (Michael Niffer), acest cucernic preot **Petru** cătră anul 1518.,

---

\*) Din inventarul bis. Sf. Nicolae din a. 1771.

s-au sculat cu mai mulți oameni din poporenii săi și s-au dus la țara rumânească, la prémilostivul domn al țării rumânești **Négoe voevod**, feçorul lui **Bassarab** și ginere al cnezului **Lazar**, domnul Bulgarilor și l-au rugat, ca să le ridice o biserică de piatră în Șchei. Atuncé măriasa **Négoe voevod**, ca un milostiv, ce răvârșea în toate părțile răurile milostivirii spre lăcașurile lui Dumnezeu, fără zăbavă au și scris curți și la cinstitul magistrat al Brașovului, precum să-i să de voe, să facă o biserică de piatră la Șchei, trimetînd și daruri bogate la domni și i s-au dat fără zăbavă voe, ca să facă pă cum i va plăcé și indată măriasa au trimis meșteri mai mulți la Brașov, dându-le mai întăi și izvod (adecă plan) cum să facă și cătră anul dela Chr. 1519/1520., s-au apucat de au făcut biserică de piatră în Șchei foarte de grab, însă n-au putut săvârși de tot, căci năpraznica moarte cătră anul 1521. a acestui pré milostiv domn **Négoe voevod**, au împiedecat deplina săvârșire a s. bisericii și au rămas oltarul, tinda și clopotnița neisprăvite. Decî cătră anul 1583., fiind la această biserică protopop și preot **Ené** și altul popa **Mihai**, aceștia încă s-au dus în țara rumânească la măriasa **Petru voevod Cercel**, feçorul lui **Patrașcul vodă** celui bun și fratele lui **Mihai vodă** celui vitéz și l-au îndemnat a săvârși sfânta biserică și a o împodobi. Acest domn s-au aprins din dumnezească milă și cătră anul 1584., iarăș cu știré cinst. maghistrat al Brașovului, au ajutorat de s-au ridicat tinda bisericii și

oltarul cu horile, împodobind céle dumnezești și ale sfiților chipuri. Iară cătră anul 1593. măria-sa **Aron voevod** stăpănitorul Moldovei, venind pă această vreme la Brașov și văzând această sfântă biserică, că încă nu este din tot săvârșită și cătră anul dela zidire lumi 7103., iară dela Chr. 1595., s-au învăpăiat și măria-sa din Duhul Sfânt, au urmat celor mai din vechi ctitori și au ajutorat de s-au săvârșit cu totul sfânta biserică, zugrăvind tinda muerilor și au ridicat turnul, trimițând acești sfintei biserici un hrisov tot întru acest an, cu care pă tot anul să aibă de a priimi din vistieria Moldoviei 12.000 aspre și alte 300 aspre la preoți și slujitori sf. biserici și altele, după cum sânt așezate întru acest hrisov. Mai să află și alte hrisoave domnești, care sânt petrecute la condica cé noo. S-au zidit paraclisul din stănga cu hramul Bunei-Vestiri și la Iulie 9. 1733. s-au pus temeliia. Deci cătră anul 1744. prĕinălțata împărĕtésă **Elisabeta Petrovna** stăpănitoare a toatei Rosiei, au trimis la această sfântă biserică prin protopopul **Eustatie Vasilevicĭ** mai multe daruri și un crug de cărți, adecă toate cărțile câte trebuesc peste tot anul la biserică. Cătră anul 1749. s-au trimis acești sfintei biserici tot dela această înălțată împărĕtésă a toatei Rosii trei rânduri de odăjdi foarte bagate și strălucite cu fir de aur cusute, cu toate cele trebuinçoase lângă dănsese, dintru care un rând este de catifé roșie și cu cina cé de taină cusută de fir de aur pă spate, alt rând de catifé galbănă și cu adormire Nescă-

toarei și purure Feçoarei Mariei, iarăș cu fir de aur cusute pă spate și a treia pă stofă verde cu sfânta Treime în spate cusută cu fir și cu mărgăritari împodobită. Și aceste trei odăjdii până cătră vécul a 18-lé tot supt păstrare bună s-au aflat și acuma tot supt păstrare să păzesc. Cătră anul 1750. iarăș préinălțata împărătésă a toatei Rosiei **Elisabeta Petrovna** au trimis sute de bani și s-au renovat biserica de iznov și s-au făcut și alte zidir pă lângă biserică, ačasta să dovedește prin inscripția désupra porți de căpetenie pă turnul césului: „Pia libertate Elisabethae Petronae Monocratricis totius Rusiae invictae hic sacer locus est renovatus annno.“ Aceste cuvinte sânt scrise cu slove de aur.

*Ačastă hronologie a sf. biserici din Șchei hramul sf. ȋerarch Nicolae, s-au scos din mai multe ȋnscrisuri din vechime, pă cărțile sf. biserici aflate și după pietrile, ce sânt zidite ȋn zidurile acești sf. biserici și din pomelnicul cel mare, prin **Ioan Jipa** neguțatori și reprezentanși acei sf. biserici ȋn anul 1836 Iunie 15.*



### III.

## Hronologia\*)

*Sfintei biserici românești din slăvita cetate Brașov în Bolgarsechi (sau Schei) hramul marelui arhieru Nicolae.*

Așezământul aceștii sfinte biserici să trage după vreme, când aū venit Bolgarii în Brașov (țara Bârsii), umblând cursul anilor dela zidiré lumii 6800(?), că-roră li s-au dat un loc slobod lângă aastă cetate, anumit Bolgarsechi și ș-au ridicat o sfântă cruce, caré le slujé dânșilor loc de rugăcune. Iară cătră anul dela Chr. 1403, dobândindu-și aceștia slobozenie, în locul aceiaș sfinte cruci ș-aū ridicat o sfântă biserică de lemn, cu hramul adormirii Născătoarei de Dumnezeū și pururé Feçoară Maria și aastă biserică létu fost dânșilor spre rugăcune aproape de un véc, când cătră anul 1495., aū orânduit Dumnezeū la aastă biserică un preot cucernic și cu îndrăznélă, anume **Petru**, acesta aū căutat felurimuri dé mijloace, ca să poată dobândi vre-un binefactor, de a să puté ridica o sfântă biserică de piatră, acest preot cătră anul 1518., auzind, că în Valahia au dăruit Dumnezeū un stăpânitor foarte milostiv și iubitori de cinstire cătră sfintele lăcașuri dumne-

---

\*) Din inventarul bis. Sf. Nicolae din a. 1771.

zeești, anume **Négoe voevod**, feçorul lui **Basarab** și ginerele Crézului **Lazar** domnul Bulgarilor, s-aũ sculat și s-aũ dus în Valahia la acest pomenit oblăduitori al Valahiei și l-aũ rugat, de a să milostivi spre ridicare unei sfinte biserici de piatră aici la Brașov în Bolgarsechi. Acest bun și prémilostiv domn fără zăbavă au și scris la stăpânire de aici și au dobândit voe de a ridica o sfântă biserică de piatră și cătră anul 1519/20 au și trimis îndată meșteri mai mulți de acolo cu izvodul (planul) dinpreună și au și ridicat-o cu hramul marelui ierarch **Nicolae**, dară nu s-au putut desăvârșit după izvod a să isprăvi, căci năpraznica moarte cătră anul 1521. aũ răpit din lume pre acest prémilostiv domn al Valahiei și pă lângă altele aũ rămas și clopotnița înapoi neridicată. Iară cătră anul 1583. orânduind Dumnezeu la această sfântă biserică iarăși preoți harnici, anume **Ienea** și altul **Mihaï**, aceștia încă s-aũ dus la Valahia și aũ făcut rugăçune cătră oblăduitorul de atunci al Valahiei, anume **Petru**, ce i să zicé și **Cercel**, feçorul lui **Pătrașcu vodă** și fratele lui **Mihaï Vodă Vitézu**, îndemnându-l, ca să să milostivescă a îi ajuta de a să puté săvârși și împodobi această sfântă biserică întru cât aũ fost rămas înapoi nesăvârșită. Acest prévrednic domn din povața dumnezeiască îndemnându-să cătră anul dela Chr. 1584., îndată aũ trimis ajutorințe și s-au lungit sfânta biserică, cu un sfânt oltar, cu doo hori înainte și cu o tindă înapoi, pentru partea fămeiască, împodobindu-o și cu mai multe chipuri ale



sfinților. Cătră anul dela Chr. 1595. măria sa **Aaron voevod** oblăduitorul Moldaviei, venind pă aceiaș vreme la Brașov, aș trecut pă o samă de vreme cu lăcuința sa la Aiud, iară cătră anul 1595., întorcându-să înapoi, iarăș pă la orașul nostru Brașov, cercetând această sfântă biserică și văzând cum că nu este din deplin săvârșită, s-au milostivit și au dat o deschilinită ajutorință aceștii sfinte biserici, cu care s-au ridicat clopotnița, s-au zugrăvit sfânta biserică peste tot și pă dinlăuntru și pă din afară cu mulțime de istorii ale sfinților și mai pă urmă ajungând în rezidenția sa în Moldavia, tot în anul acelaș s-au milostivit și au trimis un hrisov cu iscălitura mării sale și a ačalor dinpreună cu măria sa oblăduitori ai Moldaviei întărit, cum și cu pecetē stăpânirii sale adeverit, carele aicē în copie tradus din limba sârbescă pă românie să alăturéză, prin care înalt și milostiv hrisov orânduește, ca pă tot anul să să trimiță la această sfântă biserică din vistieria Moldaviei 12.000. aspri pă sama sfintei biserici și câte 300. aspri la preoții și la slujitorii aceiaș sfinte biserici, hotărând ca acei 12.000 de aspri în tot anul la 6. Dechemvrie (adecă în zioa hramului aceștii sfinte biserici să să întrebuițeze de a să face pomenire ctitorilor aceștii sfinte biserici, împărțindu-să milă și pă la săraci) rugându-să ca și următorii oblăduitori domni ai prinzipatului Moldavii, să nu împiedece vre-odată în viitorime această milă dela această sfântă biserică. Acest legat și milă domnescă în mulțime de anī din venitul

ocnelor Moldavii neconținut în tot anul s-au și trimis la această sfântă biserică și s-au urmat cu această milă de către ocârmuitorii aceștii sfinte biserici întocmai după sunetul acestui prețios hrisov domnesc. Această milă și mărirea sa **Stefan Gheorghe voevod** și oblăduitorii Moldaviei la anno 1654. prin deschilinit hrisov al mării sale l-au întărit [iară de către mijlocul vécului al 17-lé cu totul s-au părăsit trimeré aceștii folositoare milostenii (din care pricină nu să știe), însă ocârmuitorii aceștii sfinte biserici nici într-un chip nu au lăsat jos această ctitoréscă orânduială și până în zioa de astăzi din mult puțin, ce au orânduit Dumnezeu aceștii sfinte biserici, urméză acé milostivă orânduială a fericitului Domn **Aaron voevod**]. Din acele vécuri, până către anul 1744. au avut această sfântă biserică dinpreună cu poporeniă săi liniște și pace întru toate, slăvind pre Dumnezeu, iară către acest an 1744. lățându-să unația în Ardél, mare îngrozire au dat dreptcredinčoșilor răsăriteni și poporeni ai aceștii sfinte biserici, cari văzându-să strămtorați din toate părțile de sila unație și neputând găsi alte mijloace de apărare pornitei unații, chér din pronia dumnezeiască însuflețit și îmi au făcut sfat, având la această biserică și un preot și protopresviter, anume **Eustathie Vasilevici**, om împodobit cu științe și cu mare înțelepčune și au hotărât cu toții la olalta a trimite o smerită deputație la prénălțata împătésă și singură stăpânitoare a toatei Rosiei **Elisabeta Petrovna**, știindu-o de mare protectoră a religiei

răsăritene și nădăjduind, că prin înălțime sa, să va mijloci mai cu înlesnire a să dobândi dela preînălța(ta) noastră împărătesă și crăiasă **Maria Terezia** apărare și sila unației și așa fără acé mai mică zăbavă s-au și pornit însuși acest sus pomenit protopresviter **Eustathie Vasilievici** la Rosia, carele ajungând acolo, aș căzut la picioarele acei înalte împărătese **Elisabeta Petrovna**, rugându-o, ca să să milostivescă prin orî care mijlocire înțeleptă a apăra pă această sfântă biserică dinpreună cu poporeniî săi de pornita silă a unației, închinându-o protecției înălțimei sale. Aastă preînțeleptă împărătesă cu bucurie aș primit rugăcuné acestui protopresviter, mângâindu-l, că va face mizlocire și va scrie la préputernica împărătescă mângăere i-au poruncit a să întoarce înapoi, trimetând prin acest protopresviter și un crug de cărți bisericești întreg, cu această mângăere ajungând acest protopresviter acasă, au mângâiat pă poporeniî săi și î-au scos din îngrijiré, care avé. In scurtă vreme după aceia preînălțata noastră împărătesă și crăiasă **Maria Terezia**, au trimes înaltul său rescript la dregătoriile locale, milostivindu-să a le porunci, ca să nu îngădue a 'să face vre-o silă drept credinčoșilor răsăriteni de a trece la unație și nu numai acestor Români, poporeni din Brașov, dară și tot prințipatul Ardélului și prin această milă împărătescă s-au apărat această sfântă biserică dinpreună cu poporeniî săi Români de sila unației. După vr-o câți-va ani, cătră anu (1749., s-au trimes dela Rosia la această sfântă biserică mai multe rân-

duri de odăjdii bisericești, dintru care trei rânduri foarte scump lucrate, pă sama la trei preoți, cu toate tacâmurile sale prin monaha **Elena**, fost-a în mirenie cu nume căpitănița **Gherghina** din Kiev și aceste trei rânduri de odăjdii cu toate tacâmurile lor sânt în chipul următorii, adecă:

1 rând cu o sfită de catifé roșie și în spate au cina acé de Taină în fir de aur luminat cusută.

1 alt rând cu o sfită pă catifé galbănă și în spate cu Adormiré Născătoarei de Dumnezeu, iarăș în fir de aur luminat cusută.

1 un rând iarăș cu o sfită de stofă verde și în spate pă catifé roșie Sfânta Treime, tot în fir de aur cusută și împodobită cu mai multe picturi și mărgăritari.

Aceste luminate și împărătești odăjdi în tot anul să întrebuinteză de opt ori, aeecă la Învieré Domnului, în ziua dintâi și a dooa, la Coborâre Duhului Sfânt, la Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, la hramul sfintei biserici în ziua marelui ierarch Nicolae, la Nașterea Domnului și la Bobotéză, numindu-să până în zioa de astăzi odăjdiile împărătești dela Rosia și stau subț foarte bună păstrare, dară pă lângă toată această bună păstrare, totuși mulțimé annilor aproape de una sută léu adus la oareș care slăbičune și orî când au avut această biserică norocire a să cerceta de persoane cu dregătorii înalte, precum mitropoliți, episcopi, konziliareș de curte și de gubernie, mai cu samă aceste împă-

rătești odăjdiî léu poftit a li să arăta, precum și la anul 1817, având norocire orașul acesta de prezența înălțatului nostru monarh **Franțiscul** dinpreună cu înălțata împărătesa **Carolina**, s-au milostivit a cerceta și ačastă sfântă biserică, precum și acesté odăjdiî împărătești rusești.

Iară cătră anul 1750., s-au milostivit tot ačastă împărătesa și singură stăpănitoare a toatei Rosiei **Elisabeta Petrovna** mai multe sute de bani a trimete la ačastă sfântă biserică, precum să găsește la un ecstract vechi suma fl 13.000., cu care bani s-au repăluit ačastă biserică și s-au ridicat și un turn pentru čas în frontul aceștiî sfante biserici, pă acăruia față s-au scris cu slove de aur mari spre țineré aminte următoare inscripție: „Pia Liberalitate Elisabetae Petrovnae Imperatricis totius Rusiae Monocraticis invictae, hic sacer locus est renovatus anno 1751.“

Ačastă inscripție aurindu-să în mai multe rânduri s-au păzit până în zioa de astăzi spre țineré aminte a patronirii aceștia înaltei împărătese și să va păstra și în viitorime.

Din acele vécuri până acuma cătră anul 1837. ačastă sfântă biserică din mai multe cutremure de pământ au fost ajuns la oareș ce slăbičune, încât boltele sta în primejdie de dărăpănare și toate céle lalte într-o vechime întunecoase. Drept aceia cu o sfātuire de obște a poporenilor, s-au hotărât a să prenoi mai întâi numai boltele, dară cercetându-să prin ingineri și zidurile prin prezur, s-au găsit și

acelé mai cu samă zidiré din anul 1519,20 cu totul slăbită, cum și ferestrele și ușile de lipsă a să prenoi peste tot și așa cu ajutorul lui Dumnezeu și al patronului sfintei biserici marelui arhieriu Nicolae, până cătră sfârșitul anului 1839., s-au săvârșit aceste toate, apoi și petrele dela podișul biserici tocite fiind de vechime, s-au prenoit peste tot și cu reparațiile acesté s-au cheltuít din bunumul sfintei biserici peste 1100# și foarte s-au micșorat capitalul sfintei biserici, încât cu greu să mai poate înainta altele, ce mai sânt de lipsă, precum templu, amvonul și scaunul arhieresc și toate stranele, care din așa multe vécuri cu totul s-au putrezit și înegrit, încât ființa lor cu totul ș-au perdut-o, despre care s-au și făcut cercare de cumva s-ar puté prenoi, însă nu este puțință de a să mai îndrepta aceste cevași prin reparație, decât cu totul din nou trebuiesc a să restatornici, pentru a căroră prenoire după o făcută cercare cu deschilinită iconomie trebuiesc aproape de # 1400., de a să cheltui și mai scoțind o asemené sumă din capitalul sfintei biserici, cu totul să nimicește puțințelul capital rămas al sfintei biserici, încât s-ar puté sminti și împiedeca tare scoluțele românești, care le ține și le ajutoréză această sfântă biserică și și celelalte cheltueli, care pă tot anul are sfântă biserică neapărat a le ține, pentru aceia despre restatorniciré și prenoiré acestora să însăcinéză ocârmuitorii ai aceștii sfinte biserici, ca să mizlocéscă oareș-care ajutorințe dela pravoslonici nostri creștini, îngăduindu-să ca pe benefactorii ce

vor dobândi la această ajutorință, să le petrecă numele acelora la pomelnicul cel mare al sfintei biserici spre de-apururé pomenire.

Copia hrisovului lui **Aaron voevod**, tălmăcit din limba slovenéscă.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duch, Troiță de o ființă și nedespărțită, singur robul Stăpânului meu Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Is. Chr. a Sfintei Treimeî ființă.

Io **Aaron voevod** din mila lui Dumnezeu stăpânitorî pământului Moldaviei, din a domnii noastre bună voință, din inimă curată, din toată o noastră milă și din ajutorul lui Dumnezeu, cum și cu blagoslomenie a trei scaune arhieriești a Moldaviei chir **Mitrofan** mitropolitul Sučavei, chir **Nicanor** episcop Romanului și chir **Mardarie** episcop Rădăuțului și după râvna domnii noastre și a iubitorilor de Chr. sfetnici și credinčoși boeri ai domnii noastre, fiind că zice zidiți sfinte biserici hram dumnezeesc și ascultați scriptura sfinților apostoli, cine ajută sfintei biserici sufletului său ajută, așa dară domnia noastră văzând oare când o sfântă biserică înainté cetățîi Brașovului, cu numele Șchei, caré de oare carele mai înainte săpânitori frate al domnii noastre Io **Petru voevod**, ce îi zicé **Cercel**, stăpânitori al pământului și a toatei Ungrovlahiei s-au început a să zidi în numele sfântului arhieru și făcătorul de de minuni Nicolae și neputându-să săvârși în zilele mai sus pomenitului domn, pentru aceia domnia noastră văzând această biserică și în zilele noastre

nesăvârșită, cu toată strădania, din toată inima și din tot sufletul domnii noastre și cu ajutorul lui Dumnezeu o am săvârșit și împodobit-o, ca să să numescă și domnia noastră ctitor nou la această mai sus scrisă sfântă biserică, așadară domnia mé din putere dumnezeiască am mai împodobit și sfânta biserică și toate dechisurile, pă lângă care mai facem danie, ca să aibă din anu în anu câte 12.000. aspre spre a să ține în tot anul hramul sfintei biserici, mai dăm și 300. de aspre asemenea și preoților, diaconului și la patru coratori și patru slujitori ai biserici, cari vor sluji la această sfântă biserică, ca să aibă pă tot anul cum și câte un rând de odăjdi, care asemenea în bani li să va plăti, pentru aceia dar voi sfinților preoți, pă cari Dumnezeu vă va alege, ca să slujiți la jertfelnicul acești sfinte biserici, pă toți vă rugăm în numele lui Dumnezeu, că să fiți datori a ruga pă milostivul Dumnezeu pentru sănătate domnii noastre și a celor dela Dumnezeu dăruite noao odrasle și mai vartos și pentru ertare păcatelor a strămoșilor, moșilor și a părinților noștri și pentru ertare păcatelor a mai sus pomenitului începători zidirii aceștii sfinte biserici domnul Io **Petru voevod** și să să scrie în sfântul pomelnic, pomenindu-să la dumnezeescul jertfelnic și pă tot anul la 6. zile a lunii lui Dechemvrie să să ție praznicul, făcându-să și denie la sfânta biserică pentru pomenire, până când va ține această sfântă biserică și colivă să să facă tot dintr-a noastră milă, urmându-să în vecii vecilor.



Aăastă milă dumnezeiască este din însuși voința atât a domnii noastre Io **Aaron voevod** cum și a credinčoșilor fii ai domnii noastre **Bogdan voevod** și credinčoșilor boerilor noștrii, adecă: pan **Gheorghe** dvornicul țării de jos, panu **Cărsté** dvornic țării de sus, pan **Vasilie** și **Lupul** părcălabii Némțului, panu **Codré** și **Ilé** părcălabii Romanului, pan portarul Sucévii, panu **Ené** posteluicul, panu **Cïomărtan** spătaru, panu **Călugărul** vistiernicul, panu **Stamatie** stolnic, panu **Cocicîașnicul**, panu **Tanasie** comisul și a tuturor credinčoși boiari ai noștri ai Moldoviei mari și mici și după săvârșiré vieții noastre ori carele va fi orânduit dela Dumnezeu a fi următorî tronului nostru, s-au din familia noastră, s-au ori care va alege Dumnezeu a fi stăpânitorî pământului nostru al Moldoviei, să nu aibă voe a strica aăasta danie a noastră, decăt să o întărăscă ca și milostivul Dumnezeu pă dânsii să-î întărăscă a domni în pace și în liniște și spre mai multă întărire s-au întărit aăasta cu însuși peceté a domnii noastre și prin credinçosul boerul domnii noastre **Gheorghie Crăcîun** marele logofăt s-au scris, rămăind și în vistieria noastră asemené un exemplarî. Scris-am eu **Erimie Băsenu** în Iași la létul dela zidiré lumii 7103. **Noemvrie** 28. dela Chr. 1595.

*Aăastă hronologie a sfintei biserici și hrisovul lui **Aaron vodă** s-au prescris aicé în acest protocol al sfintei biserici la anul 1842. de **Dimitrie Cepescu** reprezentași la aăastă sf. biserică.*

# I n d e x.

## A.

- Aaronu** voevod 319. 321. 327. 331. 332. 337. 339.  
**Albăț.** Dumitru — 48; *Albeț.* Hristé — 237.  
**Albu** (?) Iané 75; ———. Stan — 75. 88.  
**Aldé** 77. 88.  
**Alduli.** Mané — 72.  
**Ancușei.** Floré — 235.  
**Andrei.** 71. 82. 86. 114.  
**Anghelache** 217.  
**Anthim** archiep. și mitrop. Ungrovlahiei. 41. 43. 45. 47.  
49. 50. 51. 52. 56.  
**Apost(ol).** Părvu — 81; ———. hagî Radu — 81.  
**Arsenie** al patrulé. 210. 211.  
**Athanasie** archiep. și mitrop. Ardealului. 8. 9. 10. 11. 17. 25  
30. 31. 32. 34. 35. 176. 180.  
**Avram.** 7.  
**Avrigénul.** Dumitru — 82.

## B.

- B . . . .** 114.  
**Bacîca.** vlădica Visarion — 192.  
**Bad(é).** Gheorghe — 77; ———. Văsiî — 77.  
**Bădigău.** Stanciu — 7.  
**Badîu.** Stan — 81; *Badiul.* Stan — 234; - Văsiî — 88.  
**Bălaș.** Stan — 77.  
**Balasa.** 119. 124.

- Băniț.** Dan — 79; *Banițu.* Ion — 235; *Banițul.* Ion — 81.  
**Banoli.** Andriiaș — 11. 13.  
**Banul.** 7  
**Barau.** Floré — 53. 55. 70. 85. 91. 92. 93. 95. 96. 98. 99  
100. 101. 102. 105. 107. 109. 111. 114. 116. 117. 118.  
119. 121. 122. 124. 125. 127. 128. 129. 131. 133. 155.  
189. 260. 266; ———. Thodor. — 193; ———. Vasilie —  
260. 261. 263. 265. 266.  
**Barbu.** 80.  
**Bărdigan.** Opré — 76.  
**Bărdigaz.** Mihail — 79.  
**Barițu (?)** Stoica — 75.  
**Bărsan.** 79.  
**Basarab.** 318. 330; *Băsărab.* Négul-voevod — 30.  
**Băsénul.** Erimie 339.  
**Bește.** Dumitru — 79.  
**Betégu.** Opré — 78.  
**Bidu.** Ioan — 73; *Bidiu.* Stanciu — 76; *Biditul.* Radu — 7.  
**Biiancu.** Simion — 244.  
**Bințuiu.** Vasilache — 76.  
**Bird.** Ilie — 175. 219. 237. 240. 245. 289. 296. 299. 306.  
307; ———. Toder — 78; *Birt.* Ilie — 242.  
**Birdă.** Radu — 7.  
**Birté.** Micu — 88; ———. Opré — 74. 87; ———. Radu — 7;  
**Birtu.** Chivu — 80; ———. Micu — 80.  
**Bleș.** Dumitru — 78.  
**Bobit.** Dumitru — 80.  
**Bodé.** 7.  
**Bogdan.** Ion — 77; ———. Mihaï — 81; ——— voevod 339.  
**Boghina.** Dumitru — 79. 81; ———. Ion — 79. 88. 235;  
———. Radul — 81.  
**Boghici.** Opré — 88; *Boghici.* hagi Radu — 81. 237. 256;  
———. Ion — 81. 237. 262; ———. Petrul — 74; ———.  
Stefan — 81.  
**Boiagiu.** Dumitru — 75. 87.

- Boris.** 232. ———. Nicolae — 70. 219; ———. Nicolaev — 223.
- Boszner.** 102.
- Botâ.** Dumitru — 6.
- Bou.** Ioan — 6.
- Brăgan.** Toma — 78.
- Brăil.** Dumitru — 6; ———, Văsiș — 8.
- Brânciã.** Radu — 88. 235; *Brâncé.* Toader — 6. 77; ———. Voicu — 79.
- Brașovén.** Andrei — 73.
- Bratu.** 86. 114; *Bratul.* 71. 72. 86; ———. Opré — 80.
- Brenci.** Văsiș — 78.
- Buburuzé.** Pătrul — 70.
- Bucur.** 73. 78. 82. 204. 206. 264. 298.
- Buda.** Radu — 78; ———. Stan — 78. 88.
- Bude.** Dumitru — 77.
- Budimțchi.** vlădica Vasilie — 192.
- Bunghéz.** Radu — 88; ———. Stan — 75. 77. 88; *Bunghiiz.* Văsiș — 78.
- Burdilă.** Dumitru — 78.
- Burețé.** Voicu — 74. 78. 87.
- Bușté.** Négoe — 6; ———. Pătru — 6.
- Buză.** Văsiș — 8.
- Buze.** Dumitru — 78.
- Buzoïu.** Costé — 76. 88; *Buzoniũ.* Costé — 78.

C.

- Căciulă.** Radu — 75.
- Calinie** Mireon — 1. 2.
- Călugarul.** 339.
- Caluțu.** Toader — 88; ———. Văsiș — 7.
- Câmpan.** Gheorghe — 78.
- Câmpulungén.** Stoica — 73; *Câmpulungian.* Stefan — 76.

- Cantacuzino.** Gheorghe — 90. 134. 135. 136. 137; ———.  
Mihaï — 39. 41. 46. 47.
- Casapu.** Hristé — 147.
- Căpiténiu.** Vasilie — 76.
- Carol.** VI. 137; *Caroli*, 67; *Carolus*. 84.
- Carolina.** 335.
- Cărsté.** 48; 74; 339.
- Cătană.** Gheorghe — 78; ———. Necula — 76; ———. Radu  
— 76. 77. 82. 88. 235. 240. 262. 278. 279. 281. 283.  
284. 287. 289. 296. 299. 301; ———. Statie — 313;  
———. Tóder — 36. 81. 88.
- Căzan.** Dan — 237.
- Cepescul.** Barbul — 81. 237; ———. Dimitrie — 339.
- Cercel.** haġi Ion — 81.
- Chichinban.** Stan — 79.
- Chifes.** Gheorghe — 248. 250.
- Chilum (?)**. Radu — 217.
- Chiriăac.** Dumitru — 76.
- Chiriloviei.** episcopul Sofronie — 275. 277.
- Chiru.** (vezi Găitan) 267. 268; ———. Lazar — 80. 81.  
219. 223. 233. 240. 262. 267. 268.
- Chiucliu.** Stan — 79.
- Chivuțul.** 77.
- Chriszto.** 109; *Christof*. 143. 145; *Christoff*. 95. 98; *Christofă*.  
145; *Christoph*. 101. 107. 111. 115. 116. 118. 119. 120.  
121. 123. 124. 125. 127. 128. 129. 131. 145. 203. 222;  
*Christov*. 147; *Criștof*. 145; *Kristof*. 98. 102; *Kristoff*.  
94. 96. 98. 105.
- Cimpoiaru.** Dumitru — 77.
- Ĉiomărtan.** 339.
- Ĉiorăcoiul.** Bărsan — 7.
- Ĉiucliu.** Stanciu — 80; ———. Văsiș — 76.
- Ĉiurecu.** Ion — 219; haġi 237. 240; *Ĉiurcul*. haġi Dumitru  
— 219. 223; ———. haġi Radu — 81; ———. Tudor  
— 81. ———. Todor — 237.

- Clain.** 163.  
**Climent** episc. Rîmnicului. 187. 188. 192. 193.  
**Clinei.** Radu — 6.  
**Closius** județul. 220.  
**Clupu.** Stan — 78.  
**Cocoș.** Ion — 8.  
**Codré.** 339.  
**Coînac.** Bratu — 82.  
**Cojocar.** Stefan — 80. 88; *Cojocariul.* Ion — 235; *Cojocarul.*  
Ion — 82; ———. Micu — 82.  
**Coleș.** Opré — 73.  
**Coman.** 75. 80.  
**Comșa.** 72. 86; ———. Radu — 73.  
**Constandin.** (vezi Costandin) 79. 286; ——— ' zograu sin  
Ilie Popovici. 298; *Constantin* zugr. fiul lui Ilie Popovici  
296; ——— voevoda 15; ———. Ioan — 289.  
**Corbea.** David — 17. 21. 22. 23.  
**Costandin.** 70. 80 174. 203; ——— voevod. 15. 16. 157;  
——— al jupunesii Stăncuței. 243; ———. Ion — 81.  
237. 240. 262; *Constantin.* Stefan — 75.  
**Cotețé.** Stan — 7.  
**Crăciun.** 75; ———. Gheorghie — 339.  
**Crai.** Ion — 7.  
**Crețiu.** Micul — 74; *Crețu.* Dumitru — 80; *Crețul.* Petcul  
— 235.  
**Criner.** (vezi Kriner Lackalner) 120.  
**Cristé.** 81.  
**Croitor.** Candăr — 75; ———. Constandin — 78; ———.  
Mogoș — 75. 88; *Croitoriu.* Albu — 6; ———. Hristé  
— 7; ———. Radu — 7. 79.  
**Csapaj.** 106.  
**Cucu.** Negus — 77. 88; ———. Stan — 76. 88;  
**Cuptor.** Stroe — 78.

D.

**Dateo.** Simeon Popovici — 299.

**Damaschin** episcopul. 65. 138. 142. 176.

**Dan.** 6; — sin Dan 74. 87; —. Ioan — 279. 281. 283.  
284. 296. 299; —. Radu — 76. 77; —. Vlad — 82.

**Daniil** mitr. Ungrovlahieș. 57. 60. 64. 66.

**Dărbăneș.** Cărbăneș — 80.

**Dărbăneș.** Brăil — 78; —. Dumitru — 76; —. Mihael — 78.

**Dateu.** 226. 228. 229.

**David.** 77.

**Dimitrie.** 82; 270. 272.

**Dionisie.** (vezi Novacovici) 65. 66. 257. 266.

**Dobre.** 71. 85. 114.

**Dobrică.** Sava — 71.

**Doghier.** Văsiș — 71.

**Donie.** Floré — 74; —. Necula — 74. 87; —. Radu  
— 6. 74.

**Dositheiu** patriarhul Ierusalimului. 34. 37.

**Drăgan** al Lațcului 6.

**Drăghici.** Andriăș — 175.

**Dragomir.** 75. 80.

**Dragoș.** 189.

**Drant** județul. 91.

**Duma.** Dimitrie — 70. 223. 232. 240; —. Gheorghe —  
284. 285. 296. 299. 300. 301; —. Radu — 71. 173.  
174. 177. 188. 191.

**Dumbravă.** Radu — 72.

**Dumitru.** 6. 74. 80. 86.

**Dușăica.** Bucur — 78.

E.

**Eleua.** 322. 334.

**Elinec.** 217.

- Elisabeta.** 322; ——— Petrovna 321. 322. 323. 327. 328.  
332. 333. 335.  
**Ené.** (vezi Ienea) 326; 339; ———. Ion — 81.  
**Erş.** Voina — 73.  
**Evghienie.** 215.  
**Eustathie.** (vezi Gridovici) 151. — 177; 212. 213. 218. 222.  
226. 229. 232; *Evstatievici.* D. 313.

**F.**

- Făină-bună.** Văsi — 6.  
**Fertul.** Ioan — 6.  
**Fictor.** baron — 105. 106. 107. 108. 110. 113. 115. 116.  
**Fioroiu.** Opré — 81.  
**Floré.** (vezi Baran Floré) 53. 61. 89. 104. 141. 150. 151.  
153. 159. 160. 168. 169. 185. 198. 267; ——— sint  
Radul Donie 74; — fratele lui Costandin al jupunesii  
Stăncuței 243.  
**Florian.** (vezi Floré) 106.  
**Floriul.** Opré — 266; ———. Şandru — 81.  
**Floroiu.** Opré — 237.  
**Florya.** (vezi Floré) 114.  
**Flutur.** Crăsté — 78.  
**Fogoroş** (?). Bucur — 289. 293.  
**Frantişcul.** 335.  
**Fulga.** Dumitru — 7. 78. 81. 88; ———. Toader — 75. 88.  
**Furnică.** Stan — 80.  
**Fuşte.** Bucur — 8; ———. Dumitru — 81.

**G.**

- Gabăr.** 78.  
**Găitan.** Chiru Lazar — (vezi Chiru) 237.  
**Găitânar.** Pătru — 87; *Găitânarîu.* Pătru — 6. 74; ———.  
Radu — 7; ———. Vlaicu — 7.; *Găitânarîu.* Ilie — 235.



**Găitengher.** 216.

**Gămulé.** Ion — 77; *Gămulé.* Ion — 88; ——. Dumitru — 75. 88.

**Găurincă.** Văsii — 71. 184.

**George.** 279; *Georgi.* 114. *Georgie* doktor. 98; *Georgius* doktor. 93/94. 95; *Gheorghe.* 80; *Gheorghe.* 215. 217. 280; ——. Pătru — 81; 339; —— hagî zet Radu. 81; —— sin Radu Iorga. 81; —— hagî Radul. 262 281.283. 284; —— fiul lui Dumitru Hărs. 254; —— fiul lui Dumitru Duma. 284; *Gheorghî.* 10; —— sin prot. Floré Grid. 70. 85; *Gheorghie.* 80. 81. 273; —— (Hărs). 3; — sin Dumitru Hărs. 257; —— al jup. Ioan Lebul. 296; —— sin popa Dumitru Duma. 285; —— hagî Radu. 256. 279; —— hagî Radu Inaş. 257; *Ghiorghî.* 73. 87.

**Ghenadie.** 171. 172.

**Gheneş.** 216.

**Gherghina.** 322. 334.

**Ghica.** 79; ——. voevod Grigorie — 155. 156.

**Ghimbăşan.** Comşa — 73.

**Ghiorma.** Văsi — 75.

**Gianănă.** Ion — 76.

**Giuvolcă.** Pătru — 76.

**Gogonatu.** Stoica — 79.

**Goleoman.** Radu — 75.

**Gonce.** Toma — 263.

**Govna.** Bărsan — 77; ——. Floré — 289; ——. Necula — 235; ——. Opré — 75. 88; ——. Văsii — 76.

**Grancé.** Ioan — 73.

**Granţa.** Văsii — 76.

**Grecu.** 223; ——. Ioan — 313; *Grecul.* Ion — 219; —— hagî Ioan — 81. 237. 240. 262. 279. 281. 283. 284. 286. 296. 299. 301; ——. Panŭ — 75.

**Grid.** Dumitru — 282. 284. 292. 296. 299. 301; ——. Floré — 70; ——. Gheorghie — 70; ——. Ioan — 74.

175; ———. Opré — 86; ———. Petru — 80. 279. 281.  
282. 284. 290; ———. Petru Iosifov — 232; ———. Statie  
— 61. 85. 173. 174; ———. Vásiř — 175; ———. Vasile  
— 61. 64. 74.

**Gridoviči.** Eustathie — (vezi Eustathie) 179. 188. 211. 212

**Grigorie** vodă. 159. 163.

**Groful.** Pătru — 75. 76.

## H.

**Hacizi.** Gavriil — 219.

**Halăr.** Ioanes — 222.

**Hamăltum.** 191.

**Hărbé.** Radu — 7. 87; ———. Stan — 79.

**Hărbu.** Dumitru — 78.

**Hărs.** George — 173. 177. 188. 208; *Hărsu.* George —  
2. 3. 207; *Hrăs.* Gheorghie — 175. 188; *Hărs.* Gheorghie  
— 254. 257.

**Herbert.** Samoil — 214.

**Herbăia.** Toader — 235.

**Hercz.** Gheorghie — 202; *Herț.* Gheorghie — 179.

**Herté.** Gheorghie — 88; *Hertul.* Gavriil — 7; *Hertul.* Pătru —  
78; *Hirtul.* Radu — 78.

**Hogé.** Stan — 78. 88; ———. Todoran — 6.

**Horgidan.** Radu — 6. (vezi Orghidan)

**Hrădoiful.** Aldé — 72.

**Hrăs.** Dumitru — 175.

**Hrăsté.** Gheorghie — 71. 219; *Hrăstul.* Ghierghi — 77.

**Hristianŭ.** Simeon — 197.

## I.

**Iacov.** 79.

**Ianașu.** 81.

**Iarca.** Costé — 76. 88.

**Idomir.** 86.

- Ienea.** (vezi Ené) 319. 330.  
**Ignatie.** 134. 135.  
**Iivan.** 114.  
**Ile.** 339.  
**Ilie.** (vezi Bird Ilie) 262. 279. 281. 283. 284. 286. 301.  
**Inaș.** hagî Radul — 219. 223; ——. Apostol hagi Radu — 81. 237; ——. Stefan — 232. 279. 281. 283. 284; ——. Stoica — 6. Inașu. 74; ——. Petcu — 174; ——. Petru — 74; ——. Gheorghie hagî Radu — 237. 240; ——. Stan — 7. 73. 74. 87; *Inașul.* hagî Șandru — 219; *Inășoiu.* Petcu — 219.  
**Inochentie** episc. Rîmniculuî. 149. 151. 153. 154. 159. 160. 161. 168. 169. 170. 171. 177.  
**Inteș.** 225.  
**Ion.** 32. 53. 55. 72. 76. 77. 79. 80. 86. 87. 114; ——. fiul prot. Stoîca. 313; ——. sin pop. Vasilie Grig. 74; ——. Todor — 296. 301; *Ioanu.* Irodios — 81; ——. zet Savu. 78.  
**Ioanov.** Stefan — 70. 228. 231. 240; 294. 295.  
**Ioanoviei.** Constandin — 270. 273; ——. Ioan — 281. 283. 284. 287. 296. 299. 301; ——. Radu — 73; ——. Stefan — 294; ——. metrop. Belgraduluî sîrbesc Vichentie — 173. 179. 181. 183. 188. 193. 197; *Ivanovicî.* Ioan — 279.  
**Ionășc.** 72.  
**Iordaki** doftorul. (vezi George) 110. 113.  
**Iorga.** Gheorghe — 81; ——. Ion — 77; ——. Radul — 175. 266; ——. Stan — 7; ——. Vlad — 7.  
**Iosif.** 79. 88; ——. Petru — 240.  
**Iovan.** 172.  
**Iopsios.** 190; *Iopsios.* Climent — 182. 183.  
**Îrbé.** Radul — (vezi Hărbé) 74.  
**Ivan.** 65. 183; ——. Dumitru — 237. 263. 279. 281. 284; ——. Theodor — 289.

J.

- Jambrecoviči.** 216; *Jambrecovsči* 216.  
**Jipa.** (vezī Sipa) 55. 61. 62. 64; ———, Ioan — 328.  
**Jitar.** Stan — 73.  
**Judele.** Ion — 78.

K.

- Kamer.** 99.  
**Kasoni.** 144.  
**Kenihzeh.** 89.  
**Kis.** Ghīurca — 125.  
**Krener.** (vezī Criner) 117. 122. 125; *Kriner.* 126; ———,  
Lackalner — 113. 115.  
**Kyrul (?)** (vezī Găitan) 224.

L.

- Labăș.** Radu — 82; *Labeș.* Todoran — 78.  
**Lal.** Dumitru — 78.  
**Langaș.** Costé — 74. 78. 87, ———, Radu — 78.  
**Lazar.** 79; ——— cneazul Bulgarilor. 318. 326. 330; ———,  
Ioan — 6.  
**Lăzăroiu.** Dumitru — 74. 77; *Lăzăraiul.* Dumitru — 87.  
**Lazul.** Necula — 82.  
**Lebu.** Gheorghe — 75. 77. 88. 296. 297. 301. 302. 311,  
312; ———, Ion — 81. 237. 240. 262. 286. 289. 296.  
313; ———, Micu — 76; ———, Toader — 76; *Lebul.*  
Flore — 77.  
**Léiū.** Ion — 76; *Léu.* Ion — 88.  
**Leopold I.** 29. 67. 83. 94. 96. 126. 180.  
**Locai.** 216  
**Loga.** Teodor — 87; ———, Toadăr — 74.  
**Lucăleț.** Radu — 77.  
**Lupa.** 114.  
**Lupan.** Ioan — 73; ———, Negu — 78; ———, Petru — 75.  
**Lupu.** 73. 87; *Lupul.* 339.

M.

- Măcelariu.** Velican — 7; *Măcelariul.* Arsenie — 234.  
**Măciucă.** Stoica — 79. 88.  
**Mălai.** Stoica — 77; *Mălaia.* Stoica — 87.  
**Mămăligă.** Vlad — 7.  
**Mămulă.** Bucur — 80.  
**Man.** 80.  
**Mănăilă.** 71; *Mănăil.* Toder — 77.  
**Mané . . . .** 74; *Maniul.* 71.  
**Manole.** 6. 74; ———. Ghiorghii — 81. 219. 237; ———.  
Stoica — 87.  
**Manu.** 74. 86.  
**Manuil.** 114.  
**Mănz.** Ion — 75. 77. 78. 88.  
**Marcé.** Sava — 63. 64. 71; *Marcia.* Pătru — 82.  
**Marco.** Dimitrache Ioan — 268. 270; *Marcu(s).* Ioan Ionovič  
— 289. 313; ———. Văsiș — 78. 88; ———. Zamfir —  
267. 268. 270.  
**Mardarie** episcop. 337.  
**Mărgărit.** 1.  
**Maria Terezia.** 321. 322. 333.  
**Mărin.** Radu — 78.  
**Mărtin.** Dumitru — 77; ———. Radu — 78,  
**Mărzé.** Radu — 7; ———. Toder — 77.  
**Mășucoiu.** Văsiș — 77; *Mușicoi.* Ion — 80; *Mușucoiu.* Văsiș  
— 75.  
**Măsurător.** Opré — 75.  
**Maș.** Opré — 75.  
**Matei.** 72. 86. 114; ——— al Lațcului. 6; ———. Radu — 73.  
**Mățog.** Barbu — 75.  
**Matulai.** 190. 191.  
**Maxim** vlădica dela Vruseș. 192.  
**Meletievič.** Nicanor — (vezi Nicanor) 194.  
**Meșotă.** Ion — 75. 76. 88; ———. Vasiș — 76.

- Meșter.** Gligori — 79; ———. Mărtin — 79; ———. Vlad — 79.
- Methodie** episc. Buzăului 2. 4. 207. 208.
- Michail** din Kisfalve. 106.
- Micu.** 79.
- Mihaï.** 82. 326. 330; ——— Viteazu — 319. 330; ———. Radu — 78; *Mihail.* 85. 319.
- Miliăa.** Stoica — 75.
- Mină.** Opré — 78.
- Mircan.** Bucur 289; ———. Văsiï. — 79.
- Misail** episc. 2. 3. 207. 208.
- Mititică.** Necula — 76.
- Mitrofan** metrop. 58. 337.
- Moarcăs.** Dumitru — 6; ———. Ion — 262; *Morcăs.* Dumitru — 79.
- Mocan.** Gherghi — 77.
- Mogoș.** 98. 101. 103. 108. 113. 117. 120. 125. 126; *Mogoș.* Vasiliu — 71; ———. Vasilevicî — 171.
- Moïsi.** Pavel — 212. 219.
- Moldovan.** Roman — 7; ———. Văsiï — 7; *Moldovenă.* Ion — 76. 237; *Moldovian.* Ion — 81.
- Morar.** Ioan — 77; *Morari.* Radu — 7; *Morarul.* Ion — 75.
- Mucé.** Crăcé — 79; *Mucia.* Crăciun — 88.
- Muntén.** Bratu — 79; ———. Ion — 79; ———. Nicolae — 81; ———. Stoica — 75; ———. Vlad — 77; ———. Vlaicu — 75; *Munténiu.* Radu — 76; ———. Toder — 77; *Munténu.* Cărsté — 235; ———. Dumitru — 6; ———. Mărtin — 6; ———. Stan Mihaï — 85; ———. Radu Mihaï — 6; ———. Voïcu — 7; *Munténul.* Stan — 70. 75. 76. 219; *Muntian.* Négul — 7.
- Mușat.** Gheorghî — 235.
- Mușoi.** Gheorghî — 81.

**N.**

- Nan.** 80; ———. Dumitru — 63. 64. 70. 85; ———. hagi Ion — 262; ———. Todoran — 78. 88; ———. Văsiï — 175.

- Napostă.** Vlad — 75.  
**Navré.** Ioan — 78.  
**Neagoe** voevod. 318. 319.  
**Necula.** 99; ———. Stan — 80; ———. Niculae — 243. 244.  
**Nedelevu.** Simeon — 81.  
**Négoe.** 86; ——— voevod (vezî Neagoe) 326. 330.  
**Négul.** 87.  
**Neguș.** Sandru — 74.  
**Neguț.** Șandru — 81.  
**Neofit** metrop. Ungrovlahiei. 207. 209.  
**Nétedu.** Ion — 79.  
**Nicanor** (vezî Meletievici) 183. 189. 190. 337.  
**Nicol** 287; *Nicolae* voevod. Alexandru — 57; ———  
voevod. Constandin — 156. 208.  
**Nifer.** Mihael — 325.  
**Nistor.** 79. 80.  
**Nodu.** Stan — 78.  
**Novac.** Matei — 75.  
**Novacoviei** episc. Budiî și Ardealului. 266; ———. Dionisie.  
231. 232. 246. 247. 257. 259. 262. 263. 265.

O.

- Oana.** 80.  
**Odriianu.** Dumitru — 76.  
**Olténu.** Mané — 82.  
**Onaș.** 82.  
**Oncănu.** Opré — 76.  
**Opré.** 38. 72. 73. 80. 114; ———. Mihail Grecu — 78;  
———. Rado — 78.  
**Orenghi.** 217.  
**Orghidan.** Radu — 75. 78. 88; ———. Savvu — 235; ———.  
Văsiî — 76. 78. 88; *Orghidén.* Văsiî — 88.  
**Oțotoi.** Toader — 82; ———. Văsiî — 75.

P.

- Pădure.** Micul — 235; ———. Radu — 70. 85. 88; ———.  
Toder — 76; ———. Văsiu — 77.
- Paisie** arhimandritul Ierusalimului. 210. 241. 253.
- Păligrad.** Dumitru — (vezi Peligrad). 75. 88. 222. 226; ———.  
Opré 235; ———. Petru — 81. 262; ———. Stan — 7;  
———. Văsiu — 77.
- Pana.** Stan — 79.
- Pancof.** Opré — 75; ———. Radu — 75.
- Păpar.** Stoica — 78.
- Părgariu.** Domșa — 72; ———. Stoica Țuță — 72.
- Parthenie** patriarchul Ierusalimului. 250.
- Părvu.** 86.
- Pășcălat.** Ion — 77.
- Pascal.** 80.
- Pataki** episc. 112; *Patachi.* 134.
- Patrașcul** vodă. 326. 330.
- Pătru.** (vezi Petru). 85. 87; *Pătrul.* 6. 79.
- Pavel.** 120. 122; ———. Opré — 77. 88; ———. Stanciu — 77.
- Pépinu.** Dragomir — 79.
- Perja.** Dumitru — 79.
- Perné.** Ion — 76. 235; *Pierné.* Gheorghe — 74; ———.  
Voicu — 75. 88.
- Petcu.** 13. 14; *Petcu.* 61. 80. 85.
- Petrovici.** metrop. Moisi — 138. 140. 142.
- Petru.** (vezi Pătru.) 75. 80. 247. 275. 318. 325. 329; ———  
voevod Cercel. 319. 326. 330. 337. 338.
- Picicu.** Vlad — 72.
- Pinté.** Micul — 75.
- Pitiș.** Radu Stoica — 289.
- Plăiaș.** Lupu — 73.
- Ploestanu.** Stroe — 76.
- Ploscă.** Gheorghe — 76; ———. Necula — 76; ———. Stan  
— 75.



- Podorviei.** Stoica — 175  
**Pogăcian.** Pătru — 7.  
**Popăcian.** Iuga — 78.  
**Popoiul.** Iuga — 82.  
**Popovici.** Constandin — 311. 312; ———. Dumitru — 281.  
282. 313; ———. Ioan vicaris neuniților în Ardeal —  
289. 290. 291. 293; ———. Simeon — 301. 313.  
**Postovar I.** 71; *Postovariu.* Stoica — 7.  
**Potloje.** Flore — 77.  
**Potochi** episc. 203.  
**Prea.** 74; ———. Bucur — 80; ———. Radu — 76.  
**Pricop.** 184; ———. Radul — 70. 81. 85. 174. 219. 223.  
233. 237. 240. 262. 286. 288.  
**Prîșcu.** Radu — 77; *Prîșcul.* Ion — 235.  
**Puf.** Gherghe — 76. 79; ———. Opré — 7.  
**Pujul.** Michail — 100.  
**Pulpaș.** Bucur — 81; ———. Opré — 263.  
**Pumné.** Dumitru — 7; *Pumne.* Toder — 80.  
**Purecelu.** Ion — 77.  
**Purece.** Dumitru — 74. 75. 87.  
**Pușcaș.** Radu — 75; ———. Radu Crăsté — 75; ———.  
Vlaicul — 80; *Pușcașu.* Vlaicu — 82.  
**Putinariu.** Ion — 7.  
**Putoré.** Văsiș — 76.  
**Pelgrad.** hagi Dumitrie — 81. 219. 223. 237. 240. 262; ———.  
Opré — 82; ———. Petcu — 235; ———. Petru — 279.  
281. 283. 284. 286. 289. 296. 299. 301. 313; ———.  
Stan — 75; ———. Toader — 235.

R.

- Ră . . .** Dumitru — 77.  
**Rac.** Istfan — 106.  
**Rad.** (vezî Radu.) 179. 287. 291.  
**Rădăcină.** Părvul — 86.

- Radoviči.** Gheorgie — 296. 299. 301. 303. 306. 308. 311. 313; ———. Radu — 81. 237.
- Radu.** (vezi Rad.) 1. 2. 57. 64. 71. 75. 76. 77. 79. 80. 81. 82. 86. 87. 89. 114. 116. 185. 189. 190. 191. 192. 194. 195. 197. 205. 207. 217. 224. 246. 291. 292. 293. 313.
- Răgălie.** Barbu — 73.
- Râjnovénu.** Pârva — 82.
- Râmniceanul.** 190.
- Răuț.** hagi -- 219; ———. Floré — 6; ———. Ion — 75; ———. Leca — 219. 222. 226; ———. Necula — 6. 219. 223. 237. 262. ———. Niculae 82; *Răoță.* Radu — 289.
- Rednic.** Atanasie — 270. 271.
- Reigai.** Georgius — 55. 56.
- Rénel.** Stoica — 79.
- Ric.** 81; *Rici.* Stoica — 76; *Ricică.* Stoica — 88.
- Riziă.** Iané — 184. 185.
- Robi.** Radu — 78.
- Rodion.** (vezi Radu) 210. 212; ———. Dimitrie — 219.
- Roman.** Dumitru — 75.
- Romcé.** Mihăil — 6.
- Rosoaciū.** Ion — 75.
- Rucăré.** Radu — 75.
- Rusu.** Bratu — 79; ———. Ioan — 80; ———. Radu — 80.

S.

- S . . .** Iosif — 293.
- Săcăroiu.** Dumitru — 82. 88. 235; ———. Radu — 73. 79. 87; ———. Stan — 76; ———. Teodor — 78; *Săcărotul.* Dumitru — 76; ———. Todoran — 7. 88.
- Săcelén.** Dumitru — 77.
- Samaragi.** Vasiliu — 77.
- Sămbotin.** 78; *Simbotin.* 88.
- Șandru.** 74. 80; ———. Petru — 289.

- Sărbu.** Dumitru — (vezi Srăbul). 75; ———. Stoican — 78;  
*Sărbul.* Ion — 7; ———. Măhăil — 78.
- Sava.** 65; *Savul.* Stan — 6.
- Scovardă.** Coman — 76.
- Scripcó.** Floré — 76.
- Scurtu.** Opré — 77.
- Secelen.** Ion — 77.
- Şetrariu.** Mané — 7; ———. Petcul — 8. 61. 70. 237.  
262; *Şetrari.* Stan — 7. 8.
- Şfeté.** Necula — 78; ———. Opré — 75. 77.
- Şiicu.** 8. 10.
- Simeon** 203. 296.
- Şindilar.** Ion — 79.
- Şipa.** (vezi Jipa). 100. 106.
- Şitrarul.** Dumitru — 7.
- Şoan.** Chr. Stoicovič — 289; *Şoanu.* Ion — 235; *Sohanul.*  
Ion — 8; ———. Radu — 6; *Şuanul.* Ion — 174.
- Soltanu.** Iané — 6.
- Şorodar.** Dumitru — 77.
- Srăbul.** Ioan — 7.
- Stama.** Ianachie — 253; ———. Stan — 262.
- Stamatie.** 339.
- Stan.** 71. 73. 80. 82. 186; ———. Ioan — 71; ———. Mănoil —  
82; ———. Négoe Dumitraşco — 219; *Stan.* Stan — 237.
- Stanciu.** 76. 80.
- Stăncuța.** 243.
- Stăngaciul.** Ion — 78.
- Stati.** 114; *Statie.* 64. 70. 89. 141. 142. 313.
- Ştefan.** 80. 137. 138. 139. 140. 157. 158. 164. 166. 168. 292.  
293. 303. 308; ——— voevod. Gheorghe — 321. 332.
- Stinghie.** 7. 73. 87; ———. Ion — 81. 235. 289; ———. Radu —  
77. 88. 235; Todoran — 79; ———. Văsiș — 81. 235.
- Stoica.** 3. 72. 73. 74. 80. 82. 86. 114. 291. 293; ———. George  
— 71; ———. Ion — 81. 262.

**Stroe.** 75; ———. **Badé** — 76; ———. **Radul** — 82, ———  
**Ion** — 73.  
**Stroescu.** **Radul** — 235.  
**Șușaița.** **Bucur** — 6.  
**Șveté.** **Opré** — 88.  
**Sz . . .** 114.

**T**

**Tabac.** **Stoica** — 87.  
**Tălvă.** **Văsiț** — 77.  
**Tampa.** **Pătru** — 6.  
**Tănașa.** 80; *Tanasi.* **Vasile** — 70. 85; *Tanasie.* 339.  
**Țăntoiu.** **Crăsté** — 79; ———. **Radu** — 78.  
**Țăntă.** **Floré** — 75.  
**Țar(ă)-lungă.** 74; ———. **Dumitru** — 8. 70.  
**Taomnet.** 216.  
**Teclu.** **Necula.** — 80.  
**Témpé.** 74; ———. **Ené** — 81. 235; ———. **Radul** — 53. 55. 61.  
70. 80. 82. 85. 109. 110. 115. 174. 183. 186. 202. 218.  
223. 232. 245. 246. 279. 281. 283. 284. 290. 294; *Tyampya.*  
**Radul** — 120.  
**Th.** 184; *Theodor.* 61. 70. 85. 114. 149. 158. 164. 166. 174.  
187. 193. 194. 195. 196. 198. 202. 261. 267; *Toder.* 79.  
80. 195; *Todor.* 79. 151. 152. 190. 191. 192; *Todoran.*  
79. 80; *Tudor.* 89. 184.  
**Theodosie.** 13. 14. 34. 35. 37. 38. 42. 43.  
**Thoma.** 127. 128.  
**Tigae.** **Ion** — 7.  
**Tighi.** 180.  
**Tiha.** **Ion** — 79.  
**Timișvărénul.** **Nicolae** — 192.  
**Tipei.** **Stan** — 82.  
**Tiron.** **Theodor** — 189.  
**Tiș.** **baron de** — 89. 134. 141. 142.  
**Tocanie.** **Ioan** — 6; ———. **Stan** — 77.

**Țoșă. Vlad** — 79.

**Toma.** 114; Radu — 87.

**Tomici. Ion** — 79.

**Trănciu.** —. Radu — 77.

**Treistar. Mihail** — 74.

**Tsapai.** 108. 113.

**Turbure. Dragomir** — 76; —. Pătru — 74; —. Văsiș — 76.

**Tureu. Alexandru** — 77; —. Stan — 73.

## U

**Urloiaru. Todor** — 7; —. Toma — 79,

**Ursoiu. Radu** — 77.

**Urzică. Radu** — 75. 88.

## V

**Vac. Istfan** — 100.

**Vadull.** 105.

**Vales. grof** — 150. 159; —. Franciscus comes de — 163;  
*Valis.* 180. 190. 191. 216.

**Valevțchi. Stefan** — 192.

**Valtiter. Stefan** — 218. 220. 222.

**Văsălachie.** 77. 88; *Văsilachii.* 75.

**Văscé. Radu** — 72. 86.

**Văsiș.** 6. 10. 79. 80; —. Petcul — 81. 237; —. Voicul — 82; *Vasile.* 13. 23. 38. 70. 170; 339.

**Vasiliev. Eustatie** — 226; *Vasilievici.* Eustatie — 258. 321. 322. 327. 332. 333; —. Mogoș — 171.

**Vasiliiu. Stefan** — 77.

**Vătafu. Gheorghii** — 7. 46; —. Ion — 72. 86; *Vătaful.* Pătru — 61; —. Vlad — 86; *Vătah.* Vlad — 72.

**Weber. de** — 216.

**Velinea. Voicu** — 79; *Velican.* Bucur — 7; —. Voicul — 75.

**Vérzé.** 82.

**Veveriț.** Necu — 76. Necula — 88.

**Vichentie.** 175. 179. 193.

**Vintilă** vodă. 207.

**Vlad.** 71. 77. 85. 114; ———. Ion — 81. 237. 240. 262. 287. 296. 301; *Vlădușcă.* 85.

**Voicu.** Micu — 237. 240. 242. 245. 279. 281. 283. 284. 287. 289. 296. 299. 301. 313; *Vojku.* Christof — 91. 92. 93. 96. 99. 101. 102. 105. 107. 109. 111. 113. 115. 116. 118. 120. 121. 123. 124. 125. 127. 128. 129. 131. 143. 145. 146. 147. 149. 174. 210; *Voicul.* 74. 262; ———. hagi Gheorghe — 81. 219. 223. 237. 240. 262.

**Voiculeț.** Stan — 87.

**Voina.** 80. 235; ———. Ion — 76 235; ———. Radu — 76; *Voïna* — 81.

## Y

**Ypopsifios.** Stefan — (vezî Ipopsifios) 140. 143.

## Z

**Zalina.** Stan — 87; ———. Todoran — 87; *Zelunca.* Stan — 6. 74.

**Zalohid.** Mihail — (vezî Zalomid) 79.

**Zalomid.** Mihăil — 88; ———. Todoar — 175; *Zalomid.* Mihăil — 7.

**Zapisca.** Todoran — 74.

**Zaraful.** Dumitru — 74. 78 87.

**Zărnescu.** Dumitru — 76.

**Zărnovan.** Gheorghe Vlad — 79; ———. Iarca — 6; ———. Ion Vlad — 75.

**Zgraunța.** Bărsan — 76.

**Zmădul.** 85.

**Zuărdan.** 71.

**Zota.** 108.

**Zugraf.** Irimiia — 235; *Zugravu.* Ioan — 235.

## E R O R Î:

| Pagina | 5   | cet. | oamenî           | în loc de | oămenî            |
|--------|-----|------|------------------|-----------|-------------------|
| »      | 7   | »    | Radu             | » » »     | Badu              |
| »      | 8   | »    | îndeamnă         | » » »     | indemnă           |
| »      | »   | »    | ertat            | » » »     | retat             |
| »      | »   | »    | înţelése         | » » »     | inţeése           |
| »      | 12  | »    | va-s             | » » »     | vas               |
| »      | »   | »    | cu               | » » »     | că                |
| »      | 14  | »    | grămătic         | » » »     | grămătoc          |
| »      | 26  | »    | svinţiia         | » » »     | spînţiia          |
| »      | 27  | »    | ačasta           | » » »     | ačasta            |
| »      | 33  | »    | ceî              | » » »     | ce                |
| »      | »   | »    | alte             | » » »     | al                |
| »      | 39  | »    | nu               | » » »     | na                |
| »      | 41  | »    | 7217             | » » »     | 7216              |
| »      | 75  | »    | Ţănţu            | » » »     | Ţânt              |
| »      | 85  | »    | rânduialele      | » » »     | rânduialele       |
| »      | 86  | »    | Eu gočman        | » » »     | eu popa Gočman    |
| »      | 91  | »    | cziiitorul       | » » »     | cziiitoriil       |
| »      | 92  | »    | »                | » » »     | »                 |
| »      | »   | »    | azsutorul        | » » »     | azsutoriil        |
| »      | 97  | »    | kurte            | » » »     | karte             |
| »      | 105 | »    | dumneta          | » » »     | dumnota           |
| »      | 109 | »    | kerc             | » » »     | kere              |
| »      | 113 | »    | instancie        | » » »     | instomcie         |
| »      | 140 | »    | Evghenius        | » » »     | Erghenius         |
| »      | 141 | »    | întru            | » » »     | îotru             |
| »      | 160 | »    | scrisoare        | » » »     | scriseare         |
| »      | 167 | »    | învaţă           | » » »     | învase            |
| »      | 173 | »    | pravoslavnicilor | » » »     | pravorslavnicilor |
| »      | 190 | »    | Avgust 16        | » » »     | Avgust 15.        |
| »      | 212 | »    | Ilhric           | » » »     | Hlric             |
| »      | 294 | »    | Novembre         | » » »     | Novebmrre         |
| »      | »   | »    | Ioanov           | » » »     | Ioanovicî         |

